

KAIKESTA HUOLIMATTA TURVALLISTA

VESA KESKINEN & EIJA LAIHINEN

HELSINGIN TURVALLISUUSTUTKIMUS 2015

2

TUTKIMUKSIA 2017

Helsingin kaupunki
Tietokeskus

**TIEDUSTELUT
FÖRFRÅGNINGAR
INQUIRIES**

Vesa Keskinen, p. - tel. 09 310 36296
Eija Laihinen, p. - tel. 09 310 37950
etunimi.sukunimi@hel.fi

**JULKAISIJA
UTGIVARE
PUBLISHER**

Helsingin kaupungin tietokeskus
Helsingfors stads faktacentral
City of Helsinki Urban Facts

**OSOITE
ADRESS
ADDRESS**

PL 5500, 00099 Helsingin kaupunki
(Siltasaarenkatu 18-20 A)
PB 5500, 00099 Helsingfors stad
(Broholmmsgatan 18-20 A)
P.O.Box 5500, FI-00099 City of Helsinki
Finland (Siltasaarenkatu 18-20 A)

**PUHELIN
TELEFON
TELEPHONE**

09 310 1612

INTERNET

www.hel.fi/tietokeskus/

**TILAUKSET, JAKELU
BESTÄLLNINGAR, DISTRIBUTION
ORDERS, DISTRIBUTION**

p. – tel. 09 310 36293
tietokeskus.tilaukset@hel.fi

**TIETOKESKUKSEN KIRJASTO
FAKTACENTRALENS BIBLIOTEK
CITY OF HELSINKI URBAN FACTS LIBRARY**

Siltasaarenkatu 18-20 A
Broholmmsgatan 18-20 A
tel. +358 09 310 36377
tietokeskus.kirjasto@hel.fi

Helsingin kaupungin tietokeskus
Helsingfors stads faktacentral
City of Helsinki Urban Facts

KAIKESTA HUOLIMATTA TURVALLISTA

Helsingin turvallisuustutkimus 2015

VESA KESKINEN & EIJA LAIHINEN

TUTKIMUKSIA |
UNDERSÖKNINGAR | **2017:2**
RESEARCH SERIES |

KIRJOITTAJAT

FÖRFATTARNA

AUTHORS

Vesa Keskinen & Eija Laihinen

Vesa Keskinen & Katariina Kainulainen-D'Ambrosio

Vesa Keskinen

Eija Laihinen

Vesa Keskinen, Eija Laihinen &

Katariina Kainulainen-D'Ambrosio

Katariina Kainulainen-D'Ambrosio & Eija Laihinen

Jaakko Ikonen

Luvut ja kappaleet

1, 4.1, 4.2, 4.3, 4.5, 4.6, 5.3^[1]

5.1

2.1, 2.2, 2.5, 2.6, 3.1, 3.2, 4.7, 6.1

3.4, 4.4, 5.2, 6.2, 7, Liite 1

2.3

2.4

3.3

^[1] Pelastuslaitoksen osalta kappaleita 4.6. ja 5.3 ovat täydentäneet ja kommentoineet Pekka Itkonen ja Annukka Saine-Kottonen.

JULKAISUN TOIMITUS

REDIGERING

EDITORS

Teemu Vass & Vesa Keskinen & Eija Laihinen

KÄÄNNÖKSET

ÖVERSÄTTNING

TRANSLATIONS

s. 6–7 Delingua Oy

s.15–24 , 145–150 Lingoneer Oy / Helsingin

kaupungin tietokeskus

KUVIOT

FIGURER

GRAPHS

Pirjo Lindfors

Lotta Haglund, s. 63, 65–66

Faris Alshail s. 174–175

VALOKUVAT

FOTON

PHOTOS

Petri Lindfors, s. 8–9, 28, 45, 60–61, 67, 75,

80–81, 82, 86, 93, 113, 131

Antero Alku, s. 26–27, 36, takakansi

Helsingin kaupungin aineistopankki:

Kimmo Brandt, s. 40, 54, 108

Pertti Nissonen s. 49

Susanna Karhapää s. 62

Seppo Laakso, s. 102, 126

Flickr: John Goddman Public domain, s. 71

Helsingin poliisilaitos, s. 118–119, 122, 138

Visit Helsinki: Jussi Hellsten, etukansi (alempi)

Tarja Sundström-Alku, etukansi (ylempi)

TAITTO

LAYOUT

Pirjo Lindfors

KANSI

OMSLAG

COVER

Tarja Sundström-Alku

PAINO

TRYCKERI

PRINT

Edita Prima Oy, Helsinki 2017

PAINETTU

ISSN 1455-724X

ISBN 978-952-331-273-9

VERKOSSA

ISSN 1796-7228

ISBN 978-952-331-274-6

SISÄLLYS

Esipuhe	5
Förord	6
Preface	7
1 Johdanto	10
Inledning	15
Introduction	20
2 Koettu turvallisuus ja asuinympäristön laatu	27
2.1 Helsinkiläisten turvallisuuden tunne ei ole järkkynyt	29
2.2 Koti on turvallisin paikka	37
2.3 Turvattomuuskokemuksissa paljon vaihtelua asuinalueiden välillä	41
2.4 Asemien ja ostareiden lähistöllä koetaan eniten turvattomuutta	46
2.5 Asuinalueilla koetaan huolta sosiaalisista ongelmista	50
2.6 Tyytyväisyys asuinalueeseen syntyy turvallisuudesta ja naapurisuhteista	55
3 Turvallisuushuolet ja toimenpide-ehdotukset	61
3.1 Helsinkiläisiä huolestuttaa lasten ja nuorten tulevaisuus	63
3.2 Katukuvan ilmiöistä häiritsevimpänä koetaan ihmisten sekava käytös	68
3.3 Turvallisuuskyselyn avovastauksissa esiintyi huolta pakolaistilanteesta	72
3.4 Mitkä asiat parantaisivat turvallisuutta ja viihtyisyyttä?	75
4 Rikokset, nähty väkivalta ja tapaturmat	81
4.1 Pyörävarkaudet ja autojen vahingoittamiset yleistä harmia	83
4.2 Väkivalta ja väkivallalla uhkailu eivät ole yleistyneet	87
4.3 Omalla asuinalueella väkivaltaa nähdään aiempaa vähemmän	94
4.4 Kotitapaturmat tapaturmista yleisimpiä	100
4.5 Rikoksia ja onnettomuuksia pelätään entistä vähemmän	103
4.6 Kodin turvajärjestelyt yleistyneet vain hieman	109
4.7 Helsinkiläisten humalajuominen entistä harvinaisempaa	114

5 Kaupunkilaisten kokemuksia poliisin ja pelastuslaitoksen toiminnasta	119
5.1 Luottamus Helsingin poliisiin säilynyt vahvana	120
5.2 Poliisin näkyvyyttä katukuvassa pidetään tärkeänä edellisvuosien tapaan	123
5.3 Poliisin ja pelastuslaitoksen kanssa asioineet tyytyväisiä palveluun	127
6 Tutkimuksen toteutus	131
6.1 Näin tutkittiin	132
6.2 Turvallisuustutkimukset meillä ja muualla - esimerkkejä Pohjoismaista	139
7 Keskeiset tulokset	142
Centrala resultat	145
Key results	148
Kirjoittajaesittelyt	151
Lähteet	152
LIITE 1 Poliisin tietoon tullut rikollisuus.....	155
LIITE 2 Kyselylomake.....	159
LIITE 3 Omaan asuinalueeseen erittäin tyytyväiset vuonna 2006, 2009, 2012 ja 2015.....	174
LIITE 4 Peruspiireihin kuuluvat kaupunginosat ja osa-alueet	176

ESIPUHE

Tarve kokea olonsa turvalliseksi on yksi ihmisen perustarpeista. Kaupunkilaisten kokemukset turvallisuudesta ovatkin tärkeä kaupunkikehityksen mittari, joka kertoo asukkaiden hyvinvoinnista sekä alueellisista hyvinvointieroista. Se, miten turvalliseksi asukkaat kokevat asuinalueensa ja kotikaupunkinsa, vaikuttaa viihtymiseen ja hyvinvointiin, päivittäisiin liikkumisvalintoihin ja jopa muuttopäätöksiin.

Käsillä oleva tutkimusraportti kokoaa yhteen tuoreimmat tiedot helsinkiläisten koetusta turvallisuudesta, siinä tapahtuneista muutoksista sekä turvallisuuden tunteeseen vaikuttavista tekijöistä. Tuloksia verrataan aikaisempien vuosien vastaaviin tutkimuksiin. Helsinkiläisten koettua turvallisuutta tutkittiin nyt jo viidettä kertaa.

Tulokset osoittavat, että helsinkiläiset kokevat asuinalueensa ja kotikaupunkinsa miltei yhtä turvalliseksi kuin aiemminkin. Tältä osin tulokset ovat selvästi Ruotsissa toteutettua vastaavaa tutkimusta myönteisemmät. Nationella trygghetsundersökningen (NTU 2016) tutkimuksen mukaan turvattomuus on Ruotsissa lisääntynyt, erityisesti naisten kokemana. Vaikka tilanne ei näytä Helsingissä yhtä huolestuttavalta, on tuloksissa myös samankaltaisia piirteitä: naiset kokevat myös Helsingissä selvästi miehiä useammin turvattomuutta omalla asuinalueellaan. Lisäksi erityisesti nuorten naisten huoli seksuaalirikoksen kohteeksi joutumisesta on lisääntynyt. Myös alueiden väliset erot väkivallan näkemisessä ja koetussa turvallisuudessa ovat edelleen suuria.

Tutkimus on toteutettu yhteistyössä Helsingin kaupunginkanslian hallinto-osaston turvallisuus- ja valmiusyksikön asiantuntijoiden, Eija Laihisen ja Katariina Kainulainen-D'Ambrosion, sekä Helsingin pelastuslaitoksen ja Helsingin poliisin kanssa. Suuret kiitokset yhteistyökumppaneillemme hyvin toimineesta tutkimusyhteistyöstä. Erityisen suuri kiitos kuuluu myös Tutkimustie Oy:lle, joka vastasi kyselyn käytännön toteutuksesta. Aineiston keruu onnistui yli odotusten! Tietokeskuksessa tutkimuksen toteutukseen ja tutkimusartikkelien julkaisuun ovat osallistuneet Vesa Keskinen ja Teemu Vassin lisäksi Minna Pitkäniemi, Lotta Haglund ja Pirjo Lindfors. Myös heille suuri kiitos saumattomasta yhteistyöstä.

Helsingissä maaliskuussa 2017

Katja Vilkama
tutkimuspäällikkö

FÖRORD

Behovet av att få känna sig trygg är ett av människans grundbehov. Stadsbornas upplevelser om trygghet är en viktig indikator för stadsutvecklingen, som ger information om invånarnas välfärd och regionala välfärdsskillnader. Det, hur tryggt invånarna upplever sitt bostadsområde och sin hemstad, har en inverkan på deras trivsel och välbefinnande, dagliga motionsvanor och till och med deras beslut om att flytta.

Den föreliggande forskningsrapporten sammanfattar de senaste uppgifterna om hur helsingforsborna upplever sin trygghet, de förändringar som skett gällande detta samt de faktorer som påverkar känslan av trygghet. Resultaten jämförs med resultaten från motsvarande undersökningar från tidigare år. Helsingforsbornas upplevda trygghet undersöktes nu redan för femte gången.

Resultaten visar att helsingforsborna upplever sitt bostadsområde och sin hemstad nästan lika trygga som tidigare. I detta avseende är resultaten klart mer positiva jämfört med en motsvarande undersökning från Sverige. Enligt Nationella trygghetsundersökningen (NTU 2016) har otryggheten ökat i Sverige, särskilt den som upplevs av kvinnor. Även om situationen inte verkar lika oroande i Helsingfors, uppvisar resultaten också likartade drag: Även i Helsingfors upplever kvinnorna otrygghet i sitt eget bostadsområde klart oftare än männen. Därutöver har särskilt kvinnor blivit mer oroliga för att utsättas för sexualbrott. Även de regionala skillnaderna i hur man ser på våld och upplever trygghet är fortfarande stora.

Undersökningen har genomförts i samarbete med experterna Eija Laihinen och Katariina Kainulainen-D'Ambrosio på förvaltningsavdelningen vid Helsingfors stads säkerhets- och beredskapsenhet, samt med Helsingfors räddningsverk och Helsingfors polis. Ett stort tack till våra samarbetspartner för ett välfungerande forsknings-samarbete. Ett särskilt stort tack även till Tutkimustie Ab som svarade för enkätens praktiska genomförande. Insamlandet av materialet lyckades över alla förväntningar! I genomförandet av undersökningen och publiceringen av forskningsartiklar har förutom Vesa Keskinen och Teemu Vass deltagit även Minna Pitkäniemi, Lotta Haglund och Pirjo Lindfors vid Helsingfors stads faktacentral. Ett stort tack även till dem för ett smidigt samarbete.

Helsingfors i mars 2017

Katja Vilkkama
forskningschef

PREFACE

The need to feel safe is one of the fundamental needs in humans. The perception of safety among residents is an important indicator of urban development. It reflects both general well-being among residents and area-based differences in well-being. The perceived safety of the city and its neighbourhoods affect resident comfort and well-being, daily choices of transport and even the choice of where to live.

This report summarises the findings of the latest survey study on how safe Helsinki feels to its residents, along with trends, changes and factors that affect the perceived safety. The results of the study are compared with similar studies from previous years. This was the fifth study on the perceived safety of residents in Helsinki.

According to the results, the residents of Helsinki feel that the city and their own neighbourhood are as safe as before. In this respect, these results are more positive than the results of a similar study from Sweden. The Swedish Nationella trygghetsundersökningen (NTU 2016) study found out that Swedes—women, in particular—feel less safe these days. Although the situation is not as worrying in Helsinki, the results indicate a similar trend: women feel unsafe in their neighbourhood more often than men do. Furthermore, the fear of sexual assault has increased, particularly among young women. There are still notable differences between areas in how often their residents witness violence and feel unsafe.

City of Helsinki Urban Facts has conducted the study in cooperation with Eija Laihinen and Katariina Kainulainen-D'Ambrosio from the Safety and Preparedness Unit of the City Executive Office (City Administration), Helsinki Rescue Department and the Helsinki Police. We would like to thank our partners for the smooth and successful cooperation. A special thank you goes to Tutkimustie Oy for providing the platform for the study questionnaire. The material we received exceeded our expectations! The editors of this report at City of Helsinki Urban Facts, Vesa Keskinen and Teemu Vass, received invaluable assistance during the publication process of the study results from Minna Pitkäniemi, Lotta Haglund and Pirjo Lindfors. I would like to express my warmest thanks to them for their seamless cooperation.

Helsinki, March 2017

Katja Vilkama
Research Director

”

Lehdissä “hehkutellaan” negatiivisilla uutisilla (sodat, raiskaukset, tapot, ISIS, turvattomuus, pakolaiset) -> se on suurin tekijä mikä lisää turvattomuuden tunnetta. Ei niinkään ne asiat mitä itse näkee ympärillään. (Nainen 35 vuotta)

1

JOHDANTO

1 JOHDANTO

Helsingin turvallisuutta tutkittu jo runsaan vuosikymmenen ajan

Helsingissä on tehty asukkaille suunnattuja turvallisuuskyselyjä kolmen vuoden välein vuodesta 2003 lähtien (2006, 2009, 2012 ja 2015). Vuoden 2015 tutkimuksen aineisto kerättiin kahden kuukauden aikana joulukuussa 2015 ja tammikuussa 2016. Kysely ajoittui poikkeukselliseen aikaan. Pariisin terroristi-iskut ravisuttivat syksyllä Eurooppaa ja Suomeen tuli lyhyessä ajassa yli 30 000 turvapaikanhakijaa lähinnä Irakista, Afganistanista ja Somaliasta.

Kyselyt on toteutettu eri vuosina mahdollisimman samalla tavalla satunnaisotantaan perustuvina väestökyselyinä (ks. kappale 6.1). Vuoden 2015 tutkimukseen vastasi yli 4 000 iältään 15–74-vuotiasta helsinkiläistä. Kyselyn kohteena olivat nyt ensi kertaa myös maahanmuuttajataustaiset henkilöt. Suomen- ja ruotsinkielisistä kyselyyn vastasi 67 prosenttia, eli enemmän kuin vuosina 2012 ja 2009. Tutkimuksen aihepiiri oli ilmeisen ajankohtainen. Vieraskieliset eivät vastanneet kyselyyn niin innokkaasti kuin suomen- ja ruotsinkieliset. Vieraskielisistä kyselyyn vastasi 22 prosenttia, joten tutkimuksen vastausprosentiksi tuli 57. Vastauksista 77 prosenttia palautui paperilomakkeina ja 23 prosenttia netin kautta. Näin oli myös vuonna 2012.

Koettu turvallisuus on indikaattori, jota seurataan myös muiden Pohjoismaiden pääkaupungeissa. Helsingin tapaan myös Tukholmassa ja Kööpenhaminassa tehdään säännöllisesti postikyselyjä kaupungin asukkaille. Tukholmassa tutkimus toteutetaan kolmen vuoden välein, Kööpenhaminassa vuosittain. Oslossa asukkaiden kokemuksia turvallisuudesta on selvitetty postikyselyn sijaan kasvokkain tapahtunein haastatteluin valituilla kohdealueilla. Turvallisuuskyselyjen sisällöt ovat Helsingissä, Kööpenhaminassa ja Tukholmassa samantapaiset, mutta harmillisesti niissä ei juuri ole identtisiä kysymyksiä. Toiveena on, että lähitulevaisuudessa voisimme toteuttaa naapuripääkaupunkien kanssa yhteisen kyselyn.

Paikallisia, vain yhtä kaupunkia koskevia ja satunnaisotantaan perustuvia turvallisuustutkimuksia on muualla Suomessa toteutettu vain muutamia. Kansallisella tasolla väestötason rikosuhritutkimuksia on toteutettu jo vuodesta 1980 lähtien. Helsingissä ensimmäisen turvallisuustutkimuksen toteutuksesta vastasi Poliisiammattikorkeakoulu, minkä vuoksi monet kysymyksistä ovat koskeneet poliisin toimintaa. Nyt käsillä oleva tutkimus kattaa aiempaa useampia turvallisuuden eri osa-alueita (ml. tapaturmat ja onnettomuudet) ja kysymykset liittyvät laajasti kaupunkielämään.

Turvallisuuden tunne hyvinvoinnin osatekijänä

Eri ajankohtina toteutettujen turvallisuustutkimusten peruselementtinä on ollut selvittää, miten turvalliseksi helsinkiläiset kokevat oman asuinalueensa ja kaupungin yleensä. Turvallisuuden tunne on ollut jo 1990-luvulta lähtien eri alojen tutkijoiden kiinnostuksen kohteena. Turvallisuuden vastaparin, turvattomuuden on nähty vaikuttavan yksilöiden hyvinvointiin, onhan turvallisuus yksi ihmisen perustarpeista ja myös oikeuksista (Niemelä 2000). Turvattomuus on lähellä rikoksen pelon käsitettä, joskin jälkimmäinen rajautuu enemmän tiettyihin tilanteisiin ja konkreettisiin uhkiin.

Kaupunkikehityksen näkökulmasta koettu turvallisuus on tärkeä mittari, joka kertoo paitsi asukkaiden hyvinvoinnista myös alueellisista hyvinvointieroista. Se, miten turvalliseksi koemme asuinalueemme, vaikuttaa päivittäisten liikkumisvalintojen ja muuttopäätösten taustalla. Tuoreessa Helsinkiä koskevassa tutkimuksessa havaittiin, että alueen sosiaalinen ympäristö ja siihen liittyvät mielikuvat määrittävät uuden alueen valintaa muuttopäätöstä tehtäessä (Vilkama, Ahola & Vaattovaara 2016, 109). Alueen turvallisuus ja rauhallisuus olivat tärkeimpiä uudelta asuinalueelta toivottuja ominaisuuksia. Tutkijat havaitsivat, että päätelmiä alueiden ominaisuuksista tehtiin rakennetun ympäristön perusteella; hoitamaton ympäristö ja karu arkkitehtuuri yhdistettiin levottomuuteen ja turvattomuuteen (emt.). Fyysisen ympäristön antamat ”merkit” olivat tutkijoiden mukaan tärkeitä etenkin silloin, kun alue ei ole entuudestaan tuttu.

Helsingin aiempien turvallisuustutkimusten tuloksia

Helsingin turvallisuustutkimuksessa asukkailta on perinteisesti kysytty, mitkä paikat omalla asuinalueella tuntuvat turvattomilta. Mainintoja tuli tällä kertaa lähemmäs 2 000. Joissain peruspiireissä miltei puolet maininnoista liittyi julkisen liikenteen asemiin. Syrjäiselle metsäpolulle meneminen on kenties helppo välttää arjessa, mutta turvattomalta tuntuva juna- tai metroasema ei ole samalla tapaa kierrettävissä. Asukkaiden kokemukset turvattomuudesta tuleekin ottaa vakavasti. Vaikka kyse on tunteista, ne ohjaavat osaltaan käyttäytymistämme ja liikkumistamme.

Vuosituhanneen alkupuolelta lähtien tehdyt turvallisuustutkimukset ovat osoittaneet, että alueiden väliset erot koetussa turvallisuudessa ovat varsin suuria ja pysyviä. Vuoden 2009 tutkimuksen pohjalta tehdyssä tarkemmassa analyysissä havaittiin, että turvattomuus paikantuu samoille alueille, joilla on paljon poliisin hälytystehtäviä, ja joissa työttömyysaste on korkea (Tuominen, Lönnqvist & Kempainen 2013). Samoin asumisen raideliikenteen aseman lähellä on havaittu lisäävän turvattomuuden kokemuksia.

Edellä kuvatusti asuinalueen sosioekonominen huono-osaisuus ja turvattomuus ovat yhteydessä toisiinsa. Tutkimuksellisesti kiinnostava kysymys on, vaikuttaako asuinalueen sosioekonominen tilanne myös siihen, miten erilaisiin häiriöihin suhtaudutaan ja puututaan. Tosin sanoen lisääkö välinpitämättömyys itsessään häiriöitä heikentäen siten osaltaan turvallisuuden tunnetta. Suomalaisia 1960- ja 70-lukujen lä-

hiöitä koskevassa tutkimuksessa havaittiin, että parempiosaisissa lähiöissä odotukset sosiaalisesta kontrollista ovat korkeammalla. Tällöin asukkaiden odotuksena on, että häiriöihin puututaan herkästi (Kemppainen 2016, 10). Lisäksi on havaittu, että korkeampi koulutus, työllisyys- ja tulotaso lähiöissä merkitsevät myös suurempaa normatiivista yhteisymmärrystä alueen asukkaiden kesken (emt.). Tämä voi ilmetä esimerkiksi asukkaiden välisenä luottamuksena ja yhteishenkenä.

Aiempaa turvallisempi vai turvattomampi Helsinki?

Tutkimusta lukiessa saattaa törmätä ristiriitaiselta tuntuvaan viestiin; toisaalta helsinkiläiset kokevat oman asuinalueensa ja kaupungin keskustan yhtä turvallisiksi kuin aiemmin, toisaalta kaupungin turvallisuustilanne arvioidaan aiempaa heikomaksi. Varsin monia helsinkiläisiä myös huolettaa terrorismi sekä sodat ja konfliktit (ks. kappale 3.1). Ristiriitaiselta tuntuvan viestin taustalla on tutkittavien asioiden ja kysymyksenasettelun erilaisuus (vastaajan kokemus vs. arvio turvallisuudesta). Käsitys oman asuinalueen turvallisuudesta perustuu ennen kaikkea omiin arkipäiväisiin kokemuksiimme ja havaintoihimme. Sen sijaan käsitys Suomen ja osin myös Helsingin turvallisuustilanteesta perustuu esimerkiksi lehdistä luettuun ja asiantuntijoilta kuultuun. Kansainväliset kriisit ja terrorismi lisäävät huolta ja epävarmuutta omaan arkipäiväämme ja elämäämme.

Aiempaa turvallisemman Helsingin puolesta puhuu se seikka, että väkivallan, kuten tappelun tai pahoinpitelyn, näkeminen on vähentynyt systemaattisesti vuosittain alkupuolelta alkaen (ks. kappale 4.3). Nähty väkivalta on aluetta kuvaavaa tietoa, jota voidaan pitää turvallisuuden tunnetta objektiivisempänä mittarina. Vaikka kehitys on ollut positiivista, ovat erot väkivallan näkemisessä peruspiirien välillä edelleen suuria.

Naiset ja miehet ovat havainneet väkivaltaa omalla asuinalueellaan lähes yhtä paljon, mutta turvattomuuden tunne koskettaa etenkin naisia. Naiset ovat myös miehiä enemmän huolissaan rikoksen kohteeksi joutumisesta sekä onnettomuuksista ja tapaturmista, vaikka kokonaisuutena tarkastellen helsinkiläisten huolestuneisuus kysytyistä asioista onkin vähentynyt. Poikkeuksen muodostaa nuorten naisten huoli seksuaalirikoksen kohteeksi joutumisesta, mikä on huomattavan paljon suurempi kuin vuoden 2012 turvallisuuskyselyssä.

Helsinkiläisten rikoksen kohteeksi joutumisessa ei ole tapahtunut kokonaisuutena tarkastellen merkittäviä muutoksia viime vuosien aikana. Naisten työpaikalla kohtaama väkivalta ja uhkailu näyttäisivät kuitenkin kasvavan tutkimuskerrasta toiseen. Naisia työskentelee perinteisesti miehiä enemmän aloilla, joissa väkivaltaa esiintyy, kuten hoito- ja sosiaalialalla sekä vähittäiskaupassa (Työpaikkaväkivalta 2011). Kasvun on sanottu heijastavan sitä, että etenkin terveyden- ja sairaanhoidon ammateissa toimivat naiset kokevat aiempaa enemmän väkivaltaa ja sen uhkaa (emt.).

Turvallisuustutkimuksen nuorimmat vastaajat ovat 15-vuotiaita. Kuitenkin jo tätä nuoremmat liikkuvat itsenäisesti kaupungissa, minkä vuoksi myös heidän kokemusten selvittäminen on tärkeää. Turvallisuus nousikin tärkeäksi teemaksi helsinkiläis-

nuorten hyvinvointia selvittäneessä tutkimuksessa, joka perustui nuorten ryhmien haastatteluihin vuoden 2016 aikana. Tutkimuksessa turvattomiksi alueiksi mainittiin vieraat paikat ja juna-asemat ja etenkin vieraiden, päihtyneiden ja arvaamattomasti käyttäytyvien aikuisten toiminta koettiin turvattomuutta aiheuttavana (Viilo 2017, 18). Turvallisuuden tunnetta voivat järkyttää käytöksellään päihdeongelmaisten aikuisten lisäksi toiset nuoret (emt.). Turvallisuus puolestaan liitettiin kotiin ja perheeseen sekä tuttuihin paikkoihin ja tilanteisiin, joissa liikuttiin porukassa, kavereiden kanssa.

Vieraskieliset mukana tutkimuksessa ensimmäistä kertaa

Vuoden 2015 turvallisuustutkimusta uudistettiin monilta osin (ks. kappale 6.1). Uutta tutkimuksessa oli aiempaa laajempi ja monipuolisempi vastaajajoukko, sillä kyselyyn vastasi 345 vieraskielistä helsinkiläistä. Tutkimuksen mukaan vieraskielisten turvallisuuden tunne omalla asuinalueella on hieman heikompi kuin suomen- ja ruotsinkielisten (jatkossa myös ”kantaväestö”), mutta kaupungin keskustassa ja joukkoliikennevälineissä eroa ei juuri ole. Vuonna 2014 tehdyssä toisen polven maahanmuuttajia koskevassa tutkimuksessa havaittiin, että etnisen taustan perusteella suomalaisesta kantaväestöstä erottuvat naiset kokivat muita naisia enemmän turvattomuutta (Tuominen, Joronen & Laihin 2014, 51). Vastaavaan ryhmään kuuluvien miesten kohdalla samaa eroa ei ollut (emt.).

Vieraskieliset ovat muita huolestuneempia oman asuinalueensa tilanteesta sekä tuntevat suurempaa huolta rikoksen uhriksi joutumisesta. Etenkin viimeksi mainittu seikka voidaan nähdä elämänlaatua heikentävänä asiana ja ilmiön taustalla olevia syitä olisi syytä pohtia tarkemmin. Vieraskieliset eivät ole joutuneet useammin väkivallan tai sillä uhkailun kohteeksi julkisella paikalla, mutta he raportoivat muita useammin näin käyneen perheenjäsenelleen. Myös tämä viesti olisi syytä ottaa lähempään tarkasteluun.

Raportin rakenteesta

Käsillä olevaan raporttiin sisältyvät artikkelit on pääosin julkaistu vuoden 2016 aikana erillisinä artikkeleina Helsingin kaupungin tietokeskuksen Kvartti-verkkolehdesssä. Tämän vuoksi ne muodostavat itsenäisiä kokonaisuuksia, joihin voi tutustua myös yksitellen.

Lähes neljästäkymmenestä kysymyksestä koostuva turvallisuuskysely sisälsi neljä niin sanottua avointa kysymystä, joihin vastattiin omin sanoin. Monet vastaajat näkivät vaivaa ja vastasivat kysymyksiin varsin monisanaisesti. Avoimet vastaukset tuovatkin arvokkaan lisän tutkimusaineistoon. Niitä on hyödynnetty etenkin kappaleessa 2.4, jossa kerrotaan turvattomuutta herättävistä paikoista sekä kappaleessa 5.1, joka käsittelee poliisia kohtaan tunnettua luottamusta. Turvallisuuskysely päättyi vapaaseen sanaan. Kappaleessa 3.3 kerrotaan, mitä asioita vastaajat halusivat tässä kohdin tuoda esiin.

Raportin seuraavassa luvussa tarkastellaan koettua turvallisuutta asuinalueiden ja kaupunkikehityksen näkökulmasta. Tämän jälkeen siirrytään turvallisuuteen liittyviin huolenaiheisiin, jotka liittyvät sekä arkiseen kaupunkielämään että laajemmin yhteiskunnallisiin ilmiöihin. Neljännessä luvussa huomion kohteena on helsinkiläisten rikoksen uhriksi joutuminen ja siinä tapahtuneet muutokset. Viidennessä luvussa tarkastellaan, miten helsinkiläiset näkevät poliisiin ja pelastuslaitoksen onnistuneen tehtäviensä hoitamisessa ja millaisia toiveita niiden toimintaan liittyy. Raportin kuudennessa luvussa kerrotaan tutkimuksen käytännön toteutuksesta ja peilataan Helsingin turvallisuustutkimusta Kööpenhaminan ja Tukholman vastaaviin tutkimuksiin. Lopuksi esitellään keskeiset tutkimustulokset.

Interaktiiviset kartat

Turvallisuustutkimuksen tuloksia on havainnollistettu interaktiivisin kartoin, jotka ovat saatavilla vain Internetissä. Karttojen avulla voit esimerkiksi tarkastella itseäsi kiinnostavan alueen tilannetta. Kartat liittyvät seuraaviin artikkeleihin:

- Kappale 3.4 Asemien ja ostareiden lähistöllä koetaan eniten turvattomuutta: http://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/visualisoinnit/turvattomat_paikat.html
- Kappale 3.6 Tyytyväisyys asuinalueeseen syntyy turvallisuudesta ja naapurisuhteista: <http://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/visualisoinnit/tyytyvaisuus/>

INLEDNING

Tryggheten i Helsingfors har undersökts redan under drygt ett årtionde

I Helsingfors har man gjort trygghetsenkäter för invånarna vart tredje år sedan 2003 (2006, 2009, 2012 och 2015). Materialet till 2015 års undersökning samlades in under två månader, i december 2015 och januari 2016. Enkäten sammanföll med en exceptionell tidpunkt. Terrordåden i Paris skakade om Europa under hösten och på kort tid kom över 30 000 asylsökande främst från Irak, Afghanistan och Somalia till Finland.

Enkäterna har i så hög utsträckning som möjligt utförts på samma sätt de olika åren, som befolkningsenkäter med ett slumpmässigt urval (se avsnitt 6.1). 2015 års undersökning besvarades av över 4 000 Helsingforsbor i åldern 15–74 år. Föremål för enkäten var nu för första gången även personer med invandrarbakgrund. Av de finsk- och svenskspråkiga besvarade 67 procent enkäten, det vill säga fler än åren 2012 och 2009. Undersökningens tema var påtagligt aktuellt. Personer med annan språklig bakgrund var inte lika angelägna om att besvara enkäten som de finsk- och svenskspråkiga. Av personer med annan språklig bakgrund besvarade 22 procent enkäten och därmed var undersökningens svarsfrekvens 57. Av svaren inkom 77 procent i pappersform och 23 procent via nätet. Så var det också år 2012.

Upplevd trygghet är en indikator som följs upp även i de övriga nordiska huvudstäderna. Även i Stockholm och Köpenhamn skickas postenkäter regelbundet till stadens invånare, i likhet med Helsingfors. I Stockholm utförs undersökningen vart tredje år, i Köpenhamn årligen. I Oslo har man i stället för med postenkäter utrett invånarnas upplevelser av trygghet med hjälp av personliga intervjuer i utvalda målområden. Innehållet i trygghetsenkäterna är liknande i Helsingfors, Köpenhamn och Stockholm, men förargligt nog är knappt någon fråga identisk. Önskemålet är att vi den närmaste framtiden skulle kunna genomföra en gemensam enkät med grannhuvudstäderna.

I övriga Finland har man endast utfört ett fåtal lokala trygghetsenkäter med ett slumpmässigt urval som berör endast en stad. På nationell nivå har brottsofferundersökningar på befolkningsnivå utförts ända sedan år 1980. Den första trygghetsundersökningen i Helsingfors utfördes av Polisyrkeshögskolan, vilket gör att många av frågorna har berört polisens verksamhet. Den föreliggande undersökningen omfattar flera olika delområden av trygghet (inklusive olyckor och tillbud) jämfört med tidigare och frågorna anknyter till stadslivet i stor omfattning.

Känslan av trygghet en del av välbefinnandet

Grundelementet i trygghetsundersökningarna som utförts under olika tidpunkter har varit att utreda hur trygga Helsingforsborna upplever sitt eget bostadsområde och staden i allmänhet. Känslan av trygghet har behandlats av forskare inom olika områden redan sedan 1990-talet. Man har sett att motsvarigheten till trygghet, otrygghet, påverkar individernas välbefinnande, då tryggheten är en av människans grundläggande behov och även rättigheter (Niemelä 2000). Otrygghet ligger nära begreppet rädsla för brott, även om det senare avgränsas mer till vissa situationer och konkreta hot.

Ur stadsutvecklingens synvinkel är den upplevda tryggheten en viktig mätare, som skildrar inte bara invånarnas välfärd utan även lokala skillnader i välfärden. Hur tryggt vi upplever vårt bostadsområde ligger till grund för hur vi rör oss dagligen och flyttbeslut. I den färskva undersökningen om Helsingfors konstaterades att områdets sociala miljö och föreställningarna om området i stor utsträckning bestämmer valet av nytt bostadsområde vid flytt (Vilkama, Ahola & Vaattovaara 2016, 109). Ett tryggt och lugnt område var det viktigaste eftertraktade egenskaperna i det nya bostadsområdet. Forskarna upptäckte att man drog slutsatser om områdets egenskaper utifrån den byggda omgivningen; en ovårdad omgivning och karg arkitektur förknippades med rastlöshet och otrygghet (ibid.). "Signalerna" från den fysiska omgivningen var enligt forskarna viktiga särskilt då man inte känner till området sedan tidigare.

Resultat från Helsingfors tidigare trygghetsundersökningar

I Helsingfors trygghetsundersökning har invånarna traditionellt utfrågats om vilka platser i det egna bostadsområdet som känns otrygga. Denna gång inkom närmare 2 000 synpunkter. I vissa distrikt anknöt nästan hälften av synpunkterna till kollektivtrafikens stationer. Det är kanske enkelt att undvika avlägsna skogsvägar i vardagen, men en tåg- eller metrostation som känns otrygg kan inte kringgåas på samma sätt. Invånarnas upplevelser av otrygghet bör tas på allvar. Även om det är fråga om känslor, så styr de för egen del vårt beteende och hur vi rör oss.

Trygghetsundersökningarna som utförts sedan början av årtusendet har visat att skillnaderna i den upplevda tryggheten mellan områdena är relativt stora och bestående. I den närmare analysen som gjordes utifrån 2009 års undersökning konstaterades att otryggheten lokaliseras till områden med ett stort antal polisutryckningar och hög arbetslöshet (Tuominen, Lönnqvist & Kemppainen 2013). På samma sätt har det visat sig att boende i närheten av en spårvägsstation ökar upplevelserna av otrygghet.

Såsom beskrivs ovan är sämre socioekonomiska förutsättningar och otrygghet i bostadsområdet sammankopplade. En intressant fråga ur forskningssynpunkt är om bostadsområdets socioekonomiska status även påverkar hur man förhåller sig till och ingriper i olika störningar. Med andra ord, huruvida likgiltigheten i sig ökar störningarna och därvid minskar känslan av trygghet. I en undersökning om finländska 1960- och 70-talsförorter observerades att i de bättre lottade förorterna var förväntningarna på social kontroll högre. Då är invånarnas förväntning att man snabbt ingriper i

störningar (Kemppainen 2016, 10). Dessutom har det upptäckts att högre utbildning, sysselsättnings- och inkomstnivå i förorten också innebär ett större normativt samförstånd mellan invånarna i området (ibid.). Detta kan till exempel yppa sig som tillit och gemenskapskänsla mellan invånarna.

Är Helsingfors tryggare eller otryggare än tidigare?

När man läser undersökningen kanske man stöter på ett budskap som känns motstridigt; å ena sidan upplever Helsingforsborna att det egna bostadsområdet och innerstaden är lika trygga som tidigare, men å andra sidan bedömer man att staden är mindre trygg än tidigare. Många Helsingforsbor är oroade över terrorism samt krig och konflikter (se avsnitt 3.1). Bakom budskapet som verkar motstridigt finns skillnader i de faktorer som undersökts och i frågeställningarna (informantens upplevelse vs. bedömning av tryggheten). Uppfattningen om det egna bostadsområdets trygghet grundar sig i första hand på våra vardagliga erfarenheter och observationer. Uppfattningen om Finlands och delvis även Helsingfors trygghetsituation däremot grundar sig till exempel på sådant man läst i tidningar och hört från experter. Internationella kriser och terrorism ger upphov till ökad oro och osäkerhet i vår vardag och vårt liv.

Det som talar för en tryggare Helsingfors är att bevittnat våld, såsom slagsmål eller misshandel, har minskat systematiskt sedan början av årtusendet (se avsnitt 4.3). Det bevittnade våldet är en uppgift som beskriver området och som kan ses som en mer objektiv mätare än känslan av trygghet. Även om utvecklingen har varit positiv är skillnaderna mellan distrikten fortfarande stora vad gäller bevittnat våld.

Kvinnor och män har observerat våld i sitt bostadsområde i nästan lika stor utsträckning, men känslan av otrygghet berör särskilt kvinnor. Kvinnor oroar sig också mer än män för att utsättas för brott samt för olyckor och tillbud, även om Helsingforsbornas oro för de frågor som tagits upp har minskat överlag. Ett undantag är unga kvinnors oro för att utsättas för sexualbrott, som är betydligt större än i trygghetsenkäten från år 2012.

Antalet Helsingforsbor som utsätts för brott har i det stora hela inte ändrats beaktansvärt under de senaste åren. Antalet kvinnor som utsätts för våld och hot på arbetsplatsen verkar dock öka från den ena undersökningssomgången till nästa. Traditionellt arbetar fler kvinnor än män inom branscher där våld förekommer, såsom inom vård- och socialsektorn samt i detaljhandeln (Våld på arbetsplatsen 2011). Ökningen sägs återspegla det, att i synnerhet kvinnor som arbetar inom hälso- och sjukvården upplever våld och hot om våld i en större utsträckning (ibid.).

De yngsta informanterna i trygghetsundersökningen är 15-åringar. Dock rör sig redan yngre barn självständigt i staden, varför det är viktigt att även utreda deras erfarenheter. Tryggheten blev ett viktigt tema i undersökningen som utredde Helsingforsungdomarnas välbefinnande och som grundade sig på intervjuer av unga grupper under år 2016. I undersökningen nämndes främmande platser och tågstationer som otrygga områden. Särskilt främmande, berusade och oberäkneliga vuxna upplevdes orsaka otrygghet (Viilo 2017, 18). Förutom missbrukande vuxna kan även andra ung-

domar rubba känslan av trygghet med sina handlingar (ibid.). Trygghet i sin tur förknippades med hemmet och familjen samt bekanta platser och situationer där man rör sig i grupp, tillsammans med vänner.

Personer med annan språklig bakgrund var för första gången med i undersökningen

2015 års trygghetsundersökning förnyades i många avseenden (se kapitel 6.1). En nyhet i undersökningen var en bredare och mångsidigare svarsgrupp, då 345 Helsingforsbor med annan språklig bakgrund än finska och svenska besvarade enkäten. Enligt undersökningen är känslan av trygghet i det egna bostadsområdet hos personer med annan språklig bakgrund något svagare än hos finsk- och svenskspråkiga, men vad gäller innerstaden och kollektiva transportmedel är skillnaden mycket liten. I en undersökning som genomfördes år 2014 och som rörde andra generationens invandrare, konstaterades att kvinnor som har en annan etnisk bakgrund än den finländska inhemska befolkningen känner mer otrygghet än andra kvinnor (Tuominen, Joronen & Laihinen 2014; 51). För män som tillhörde motsvarande grupp fanns inte denna skillnad (ibid.).

Personer med annan språklig bakgrund är mer oroliga för situationen i det egna bostadsområdet och känner en större oro för att utsättas för brott. Särskilt det sistnämnda kan ses som en faktor som försämrar livskvaliteten och det finns anledning att närmare dryfta orsakerna till detta fenomen. Personer med annan språklig bakgrund har inte utsatts för våld eller hot om våld på offentlig plats mer frekvent, men de rapporterade i större utsträckning än andra att en familjemedlem drabbats. Även detta bör granskas närmare.

Om rapportens struktur

Artiklarna i den föreliggande rapporten har i huvudsak publicerats under år 2016 som separata artiklar i Helsingfors stads faktacentrals nättidning Kvartti. Därför bildar de självständiga helheter som även kan läsas separat.

Trygghetsenkäten som består av fyrtio frågor innehöll fyra så kallade öppna frågor som kunde besvaras med egna ord. Många informanter bemödade sig och besvarade dessa frågor mångordigt. De öppna frågorna utgör ett värdefullt tillskott till undersökningsmaterialet. De har utnyttjats särskilt i kapitel 2.4 som beskriver platser som väcker otrygghet samt i kapitel 5.1 som behandlar förtroendet för polisen. I slutet av trygghetsenkäten kunde man yttra sig fritt. I kapitel 3.3 berättas vilka frågor informanterna ville föra fram i detta sammanhang.

I rapportens nästa kapitel granskas den upplevda tryggheten ur bostadsområdenas och stadsutvecklingens synvinkel. Därefter går vi vidare till orosmoment i anslutning till trygghet, som anknyter både till det vardagliga stadslivet och till samhällsfenomen

i bred bemärkelse. Det fjärde kapitlet fokuserar på Helsingforsbornas utsatthet för brott och förändringar i detta. I det femte kapitlet granskas Helsingforsbornas åsikter om hur polisen och räddningsverket lyckas med sin uppgift och hurdana önskemål som förknippas med polisens verksamhet. I rapportens sjätte kapitel beskrivs undersökningens praktiska genomförande och Helsingfors trygghetsundersökning jämförs med de motsvarande undersökningarna i Köpenhamn och Stockholm. Slutligen presenteras de viktigaste undersökningsresultaten.

INTRODUCTION

Over a decade of studying the safety of Helsinki

Safety surveys targeted at Helsinki residents have been conducted once every three years since 2003 (in 2006, 2009, 2012 and 2015). The data for the 2015 study was collected over a period of two months in December 2015 and January 2016. The survey took place at an unusual time. The Paris terror attacks shook Europe in the autumn, and over 30,000 refugees, mainly from Iraq, Afghanistan and Somalia, entered Finland over a short period of time.

Over the years, the surveys have been conducted as uniformly as possible in the form of population surveys based on random sampling (see section 6.1). Over 4,000 Helsinki residents between ages 15 and 74 completed the 2015 survey. This year marked the first time that people with an immigrant background were included in the survey sample. Among Finnish- and Swedish-speakers in the total sample, 67 per cent took the survey, which marks a rise from 2012 and 2009. The study clearly dealt with topical issues. People with other native languages were not as likely to complete the survey. In this group, 22 per cent took the survey, resulting in an overall response rate of 57 per cent. 77 per cent of the responses were submitted on paper forms and 23 per cent online. This was in line with 2012.

Perceived safety is an indicator that is also monitored in other Nordic capitals. Like Helsinki, Stockholm and Copenhagen also conduct regular postal surveys of city residents. In Stockholm, such studies are conducted every three years; in Copenhagen, on an annual basis. In Oslo, residents' perceptions of safety have been determined with face-to-face interviews in select target areas instead of postal surveys. The safety surveys conducted in Helsinki, Copenhagen and Stockholm have similar contents, but unfortunately hardly any identical questions. There are aspirations to conduct a joint survey with the neighbouring capitals in the near future.

Only a few local safety studies focusing on a single city and based on random sampling have been conducted elsewhere in Finland. On a national level, crime victim studies on population level have been conducted since 1980. The first Helsinki safety survey was managed by the Police College of Finland, which is why many of the questions concerned police activities. The current study covers more areas of safety (including accidents), and its questions are linked to urban life on a wide scale.

Sense of security contributes to well-being

The common thread of the safety studies conducted at different times has been determining how safe Helsinki residents perceive their neighbourhood and the city to be in general. The sense of security has interested researchers in various fields since the 1990s. Its counterpart, insecurity, has been seen to impact individuals' well-being; after all, security is a basic human need and right (Niemelä 2000). Insecurity is also close to the concept of fear of crime, although the latter is restricted to specific situations and concrete threats.

From a city development perspective, perceived security is an important indicator that reflects residents' well-being as well as area-level differences in well-being. How safe we perceive our neighbourhood to be impacts our daily movement choices and decisions to move house. A recent study about Helsinki observed that the social environment of the area and the associated mental images strongly define the choice of the new area when people are making a decision to move house (Vilkama, Ahola & Vaattovaara 2016, 109). The security and peacefulness of the area are some of the most important features that people desire of their new living area. The researchers observed that people draw conclusions about the features of areas based on the built environment: an uncared-for environment and unattractive architecture were associated with unrest and insecurity (ibid.). According to the researchers, the "signals" given by the physical environment were especially important if the area was not already familiar.

Results of previous Helsinki safety surveys

In the Helsinki safety surveys, residents have usually been asked which places in their neighbourhood feel unsafe. This time, there were almost 2,000 places named. In some districts, almost half of the places were linked to public transport stations. It may be easy to avoid secluded forest tracks in everyday life, but it is less easy to bypass a train or underground station that feels unsafe. Residents' experiences of insecurity should thus be taken seriously. They should not be downplayed as 'merely a question of feelings' since they play a part in guiding our behaviour, actions and movements.

Safety surveys conducted since the early 2000s have indicated fairly major and permanent differences in the perceived safety of different areas. A detailed analysis based on the 2009 survey observed that insecurity is often localised in the areas where a lot of police emergency calls are concentrated and where the unemployment rate is high (Tuominen, Lönnqvist & Kempainen 2013). Similarly, living near a rail transport station has been observed to increase the perceptions of insecurity.

As described above, there is a connection between the socio-economic disadvantage of a neighbourhood and insecurity. What is interesting in terms of research is whether the socio-economic situation of the neighbourhood also impacts how people regard and intervene in different kinds of disturbances. In other words, does indifference in itself increase disturbances, thus reducing the sense of security? Studies of Finnish suburbs built in the 1960s and 1970s observed that people living in more

privileged suburbs had higher expectations for social control. They expected quick reaction to disturbances (Kemppainen 2016, 10). It has also been noted that higher educational, employment and income levels in a suburb also correlate with a higher normative consensus between its residents (*ibid.*). This may also manifest itself among the residents as mutual trust and community spirit.

Is Helsinki safer or less safe than before?

Readers of the present study may encounter a message that sounds inconsistent: on the one hand, Helsinki residents feel that their neighbourhood and the city centre are safer than before, but, on the other hand, they estimate the city's security situation to be worse than before. Quite a large number of Helsinki residents are also concerned about terrorism as well as wars and conflicts (see section 3.1). The seemingly inconsistent message is linked to disparity in the issues studied and the phrasing of the questions (respondent's perception vs. estimation of safety). People's view of the safety of their neighbourhood is based, above all, on their everyday experiences and observations. However, their view of the security situation of Finland and, partly, Helsinki is based on what they read in the newspapers and hear from experts. International crises and terrorism increase concerns and insecurity in our lives and everyday activities.

The assumption that Helsinki is safer than before is supported by the fact that witnessing violence, such as a fight or assault, has systematically decreased since the beginning of the millennium (see section 4.3). Witnessed violence is a factor of neighbourhood safety and can be considered a more objective indicator than a sense of security. Although the development has been positive, there are still major differences in witnessing violence between districts.

Women and men have witnessed almost similar amounts of violence in their neighbourhood, but perceived insecurity concerns women more than men. Women are also more worried about falling victim to crimes and accidents, although Helsinki residents are overall less concerned about the issues covered by the survey than before. One exception is young women's fear of falling victim to sexual crimes, which has increased significantly since the 2012 safety survey.

Overall, there have been no significant changes in recent years in the likelihood of Helsinki residents falling victim to crimes. However, the violence and threats of violence encountered by women at their workplaces seem to increase in every survey. There are traditionally more women than men working in fields where violence most often occurs, such as health care, social services and retail (Työpaikkaväkivalta, 2011). It has been assumed that the growth reflects the fact that women working in health care and medical professions, in particular, encounter more violence and threats of violence than before (*ibid.*).

The youngest respondents of the safety survey were 15 years old. However, people younger than that already move around the city independently, making it important to also determine their experiences. Indeed, safety emerged as a major theme in a study of the well-being of young people living in Helsinki, based on group interviews

conducted in 2016. In the study, young people listed unfamiliar places and railway stations as unsafe areas, and the actions of unfamiliar, intoxicated and unpredictable adults, in particular, were mentioned as causing insecurity (Viilo 2017, 18). In addition to the behaviour of adults with substance abuse issues, young people's sense of security can also be shaken by other young people (ibid.). Safety, on the other hand, was linked to home and family as well as familiar places and situations where they moved in a group of friends.

People with foreign native languages surveyed for the first time

The 2015 safety survey was adapted in many ways compared to the previous years (see section 6.1). One change was a wider and more diverse respondent base; the survey was completed by 345 Helsinki residents whose native language was not Finnish or Swedish. According to the study, people with other native languages feel slightly less safe in their neighbourhood than Finnish or Swedish speakers, but there was barely any difference in the city centre or public transport. A 2014 study about second-generation immigrants observed that women whose ethnic background differed from the original population felt less safe than other women (Tuominen, Joronen & Laihinén 2014; 51). There was no corresponding difference in the men of the same group (ibid.).

People with other native languages are more concerned about the situation in their neighbourhood and more worried about falling victim to crimes. This last fact, in particular, can be seen as something that impairs quality of life, and the underlying causes of this phenomenon should be analysed more closely. People with other native languages have not encountered more violence or threats of violence in public places, but more of them reported something of this nature happening to their relatives. This message should also be analysed in more detail.

On the report structure

The safety survey comprised almost 40 questions, including four open questions which the respondents could answer in their own words. Many respondents took the trouble to provide long answers to these questions. Indeed, the open answers offer a valuable addition to the research data. They have been utilised especially for section 2.4 on places that cause a sense of insecurity and section 5.1 on the trust felt towards the police. The safety survey ended with a request for open comments. Section 3.3 reveals what the respondents chose to share in response to this request.

The following chapter of the report analyses perceived safety from the viewpoints of neighbourhoods and urban development. Chapter 3 addresses concerns related to safety in the context of everyday urban life as well as wider social phenomena. Chapter 4 focuses on the likelihood of Helsinki residents to fall victim to crimes and the changes that have taken place in that respect. Chapter 5 looks at Helsinki residents'

satisfaction with the way police and the Rescue Department carry out their duties, as well as the wishes that people have regarding police activities. Chapter 6 of the report describes the design and implementation of the survey and compares the Helsinki safety survey with the corresponding surveys in Copenhagen and Stockholm. Finally, the key results of the survey are presented.

”Helsinki is the safest city on earth. The only issue is with rampant & unchecked alcoholism & substance abuse! (Mies 30 vuotta)

”Helsinki on turvallinen ja hauska kaupunki. Pidetään se sellaisena. (Mies 30 vuotta)

”Muualta muuttaneille Helsinki on ollut varsin vastaanottavainen kaupunki, jonne on ollut helppo sopeutua (Nainen 20 vuotta)

*”VIIMEAIKAI-
SEEN JULKISEEN KES-
KUSTELUUN VIITATEN HAL-
LUAISIN KERTOJA, ETTEN OLE
KOSKAAN HAVAINNUT VASTAAN-
OTTOKESKUKSEN (KALLIO) LÄHEI-
SYYDESSÄ MITÄÄN JÄRJESTYSHÄIRI-
ÖITÄ JA MINULLE TURVATTOMUUTTA
TUOVAT HUOMATTAVASTI ENEMMÄN
HUMALAISET SUOMALAISET KUIN
KOKO HELSINGIN KAIKKI ULKO-
MAALAISTAUSTAISET IHMISET
YHTEENSÄ.
(Nainen 28 vuotta)*

A photograph of a tram at night, illuminated by streetlights. The tram is dark with a glowing green display on its front. The background shows a city street at night with various lights and a dark sky.

2

KOETTU TURVALLISUUS JA ASUINYMPÄRISTÖN LAATU

”
Helsinki on hyvin turvallinen eurooppalaiseksi pääkaupungiksi, lähinnä kai narkkarit ja alkoholistit tekee pahaa toisilleen. Vaara tietysti että syntyy Tukholman kaltaisia rauhattomia lähiöitä, jos väestöryhmät keskittyvät niihin ja syrjäytyvät muusta yhteiskunnasta. (Mies 42 vuotta)

2.1

HELSINKILÄISTEN TURVALLISUUDEN TUNNE EI OLE JÄRKKYNYT

Helsingiläisten arjessa turvallisuuden tunne ei ole järkkynyt. Yli puolet turvallisuustutkimukseen vastanneista suomen- ja ruotsinkielisistä koki yhä yleisen turvallisuustilanteen pysyneen samana tai parantuneen. Omalla asuinalueella koettu turvallisuus oli jokseenkin entisellä tasollaan. Joukko- liikennevälineet koettiin turvallisemmiksi kuin edellisen tutkimuksen aikaan.

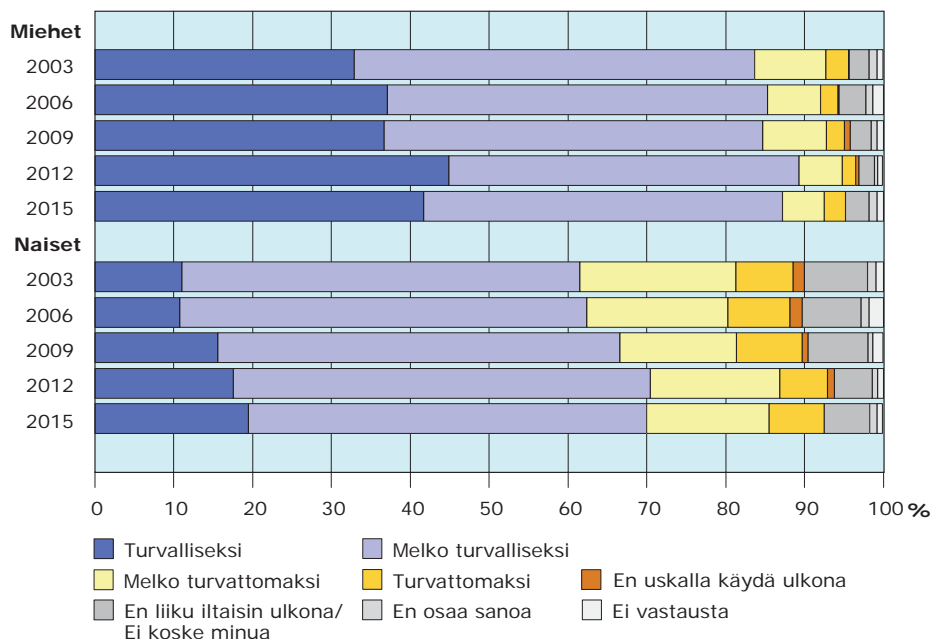
2.1 Helsinkiläisten turvallisuuden tunne ei ole järkkynyt

Koettu turvallisuus on vakiintunut itsenäiseksi tutkimuskohteeksi viime vuosien aikana. Helsingissä koetun turvallisuuden kehitystä on seurattu vuodesta 2003 lähtien. Turvallisuusindikaattoreista käytetyimpiä ovat mittarit liikkumisen turvallisuudesta omalla asuinalueella myöhään viikonloppuiltaisin sekä vastaava kysymys liikkumisesta kaupungin keskustassa, joita tarkastellaan tässä kappaleessa.

Koettu turvallisuus omalla asuinalueella

Asuinalue koostuu kodin välittömästä ympäristöstä, jossa liikutaan päivittäin. Oman asuinalueen turvallisuus onkin yksi tärkeimmistä koetun turvallisuuden osa-alueista, ja sen turvallisuus on keskeinen asia arjen viihtyvyyden kannalta. Tutkimuksen tulokset kertovat, että helsinkiläisten kokema turvallisuus omalla asuinalueella on pysynyt vähintäänkin ennallaan. Naisten kokema turvallisuus on jopa lisääntynyt vuodesta 2012, kun katsotaan henkilöitä, jotka valitsivat kysymyksessä vaihtoehdon ”turvallinen” (kuvio 1). Vuoden 2012 kyselyssä miehet kokivat asuinalueensa poikkeuksellisen turvalliseksi, nyt on palattu vuoden 2009 tasolle.

Kuvio 1. Koettu turvallisuus omalla asuinalueella myöhään viikonloppuiltaisin sukupuolen mukaan 2003, 2006, 2009, 2012 ja 2015, suomen- ja ruotsinkieliset vastaajat, %

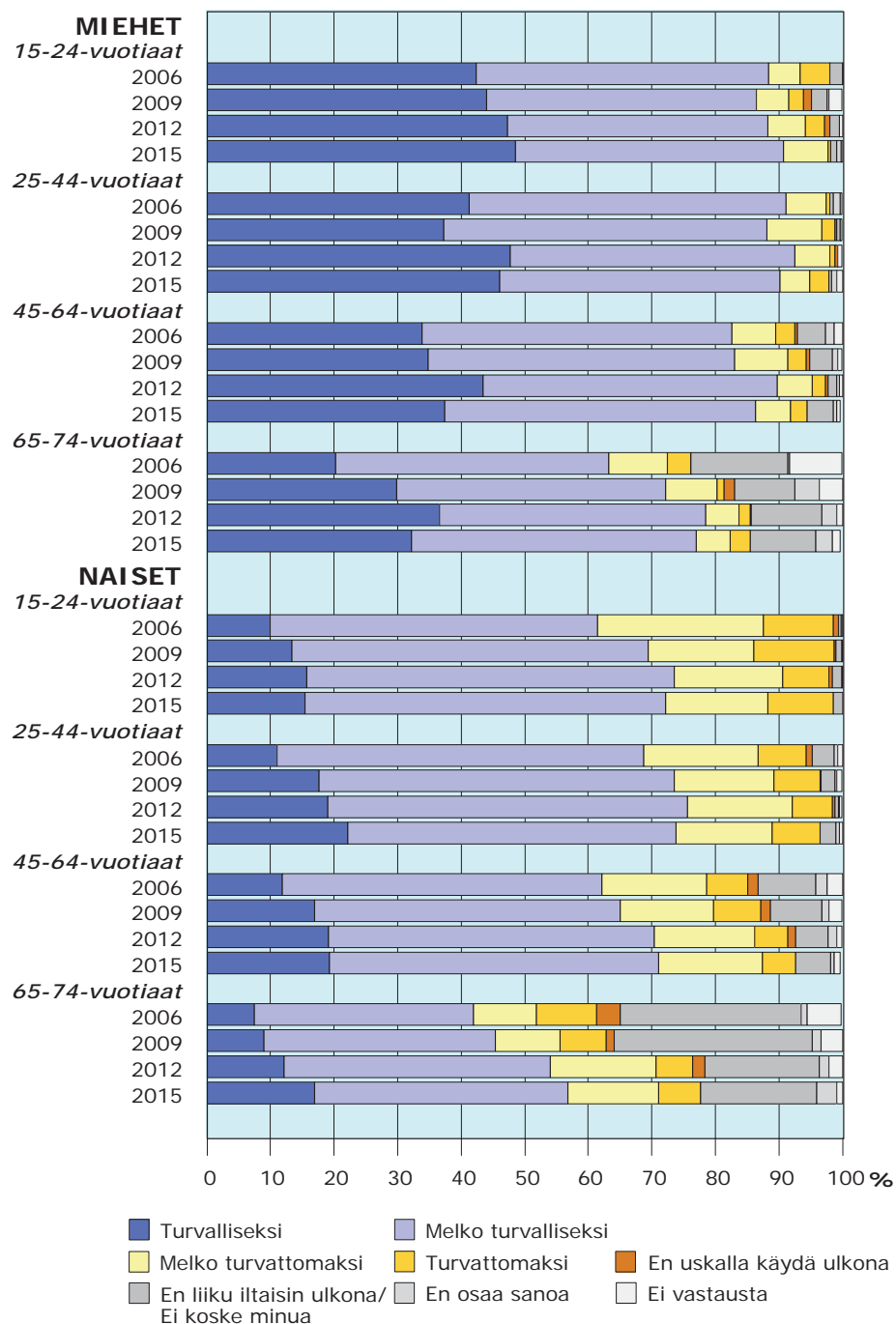
Vieraskielisten tilanne ei tässä yhteydessä ole niin hyvä kuin kantaväestön. Heistä asuinalueensa koki viikonloppuillalaisin turvalliseksi 63 prosenttia, suomen- ja ruotsinkielisistä 78 prosenttia (taulukko 1). On huomattava, että vieraskielisistä joka kymmenes ei osannut arvioida asuinalueensa turvallisuutta.

Taulukko 1. Asuinalueella, Helsingin keskustassa ja joukkoliikennevälineissä koettu turvallisuus viikonloppuillalaisin kantaväestön ja vieraskielisten keskuudessa 2015, %

	Koettu turvallisuus, %								%	N
	Turvalliseksi	Melko turvalliseksi	Melko turvattomaksi	Turvattomaksi	Ei koske minua	Ei osaa sanoa	Ei vastusta			
Asuinalueella										
Kaikki	29,6	47,4	10,6	5,5	4,3	1,7	0,9	100	4 031	
Kantaväestö	30,0	48,1	10,7	5,0	4,5	1,0	0,7	100	3 685	
Vieraskieliset	24,8	38,7	9,0	11,9	3,0	10,2	2,5	100	346	
Helsingin keskustassa										
Kaikki	12,0	46,9	17,6	8,9	11,4	3,1	0,8	100	4 031	
Kantaväestö	12,0	46,9	17,6	8,9	11,4	2,3	0,8	100	3 685	
Vieraskieliset	16,9	35,7	11,9	9,9	11,6	12,8	1,3	100	346	
Joukkoliikennevälineissä, kaikki vastaajat (N = 4 031)									<i>Ei liiku iltaisin po. välineillä, %</i>	
Bussi	34,5	41,9	7,1	1,7		1,3	0,9		12,5	
Raitiovaunu	27,6	40,1	9,8	2,3		1,9	1,1		17,0	
Metro	14,6	35,5	17,6	7,7		2,9	1,2		20,5	
Paikallisjuna	13,8	30,6	13,4	5,7		5,3	1,8		29,2	

Ikäryhmittäinen tarkastelu osoitti, että täysin turvalliseksi liikkumisen omalla asuinalueellaan myöhään viikonloppuillalaisin koki noin 40 prosenttia 15–64-vuotiaista miehistä (kuvio 2). Naisten osalta vastaavat lukemat jäivät 20 prosentin tietämiin kaikissa ikäryhmissä. Vuosi 2012 näyttää olleen poikkeuksellisen turvallinen varsinkin iäkäämpien miesten näkökulmasta. Iän myötä kasvaa niiden vastaajien osuus, jotka eivät liiku yksin ulkona. Tämä koskee sekä miehiä että naisia.

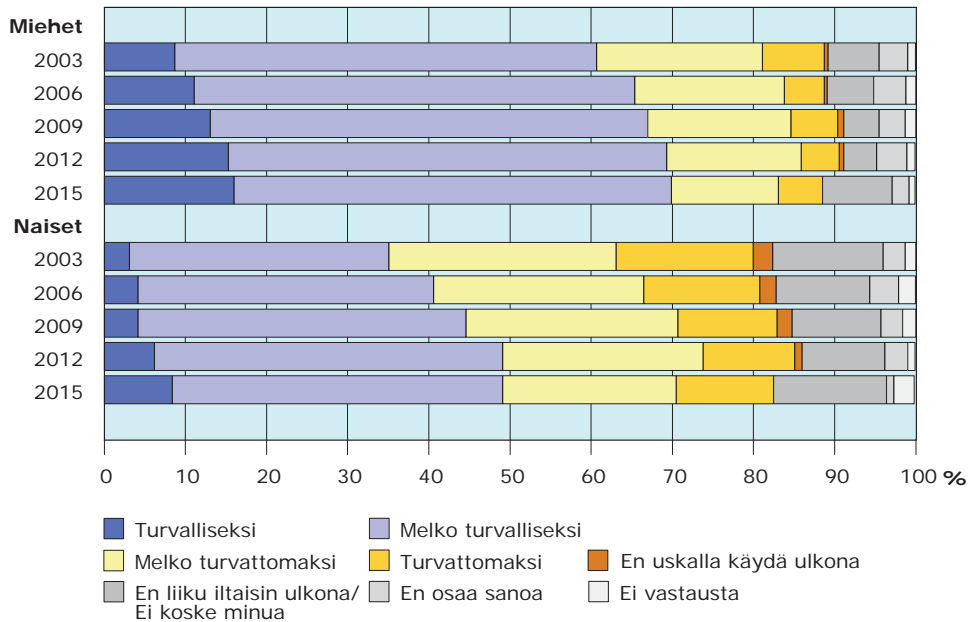
Kuvio 2. Koettu turvallisuus omalla asuinalueella myöhään viikonloppuiltaisin sukupuolen ja ikäryhmän mukaan 2006, 2009, 2012 ja 2015 (%), suomen- ja ruotsinkieliset

Koettu turvallisuus Helsingin keskustassa

Kaupungin keskustassa liikkumisen turvallisuus on tärkeä tarkastelukohde kaupungin elinvoimaisuuden ja vetovoimaisuuden näkökulmasta. Tutkimus tuo hyvän uutisen: Helsingin keskusta koetaan yhtä turvalliseksi kuin kolme vuotta sitten.

Kuvio 3. Koettu turvallisuus kaupungin keskustassa myöhään viikonloppuiltaisin sukupuolen mukaan vuosina 2003, 2006, 2009, 2012 ja 2015, suomen- ja ruotsinkieliset, %

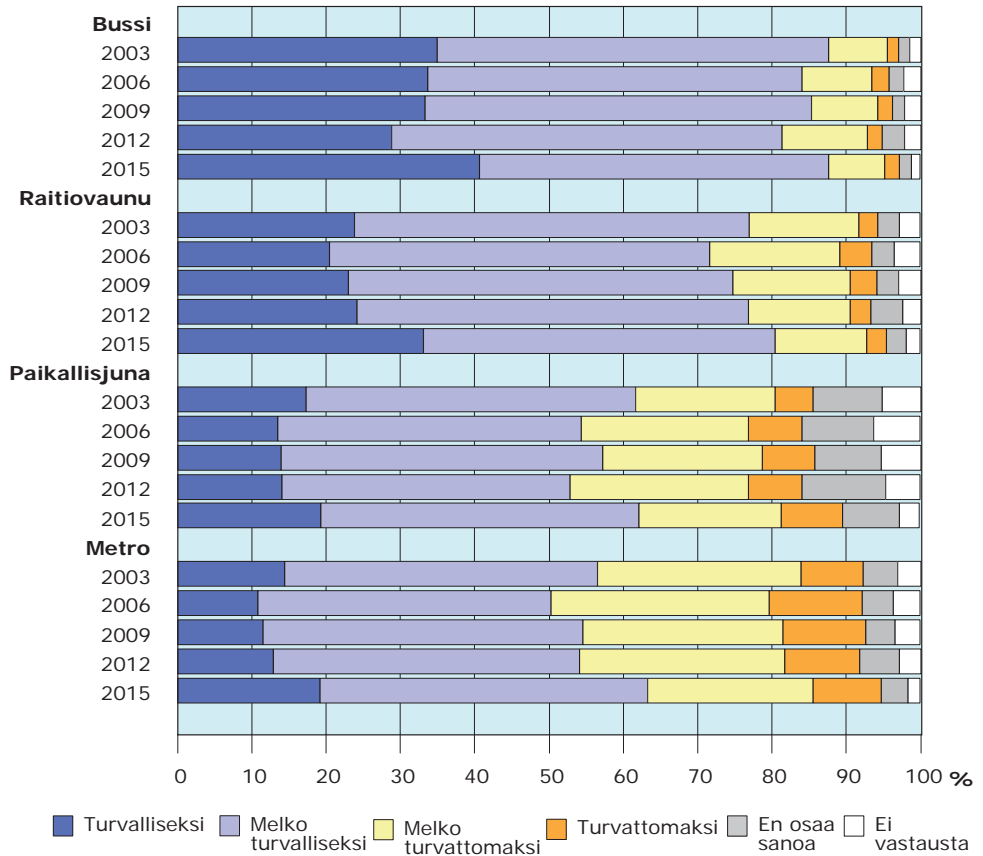
Vieraskieliset helsinkiläiset uskaltavat liikkua kaupungin keskustassa siinä missä muutkin. Vieraskielisillä esiintyi kuitenkin enemmän ”en osaa sanoa” -vastauksia. En osaa sanoa -vastausten suuri määrä kertoo ehkä siitä, että viikonlopun öinen keskusta on vieraskielisille tuntemattomampi.

Kokemukset joukkoliikennevälineiden turvallisuudesta

Vastaajista suurehko osa ei liiku joukkoliikennevälineillä iltaisin. Käytetyistä liikennevälineistä bussi on käytetyin, paikallisjuna vähiten käytetty. Vastaajan iän myötä kaikkien liikennevälineiden iltaikäyttö vähenee sekä miehillä että naisilla. Naiset käyttävät julkisia liikennevälineitä viikonloppuiltaisin hieman vähemmän kuin miehet, lukuun ottamatta bussia. Vieraskieliset eivät poikenneet muista liikennevälineiden iltaikäytössä.

Seuraavaksi tarkastellaan niitä, jotka käyttivät tutkittuja kulkuvälineitä myös iltaisin. Kohderyhmänä ovat suomen- ja ruotsinkieliset vastaajat. Tulokset osoittavat, että kaikki liikennevälineet koettiin vuonna 2015 turvallisemmaksi kuin kolme vuotta sitten.

Kuvio 4. Koettu turvallisuus joukkoliikenteen kulkuneuvoissa ilta-aikaan vuosina 2003, 2006, 2009, 2012 ja 2015 (%), suomen- ja ruotsinkieliset vastaajat

Vieraskieliset kokivat joukkoliikennevälineet yhtä turvallisiksi kuin muutkin vastaajat. Paikallisjunaa he pitivät jopa hieman turvallisempina kuin muut.

Miehet ja naiset ovat kuitenkin erilaisessa tilanteessa liikkuessaan iltaisin. Etenkin metrolla liikkumisen naiset kokevat iltaisin turvattomaksi.

Taulukko 2. Joukkoliikennevälineissä liikkumisen turvallisuus iltaisin, miehet ja naiset, %

	Joukkoliikennevälineissä liikkumisen turvallisuus iltaisin, %			
	Turvallinen		Turvaton	
	Miehet	Naiset	Miehet	Naiset
Bussi	90	84	6	13
Raitiovaunu	85	76	11	19
Metro	73	53	21	41
Paikallisjuna	70	55	20	34

Onko Helsingin turvallisuustilanne parantunut vai heikentynyt?

Kyselyssä kysyttiin myös ”onko turvallisuus Helsingissä mielestäsi viimeisen kolmen vuoden aikana parantunut vai heikentynyt?”. Asteikko selviää taulukosta 3. Vastaava kysymys on esitetty myös aikaisemmissa kyselyissä, mutta muodossa ”onko katuturvallisuus mielestänne parantunut vai heikentynyt?”.

Vuoden 2015 tulos on Helsingin turvallisuustutkimusten ”heikoin”; vuonna 2003 oltiin lähes samassa tilanteessa. Voidaan toki pohtia sitä, mikä sisällöllinen ero on katuturvallisuuden ja turvallisuuden välillä. Vuoden 2015 kysymys kattaa laajemman elämänpiirin kuin vain kadulla liikkumisen. Osa turvallisuuden heikkenemisen kokemuksesta saanee siten selityksensä. Kantäväestön miehet ja naiset olivat kaupungin turvallisuustilanteen kehityksestä täysin samaa mieltä.

Taulukko 3. Helsingin turvallisuustilanteen kehitys kolmen vuoden aikana vuosien 2003, 2006, 2009, 2012 ja 2015 kyselyissä, (suomen- ja ruotsinkieliset) kaupungissa asumisajan ja kieliryhmien mukaan 2015, kaikki vastaajat (N = 3 933)

Helsingin turvallisuustilanteen kehitys kolmen vuoden aikana, %										
	Parantunut		Pysynyt samana	Heikentynyt		Ei osaa sanoa	%	N	Parantunut, %	Heikentynyt, %
	selvästi	jonkin verran		jonkin verran	selvästi					

Suomen- ja ruotsinkieliset 2003–2015

2003	2,0	12,2	41,2	21,1	7,1	16,4	100	3 557	14,2	28,2
2006	2,9	19,1	44,0	13,2	4,0	16,7	100	3 351	22,0	17,2
2009	2,9	19,0	44,0	12,0	4,0	18,1	100	3 492	21,9	16,0
2012	1,9	11,9	44,7	16,3	4,3	20,8	100	3 429	13,8	20,6
2015	2,3	7,9	41,6	22,0	9,8	16,3	100	3 655	10,2	31,8

2003–2012: katuturvallisuus, 2015: turvallisuus

Kaupungissa asumisajan mukaan 2015

Alle vuoden	1,5	6,2	15,2	13,0	6,2	58,1	100	153	7,6	19,1
1–3 vuotta	4,6	4,7	31,6	16,8	6,3	36,1	100	177	9,3	23,1
4–9 vuotta	3,0	7,0	46,9	18,7	9,2	15,2	100	576	10,0	27,9
Kauemmin	1,9	8,3	42,4	23,5	10,6	13,4	100	2 882	10,2	34,0

Kielen mukaan 2015

Suomen- ja ruotsinkieliset	2,3	7,9	41,7	22,1	9,8	16,4	100	3 655	10,2	31,8
Vieraskieliset	2,6	4,3	30,1	14,9	9,5	38,6	100	341	6,9	24,4

Ei osaa sanoa -vastaukset kuvaavat lähinnä niitä, jotka ovat asuneet kaupungissa alle kolme vuotta. Tutkimukseen vastanneista suomen- ja ruotsinkielisistä lähes kolmestä (72 prosenttia) oli asunut kaupungissa kymmenen vuotta tai kauemmin. Maahanmuuttajataustaisista tällaisia oli vajaa kolmannes (31 %). Vieraskielisten olikin muita vaikeampi arvioida Helsingin turvallisuuskehityksen suuntaa.

2.2

KOTI ON TURVALLISIN PAIKKA

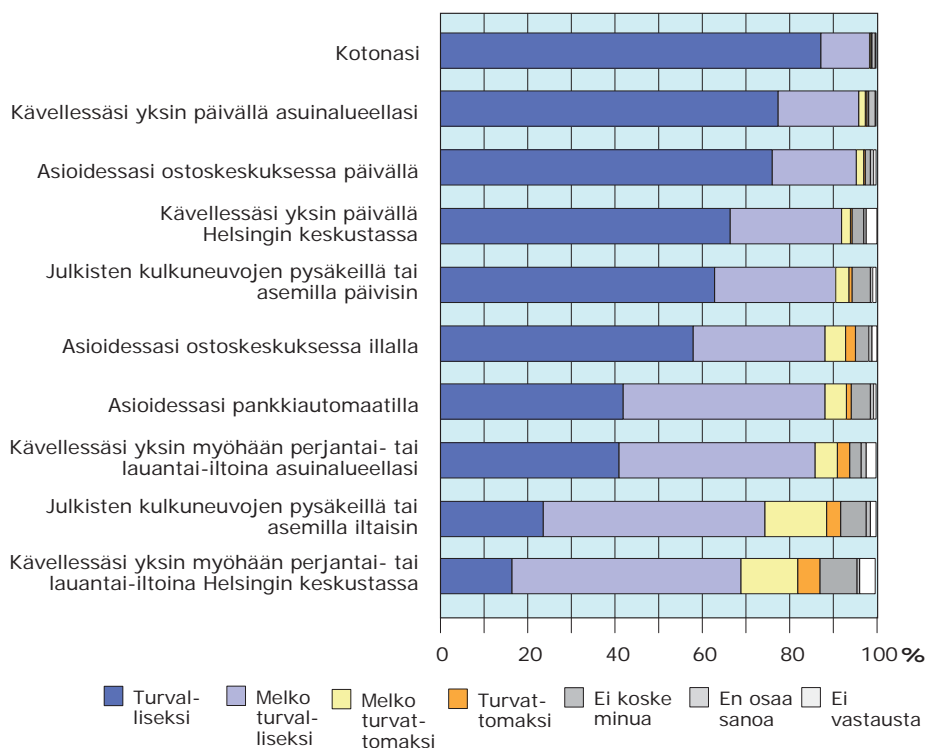

Kaupunkilaiset kokevat arkisen lähipiirinsä turvalliseksi. Ilta-aikaan ja varsinkin viikonloppuillain kaupungilla käveleminen tuntuu monista kuitenkin vain melko turvalliselta. Vieraskielisten turvallisuuskokemukset lähiympäristössä ja kaupungilla ovat kantaväestöä kielteisempiä.

2.2 Koti on turvallisin paikka

Helsingin turvallisuustutkimuksen 2015 kyselylomakkeessa kysyttiin, kuinka turvalliseksi vastaajat tuntevat olonsa määrätyissä tilanteissa tai paikoissa. Kaikki kysytyt kymmenen asiaa olivat sellaisia, joissa reilusti yli puolet vastaajista koki olonsa turvalliseksi. Kun näkökulma siirtyy ilta-aikaan, turvallisuuden tunne muuttuu turvalliseksi melko turvalliseen.

Kuvio 5. Turvallisuudentunne eri paikoissa ja tilanteissa vuonna 2015 (N = 4 031)

Kysytyistä kymmenestä asiasta viisi oli mukana myös vuoden 2012 tutkimuksessa. Näiden mittareiden valossa helsinkiläisten turvallisuustilanne näyttää varsin muuttumattomalta. Kokemus pankkiautomaatilla asioinnin turvallisuudesta näyttäisi parantuneen.

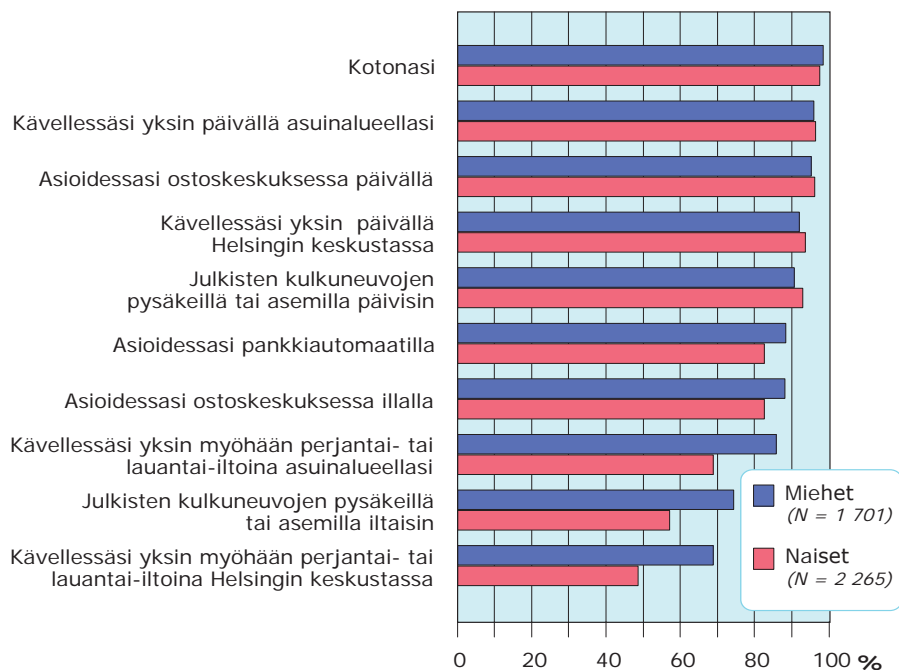
Taulukko 4. Turvallisuuden tunne eri paikoissa ja tilanteissa 2015 (N=3685) ja 2012 (N=3493), suomen- ja ruotsinkieliset vastaajat

Kokee olonsa, %							
	Turvalliseksi (1)	Melko turvalliseksi (2)	Melko turvattomaksi	Turvattomaksi	Ei koske minua / Ei liiku / uskalla liikkua iltaisin	%	Turvalliseksi (1+2)
Kävellessäni yksin päivällä asuinalueellani							
2015	77,1	19,4	1,2	0,3	0,3	100	96,5
2012	82,9	15,6	0,7	0,2	0,1	100	98,6
Kävellessäni yksin päivällä Helsingin keskustassa							
2015	66,2	27,6	2,5	0,8	1,7	100	93,8
2012	70,5	26,1	1,4	0,4	0,3	100	96,6
Pankkiautomaatilla asioidessani							
2015	38,0	47,8	7,5	1,8	3,3	100	85,7
2012	26,6	56,1	10,4	3,3	0,7	100	82,7
Kävellessäni yksin myöhään viikonloppuiltoina asuinalueellani							
2015	30,0	48,1	10,7	5,0	4,5	100	78,1
2012	30,3	48,9	11,3	4,0	4,2	100	79,2
Kävellessäni yksin myöhään viikonloppuiltoina Helsingin keskustassa							
2015	12,0	46,9	17,6	8,9	11,4	100	58,8
2012	10,5	48,1	20,9	8,3	8,1	100	58,6

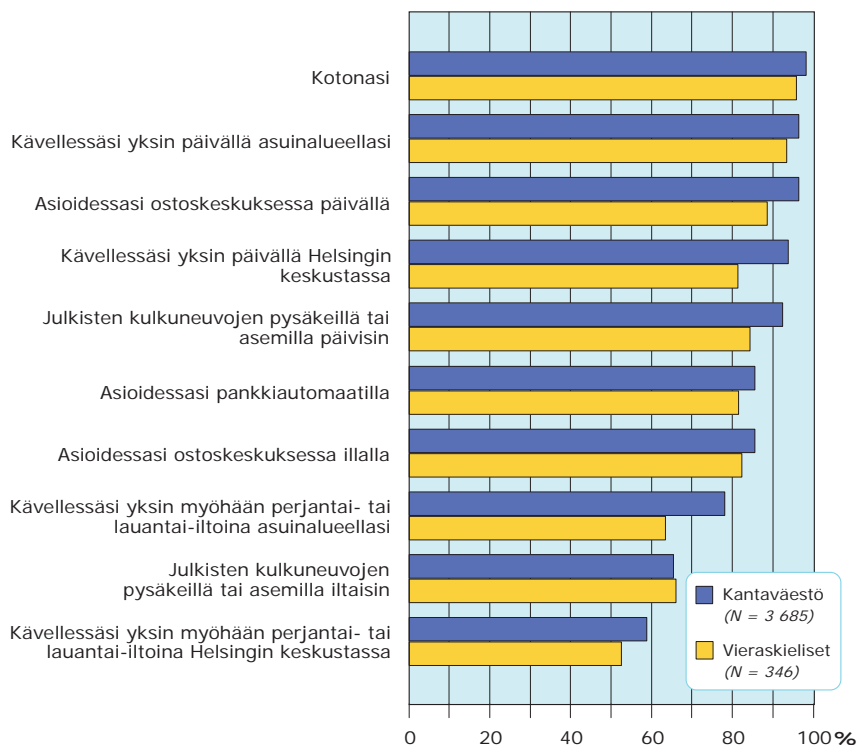
Kuviossa 6 tarkastellaan naisten ja miesten turvallisuuskokemuksia eri tilanteissa ja paikoissa ("turvalliseksi" ja "melko turvalliseksi" itsenä kokeneet). Tulokset osoittavat, että naisten turvallisuuden tunne vähenee kyseisissä tilanteissa ja paikoissa iltaisin.

Vieraskielisten kokemukset ovat monissa tilanteissa ja paikoissa huonommat kuin suomen- ja ruotsinkielisten (kuvio 7). Erityisesti tuloksessa kiinnittää huomiota se, että vieraskieliset kokevat myös päivällä Helsingin keskustassa yksin kävelyn turvattomammaksi kuin suomen- ja ruotsinkieliset.

Kuvio 6. Kokee itsensä turvalliseksi eri paikoissa ja paikoissa, miehet ja naiset, 2015, kaikki vastaajat

Kuvio 7. Kokee itsensä turvalliseksi eri tilanteissa ja paikoissa, 2015, suomen- ja ruotsinkieliset sekä vieraskieliset

2.3

TURVATTOMUUS- KOKEMUKSISSA PALJON VAIHTELUA ASUINALUEIDEN VÄLILLÄ

Helsinkiläiset kokevat turvallisuutensa omalla asuinalueellaan jokseenkin yhtä hyväksi kuin aiempina vuosina. Eri vuosina tehdyissä turvallisuuskyselyissä muutamat asuinalueet esiintyvät toistuvasti turvattomimmiksi koettujen alueiden joukossa, ja toiset taas ovat jatkuvasti turvallisimpien joukossa. Toisaalta monilla asuinalueilla turvallisuustilanne on parantunut esimerkiksi uudisrakentamisen myötä.

2.3 Turvattomuuskokemuksissa paljon vaihtelua asuinalueiden välillä

Vain pieni osa, noin joka kuudes helsinkiläinen kokee oman asuinalueensa turvattomaksi viikonloppuiltaisin. Alueiden väliset erot turvallisuudessa ovat edelleen hyvin suuret (kuvio 8). Erot turvattomuutta kokevien osuuksissa ovat moninkertaisia parhaimmat ja heikoimmat tulokset antaneiden peruspiirien välillä.

Kymmenen turvallisimmaksi koetun peruspiirin joukossa on ollut vuosina 2009, 2012 ja 2015 samat kuusi peruspiiriä (Lauttasaari, Länsi-Pakila, Östersundom, Vanhakaupunki, Itä-Pakila, Tuomarinkylä). Samoin turvattomimmaksi koettujen kymmenen alueen joukossa on joka tutkimuskerralla ollut viisi samaa peruspiiriä (Mellunkylä, Jakomäki, Kallio, Alppiharju, Vuosaari).

Sivulla 42 oleva graafinen esitys liioittelee helposti alueiden ja tutkimusajankohden välisiä eroja turvattomuuskokemuksissa. Peruspiirien ”sijoitukset” koetussa turvallisuudessa vaihtelevat tutkimuskerrasta toiseen osittain sattuman johdosta, sillä vastaajia on ollut eri tutkimusvuosina noin 100 per peruspiiri. Vuonna 2015 suomen- ja ruotsinkielisten vastaajien määrä vaihteli peruspiireittäin 82 ja 127 välillä. Jatkossa käsitelläänkin erikseen vain suurempia, +-5 prosenttiyksikön eroja ja muutoksia.

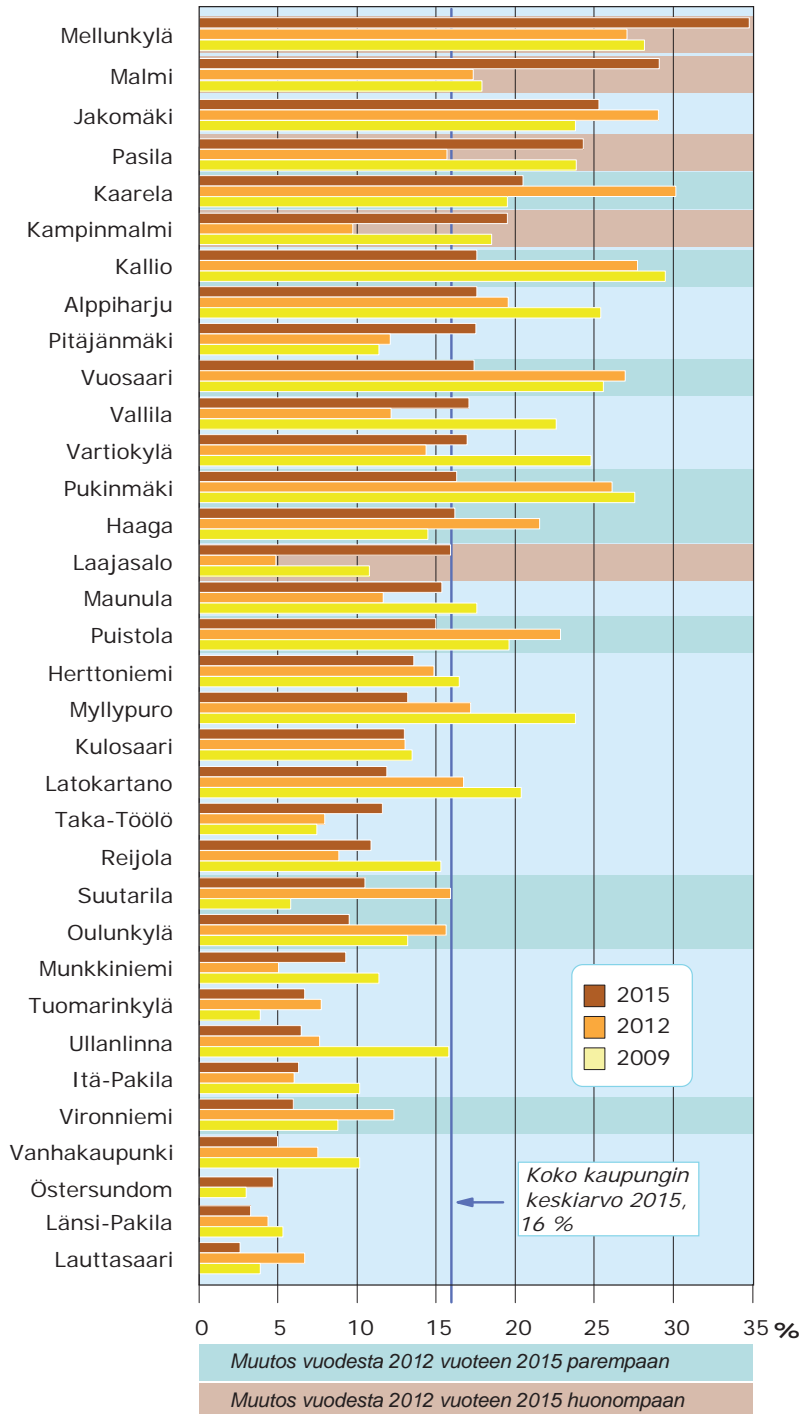
Vuodesta 2009 vuoteen 2015 turvattomuutta kokevien osuudet ovat pysyneet lähes ennallaan 20:ssä 34:stä peruspiiristä (59 %), eli näillä alueilla muutokset ovat olleet suuntaan taikka toiseen pienemmät kuin viisi prosenttiyksikköä. Kymmenellä alueella (29 %) kehitys on ollut myönteistä. Turvattomuutta kokevien määrä vähentyi eniten tänä ajanjaksona Kalliossa (12 prosenttiyksikköä) sekä Pukinmäessä ja Myllypurossa, kummassakin 11 prosenttiyksikköä. Malmilla, Mellunkylässä, Pitäjänmäellä ja Laajasalossa turvattomuutta kokevien osuudet lisääntyivät vertailuvuosien 2015 ja 2009 välillä.

Kun tarkastellaan muutosta vuodesta 2012 vuoteen 2015, alueiden tilanne on pysynyt (+-5 prosenttiyksikön rajoissa) ennallaan 20 peruspiirissä (59 % kaikista peruspiireistä). Kolmen vuoden aikana kehitys on ollut myönteinen yhdeksässä peruspiirissä (26 %). Eniten turvattomuutta kokevien osuus väheni Kalliossa ja Pukinmäessä sekä Vuosaarella (kaikissa 10 prosenttiyksikköä). Merkittävämpää turvallisuuden tunteen heikkenemistä on tapahtunut viidessä peruspiirissä; Malmilla (12 prosenttiyksikköä), Laajasalossa (11 prosenttiyksikköä), Kampinmalmissa (10 prosenttiyksikköä), Pasilasassa (9 prosenttiyksikköä) ja Mellunkylässä (8 prosenttiyksikköä). Kampissa ja Pasilassa on palattu vuoden 2009 tilanteeseen.

Sytä turvattomuuskokemusten alueelliselle vaihtelulle

Kaikissa Helsingin peruspiireissä oma asuinalue koetaan päiväsaikaan varsin turvaliseksi, mutta alueelliset erot korostuvat, kun tarkastellaan ilta- ja yöaika. Turvallisuustutkimus toteutetaan Helsingissä jo viidettä kertaa, mikä mahdollistaa myös pidemmän aikavälin kehityskulkujen tarkastelun.

Kuvio 8. Turvattomuuskokemukset omalla asuinalueella myöhään perjantai- ja lauantai-iltaisin peruspiireittäin vuosina 2009, 2012 ja 2015, suomen- ja ruotsinkieliset vastaajat (vuosina 2009 ja 2012 vastausvaihtoehdot melko turvaton, turvaton, en uskalla käydä ulkona, vuonna 2015 vaihtoehdot melko turvaton, turvaton)

Samat alueet näyttäisivät olevan vuodesta toiseen turvattomuuskokemusten kärjessä. Kun ihmiset saavat kotiinsa turvallisuutta koskevan kyselyn, he vastaavat oletettavasti senhetkisen tunteen perusteella - miltä minusta tuntuu, kun pitää lähteä yksin ulos. Pelkoa ja turvattomuutta aiheuttaviin asioihin ei siten totu.

Turvattomuuskokemuksia näyttäisi olevan vähiten pientalovaltaisissa peruspiireissä ja eteläisen kantakaupungin kaupunginosissa. Myös Keskisen suurpiirin monet alueet kuuluvat tähän joukkoon. Eniten turvattomuutta koetaan kerrostalovaltaisilla alueilla niin kaupungin itäisessä kuin läntisessä osassa.

Aiemmin kerättyjen tutkimusaineistojen avulla on selvitetty, mitkä alueiden ominaisuudet ovat yhteydessä turvattomuuden kokemiseen. Turvattomuus näyttäisi paikantuvan samoille alueille, joilla on paljon poliisin hälytystehtäviä, ja joissa työttömyysaste on korkea. Samoin asumisen raideliikenteen aseman lähellä on havaittu lisäävän turvattomuuden kokemuksia. Onkin todettu, että turvattomuus muodostaa yhden lisäulottuvuuden perinteisten huono-osaisuusindikaattorien joukkoon (Tuominen ym. 2013).

Seuraavaksi siirrymme tarkastelemaan, miksi yksittäisten peruspiirien sijoitus voi vaihdella merkittävästikin tutkimusajankohtien välillä ja tarkastelemme eräitä yksittäisiä peruspiirejä. Voimakkaan vaihtelun taustalla voi olla myös ns. tutkimusteknisiä syitä. Osa peruspiireistä on rakenteeltaan melko heterogeenisiä, eli ne koostuvat useammasta kaupunginosasta ja saattavat pitää sisällään sekä omakotitalovaltaisia että kerrostalovaltaisia alueita. Tutkimustulosten kannalta ei ole merkityksetöntä, miten vastaajat ovat valikoituneet peruspiiriin sisäisesti. Peruspiireihin kuuluvat kaupunginosat ja osa-alueet löytyvät liitteestä 4. Mainittakoon, että Tukholman turvallisuustutkimuksessa kaikki tiedot julkaistaan alueittain (14 aluetta), mutta alue-eroja ei selitetä tai tulkita mitenkään (Trygghet i Stockholm 2014).

Ajankohtaiset, paikalliset tapahtumat saattavat heijastua voimakkaastikin asukkaiden tuntemuksiin. Tällainen saattaa olla Taka-Töölön vuoden 2015 ”pomppaus” turvattomuuskokemuksissa, joka näyttää pitkälti selittyvän Ruusulankadulla sijaitsevan asumispalveluyksikön vaikutuksilla lähiympäristöön. Alueen turvattomuutta herättävistä paikoista 40 prosenttia kohdistui asuntoloihin.

Myös Malmin peruspiirissä on ollut kasvua turvattomuuskokemuksissa. Etenkin juna-asetat mainitaan turvattomuutta herättävinä paikkoina. Sekä Malmin että Tapanilan juna-asetat sijaitsevat peruspiirin alueella. Malmin peruspiirin osalta näyttää siltä, että turvattomuuskokemukset keskittyisivät Ala-Malmille.

Kampinmalmin (Kamppi, Etu-Töölö, Ruoholahti, Lapinlahti, Jätkäsaari) alueella turvattomuuskokemukset ovat vaihdelleet eri tutkimusvuosien välillä paljon. Turvattomuutta herättäviksi paikoiksi siellä nousivat metroasema, puistot ja lenkkipolut sekä erityisryhmien asuntolat/keskukset. Sekä Ruoholahden että Kampin metroasemat sijaitsevat peruspiirin alueella. Paitsi että Kampin keskus on kauppakeskus, jossa ihmiset viettävät aikaa, on se päärautatieaseman ohella merkittävä joukkoliikenteen solmukohta. Metroasema, kymmenet Espoon liikenteen bussit ja koko kaukoliikenne sijaitsevat keskuksessa. Vuonna 2007 tehdyn selvityksen mukaan Kampin keskuk-

nessa käy arkipäivänä noin 100 000 henkilöä. Arvio sisältää sekä lähtevät ja tulevat matkustajat että muut asiakkaat.

Monilla Helsingin alueilla koettu turvallisuus on myös systemaattisesti parantunut. Kalliossa ja Alppiharjussa pitkään jatkunut väestörakenteen muutos (gentrifikaatio) selittää parantunutta tilannetta.

Näyttää siltä, että myös uudisrakentamisen kohteena olleet alueet ovat parantaneet ”asemiaan” vertailussa. Tällaisesta on esimerkkinä Myllypuro, jossa ostoskeskusalue on rakennettu uudelleen. Myös Jakomäessä turvattomuuskokemukset ovat vähentyneet hieman vuosien 2012 ja 2015 välillä. Alueen ulkotiloja on kehitetty, mutta uudistaminen ei vielä ole yhtä pitkällä kuin Myllypurossa. Myös Myllypuroa ja Jakomäkeä myöhemmin rakennetuilla, lapsiperhevaltaisilla alueilla kuten Latokartanossa ja Vuosaarella kehitys on ollut myönteinen.

2.4

ASEMIEN JA OSTAREIDEN LÄHISTÖLLÄ KOETAAN ENITEN TURVATTOMUUTTA

Helsingin turvallisuustutkimuksessa pyydettiin vastaajia määrittämään, mitkä paikat herättävät turvattomuutta omalla asuinalueella ja muualla kaupungissa. Vastauksia kertyi yli 2 900 henkilöltä.

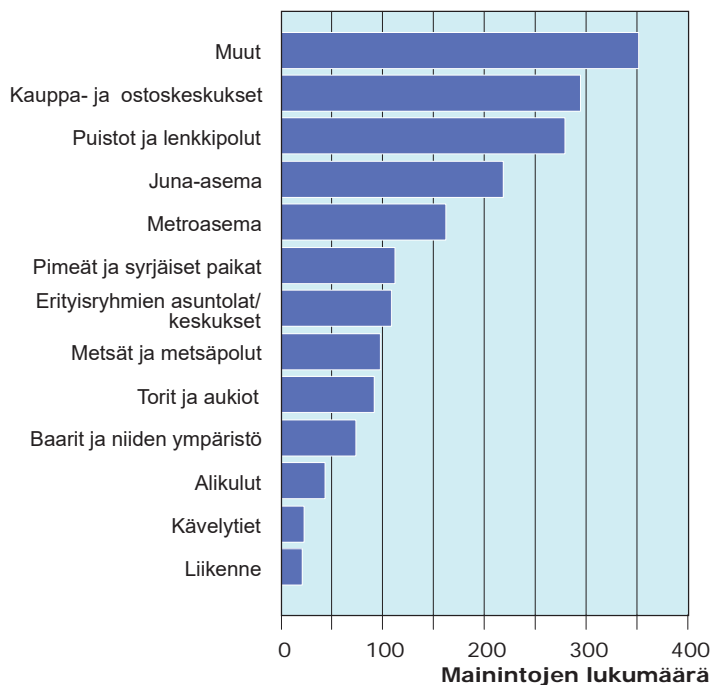
2.4 Asemien ja ostareiden lähistöllä koetaan eniten turvattomuutta

Turvallisuuskyselyssä selvitettiin helsinkiläisten koettua turvallisuutta myös kysymäällä, onko vastaajan asuinalueella turvattomuutta herättäviä paikkoja. Kysymykseen vastasi myöntävästi 1 541 vastaajaa (38 %). Peruspiireittäin myöntävien vastausten osuus vaihteli 14 ja 66 prosentin välillä.

Vastaajia pyydettiin lisäksi kertomaan omin sanoin, mitä nämä paikat ovat, ja 1 484 vastaajaa käytti tämän mahdollisuuden. Mainintoja paikoista heiltä saatiin yhteensä 1 867, eli noin 1,2 per vastaaja. Eri puolilla kaupunkia asuvat vastaajat nimesivät turvattomuutta herättäviä paikkoja hyvin eri tavoin. Vähiten turvattomia paikkoja asuinalueeltaan määrittivät Länsi-Pakilan, Östersundomin ja Lauttasaaren peruspiirien asukkaat. Eniten turvattomuutta herättäviä paikkoja taas nimesivät Kaarelan, Alppiharjun, Malmin, Kallion ja Vallilan asukkaat. Turvattomuutta herättäviä paikkoja siis nimettiin useammin niissä peruspiireissä, joissa myös turvattomuuden kokeminen on yleisempää (ks. kappale 2.3, kuvio 8).

Määritelmät turvattomuutta herättävistä paikoista luokiteltiin sen mukaan, mitä paikkoja vastauksissa mainittiin (kuvio 9). Yhdessä vastauksessa voitiin mainita useampia paikkoja. On hyvä huomioida, että vastauksissa mainintojen merkitykset olivat monilta osin päällekkäisiä. Esimerkiksi maininnat kävelyteistä liittyivät usein valaismattomuuteen tai syrjäiseen sijaintiin. Samoin alueen ominaispiirteet vaikuttivat vahvasti vastauksiin. Esimerkiksi niillä alueilla, joilla ei ole metroasemaa, ei metroasemista luonnollisesti ollut myöskään mainintoja.

Kuvio 9. Maininnat turvattomuutta herättävistä paikoista asuinalueella vuonna 2015, kaikki vastaajat

Interaktiivinen kartta mahdollistaa turvattomuutta herättävien paikkojen tarkastelun peruspiireittäin:

http://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/visualisoinnit/turvattomat_paikat.html

Koko kaupungin tasolla eniten mainintoja saaneet kategoriat olivat joukkoliikenteen asemat (juna- ja metroasemat), kauppa- ja ostoskeskukset sekä puistot ja lenkkipolut. Jo vuoden 2003 kyselyaineistosta tehdyssä analyysissä havaittiin, että niillä alueilla, joilla turvattomuuden kokeminen on harvinaisempaa, ovat turvattomuutta aiheuttavat tekijät usein epämääräisempiä ja luonnonympäristöön, kuten pimeyteen liittyviä (esim. pimeät puistot ja syrjäiset kävelytiet) (Tuominen 2005). Alueilla, joissa turvattomuuden kokeminen on määrällisesti yleisempää, turvattomuus paikantuu keskeisiin kauttakulku- ja kokoontumispaikkoihin (esim. asemat, ostoskeskukset). Sama ilmiö on havaittavissa nyt analysoidussa aineistossa.

Päärautatieasema toistuu useissa maininnoissa

Helsingin turvallisuuskyselyssä kysyttiin myös ensimmäistä kertaa turvattomuutta herättävistä paikoista oman asuinalueen ulkopuolella, ”muualla Helsingissä”. Vastajista noin 70 prosenttia oli sitä mieltä, että tällaisia paikkoja Helsingissä on, ja heistä suurin osa mainitsi vastauksessaan yhden tai useamman paikan. Eniten mainintoja saadut paikat voidaan jakaa kolmeen ryhmään: joukkoliikenteen asemiin, puisto- ja metsäalueisiin sekä eräisiin kaupunginosiin.

Joukkoliikenteen asemat, kuten juna-, metro- ja bussiasemat mainittiin usein turvattomuutta herättävänä paikkana. Helsingin päärautatieaseman (ml. sen lähiympäristö ja asematunneli) oli yleisimmin mainittu turvattomuutta herättävä paikka kaikissa peruspiireissä. Kantakaupungin peruspiireissä päärautatieasema tosin mainittiin vielä keskimääräistä useammin.

Myös luonnonympäristöön liittyvät paikat, kuten puistot, metsät, huonosti valaistut tai syrjäiset alueet mainitaan turvattomuutta herättävinä. Yksittäisenä puistona eniten mainintoja saa Kaisaniemen puisto. Maininnalla ei näyttäisi olevan selvää yhteyttä siihen, missä päin kaupunkia vastaaja asuu.

Monet vastaajat mainitsivat vastauksessaan jonkin kokonaisen kaupunginosan tai keskeisen maamerkin. Ydinkeskustan ulkopuolisista alueista eniten mainintoja saivat Itäkeskus (siellä erityisesti Tallinnanaukio), Sörnäisten metroaseman tuntumassa sijaitseva Vaasanaukio sekä yleisemminkin Sörnäisten ja Kallion kaupunginosat.

Liikenteen asemat mainittiin selvästi useammin turvattomuutta herättävinä paikoina kuin kauppa- ja ostoskeskukset. Tätä voidaan pitää hieman yllättävänä, sillä ne ovat asemien tapaan usein suosittuja kokoontumis- ja kauttakulupaikkoja ja usein alueidensa keskuksia. Etenkin kauppakeskukset ovat kuitenkin pääsääntöisesti vartioituja tiloja, joiden aukioloa on rajattu. Vartijat, kauppojen henkilökunta ja muut asiakkaat ja kävijät luovat läsnäolollaan niin sanottua epävirallista sosiaalista kontrollia. Asemilla puolestaan jatkuvaa näkyvää valvontaa, kuten vartijoita, ei juuri ole, ja ne ovat varsin hiljaisia ilta- ja yöaikaan, etenkin jos asemalla ei ole kaupallista toimintaa.

Vastaajilta ei kysytty heidän päivittäisestä liikkumisympäristöstään. Toisin sanoen emme tiedä, millainen suhde heillä on paikkoihin, jota he mainitsevat turvattomuutta herättävänä. Siten arvio paikan turvattomuudesta voi perustua hyvin moneen eri tekijään, kuten omaan kokemukseen, läheisiltä kuultuun tai lehdistä luettuun. Tarkasteltaessa mainintoja turvattomuutta herättävistä paikoista ei voida välttyä pohdimasta, miten tiettyihin paikkoihin iskostunut kielteinen maine vaikuttaa ihmisten arvioihin. Vaikka maine alkujaan perustuisikin tosiasioihin, se monesti muuttuu todellisuutta hitaammin.

2.5

ASUINALUEILLA KOETAAN HUOLTA SOSIAALISISTA ONGELMISTA

Kun vastaajilta kysyttiin huolestuttavista asioista omalla asuinalueella, sekä vuonna 2012 että vuonna 2015 kaikkein eniten huolta koettiin työttömyyden lisääntymisestä. Huoli työttömyyden kasvusta on jopa hieman lisääntynyt viimeisten kahden kyselykerran välillä.

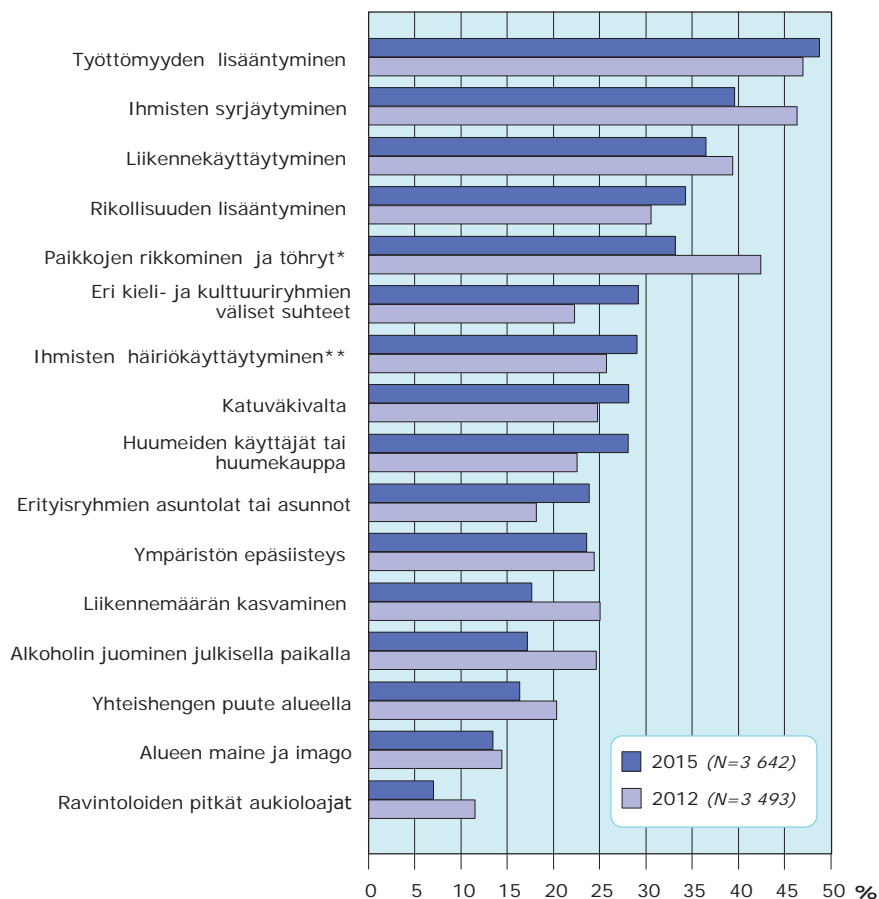
2.5 Asuinalueilla koetaan huolta sosiaalisista ongelmista

Helsingin turvallisuuskyselyissä on kysytty alusta alkaen, mitkä asiat ihmisiä huolestuttavat omalla asuinalueella. Eri tutkimusvuosina kysytyjä asioita on ollut parikymmentä, joista noin puolet on ollut pitempään vertailukelpoisena mukana.

Vuonna 2009 vastaajat olivat huomattavan huolestuneita muun muassa työttömyyden lisääntymisestä (57 %), ihmisten syrjäytymisestä (52 %) ja ilkeistä (50 %). Vuoden 2012 keskeinen asuinalueita koskeva tulos oli, että huolestuneisuus vähentyi kauttaaltaan (Laihin & Tuominen 2013, 44).

Seuraavaksi katsotaan, mitä asuinalueilla on tapahtunut ajanjaksona 2012–2015. Tarkastelut koskevat suomen- ja ruotsinkielisiä vastaajia.

Kuvio 10. Asuinalueella huolestuttavat asiat vuonna 2015 ja 2012 (huolestuttaa melko paljon ja erittäin paljon), suomen- ja ruotsinkieliset vastaajat, %. (* = vuonna 2012: ilkeistä. ** = vuonna 2012: nuorison häiriökäyttäytyminen.)

Työttömyyden kasvu huolestuttaa edelleen

Eniten vastaajia huolestutti sekä vuonna 2012 että vuonna 2015 työttömyyden lisääntyminen ja ihmisten syrjäytyminen. Molemmat ovat asioita, jotka eivät kuvaa välttämättä arkea asuinalueella vaan liittyvät yhteiskunnalliseen tilanteeseen laajemmin.

Kysytyistä 16 asiasta viidessä oli tapahtunut huolestuneisuuden lisääntymistä, ja niistäkin vain kolmessa merkittävämpää, eli yli 5 prosenttiyksikön muutosta. Eniten on kasvanut huoli eri kieli- ja väestöryhmien välisistä suhteista omalla asuinalueella. Tulos ei ole mitenkään yllättävä. Syksyllä 2015 Suomi sai kokea ennennäkemättömän turvapaikanhakijoiden aallon. Siihen liittyy myös lisääntynyt huoli erityisryhmien asuntoloiden sijoittumisesta.

Huumetilanne oli kolmas asia, joka huolestutti asukkaita nyt selvästi enemmän kuin kolme vuotta sitten. Rikollisuuden lisääntyminen ja katuväkivalta huolestuttivat nyt jonkin verran enemmän kuin vuonna 2012.

Edellä mainitut tulokset ovat ristiriidassa sen kanssa, että omalla asuinalueella ei ollut kuitenkaan nähty väkivaltaa tai huumeisiin liittyviä ongelmia ("nähtyn myytävän tai käytettävän huumeita tai nähnyt käytettyjä neuloja") sen enempää kuin vuonna 2012 (ks.kappale 4.3).

Julkijuominen huolestuttaa nyt vähemmän

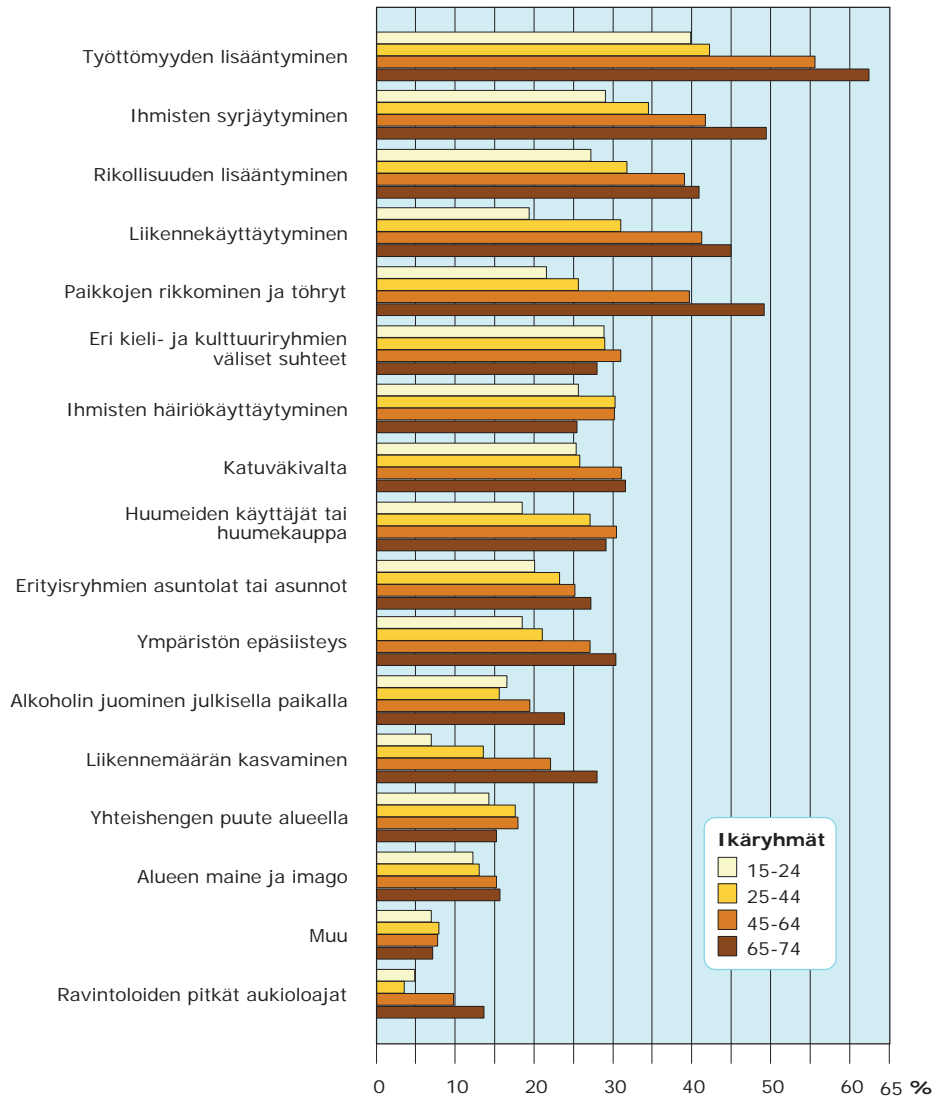
Asioita, jotka asuinalueilla huolestuttivat nyt vähemmän kuin vuonna 2012, olivat muun muassa alkoholin juominen julkisella paikalla ja ravintoloiden pitkät aukioloajat. Näyttää siltä, että ihmisten sietokyky lievemmillä haitoilla on lisääntynyt tai siten haitat ovat aidosti vähentyneet.

Asuinalueen ongelmista huoli ihmisten syrjäytymisestä oli vuonna 2015 vähäisempää kuin vuonna 2012. Tulos on jossain määrin yllättävä: työttömyys ja nuorten työmarkkinoille pääsy on selvästi heikentynyt tutkimusajanjakson aikana. Helsingissä oli vuoden 2012 lopussa 26 600 työtöntä ja työttömyysaste oli 8,4 prosenttia. Vuoden 2015 lopussa työttömiä oli 41 700 ja työttömyysaste oli 12,7 prosenttia.

Miehet ja naiset kokivat asuinalueensa hyvin samanlaisina. Ainoa ero oli siinä, että naiset olivat miehiä enemmän huolissaan ihmisten syrjäytymisestä. Naisista asiaa piti huolestuttavana 41 prosenttia, miehistä 35 prosenttia.

Kuten yleiset huolenaiheet (ks. kappale 3.1), myös asuinalueen ongelmat koetaan eri elämänvaiheissa eri tavoin. Nuoret olivat kautta linjan "huolettomampia", iäkkäät taas huolestuneita. Suurimmat ikäryhmittäiset erot huolestuneiden osuuksissa näkyivät suhtautumisessa paikkojen rikkomiseen ja "töhryihin" sekä liikennekäyttäytymiseen. Nämä asiat huolestuttivat 65–74-vuotiaita kaksi kertaa enemmän kuin 15–24-vuotiaita (kuviot 11). Iän myötä kasvaa huoli myös laajemmista yhteiskunnallisista ongelmista (työttömyys, ihmisten syrjäytyminen) ja niiden näkyemisestä asuinalueilla.

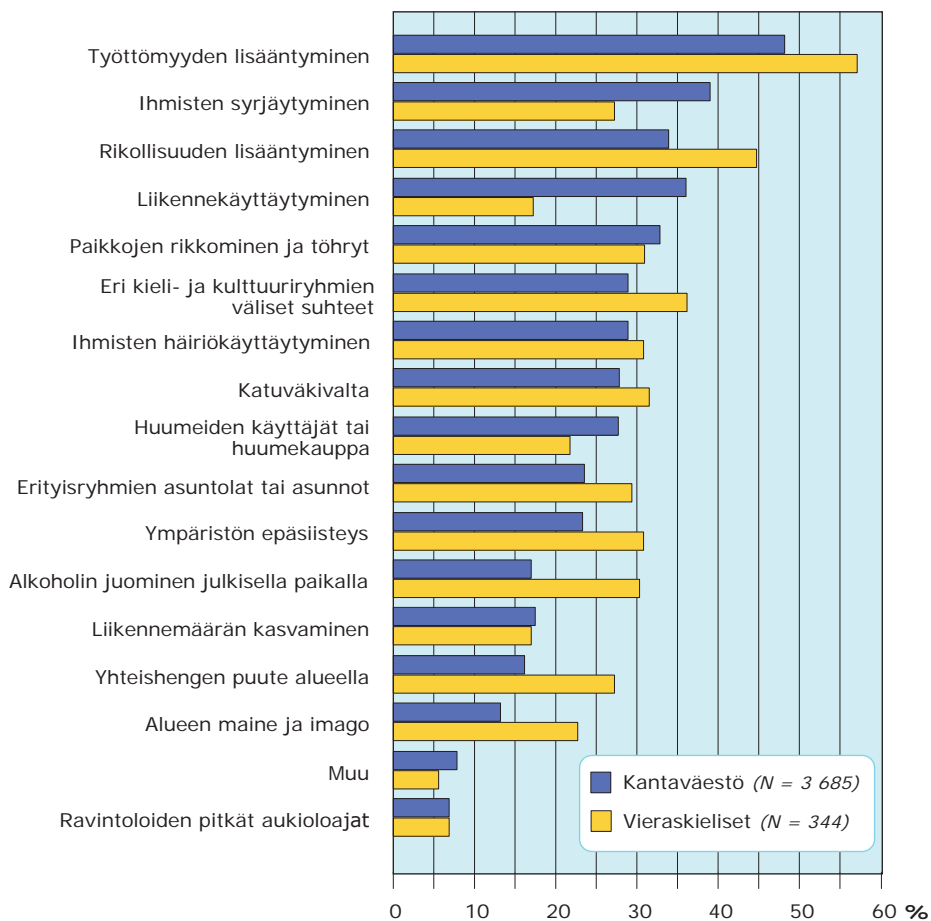
Kuvio 11. Asuinalueella huolestuttavat asiat ikäryhmittäin vuonna 2015, kaikki vastaajat (huolestuttaa melko paljon ja erittäin paljon), %

Vieraskielisillä huolestuneisuutta kauttaaltaan enemmän

Seuraavaksi asuinalueiden tilannetta katsotaan kantaväestön ja vieraskielisten näkökulmasta. Vieraskieliset olivat kauttaaltaan huolestuneempia asuinalueensa tilanteesta kuin muut. Selvästi kantaväestöä enemmän vieraskielisiä huolestutti alkoholin juominen julkisella paikalla, yhteishengen puute alueella sekä alueen maine ja imago. Nämä saattavat liittyä kulttuurisiin tekijöihin; esimerkiksi suomalainen alkoholikulttuuri voi olla monille maahanmuuttajille vieras.

Kuvio 12. Suomen- ja ruotsinkielisten sekä vieraskielisten asuinalueella huolestuttavat asiat 2015 (huolestuttaa melko paljon ja erittäin paljon), %

Kaikista vuoden 2015 kyselyyn vastanneista 29 prosenttia oli huolissaan eri kieli- ja väestöryhmien välisistä suhteista asuinalueilla. Asiaan liittyvää huolestuneisuutta oli eniten niillä alueilla, joissa myös asuu runsaasti maahanmuuttajataustaisia. Eniten huolissaan asiasta oltiin Vuosaaren (42 %), Malmin (41 %), Jakomäen (38 %) ja Mel-lunkylän (36 %) peruspiireissä. Malmin peruspiiriä lukuun ottamatta alueilla asuu runsaasti maahanmuuttajia.

Huoli kieli- ja väestöryhmien suhteista oli vähäisintä Länsi-Pakilan (15 %), Kulo-saaren (17 %), Vironniemen (17 %), Östersundomin (17 %) ja Vanhankaupungin (18 %) peruspiireissä. Näillä alueilla vieraskielisten osuus väestöstä on suhteellisen pieni.

2.6

TYTYTYVÄISYYS ASUINALUEESEEN SYNTYY TURVALLISUUDESTA JA NAAPURISUHTEISTA

Tyytyväisyys omaan asuinalueeseen on vahvasti yhteydessä turvattomuuskokemusten yleisyyteen. Asuinalueella viihtymisen taustalla on myös esimerkiksi se, paljonko naapureihin pidetään yhteyttä.

2.6 Tyytyväisyys asuinalueeseen syntyy turvallisuudesta ja naapurisuhteista

Valtaosa helsinkiläisistä on tyytyväisiä omaan asuinalueeseensa. Vain pieni osa on tyytymättömiä. Erittäin tyytyväisiä on ollut kaikilla turvallisuuskyselyn tutkimuskierroksilla hieman vähemmän kuin tyytyväisiä. Helsingin vieraskieliset eivät ole aivan yhtä tyytyväisiä asuinalueeseensa kuin kantaväestö (taulukko 5).

Alueella asumisaika lisää kaikissa ikäryhmissä tyytyväisyyttä asuinalueeseen. Tätä voi pitää loogisena tuloksena: jos oma asuinalue ei miellytä, sieltä luultavasti pyritäänkin pääsemään ennen pitkää pois.

Taulukko 5. Tyytyväisyys omaan asuinalueeseen, suomen- ja ruotsinkieliset vastaajat vuosina 2006, 2009, 2012, 2015 sekä kaikki vastaajat vuonna 2015

	Tyytyväisyys omaan asuinalueeseen, %			
	Erittäin tyytyväinen (1)	Melko tyytyväinen (2)	Tyytyväiset (1+2)	N
2006	42,2	51,4	93,6	3 402
2009	44,6	50,2	94,8	3 592
2012	46,6	49,3	95,8	3 493
2015	46,1	47,8	94,0	3 685
2015 vieraskieliset	38,1	55,2	93,3	327
2015 kaikki vastaajat	45,5	48,2	93,7	4 031

Erittäin tyytyväisten osuus vaihtelee huomattavasti Helsingin peruspiirien välillä. Tällä mittarilla nähdään asuinalueiden eroja selvemmin kuin katsomalla ylipäänsä tyytyväisiä, joita oli vastaajista yli 90prosenttia ("melko tyytyväinen" tai "erittäin tyytyväinen").

Molemmat tarkastelunäkökulmat kertovat, että helsinkiläisten tyytyväisyys omaan asuinalueeseen on vuosien varrella yhdenmukaistunut, eli hajonta on pienentynyt. Tätä hajontaa Helsingin eri peruspiirien välillä kuvataan taulukossa 6. Etenkin vuoden 2015 tulokset ovat aiempaa tasaisempia.

Alueiden väliset tyytyväisyyserot heijastavat turvattuustasojen eroja

Tyytyväisyys omaan asuinalueeseen on vahvasti yhteydessä turvattuuskokemusten yleisyyteen. Omaan asuinalueeseensa erittäin tyytyväisiä oli vastaajista 46 prosenttia, ja heistä seitsemän prosenttia koki asuinalueensa viikonloppuiltain turvattomaksi. Toisessa ääripäässä asuinalueeseensa melko ja erittäin tyytymättömistä – joita toki oli pieni joukko, 161 vastaajaa – 66 prosenttia koki ilta-aikaista turvattuutta ("melko turvaton" tai "turvaton").

Taulukko 6. Asuinalueeseensa (peruspiiri) erittäin tyytyväiset ja melko tyytyväiset vuosina 2006–2015

	Erittäin tyytyväinen ja melko tyytyväinen, suomen- ja ruotsinkieliset, %				Kaikki vastaajat ml. vieraskieliset, %
	2006	2009	2012	2015	2015
Max.	100,0	98,8	100,0	100,0	100,0
Min.	81,5	81,8	84,5	84,6	85,7
Hajonta	18,5	17,1	15,5	15,4	14,3

	Erittäin tyytyväinen, suomen- ja ruotsinkieliset, %				Kaikki vastaajat ml. vieraskieliset, %
	2006	2009	2012	2015	2015
Max.	76,0	73,4	76,3	72,7	73,3
Min.	17,9	17,5	15,9	27,6	26,9
Hajonta	58,1	55,9	60,4	45,1	46,4

Karttaesitys (ks. liite 3) havainnollistaa, miten tyytyväisiä omaan asuinalueeseen on oltu eri peruspiireissä vuosina 2006, 2009, 2012 ja 2015. Mukana ovat ne vastaajat, jotka ovat valinneet kyselyssä vaihtoehdon ”erittäin tyytyväinen”. Kun keskitytään vain vuosiin 2012 ja 2015, voidaan havaita, että omaan kaupunginsaansa erittäin tyytyväisten osuus on kasvanut eniten Myllypurossa (20 prosenttiyksikköä), Alppiharjussa (17 %-yks.), Pukinmäessä (13 %-yks.) ja Mellunkylässä (12 %-yks.). Eniten vähennystä on tapahtunut Malmilla (-15 %-yks.), Kampinmalmissa (-14 %-yks.) ja Länsi-Pakilassa (-8 %-yks.).

Asuinaluetyytyväisyydestä on tehty interaktiivinen kartta, josta voit katsoa itseäsi kiinnostavan peruspiirin tilanteen: <http://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/visualisoinnit/tyytyvaisuus/>

Edellä esitetyt muutokset tyytyväisyydessä ovat yhteydessä turvattomuuskokemusten alueellisiin eroihin (ks. kappale 2.3). Malmin ja Kampinmalmin peruspiireissä turvattomuutta kokevien osuus on kasvanut vuodesta 2012 vuoteen 2015, ja vastaavasti näissä peruspiireissä siis tyytyväisten osuus on laskenut runsaasti. Se, että Länsi-Pakila on puolestaan pudonnut ”huippu-tyytyväisten” luokasta astetta alemmaksi, on poikkeus edellä mainitusta havainnosta. Länsi-Pakilassa tyytyväisyyden vähentyminen ei selity turvattomuuskokemusten lisääntymisellä.

Naapurikontaktit ja viihtyminen asuinalueella liittyvät yhteen

Helsingiläisistä noin joka toinen juttelee naapureidensa kanssa viikoittain. Vieraskielisistä näin tekee kuitenkin vain joka neljäs. Tuttavien luona helsingiläisistä vierailee viikoittain noin joka kolmas, vieraskielisistäkin lähes yhtä moni (29 prosenttia).

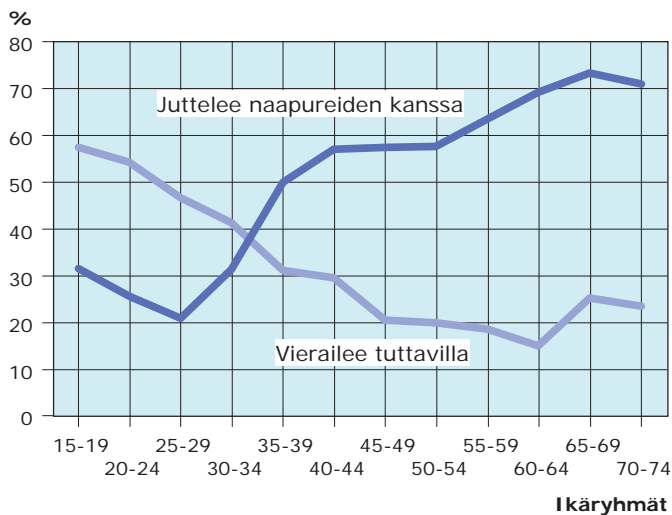
Naisilla on miehiä jonkin verran enemmän naapurikontakteja. Pari- ja rivitaloissa asuvista kolme neljästä (72 %) juttelee viikoittain naapureidensa kanssa. Omakotitalossa asuvista näin tekee kaksi kolmesta (66 %), mutta kerrostaloissa asuvista vain vajaa puolet (43 %). Taulukosta 7 havaitaan lisäksi, että talouksissa, joissa on lapsia, yhteydenpito naapureihin on tiiviimpää kuin muilla.

Naapurikontaktit yleistyvät iän myötä, mutta vierailut tuttavien luona vähenevät. Ikä kasvattaa todennäköisyyttä pitkään asumisaikaan samalla alueella ja tämä lisää luonnollisesti naapureihin tutustumista.

Taulukko 7. Naapureiden kanssa juttelua kotitalouden rakenteen/koostumuksen mukaan 2015

Talouteen kuuluu:	Juttelee viikoittain naapureiden kanssa, %	
	%	N
Yksi aikuinen	41,1	1 041
Kaksi aikuista	48,0	1 492
Kaksi aikuista ja lapsi / lapsia	59,3	1 036
Yksi aikuinen ja lapsi / lapsia	52,9	176
Muu kombinaatio	39,8	186

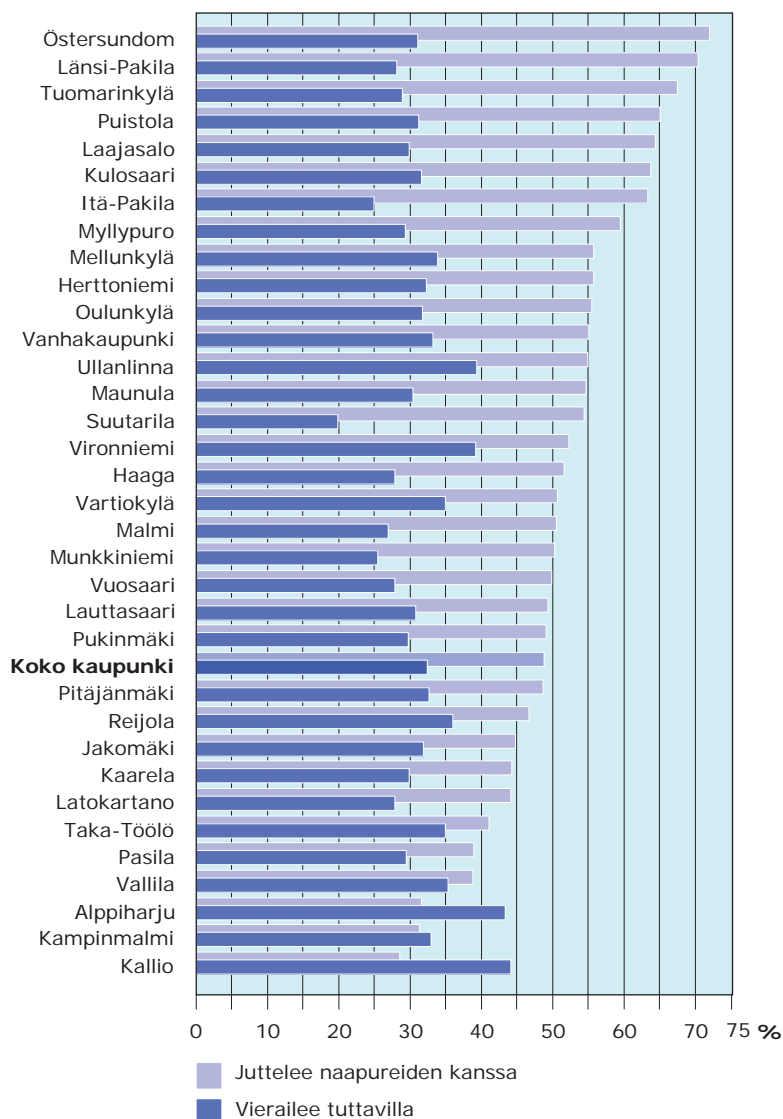
Kuvio 13. Viikoittainen tuttavilla vierailu ja naapureiden kanssa juttelu ikäryhmittäin vuonna 2015 (N = 3 954)

Naapurikontaktien määrä ja viihtyvyys omalla asuinalueella liittyvät vahvasti yhteen (korrelaatio .759), mutta turvallisuuden kokeminen alueilla ei liity suoraan näihin asioihin (juttelee naapureiden kanssa*turvattomuus=.118, yhteishenki*turvattomuus=.152).

Kuviosta 14 käy ilmi, missä Helsingin peruspiireissä naapurikontaktit ja tuttavien luona vierailu on yleistä ja missä harvinaisempaa. Edellä esitetyt havainnot Helsingin peruspiirien väestörakenteesta ja asuntokannasta selittävät pitkälti näitä alue-eroja.

Kuvio 14. Naapureiden kanssa viikoittainen juttelu ja viikoittainen vierailu tuttavilla vuonna 2015 (N = 3 957), %

Kantakaupungissa vierailaan eniten tuttavilla. Vuosaarella ja Latokartanossa asuu paljon nuorta väkeä ja lapsiperheitä, mutta siellä vierailaan vähän tuttavilla. Ehkä lapsiperheet eivät ehdi vieraila niin paljon tuttavilla kuin yksin asuvat ja lapsettomat, tai he tapaavat tuttavilla muualla.

Voidaan myös pohtia, miten hyvin ”tuttavien luona vierailu” kuvaa ihmisten sosiaalista elämää tänä päivänä. Etenkin nuorten keskuudessa on yleistynyt tapa tavata tuttavilla jossain muualla kuin kotona, kuten kahvilassa, puistossa tai urheilemassa.

Tyttöystävä ei halua liikkua yksin myöhään illalla. Menen vastaan häntä bussipysäkil-le tai haen autolla. Turvallisuuden tunne on naisten osalta heikentynyt viime aikoi-na.
(Mies 31 vuotta)

Mest oroar jag mig för mina barn som är unga vuxna och ganska ofta rör sig i Helsingfors på kvällarna.
(Nainen 63 vuotta)

Periaatteessa ”Stadi” on turvallinen paikka asua. Joidenkin lähiöiden saama negatiivinen maine ei mielestäni pidä paikkaansa. Huumehörhöjen teillailut on levinnyt joka puolelle.
(Mies 72 vuotta)

Nuorena naispuolisena henkilönä koen Helsingin keskustassa myöhään liikkumisen pelottavana jopa muiden (kavereiden) seurassa. Juuri julkista kulkuvälinettä (lähinnä bussit & metro) odottaessa olisi hyvä, jos poliisi/vartija näkyisi lähistöllä
(Nainen 18 vuotta)

kuama Aava **3**

TURVALLISUUSHUOLET JA TOIMENPIDE- EHDOTUKSET

*”- Minä kaipaen kaupunkiini elämää ja toimintaa, ja sellaisessa paikassa koen olevani turvassa, enemmän kuin vartijoiden ja kameroiden ympäröimänä. - -”
(Nainen 24 vuotta)*

3.1

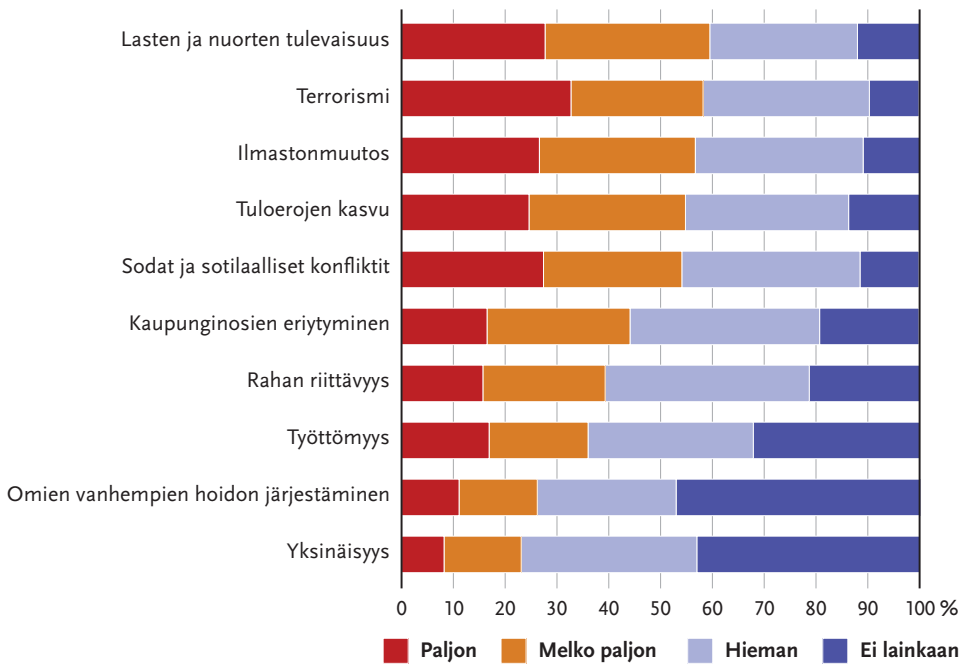
HELSINKILÄISIÄ HUOLESTUTTA LASTEN JA NUORTEN TULEVAISUUS

Turvallisuuskyselyn vastaajia huolestutti eniten lasten ja nuorten tulevaisuus. Maahanmuuttajataustaisia helsinkiläisiä puolestaan huolestuttivat terrorismi sekä sodat ja konfliktit.

3.1 Helsinkiläisiä huolestuttaa lasten ja nuorten tulevaisuus

Aikaisemmat vuosina 2003, 2006, 2009 ja 2012 toteutetut Helsingin turvallisuuskyselyiden kysymykset ovat keskittyneet maantieteellisesti Helsinkiin ja sen alueisiin. Vuoden 2015 kyselyssä oli mukana kysymyskokonaisuus, joka peilasi ihmisten huolestuneisuutta laajemmin. Asiat, joihin vastaajia pyydettiin ottamaan kantaa, selviävät kuvioista 15. Kysytyistä kymmenestä huolenaiheesta viisi oli sellaisia, joita yli puolet vastaajista piti vähintäänkin melko huolestuttavina.

Kuvio 15. Helsinkiläisiä huolestuttavat asiat (N = 3 952), %

Suomi on ollut taloudellisessa taantumassa vuodesta 2008 lähtien. Irtisanomiset ja moninaiset leikkaukset esimerkiksi koulutuksesta, tuista ja korvauksista ovat nykytodellisuutta. Ei olekaan ihme, että helsinkiläiset olivat huolissaan lasten ja nuorten tulevaisuudesta. Samaa asiaa kuvaa huolestuneisuus tuloerojen kasvusta. Kyselylomakkeen lopussa olleeseen kysymykseen ”Haluatko vielä kertoa jotakin kyselyn aihepiiriin liittyvistä asioista” saatiin yli 1 500 kommenttia, kirjoitusta tai mielipidettä 825 henkilöltä eli joka viidenneltä vastaajalta.

Muutamaa viikkoa ennen tutkimuksen aineiston keruuta tapahtui Pariisissa 13.11.2015 useita terrori-iskuja, joissa kuoli 130 ihmistä. Iskut toivat terrorismin uhan lähelle suomalaisia. On varsin todennäköistä, että terrori-iskut heijastuivat vastaajien huolenaiheiden painotuksiin.

Turvapaikanhakijoiden suuri määrä heijastui tuloksiin

Sodat ja sotilaalliset konfliktit Syyriassa, Afganistanissa ja Pohjois-Afrikassa ovat aiheuttaneet massiivisen kansanvaelluksen Eurooppaan. Kyselyssä ei ollut turvapaikanhakijoiden määrää koskevaa kysymystä, koska kyselylomake viimeisteltiin ja kyselyn saatteet allekirjoitettiin elokuussa 2015. Turvapaikanhakijoiden määrät alkoivat kasvaa syksyllä 2015.

Tutkimuksessa kysyttiin myös, mitkä asiat helsinkiläisiä huolestuttavat omalla asuinalueellaan. Tätä selvitettiin vuosien 2015 ja 2012 kyselyissä lähes samoilla asioilla. Eniten kolmessa vuodessa oli kasvanut huoli eri kieli- ja väestöryhmien välisistä suhteista omalla asuinalueella.

Edellä mainittuun ”sana on vapaa” -kysymykseen tuli 75 turvapaikanhakijoihin, pakolaisiin ja vastaanottokeskuksiin liittyvää kommenttia. Tämä on odotettua vähemmän, ottaen huomioon asian runsaan uutisoinnin.

Vieraskielisten helsinkiläisten huolenaiheet ovat selvästi erilaiset kuin muiden helsinkiläisten. Vieraskielisillä on huomattavan paljon huolta niin lähiomaisista kotimaissaan (lähtömaassa) sotien ja terrorismin keskellä kuin omasta ja lastensa tulevaisuudesta ja pärjäämisestä Suomessa.

Miesten ja naisten huolenaiheet olivat yhtenevät, mutta lähes kaikki kysytyt asiat huolestuttivat naisia enemmän kuin miehiä. Suurimmillaan sukupuolten väliset huolestuneisuuserot olivat seuraavissa asioissa:

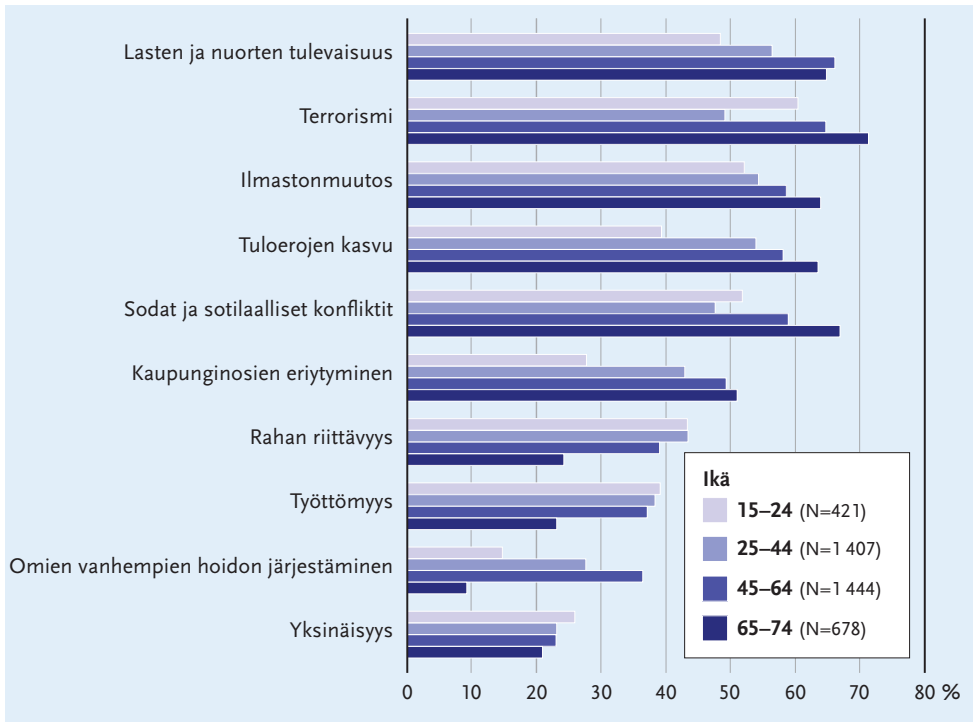
Taulukko 8. Miesten ja naisten huolestuneisuus eräistä kysytyistä asioista vuonna 2015

	Huolestuneet (paljon ja melko paljon), %		
	Miehet (N = 1 688)	Naiset (N = 2 242)	Erotus (Naiset – Miehet)
Terrorismi	50,93	64,9	13,97
Sodat ja sotilaalliset konfliktit	46,97	60,7	13,73
Ilmastonmuutos	49,56	63,2	13,64
Tuloerojen kasvu	49,19	59,8	10,61

Rahan riittävyys, työttömyys, omien vanhempien hoidon järjestäminen ja yksinäisyys olivat asioita, joita miehet ja naiset pitivät yhtä huolestuttavina.

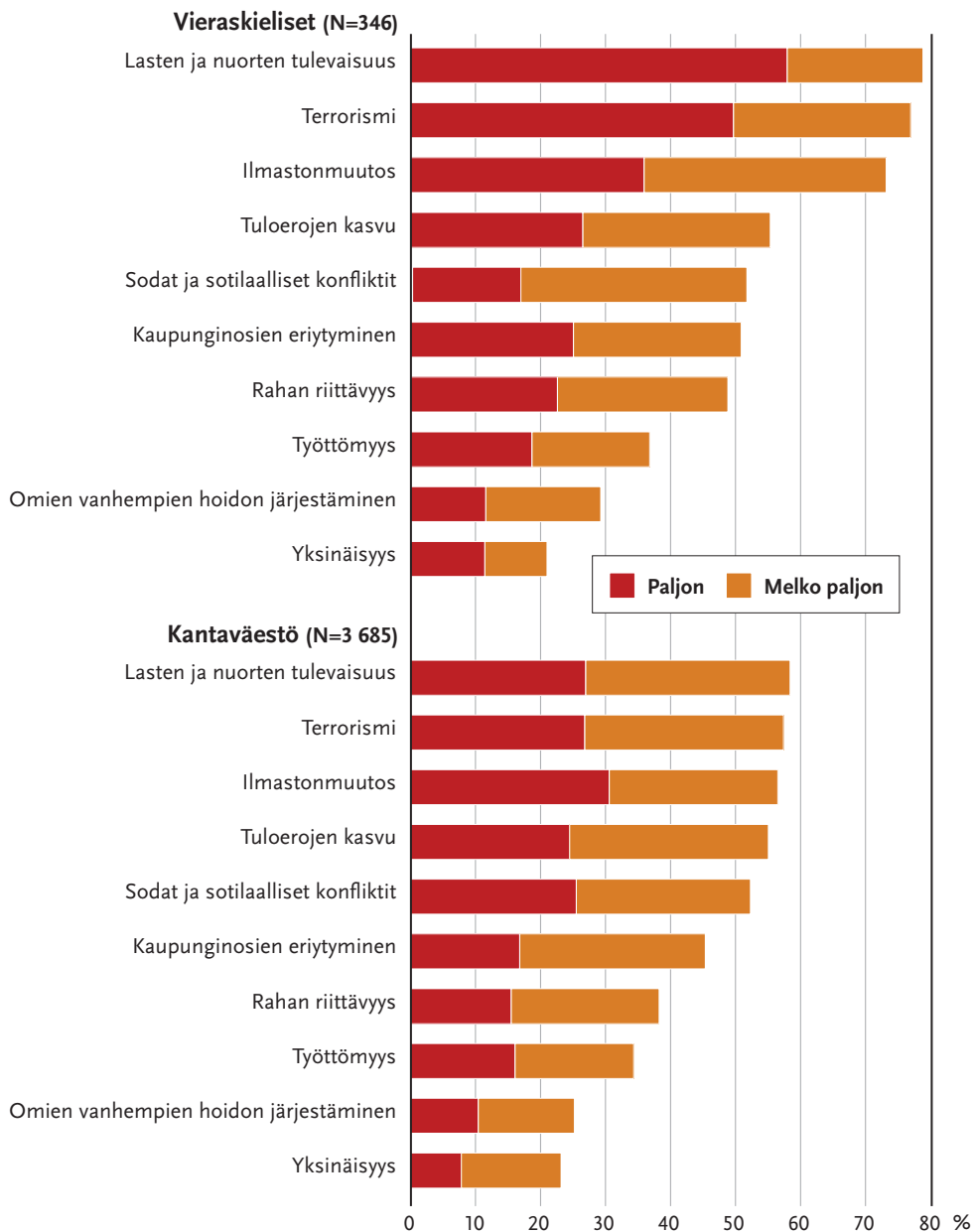
On selvää, että oma elämäntilanne näkyy kysytyjen asioiden painotuksessa. Nuorilla ja ikääntyneillä on osin omat huolenaiheensa, mutta terrorismi ja sodat ovat yhteisiä huolia. Iäkkäämmät ovat selvästi enemmän huolissaan maailmanlaajuisista ongelmista kuin nuoret. Kun asia koskee oman arjen sisältöä, vanhempien ikäryhmien huolestuneisuus on vähäisempää. Eläkeikäisten talous on ehkä kunnossa tai sitten niukkaankin toimeentuloon on jo totuttu. Työttömyys ei voi enää osua ainakaan omalle kohdalle. Nuoret ovat sitä vastoin huolissaan taloustilanteestaan. Omien vanhempien pärjääminen tulee ajankohtaiseksi 45–64-vuotiaiden ikäryhmässä.

Kuvio 16. Huolen aiheet iän mukaan, huolestuttaa paljon tai melko paljon, %

Miten vastaajien koulutustausta näkyy huolenaiheissa? Kysytyistä asioista yksinäisyys, omien vanhempien hoidon järjestäminen, kaupunginosien eriytyminen ja ilmastonmuutos olivat sellaisia, joissa vastaajien koulutustaustalla ei ollut vaikutusta huolestuneisuuden määrään. Mitä korkeampi koulutus, sitä vähemmän oltiin huolestuneista rahan riittävydestä, työttömyydestä tai lasten ja nuorten tulevaisuudesta. Koulutus-taso korreloi siis yhä tulotason kanssa. Koulutus vähensi systemaattisesti myös huolta sodista ja terrorismista.

Kuvio 17. Kantaväestön (suomen- ja ruotsinkielisten) sekä vieraskielisten huolenaiheet Helsingissä 2015, %

3.2

KATUKUVAN ILMIÖISTÄ HÄIRITSEVIMPÄNÄ KOETAAN IHMISTEN SEKAVA KÄYTÖS

Turvallisuustutkimuksessa selvitettiin tällä kertaa myös sitä, mitkä ilmiöt kaupunkilaisia häiritsevät katukuvassa eniten.

3.2 Katukuvan ilmiöistä häiritsevimpänä koetaan ihmisten sekava käytös

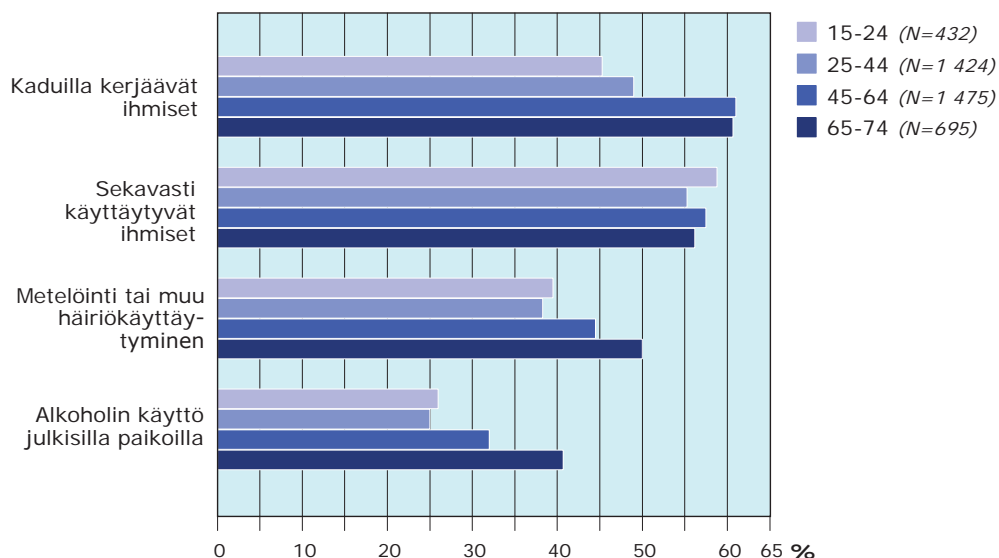
Kyselyyn otettiin aiemmista tutkimuskerroista poiketen mukaan muutama suora ja jopa ”poliittisesti epäkorrekti” kysymys liittyen Helsingin katukuvaan. Koska nämä kysymykset eivät ole olleet aiemmilla tutkimuskerroilla mukana, ajallinen vertailu ei ole niiden osalta mahdollista.

Varsin suorasukaisesti kysymyksiin myös vastattiin: joka toista vastaajaa häiritsti suuresti kaduilla sekavasti käyttäytyvät ihmiset ja kerjäläiset. Alkoholin suhteellisen vapaaseen käyttöön Helsingissä on sen sijaan totuttu vuosien varrella.

Miesten mielestä kysytyt asiat olivat vähemmän häiritseviä, kun asiaa katsotaan vastausvaihtoehdolla ”ei häiritsevää”. Muutoin miehet ja naiset olivat mielipiteissään varsin yhteneviä. Helsingin vieraskieliset olivat mielipiteissään kantavästöä jyrkempiä.

Nuorten toleranssi kadun ilmiöihin oli jonkin verran korkeampi kuin muilla. Tosin sekavasti käyttäytyvät ihmiset häiritsivät nuoriakin.

Kuvio 18. Katukuvaa häiritsevät asiat (häiritsevää + erittäin häiritsevää) ikäryhmittäin

Taulukko 9. Katukuvaa häiritsevät asiat, kaikki vastaajat (N = 4 003), mukana sekä kantaväestö (N = 3 660) että vieraskieliset (N = 343)

Kaikki vastaajat	Katukuvaa häiritsevät asiat, %					
	Ei häiritsevää	Jonkin verran häiritsevää	Häiritsevää (1)	Erittäin häiritsevää (2)	%	Häiritsevää ja erittäin häiritsevää (1+2)
Sekavasti käyttäytyvät ihmiset	8,9	33,7	34,7	21,8	100	56,5
Kaduilla kerjäävät ihmiset	13,2	32,1	28,0	25,9	100	53,8
Metelöinti tai muu häiriökäyttäytyminen	13,7	43,4	28,9	13,1	100	42,0
Alkoholin käyttö julkisilla paikoilla	26,0	43,8	19,0	10,5	100	29,5
Kantaväestö ja vieraskieliset						

Sekavasti käyttäytyvät ihmiset

Kantaväestö	8,9	34,5	34,4	21,2	100	55,6
Vieraskieliset	8,7	23,7	38,5	28,4	100	66,8

Kaduilla kerjäävät ihmiset

Kantaväestö	13,9	32,6	27,9	24,7	100	52,6
Vieraskieliset	4,6	25,8	28,4	40,3	100	68,7

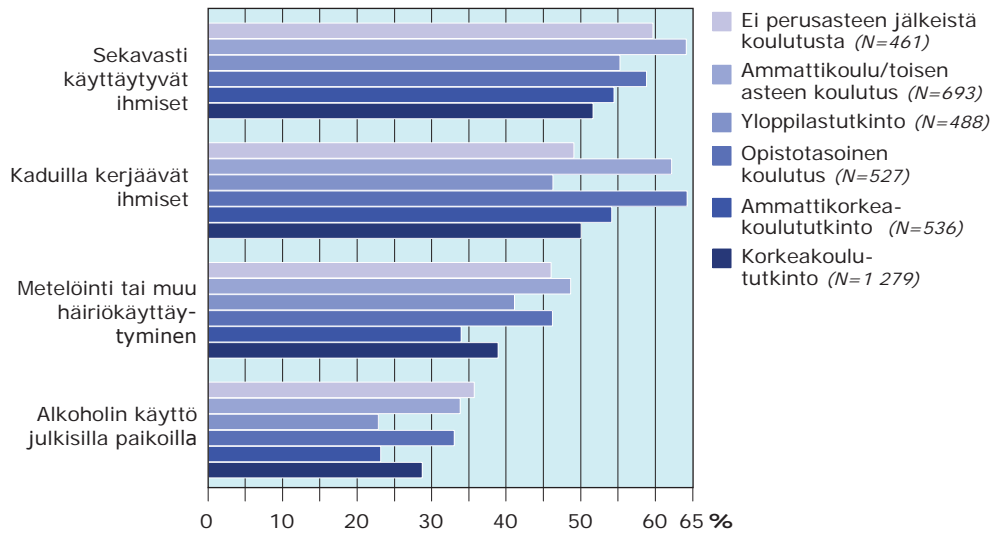
Metelöinti tai muu häiriökäyttäytyminen

Kantaväestö	13,8	44,7	28,2	12,3	100	40,5
Vieraskieliset	11,6	28,0	37,6	22,0	100	59,6

Alkoholin käyttö julkisilla paikoilla

Kantaväestö	26,8	44,9	18,3	9,4	100	27,7
Vieraskieliset	17,3	31,1	27,0	23,9	100	50,9

Kuvio 19. Katukuvaa häiritsevät asiat (häiritsevä + erittäin häiritsevä) koulutustaan mukaan, %

Koulutustaso toi jonkinlaista ymmärrystä häiritsevien ilmiöiden syistä ja taustoista, mutta aika kovia kannat olivat korkeasti koulutetuillakin.

Tukholmalaiset kokevat kerjäämisen aiempaa häiritsevämpänä

Tukholman turvallisuustutkimuksissa (Trygghet i Stockholm 2014, 21) on ollut alusta alkaen eli vuodesta 2008 lähtien kysymys koskien häiritsevää/tunkeilevaa kerjäämistä (påträngande tiggeri) omalla asuinalueella.

Vuonna 2014 tukholmalaisista 22 prosenttia koki asian suuressa määrin ongelmaksi. Kolme vuotta aiemmin eli vuonna 2011 tätä mieltä oli vain neljä prosenttia vastaajista. Kantakaupungissa ja Rinkeby-Kistassa tunkeilevasta kerjäämisestä kärsi vuonna 2014 peräti 36–38 prosenttia vastaajista. Tuloksen voi tulkita siten, että Itä-Euroopasta tulleiden kerjäläisten määrä on kasvanut Pohjoismaissa merkittävästi.

3.3

TURVALLISUUSKYSELYN AVOVASTAUKSISSA ESIINTYI HUOLTA PAKOLAISTILANTEESTA

Vastaajille annettiin mahdollisuus kertoa ajatuksiaan tutkimuksen aihepiireistä avovastauksissa. Noin viidesosa vastaajista käytti vastausmahdollisuuden. Tässä kirjoituksessa käsitellään maahanmuuttoon liittyviä kommentteja, joita oli kaikista kommentteista noin joka kahdeksas.

3.3 Turvallisuuskyselyn avovastauksissa esiintyi huolta pakolaistilanteesta

Vastaajilla oli kyselyn päätteeksi mahdollisuus kertoa vapaasti tutkimuksen aihepiiriin liittyvistä asioista. Tähän kohtaan vastasi kyselyyn osallistuneista 4 031 henkilöstä joka viides eli 825 helsinkiläistä. Vastausten sisältöä on luokiteltu analyysin helpottamiseksi kommentteihin, joita yhdessä vastauksessa on keskimäärin noin 1,8. Yhteensä kommentteja on siis 1 509.

Taulukko 10. Sana on vapaa (kysymys 39) kommentit aihepiirittäin

Aihepiiri	Lukumäärä
Poliisin/rajavaivonnan/vartioidinn näkyvyyden lisääminen	149
Kyselyyn liittyvät kommentit ja kiitokset	119
Muuta	110
Kritiikkiä viranomaisille	105
Huoli nuorista	91
Kiitokset viranomaisille	86
Muut maahanmuuttajiin liittyvät kommentit	85
Liikennekulttuuriin/ -käyttäytymiseen liittyvät asiat	84
Turvapaikanhakijoihin/pakolaisiin/VOK:hin liittyvät kommentit	75
Asuinalueisiin liittyvä tyytyväisyys/huolet, huoli alueiden eriytymisestä/(ihmisten) eriarvoistumisesta	72
Alkoholin käyttöön liittyvät kommentit	69
Huumeisiin/huumeiden käyttöön liittyvät kommentit	63
Epäsiisteys, hoitamattomat puisto-/metsikköalueet	59
Ahdistelutapaukset tai pelko ahdistelusta	53
Huoli varkauksista, murroista, tihutöistä ja huijauksista	47
Yhteisöllisyyden lisääminen / taloyhtiön toiminnan parantaminen / parempi kasvatus	43
Kohdannut väkivaltaa/pahoinpitelyä tai sen uhkaa	40
Itäeurooppalaisiin/romaneihin/kerjäläisiin liittyvät kommentit	35
Keuyen liikenteen asiat	35
Viittaus aiempaan kysymykseen lomakkeella	28
Joukkoliikenteen asiat/ongelmat	23
Huoli terveyspalveluiden säilymisestä/lisää sosiaalipalveluita	22
Huoli vanhuksista	16
Yhteensä	1 509

Jollain tavalla maahanmuuttajiin näistä kommentteista liittyy 195, joka on noin 13 prosenttia kommenttien kokonaismäärästä. Tuloksia tarkasteltaessa on hyvä huomioida, että maahanmuuttajia koskevia kommentteja jätti vain pieni osa turvallisuuskyselyyn vastanneista. Maahanmuuttajia koskevat kommentit jaettiin analyysia varten kolmeen luokkaan. Turvapaikanhakijoihin, pakolaisiin ja vastaanottokeskuksiin liittyviä kommentteja oli 75 kappaletta (noin 38 prosenttia kaikista maahanmuuttajia koskevista kommentteista). Itä-Euroopasta saapuneisiin romaneihin, kerjäämiseen sekä virolaistaustaisiin maahanmuuttajiin liittyviä kommentteja oli 35 eli noin 18 prosenttia. Muihin maahanmuuttajiin liittyviä kommentteja oli 95 kappaletta eli noin 44 prosenttia.

Osa kaupunkilaisista on huolissaan turvapaikanhakijoista

Vastauksien määrässä ja sisällössä heijastuvat vuoden 2015 korkeat turvapaikanhakijamäärät. Turvapaikanhakijatilanne oli kyselyn vastausaikana vahvasti esillä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja ilmiö puhututti kansaa etenkin sosiaalisessa mediassa. Helsingin asukkaille turvapaikanhakijoiden kasvanut määrä näkyi muun muassa uusina vastaanottokeskuksina. Lähes kaikki teeman kommentit voi luokitella turvapaikanhakijatilanteeseen negatiivisesti suhtautuviksi. Suurimmassa osassa ollaan huolissaan turvapaikanhakijoiden suunnalta tulevasta uhasta, minkä lisäksi osa kommentteista käsittelee kantaväestön lisääntyntä rasismia ja turvapaikanhakijoiden vaikeaa tilannetta Helsingissä.

Muutama vastaaja kertoo asuinalueelleen avatun vastaanottokeskuksen aiheuttavan turvattomuuden tunnetta ja rajoittavan ulkona liikkumista; useammat kokevat turvapaikanhakijatilanteen yleisemmällä tasolla uhkana turvallisuudelleen. Vastauksissa ei tule esiin henkilökohtaisia kokemuksia turvapaikanhakijoiden tekemistä rikoksista tai muiden uhkaavien tilanteiden kohtaamisesta, mutta monessa kategorian kommentissa uskotaan turvapaikanhakijoiden saapumisen johtavan rikollisuuden ja yhteiskunnallisen levottomuuden kasvuun. Valtaosassa vastauksia ei kuitenkaan eritellä, mikä turvapaikanhakijoissa tarkemmin aiheuttaa huolta tai turvattomuuden tunnetta. Rikollisuutta koskevat pelot kasvoivat Rikosuhritutkimuksen mukaan vuonna 2015 koko maan tasolla erillään todellisen väkivallan määrän kehityksestä. Laajaa huomiota saaneet turvapaikanhakijoihin kohdistuneet rikosepäilyt vaikuttavat varmasti osaltaan turvattomuuden tunteeseen, samoin kuin Euroopassa viime vuosina tapahtuneet terrori-iskut, joiden tarkoituksena on lietsoa pelkoa ja vastakkainasettelua (Kääriäinen ym. 2016b, 77).

Jo ulkomaalaistaustaisten ihmisten näkeminen julkisilla paikoilla, tai ylipäätään tieto heidän maassaolostaan, on osalle vastaajista negatiivinen asia. Moni turvapaikanhakijoita käsittelevä kirjoitus ei varsinaisesti liity Helsingin turvallisuustilanteeseen vaan on pikemminkin vastaajan kannanotto maahanmuuttoa vastaan. Negatiivisten tai huolestuneiden kommenttien lisäksi muutamassa neutraaliksi luokiteltavassa kommentissa vastaaja kertoo, että turvapaikanhakijatilanne ei ole vaikuttanut koettuun turvallisuuteen tai muihinkaan elämänalueisiin.

Maahanmuuttajia koskevat kommentit käsittelevät etenkin rikollisuutta

Määrällisesti suurin osa kommentteista käsittelee maahanmuuttajia yleisesti. Kategoriaan kuuluvia kommentteja on yhteensä 85 kappaletta ja ne kattavat monenlaisia aiheita. Moni kommentteista liittyy läheisesti turvapaikanhakijateeman yhteydessä käsiteltyyn huoleen rikollisuuden kasvusta. Muutama vastaaja on joutunut ulkomaalaistaustaisen tekemän rikoksen uhriksi, jonka lisäksi usea vastaaja käyttää vastausmahdollisuuden kertoakseen, että on todistanut häiriökäyttäytymistä tai muuta epäilyttävää toimintaa ulkomaalaistaustaisten henkilöiden taholta. Niissä tapauksissa, joissa vastaajat yksilöivät huolenaiheensa yleistä muukalaispelkoa tarkemmalle tasolle, ongelmista mainitaan useimmiten rikolliset nuorisojoukot, seksuaalirikokset sekä yleinen häiriökäyttäytyminen. Useaa vastaajaa huolestuttaa ulkomaalaistaustaisten kokoontuminen julkisilla paikoilla, ja poliisilta toivotaan näkyvämpää läsnäoloa. Vastauksissa heijastuu huoli eri kieli- ja kulttuuriryhmien välisistä suhteista, jota tuntee lähes 30 prosenttia turvallisuuskyselyyn vastanneista (ks. kappale 2.5). Kuten yllä, moni tähän kategoriaan kuuluva vastaus ei koske suoraan Helsingin tilannetta tai vastaajan kokemuksia turvallisuudesta, vaan on pikemminkin kannanotto maahanmuuttoa tai monikulttuurisuutta vastaan. Toisaalta joukossa on myös maahanmuuttajien huonosta kohtelusta ja kasvaneesta rasismista huolestuneita vastauksia.

Itäeurooppalaistaustaisia maahanmuuttajia koskevissa kommentteissa nousee useimmiten esiin kerjääminen ja siihen liittyvät ilmiöt, joihin liittyviä kommentteja tuli 20 kappaletta. Nämä vastaajat kokevat kerjäläiset häiriöksi ja moni vaatii kerjäämisen kieltämistä. Myös Iso Numero -lehden kauppaaminen nostetaan muutaman vastaajan toimesta esiin negatiivisena ilmiönä. Kerjäläisiä pidetään ennen kaikkea häiriötekijänä eikä kirjoituksista käy ilmi, koetaanko kerjäläiset varsinaiseksi turvallisuushaksi. Laajemmin kaupunkilaisten suhtautumisesta kertoo, että toisaalla turvallisuuskyselyssä yli puolet vastaajista pitää kadulla kerjääviä ihmisiä häiritsevinä tai erittäin häiritsevinä (ks. kappale 3.2).

3.4

MITKÄ ASIAT PARANTAISIVAT TURVALLISUUTTA JA VIIHTYISYYTTÄ?

Etenkin naisvastaajat arvioivat turvallisuuskyselyssä, että päihde- ja mielenterveyspalvelujen lisääminen auttaisi parantamaan kaupungin turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Osa kysytyistä asioista oli samoja kuin aiempina tutkimusajankohtina, osa täysin uusia.

3.4 Mitkä asiat parantaisivat turvallisuutta ja viihtyisyyttä?

Kysymys päihde- ja mielenterveyspalvelujen lisäämisestä oli ensimmäistä kertaa mukana turvallisuustutkimuksessa. Sen merkitys kaupungin turvallisuudelle ja viihtyisyydelle arvioidaan suureksi etenkin naisvastaajien keskuudessa. Katukuvan ilmiöitä käsitelleessä luvussa (ks. kappale 3.2) todettiin, että useimmat kokevat sekavan käyttäytymisen häiritseväksi katukuvassa – ja oletettavasti myös pelkoa aiheuttavana.

Naiset ovat vastauksissaan kautta linjan miehiä useammin sitä mieltä, että esitetyt toimet parantavat kaupungin turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Puistojen ja katujen valaistuksen lisääminen näyttäisi olevan etenkin naisten kannalta tärkeää. Samoin joukkoliikenteen asemien vartioinnin parantaminen on vertailussa korkealla sijalla. Tulokset on odotettu, sillä asemat koetaan yleisesti turvattomuutta herättävinä paikkoina (ks. kappale 2.4).

Myös ikä vaikuttaa arvioihin

Ikä vaikuttaa arvioihin siitä, missä määrin esitetyt toimenpiteet vaikuttaisivat kaupungin turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Iäkkäimpään vastaajaryhmään (65–74-vuotiaat) kuuluvat arvioivat ylipäänsä nuoria useammin, että esitetyillä toimenpiteillä voitaisiin lisätä viihtyisyyttä ja turvallisuutta. Näin on ollut myös aiempina tutkimusajankohtina (Laihin & Tuominen 2013, 41). Nuoremmat vastaajat ovat varovaisempia sen suhteen, että esitetyt toimenpiteet toisivat parannusta – tai vaihtoehtoisesti he ovat tyytyväisempiä asioiden nykytilaan.

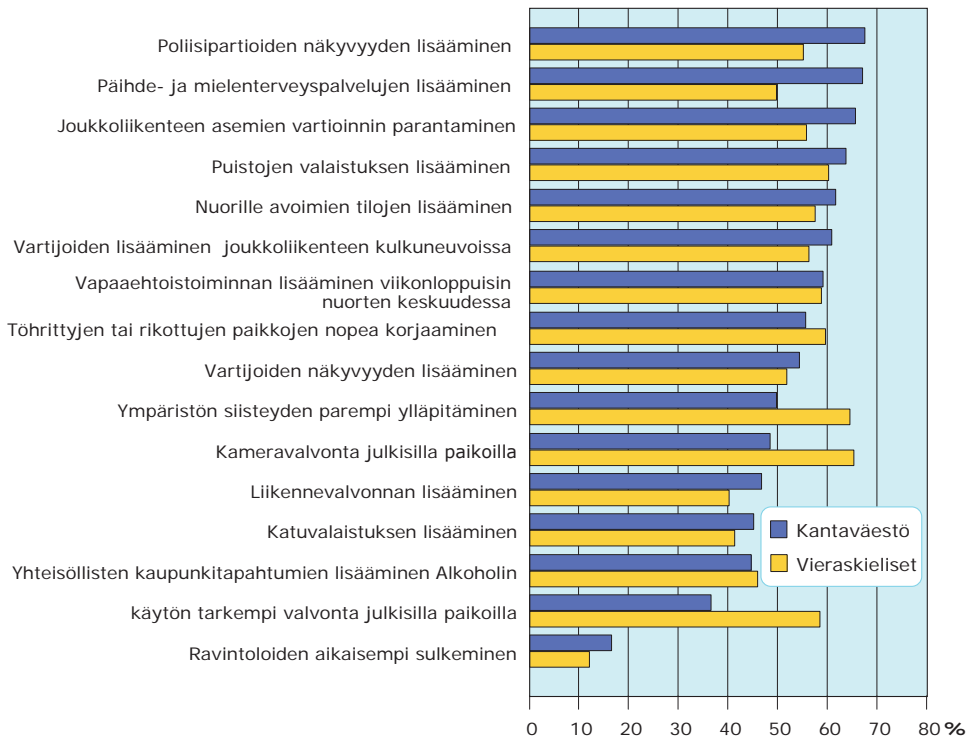
Turvallisuuskysely sisälsi ensimmäistä kertaa kysymyksen, missä määrin töhrittyjen tai rikottujen paikkojen nopea korjaaminen parantaisi kaupungin viihtyisyyttä ja turvallisuutta. Tämän toimenpiteen osalta ikäryhmien näkemykset eroavat eniten toisistaan. Iäkkäimmässä vastaajaryhmässä (65–74-vuotiaat) yli 70 prosenttia arvioi toimenpiteen parantavan kaupungin viihtyisyyttä ja turvallisuutta joko melko paljon tai erittäin paljon. Nuorimmasta vastaajaryhmästä, eli 15–24-vuotiaista näin arvioi vain 40 prosenttia. Pohdittavaksi jää, ovatko sukupolvien näkemykset hyvästä kaupunkiympäristöstä laajemminkin erilaiset. Vuonna 2011 tehdyssä helsinkiläisten ympäristöasenteita kartoittaneessa tutkimuksessa havaittiin, että nuoremmat ikäryhmät olivat vanhempia ikäryhmiä tyytyväisempiä muun muassa yleiseen järjestykseen ja ympäristön siisteyteen (Hakkarainen & Koskinen 2011). Vähiten ikäryhmien näkemykset eroavat toisistaan suhtautumisessa puistojen ja katujen valaistuksen lisäämiseen ja yhteisöllisten kaupunkitapahtumien lisäämiseen.

Vieraskielisten ja kantaväestön suhtautumisessa alkoholinkäytön valvontaan on eroja

Kantaväestöön kuuluvat vastaajat arvioivat poliisipartioiden näkyvyyden lisäämisen parantavan eniten turvallisuutta ja viihtyisyyttä Helsingissä (kuvio 20). Kantaväestö on vastannut näin myös aiempina tutkimusajankohtina (Laihin & Tuominen, 2013; 41). Vieraskielisten helsinkiläisten vastauksissa edellä mainittu toimenpide on vasta 9. sijalla. Pohdittavaksi jää, johtuuko ero siitä, että vieraskieliset ovat tyytyväisempiä poliisien näkyvyyteen kuin kantaväestöön kuuluvat ja kokevat siksi joidenkin muiden toimenpiteiden merkityksen suuremmaksi. Kuten kappaleessa 5.1 todetaan, niin luottamuksessa Helsingin poliisin ei juuri ole eroja kantaväestön ja vieraskielisten välillä.

Vieraskieliset arvioivat selvästi kantaväestöä useammin, että alkoholinkäytön tarkempi valvonta julkisilla paikoilla parantaisi Helsingin turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Tulos on linjassa sen havainnon kanssa, että vieraskieliset ovat myös kantaväestöä enemmän huolestuneita julkisella paikalla tapahtuvasta alkoholinkäytöstä (ks. kappale 2.5). Nuoriin ns. toisen polven helsinkiläisiin maahanmuuttajiin kohdistetussa tutkimuksessa havaittiin, että monesti pelottavaksi koetut tilanteet kaupunkiympäristössä liittyvät juuri humalaisten käytökseen (Tuominen & Joronen & Laihin 2014, 47).

Kuvio 20. Kaupungin viihtyisyyttä ja turvallisuutta parantavat toimenpiteet kielen mukaan vuonna 2015 (parantaisi melko paljon tai erittäin paljon), %

Mielenkiintoisena yksityiskohtana mainittakoon, että vieraskieliset arvioivat kantaväestöä useammin julkisten paikkojen kameravalvonnan parantavan kaupungin turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Helsingiläisten suhtautumista kameravalvontaan on tutkittu viimeksi vuonna 2003. Tuolloin todettiin, ettei asia ole tavalliselle kaupunkilaiselle kovin läheinen, vaikka katukuvassa kameroita huomattaisiinkin (Koskela & Tuominen 2003, 118).

Eniten turvattomuutta kokevat korostavat valvonnan merkitystä

Mitä toimenpiteitä pitävät tärkeänä ne kaupunkilaiset, jotka kokevat eniten turvattomuutta omalla asuinalueellaan? Tätä analyysiä varten kaikista kyselyn vastaajista poimittiin ne henkilöt, jotka olivat kyselyssä ilmoittaneet kokevansa olonsa melko turvattomaksi tai turvattomaksi, kun he kävelevät omalla asuinalueellaan yksin viikonloppuiltaisin. Nämä vastaajat arvioivat keskimääräistä useammin valvontatoimenpiteiden, kuten poliisipartioinnin, asemien ja kulkuneuvojen vartioinnin sekä kameravalvonnan parantavan kaupungin viihtyisyyttä ja turvallisuutta. Suhtautumisessa niin sanottuihin pehmeämpiin toimenpiteisiin – esimerkiksi nuorten tilojen lisäämiseen ja kaupunkitapahtumiin – samaa eroa ei ole havaittavissa.

*Koen erittäin huolestuttavana ääri-oikeiston vahvistumisen ja rasmin lisääntymisen. Olen joutunut ulkomaalaisen puolisoni kanssa rasmin kohteeksi julkisissa liikennevälineissä. Lisäksi olen huolestunut suomalaisesta puuttumattomuuden kulttuurista: Katsotaan vierestä, mutta ei puututa asioihin uhkatilanteissa tai kun jotakin muuta tapahtuu.
(Nainen 41 vuotta)*

Haasteellisiin asuinalueisiin pitäisi satsata paljon enemmän turvallisuutta lisääviä toimia kuin nyt tehdään. (Nainen 66 vuotta)

Olen huolissani rasismin lisääntymisestä ja ihmisten jakautumisesta eri leireihin sekä inhimillisyyden häviämisestä. (Nainen 33 vuotta)

**PAKOLAIS-
TEN/TURVAPAI-
KANHAKIJOIDEN IN-
TEGROINTI SUOMEEN
ON ISO KYSYMYS, MYÖS
TURVALLISUUDEN KAN-
NALTA**
(Nainen 54 vuotta)

Uskon myös, että yhteisölliset kaupunkitapahtumat lisäävät turvallisuutta ja viihtyisyyttä, kun ihmiset huomaavat, että kaupunki on yhteinen ja on tärkeää, että kaikki pitävät siitä huolta (Nainen 40 vuotta)

Turvallisuus on tunnekokemus. Tunne voi myös tarttua, siksi turvallisuutta tuottavia esimerkkejä ja kokemuksia voisi hyvin lisätä arkitasolla, kuten esim eri sukupolvet yhdistävillä osallistavilla turvallisuuskävelyillä. (Mies 48 vuotta)

Myös ei niinkään uhkaavaa, mutta erittäin häiritsevää mielestäni ovat erilaiset "feissarit", myyjät yms. sekä katukuvassa (ydinkeskustan alue) että ostoskeskuksissa, jopa tavarataloissa sisällä. Ahdistaa, kun ei saa kulkea omissa rauhassaan, enkä välitä siitä, että joku tulee "iholle", kun muutenkin keskustassa kulkiessa saa olla valppaana taskuvarkaiden yms. kerjäläisten varalta. (Nainen 36 vuotta)

***Yleisesti ot-
taen Helsingissä on
hyvin asiat. Itse pitää
[omt] arvida kuinka ja
miten liikkuu ja käyttäytyy.
Omalla käytöksellä myös
voi provosoida muita to-
imimaan negatiivisesti
(Nainen 61 vuotta)***

4

RIKOKSET, NÄHTY VÄKIVALTA JA TAPATURMAT

” Olen maahanmuuttaja ja jotkut ihmiset suhtautuvat vihamielisesti minuun, esimerkiksi pelottelevat vihaisella koiralla. Humalaiset ihmiset pelottavat ja häiritsevät esim. bussissa. Maahanmuuttajiin suhtaudutaan epätasa-arvoisesti. Jos joku maahanmuuttaja tekee rikoksen, se yleistetään kaikkien syyksi. Jos joku suomalainen tekee jotain väärin, siitä ei puhuta samalla tavalla. (Nainen 31 vuotta)

4.1

PYÖRÄVARKAUDET JA AUTOJEN VAHINGOITTAMISET YLEISTÄ HARMIA

Lievät omaisuusrikokset koskettavat vuosittain joka viidettä helsinkiläistä. Turvallisuuskyselyn tulosten perusteella etenkin pyörävarkauksien kohteeksi joudutaan entistä useammin.

4.1 Pyörävarkaudet ja autojen vahingoittamiset yleistä harmia

Turvallisuuskyselyssä selvitettiin helsinkiläisten omaisuusrikosten kohteeksi joutumista ja niihin liittyvää huolestuneisuutta sekä kodeissa olevien turvajärjestelyjen yleisyyttä. Vuoden 2015 kyselyssä otettiin ensimmäistä kertaa huomioon myös perheenjäseniä kohdanneet omaisuusrikokset. Esimerkiksi lapselle tai puolisolle tapahtunut rikos koskettaa usein koko kotitaloutta ja kaikkia perheenjäseniä.

Kyselyssä kartoitettiin yleisimpien omaisuusrikostyyppien, kuten varkauksien ja vahingontekojen yleisyyttä. Turvallisuuskyselyn tulokset osoittavat, että suhteellisen lievät omaisuusrikokset koskevat vuosittain joka viidettä helsinkiläistä. Koko 15–74-vuotiaaseen väestöön suhteutettuna osuudet merkitsevät yli 90 000 ihmistä. Tässä kohtaa on syytä mainita, että kyselyssä ei ollut mukana kaikkia omaisuusrikollisuuden lajeja, kuten vaikkapa maksuvälinepetoksia.

Vieraskielisten ryhmässä omaisuusrikosten kohteeksi joutuminen oli hieman yleisempää kuin suomen- ja ruotsinkielisten ryhmässä. Erot eivät olleet kuitenkaan tilastollisesti merkitseviä.

Pyörävarkaudet lisääntyneet entisestään

Etenkin pyörävarkaudet ovat Helsingissä jokapäiväistä harmia. Vuoden 2015 kyselyssä vastaaja sai ilmaista, jos kysytty asia ei häntä koskettanut. Esimerkiksi jos vastaaja ei omista polkupyörää, hän sai merkitä lomakkeelle, että asia ei häntä koske. Näin ollen niistä helsinkiläisistä, jotka oletettavasti pyörän omistavat, oli pyörävarkauden kohteeksi joutunut itse 12 prosenttia kuluneen vuoden aikana (taulukko 11).

Helsinkiläiset kokevat myös suhteellisen usein autoihin kohdistuvia vahingontekoja. Auton vahingoittamiset näyttäisivät olevan suunnilleen yhtä yleisiä kuin pyörävarkaudet. Niistä helsinkiläisistä, jotka oletettavasti auton omistavat, vahingonteon kohteeksi oli joutunut 15 prosenttia (taulukko 11).

Pyörävarkauksiin ja autojen vahingoittamisiin verrattuna muiden kulkuneuvojen, kuten mopojen, skoottereiden tai moottoripyörien varkaudet ovat harvinaisia. Ne näyttäisivät myös hieman vähentyneen viime vuosien aikana (kuvio 21).

Asuntomurrot suhteellisen harvinaisia Helsingissä

Asuntomurtojen määrällinen kehitys näyttäisi kyselyn tulosten perusteella suhteellisen vakaalta ja murron kohteeksi joutuminen on harvinaista. Ymmärrettävästi asuntomurron kohteeksi joutumiseen vaikuttaa talotyyppi; omakotitalossa asuvat ovat joutuneet asuntomurron kohteeksi keskimääräistä useammin. Omakotitalossa asuvista helsinkiläisistä kolme prosenttia oli joutunut itse asuntomurron kohteeksi kuluneen

vuoden aikana. Kerros- ja pari- tai rivitaloasujien keskuudessa asuntomurron kohteeksi joutuminen on harvinaista.

Kysymys vintti- ja kellarikomeroon tai muuhun lukittuun varastoon kohdistuvista murroista on toistunut kahdessa tuoreimmassa (2012, 2015) turvallisuuskyselyssä. Niiden määrä näyttäisi kyselyn tulosten perusteella vähentyneen hieman viimeisten kolmen vuoden aikana (kuvio 21). Vintti- ja kellarikomermurrot ovat yleisimpiä kerrostaloissa.

Taulukko 11. Kulkuneuvoihin kohdistuneet omaisuusrikokset vuonna 2015 viimeisten 12 kk aikana (huomioitu vain ne vastaajat, joita kysytyt asiat koskivat) ja eräiden omaisuusrikosten kohteeksi joutuminen (kaikki vastaajat) vuonna 2015 viimeisten 12 kk aikana, %

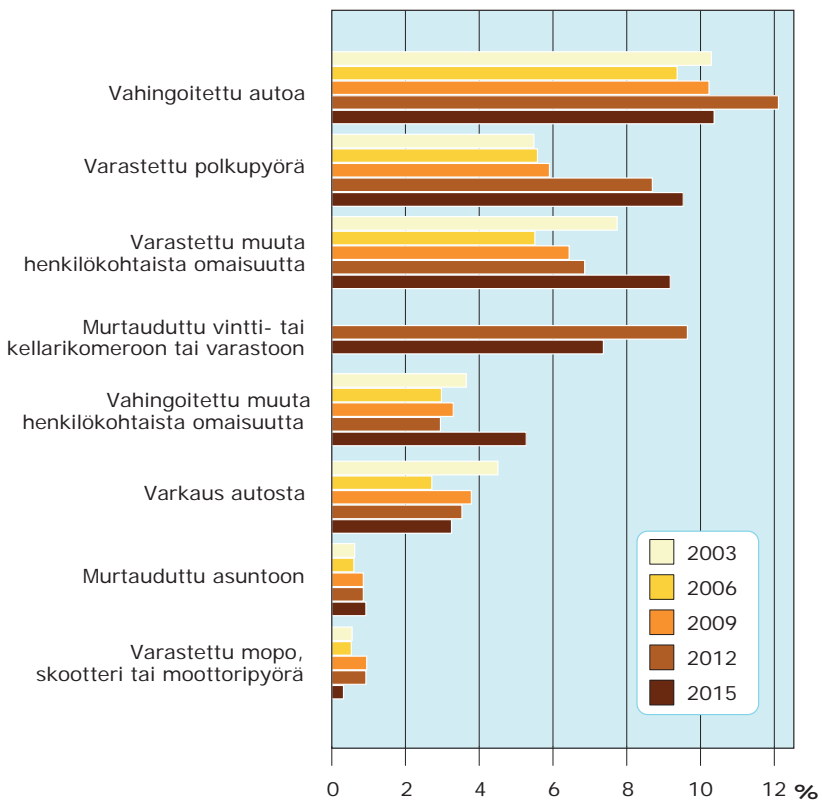
Ne vastaajat, joita kysytyt asiat koskivat	Kulkuneuvoihin kohdistuneen omaisuusrikoksen kohteeksi joutuminen viimeisten 12 kk aikana, %			
	Ei	Itse	Perheenjäsen	Kokenut itse tai perheenjäsen
Vahingoitettu autoa	69,9	15,1	12,1	27,1
Varastettu polkupyörä	71,3	12,2	13,1	25,4
Varastettu muuta henkilökohtaista omaisuutta	79,9	10,8	6,9	17,7
Varastettu mopo, skootteri tai moottoripyörä	92,3	0,8	2,3	3,1

Kaikki vastaajat	Eräiden omaisuusrikosten kohteeksi joutuminen viimeisten 12 kk aikana, %			
	Ei	Itse	Perheenjäsen	Kokenut itse tai perheenjäsen
Varastettu muuta henkilökohtaista omaisuutta	79,9	10,8	6,9	17,7
Murtauduttu vintti- tai kellarikomeroon tai muuhun lukittuun varastoon	84,5	8,3	5,3	13,6
Vahingoitettu muuta henkilökohtaista omaisuutta	87,5	6,0	4,1	10,1
Murtauduttu asuntoon	95,1	1,2	1,5	2,7

Omaisuusrikoksiin liittyvä huolestuneisuus vähentynyt

Helsinki on turvallinen kaupunki myös omaisuuden näkökulmasta. Huolestuneisuus omaisuusrikosten kohteeksi joutumisesta on vähentynyt vuodesta 2012. Tämä koski niin asuntomurtoja kuin omaisuuden varastamista tai vahingoittamista (ks. kappale 4.5).

Kuvio 21. Eräiden omaisuusrikosten kohteeksi 12 kuukauden aikana joutuneiden osuudet vuosina 2003, 2006, 2009, 2012 ja 2015 (%), suomen- ja ruotsinkieliset vastaajat, %

4.2

VÄKIVALTA JA VÄKIVALLALLA UHKAILU EIVÄT OLE YLEISTYNEET

Väkivallan kohteeksi joutuminen painottuu nuoriin ikäryhmiin. Väkivallalla uhkailua kertoo kokeneensa vuoden aikana noin joka viides 20-29-vuotias helsinkiläismies. Kokonaiskuvassa väkivallakokemusten yleisyys on pysynyt samalla tasolla vuodesta 2012.

4.2 Väkivalta ja väkivallalla uhkailu eivät ole yleistyneet

Omaisuusrikosten lisäksi kyselyssä selvitettiin väkivaltakokemusten, uhkailun, nettikiusaamisen ja seksuaalisen ahdistelun yleisyyttä ja ilmenemistä eri ympäristöissä. Kyselytutkimuksilla hankittu tieto rikollisuudesta täydentää rikostilastoja, sillä osa etenkin lievemmistä rikoksista jää ilmoittamatta poliisille ja siten myös tilastoimatta (ks. myös liite 1).

Vuoden 2015 turvallisuuskyselyssä väkivallan kohteeksi joutumisesta kysyttiin hie-
man laajemmin kuin aikaisemmin: nyt huomioon otettiin myös perheenjäseniä koh-
danneet väkivallan uhkat ja teot. Perheenjäsenen joutuminen väkivallan kohteeksi
voi olla yhtä traumaattista kuin oma kokemus väkivallasta. Lisäksi kyselyä uudistettiin
siten, että vastaaja sai ilmaista, jos asia ei häntä mitenkään koskettanut. Esimerkiksi
henkilö, joka ei ole työelämässä, saattoi työpaikalla tapahtuvaa väkivaltaa koskevassa
kysymyksessä valita vaihtoehdon "ei koske minua". Muutosten vuoksi jäljempänä esi-
tettyihin ajallisiin vertailuihin sisältyy siten pieni varaus.

Naisten ja miesten väkivalta- ja uhkailukokemuksissa on eroja

Kansallisessa rikosuhritutkimuksessa on todettu miesten kohtaavan tyypillisimmin väkivaltaa julkisissa paikoissa ja ravintoloissa (Kääriäinen ym. 2016b, 61). Tämä pätee myös Helsingissä. Noin joka viides 20–29-vuotias helsinkiläismies kertoi kokeneensa väkivallalla uhkailua julkisella paikalla kuluneen vuoden aikana. Naisten kokemuk-
sissa taas korostuvat seksuaaliseen ahdisteluun ja häirintään viittaavat teot, kuten loukkaava nimittely.

Taulukko 12. Väkivallan, uhkailun tai häirinnän kohteeksi joutuminen viimeisten 12 kuukauden aikana, kaikki vastaajat (N = 4 031)

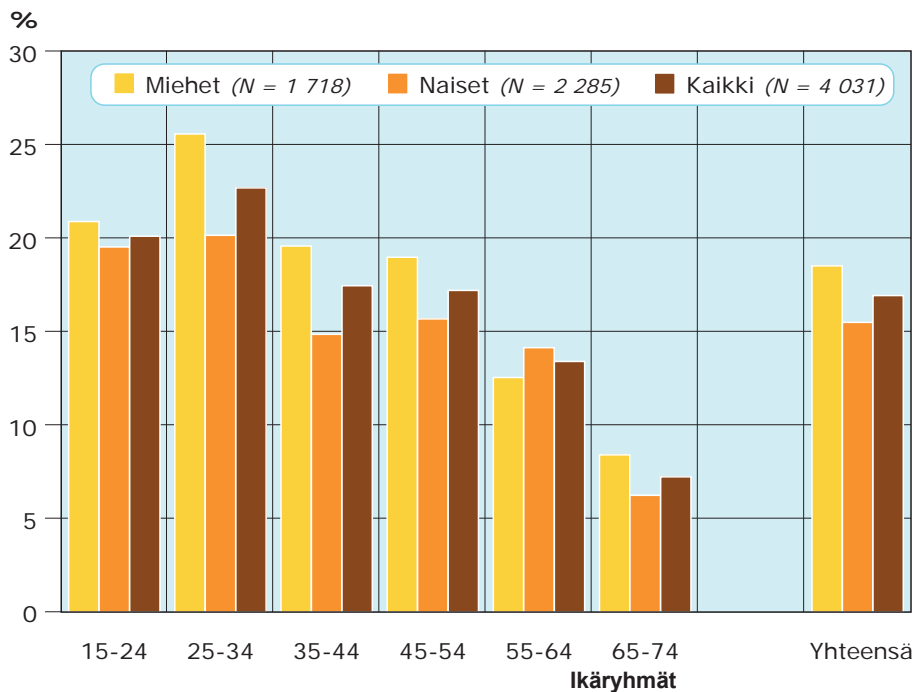
	Joutunut väkivallan, uhkailun tai häirinnän kohteeksi, %		
	Miehet	Naiset	Kaikki vastaajat
Uhkailtu väkivallalla julkisella paikalla	14,0	6,9	10,3
Kokenut seksuaalisuutta loukkaavaa nimittelyä	3,6	12,8	8,4
Kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua puhelimessa tai internetissä	1,1	6,1	3,7
Aiheutettu väkivaltaa julkisella paikalla	4,1	2,3	3,2
Kokenut kiusaamista internetissä	2,7	2,9	2,8
Kokenut lähisuhdeväkivaltaa	1,9	2,7	2,3
Joutunut ryöstön uhriksi	2,5	1,0	1,7
Joutunut raiskauksen tai sen yrityksen kohteeksi	0,2	1,5	0,9

Vuoden 2015 turvallisuuskysely sisälsi uusia kysymyksiä, kuten kysymykset netti-kiusaamisesta, loukkaavasta nimittelystä ja häiritsevistä seksuaalisesta ehdottelusta ja ahdistelusta puhelimesta tai internetissä. Nettikiusaaminen näyttäisi koskettavan tasaisesti sekä miehiä että naisia ja erityisesti nuorimpia ikäryhmiä. Seksuaalisuutta loukkaavasta nimittelystä kertoivat etenkin nuoret naisvastaajat. Joka viides 15–34-vuotias naisvastaaja kertoi kokeneensa seksuaalisuutta loukkaavaa nimittelyä kuluneen vuoden aikana. Myös häiritsevä seksuaalinen ehdottelu tai ahdistelu puhelimesta tai internetissä koskettaa etenkin nuoria naisia, joskin se on nimittelyä harvinaisempaa.

Väkivallan kohteeksi joutuminen painottuu nuoriin ikäryhmiin

Iän myötä väkivalta- ja uhkailukokemukset vähentyvät sekä naisilla että miehillä, joskin naisten kohdalla muutos ei ole yhtä suuri (kuvio 22). Kysytyjä väkivallan ja uhkailun muotoja olivat kokeneet eniten 25–34-vuotiaat miehet. Tässä ryhmässä suurempi osa on työelämässä kuin 15–24-vuotiaiden ryhmässä, mikä selittänee osittain tulosta. Kyselyssä ei selvitetty oppilaitosympäristössä tapahtuvaa väkivaltaa tai uhkailua.

Kuvio 22. Väkivaltaa tai väkivallan uhkaa 12 kuukauden aikana kokeneet miehet ja naiset iän mukaan 2015. Tarkastelussa on otettu huomioon taulukossa 15 mainitut teot

Vieraskieliset kertovat perheenjäsenen kohtaamasta väkivallasta

Kantaväestö ja vieraskieliset ovat joutuneet hyvin yhtenevästi väkivallan eri muotojen kohteeksi (taulukko 13). Ainoa tilastollisesti merkitsevä ero oli julkisella paikalla väkivallan kohteeksi joutumisessa. Vieraskielisistä joka kymmenes kertoi näin käyneen joko vastaajalle itselleen tai hänen perheenjäsenelleen. Kantaväestön kohdalla luku oli puolta pienempi. Naiset olivat kokeneet lähes kaikkia kysytyjä asioita lähipiirissään useammin kuin miehet.

Taulukko 13. Väkivallan, uhkailun tai häirinnän kohteeksi joutuminen viimeisten 12 kuukauden aikana, suomen- ja ruotsinkieliset ja vieraskieliset vastaajat

	Joutunut väkivallan, uhkailun tai häirinnän kohteeksi, %				Ei koske vastaajaa, %
	Suomen- ja ruotsinkieliset (N = 3 685)		Vieraskieliset (N = 346)		
	Joutunut itse	Perheenjäsen	Joutunut itse	Perheenjäsen	
Uhkailtu väkivallalla julkisella paikalla	10,6	3,3	6,5	8,0	15,5
Aiheutettu väkivaltaa julkisella paikalla	3,2	1,7	3,2	8,1	16,9
Kokenut lähisuhdeväkivaltaa	2,2	0,9	3,1	0,0	24,8
Kokenut kiusaamista internetissä	2,8	1,6	2,3	4,1	23,6
Kokenut seksuaalisuutta loukkaavaa nimittelyä	8,7	2,1	4,7	0,7	24,0
Kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua puhelimesta tai internetissä	3,9	1,3	1,5	0,7	24,2
Joutunut ryöstön uhriksi	1,7	2,4	2,0	4,8	33,0
Joutunut raiskauksen tai sen yrityksen kohteeksi	0,8	1,3	1,3	0,1	34,6

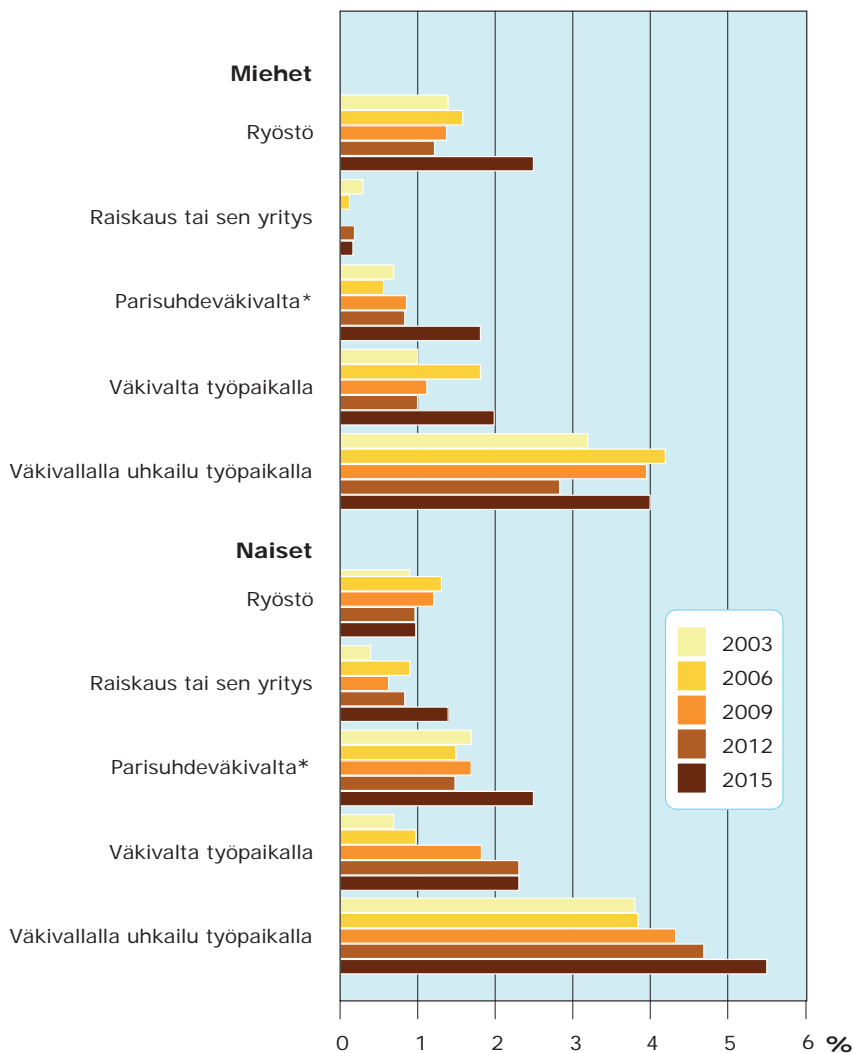
Kysymyksiin lähisuhdeväkivallasta, internetissä kiusaamisesta ja seksuaalisesta ehdottelusta sekä seksuaalisuutta loukkaavasta nimittelystä vieraskieliset vastasivat huomattavan usein, ettei asia koske heitä (vastaajaa). Tämä selittyy osin sillä, että vieraskielisissä on jonkin verran enemmän miehiä kuin kantaväestön vastaajissa (53 %/47 %). Toinen syy voi olla kulttuurinen; kysytyt asiat on ehkä koettu melko arkaluontoisiksi.

Ajalliset muutokset olleet pieniä

Seuraavaksi siirrytään tarkastelemaan väkivaltakokemuksissa tapahtuneita ajallisia muutoksia. Helsingin turvallisuuskyselyssä on joka kerta selvitetty parisuhdeväkivallan yleisyyttä. Sen määrä on pysynyt hyvin vakaana ajanjaksolla 2003–2012. Vuoden

2015 kyselyssä kysymys laajennettiin koskemaan lähisuhdeväkivaltaa, joka sisältää parisuhdeväkivallan lisäksi muun muassa lapsen ja vanhemman välisen tai sisarus-ten välisen väkivallan. Siksi tulos, että määrä oli noussut, oli odotettavissa. (Kuvio 23.)

Kuvio 23. Miesten ja naisten väkivalta- ja uhkailukokemukset vuosina 2003, 2006, 2009, 2012 ja 2015, suomen- ja ruotsinkieliset (%)

* vuonna 2015: kokenut lähisuhdeväkivaltaa

Tukholman turvallisuustutkimuksen mukaan väkivallan tai sillä uhkailun kohteeksi lähisuhteessa oli joutunut kaksi prosenttia vastaajista kuluneen 12 kuukauden aikana (Trygg i Stockholm 2014, 16). Helsingissä osuus oli sama. Helsingin turvallisuuskyselyssä kysymysmuotoilu ei sisällä uhkailua.

Työssä kohdattu väkivalta ja uhkailu yleistyneet

Etenkin naisten työssään kohtaama väkivalta ja uhkailu ovat ajanjaksona 2003–2015 lisääntyneet. Sama havainto on tehty kansallisessa rikosuhritutkimuksessa (Kääriäinen ym. 2016a, 227). Naiset myös kohtaavat miehiä useammin työpaikoillaan väkivaltaa ja sillä uhkailua. Työssä kohdatussa väkivallassa tekijänä on useimmiten potilas tai asiakas (emt.).

Epäasiallinen kohtelu työpaikoilla nousee vahvasti esiin vastaajien arjessa (taulukko 14). Kysymys oli ensimmäistä kertaa mukana turvallisuustutkimuksessa. Työssä olevista joka neljäs oli kokenut työpaikallaan epäasiallista käytöstä. Lukua voidaan pitää varsin suurena. Taulukossa 14 on huomioitu vain ne henkilöt, joita kysytyt asiat koskivat.

Taulukko 14. Työpaikalla tapahtunut väkivalta, uhkailu ja epäasiallinen käytös vuonna 2015, vain ne, joita kysytyt asiat koskivat.

	Joutunut työpaikalla väkivallan, uhkailun ja epäasiallisen käytöksen kohteeksi			
	Ei	Itse	Perheenjäsen	Kokenut itse tai perheenjäsen
Kohdannut epäasiallista käytöstä työpaikalla	72,8	20,1	4,2	24,3
Uhkailtu väkivallalla julkisella paikalla	81,8	11,5	4,1	15,6
Kokenut seksuaalisuutta loukkaavaa nimitystä	86,2	9,6	2,2	11,8
Uhkailtu väkivallalla työpaikalla	89,4	6,0	2,4	8,3
Aiheutettu väkivaltaa julkisella paikalla	91,6	3,6	2,4	6,0

Tiivistetty tulos väkivalta- ja uhkailukokemuksista

Aiemmin tehdyissä turvallisuustutkimuksissa on summamuuttujan avulla tarkasteltu helsinkiläisten väkivalta- ja uhkailukokemusten yleisyyttä. Summamuuttujaan kuului vuonna 2012 kahdeksan osiota, vuonna 2015 yksi vähemmän (taulukko 15).

Summamuuttuja tiivistää edellä esitetyn: väkivaltaa kokeneiden määrä on kokonaisuudessaan pysynyt lähes ennallaan. Vuoden 2015 tutkimuksen mukaan helsinkiläisistä joka kuudes (17 %) oli joutunut jonkin väkivaltaisen teon tai väkivallalla uhkaamisen kohteeksi. Vuonna 2012 tämä osuus oli 16 prosenttia. Helsingin vieraskielisistä väkivaltaa tai sillä uhkailua oli kokenut harvempi kuin kantaväestöstä.

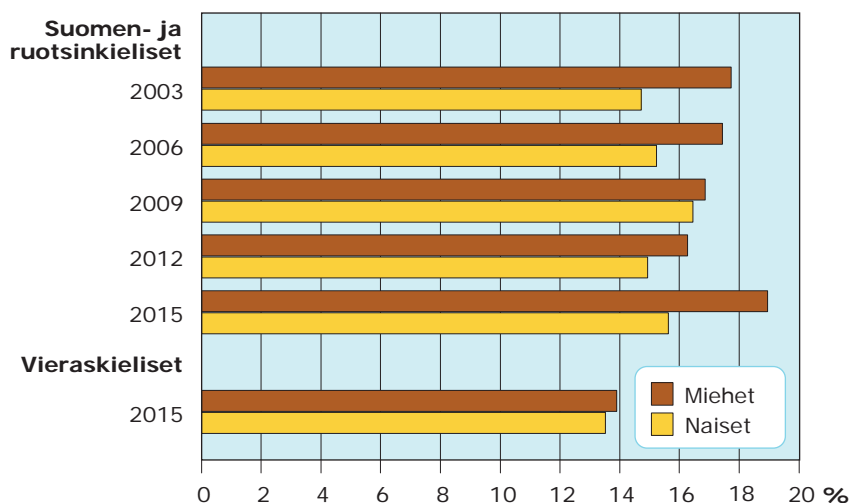
Kuvio 24 osoittaa miesten kokeneen aiempaa enemmän väkivaltaa ja väkivaltaista uhkailua kuin vuonna 2012. Myös naisilla on tapahtunut kasvua vuoteen 2012 verrat-

tuna. Sekä naisilla että miehillä kasvun taustalla on työpaikalla koetun väkivallan ja väkivallalla uhkailun lisääntyminen vuodesta 2012. Kyselyssä käytettiin vuonna 2012 termiä "fyysinen väkivalta työpaikalla" ja vuonna 2015 termiä "väkivalta työpaikalla". Pohdittavaksi jää, johtuuko muutos todellisesta väkivallan lisääntymisestä vai siitä, että henkisen väkivallan voidaan myös ajatella sisältyvän väkivallan määritelmään.

Taulukko 15. Väkivallan ja väkivallan uhkan yleisyyttä kuvaavassa summamuuttujassa huomioituid muutujat vuosina 2012 ja 2015

2012	2015
Ryöstö <i>(varkaus väkivaltaa tai sillä uhkailua käyttäen)</i>	Joutunut ryöstön uhriksi <i>(varkaus väkivaltaa tai sillä uhkailua käyttäen)</i>
Raiskaus tai sen yritys	Joutunut raiskauksen tai sen yrityksen kohteeksi
Uhkailtu väkivallalla työpaikalla	Uhkailtu väkivallalla työpaikalla
Uhkailtu väkivallalla muualla	Uhkailtu väkivallalla julkisella paikalla
Parisuhdeväkivalta <i>(fyysinen)</i>	Kokenut lähisuhdeväkivaltaa
Fyysinen väkivalta työpaikalla	Aiheutettu väkivaltaa työpaikalla
Muu fyysinen väkivalta <i>(esim. kadulla tai tuttavien kesken)</i>	Aiheutettu väkivaltaa julkisella paikalla
Muu seksuaalinen väkivalta tai ahdistelu	–

Kuvio 24. Väkivallan tai väkivaltaisen uhkailun kohteeksi 12 kuukauden aikana joutuneet sukupuolen mukaan vuosina 2003, 2006, 2009, 2012 ja 2015 (%), suomen- ja ruotsinkieliset, sekä 2015 myös vieraskieliset

4.3

OMALLA ASUINALUEELLA VÄKIVALTAÄ NÄHDÄÄN AIEMPAA VÄHEMMÄN

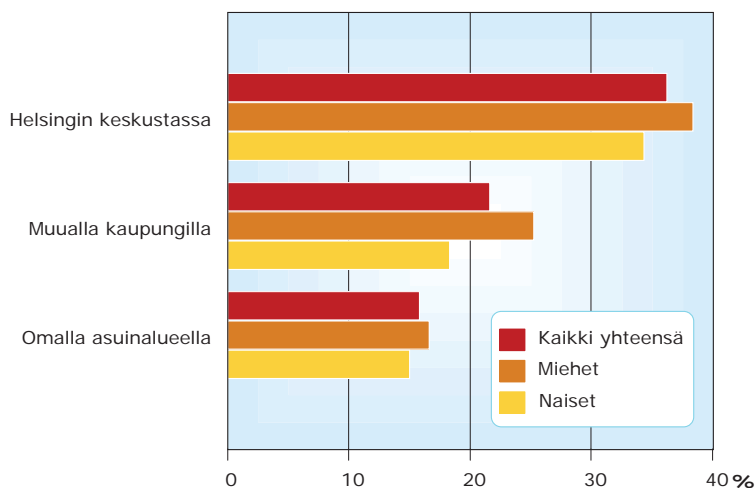
Väkivaltaa nähdään eniten kaupungin keskustassa. Omalla asuinalueella nähdyn väkivallan määrä on vähentynyt systemaattisesti vuosituhatannen alusta. Väkivaltaa nähneillä turvattomuuskokemukset ovat keskimääräistä yleisempiä.

4.3 Omalla asuinalueella väkivaltaa nähdään aiempaa vähemmän

Tärkeä näkökulma helsinkiläisten turvallisuuteen on omalla asuinalueella tapahtuva väkivalta. Helsingin turvallisuuskyselyssä on perinteisesti kysytty, onko vastaaja nähnyt tappelun tai pahoinpitelyn omalla asuinalueellaan kuluneen vuoden aikana. Tällä kertaa kysymystä laajennettiin siten, että vastaajalta kysyttiin oman asuinalueen lisäksi kaupungin keskustassa ja muualla kaupungilla nähdystä väkivallasta.

Helsingissä väkivaltaa on nähty eniten kaupungin keskustassa. Noin joka kolmas helsinkiläinen on nähnyt tappelun tai pahoinpitelyn Helsingin keskustassa kuluneen 12 kuukauden aikana. Muualla kaupungilla väkivaltaa on nähnyt joka viides ja omalla asuinalueella selvästi harvempi (kuvio 25). Kuviossa 25 väkivallan näkemiseksi on laskettu se, että on nähnyt tappelun tai pahoinpitelyn vähintään ”kerran tai pari” kuluneen vuoden aikana.

Kuvio 25. Pahoinpitelyn tai tappelun omalla asuinalueella, Helsingin keskustassa ja muualla kaupungilla nähneet kuluneen 12 kuukauden aikana, kaikki vastaajat, 2015

Väkivallan näkeminen on hieman yleisempää miesten kuin naisten keskuudessa, etenkin silloin, kun tarkastellaan kaupungin keskustassa ja muualla kaupungilla nähtyä väkivaltaa (kuvio 25). Omalla asuinalueella merkittävää eroa ei ole, mikä kertonee siitä, että omalla asuinalueella liikutaan samalla tavoin sukupuolesta riippumatta.

Odotetusti nuoret ovat nähneet väkivaltaa vanhempia ikäryhmiä enemmän. Nuoret viettävät aikaa julkisessa tilassa, liikkuvat Helsingin yöelämässä ja oletettavasti myös käyttävät yöaikaan enemmän julkisia liikennevälineitä. Omalla asuinalueella nähdystä väkivallasta samaa ikäryhmien välistä eroa ei ole, kuten ei ollut myöskään sukupuolten välillä.

Väkivaltaa nähneiden määrä laskussa

Väkivaltaa nähneiden määrä on laskenut systemaattisesti, mutta vuoden 2015 tulos oli yllättävän positiivinen. Vuonna 2012 noin joka neljäs (23 %) vastaaja oli nähnyt tappelun tai pahoinpitelyn omalla asuinalueellaan vuoden sisällä (taulukko 16). Vuonna 2015 vastaava lukema oli enää 16 prosenttia. Vieraskieliset olivat nähneet sekä omalla asuinalueellaan että kaupungin keskustassa harvemmin väkivaltaa kuin kantaväestöön kuuluvat.

Taulukko 16. Vuoden aikana omalla asuinalueella nähty väkivalta vuosina 2003, 2006, 2009, 2012 ja 2015, suomen- ja ruotsinkieliset vastaajat

	Nähty väkivaltaa (tappelun tai pahoinpitelyn), %					
	Ei	Kerran tai pari	Monta kertaa	Ei vastausta	%	N
2003	67,8	25,4	6,1	0,7	100	3 612
2006	69,9	23,4	4,9	1,8	100	3 402
2009	72,4	20,4	6,1	1,1	100	3 592
2012	75,8	19,6	3,8	0,7	100	3 493
2015	81,4	13,8	2,5	2,3	100	3 685

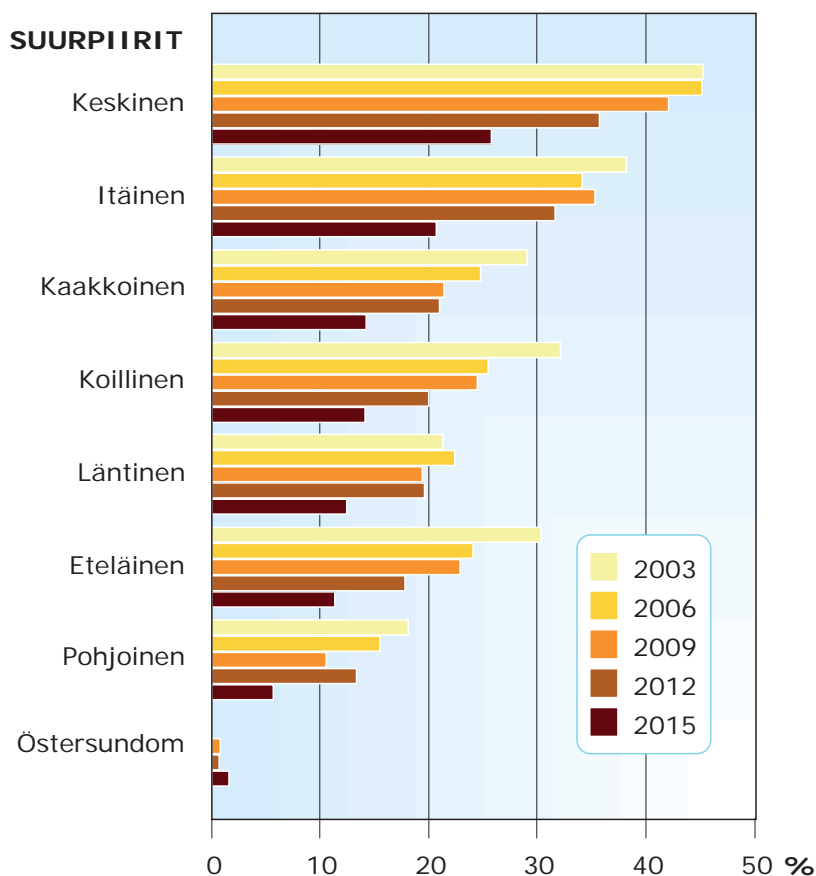
On mahdollista ja todennäköistäkin, että nähty väkivalta on Helsingin asuinalueilla tosiasiallisesti vähentynyt vuodesta 2012 vuoteen 2015. Tämän puolesta puhuu muun muassa se seikka, että poliisin tietoon tulleet yleisellä paikalla tapahtuneet pahoinpitelyt ovat vähentyneet viime vuosina (liite 1, kuvio 3). Todennäköisesti tapahtunut muutos ei kuitenkaan ole yhtä suuri, kuin mitä kysely osoittaa, vaan huomioon on otettava myös tutkimustekniset seikat. Väkivallan näkemistä koskevaa kysymystä laajennettiin vuonna 2015 kahdella lisäkysymyksellä, eli tällä kertaa vastaajia pyydettiin kertomaan oman asuinalueen lisäksi myös muualla kaupungilla ja kaupungin keskustassa nähdystä väkivallasta (vrt. kuvio 25). Todennäköisesti aiempien vuosien vastaajat ovat saattaneet kertoa nähneensä väkivaltaa omalla asuinalueella, vaikka tämä tosiasia olisi tapahtunut sen ulkopuolella. Omalla asuinalueella väkivaltaa nähneiden määrä siten väheni, kun ”paikkavalikoimaa” laajennettiin.

Väkivaltaa nähneiden osuudet vaihtelevat alueittain

Tappelun ja pahoinpitelyn näkemisestä kysytään, koska siten pystytään tutkimaan väkivallan esiintymistä paikallisesti. Jo aiempina tutkimuskertoina on havaittu, että alueelliset erot väkivallan näkemisessä ovat varsin suuria. Tutkimus on toteutettu vuodesta 2003 lähtien kolmen vuoden välein. Keskiarvoa enemmän väkivaltaa on nähty

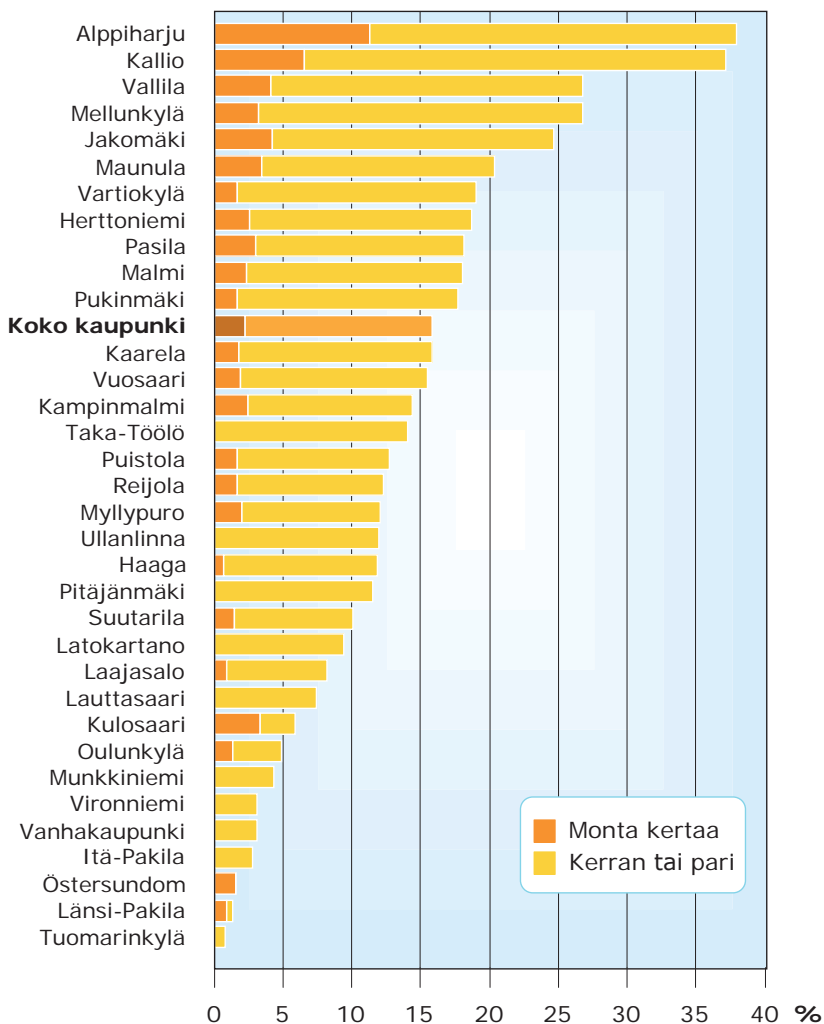
Keskisen ja Itäisen suurpiirin alueella (kuvio 26). Östersundomissa väkivaltaa ei ole käytännössä kohdattu juuri lainkaan.

Kuvio 26. Väkivaltaa omalla asuinalueellaan nähneet suurpiireittäin vuosina 2003, 2006, 2009, 2012 ja 2015

Peruspiiritasoinen tarkastelu osoittaa, että suurpiirien sisällekin mahtuu variaatiota väkivallan näkemisen suhteen (kuvio 27). Esimerkiksi Vanhankaupungin peruspiiri kuuluu Keskiseen suurpiiriin ja siellä väkivaltaa on nähty huomattavasti vähemmän kuin muissa samaan suurpiiriin kuuluvissa peruspiireissä (Kallio, Alppiharju, Vallila, Pasila). Väkivallan alueellisten erojen taustalla on kaupunkirakenteellisia tekijöitä - urbaaneilla alueilla ihmisiä liikkuu eniten ja niihin tyypillisesti myös yöelämä keskittyy. Myös asuinalueiden väestörakenteen ominaisuuksilla on havaittu olevan merkitystä ja aihetta on selvitetty etenkin vuonna 2001 ilmestyneessä Helsinkiä koskevassa tutkimuksessa (Kortteinen, Tuominen & Vaattovaara 2001).

Kuvio 27. Nähty pahoinpitelyn tai tappelun omalla asuinalueellaan kuluneen 12 kuukauden aikana, kaikki vastaajat, 2015

Joka kolmas törmännyt huumeiden käyttöön asuinalueellaan – näin myös ennen

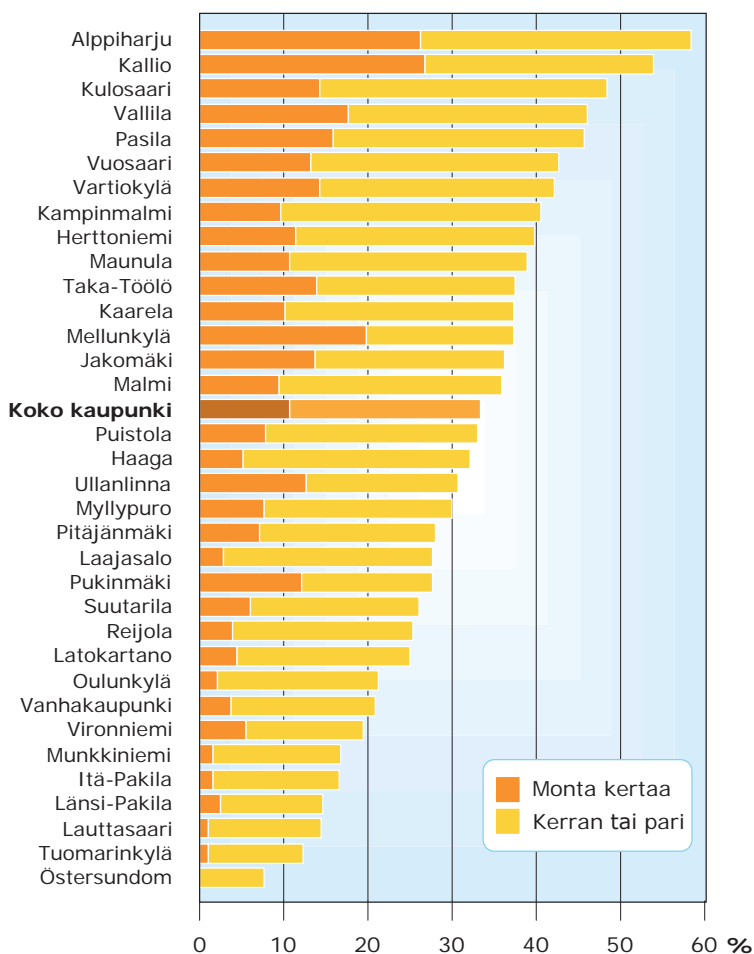
Asuinalueella nähty huumeisiin liittyvät ongelmat (huumeiden myynti, huumeiden käyttö tai nähty käytettyjä huumeruiskuja) ovat kaupunki-ilmiönä erikoinen – ajallista muutosta ei ole tapahtunut laisinkaan. Joka kolmas vastaaja oli törmännyt kysytyihin ongelmiin (taulukko 17). Maahanmuuttajataustaisille ilmiö on kuitenkin harvinaisempi, heistä vain joka viides oli törmännyt Helsingissä huumeiden käyttöön.

Taulukko 17. Vuoden aikana omalla asuinalueella kohdatut huumeisiin liittyvät ongelmat (huumeiden myynti, huumeiden käyttö, nähnyt käytettyjä huumeruiskuja) vuosina 2003, 2006, 2009, 2012 ja 2015, suomen- ja ruotsinkieliset vastaajat

	Kohdannut huumeisiin liittyviä ongelmia asuinalueellaan, %					
	Ei ole	Kerran tai pari	Monta kertaa	%	Nähnyt/ kohdannut	N
2015	64,5	23,6	11,1	100	35	3 685
2012	64,4	23,4	11,7	100	35	3 493
2009	68,4	21,4	10,3	100	32	3 563
2006	67,5	22,1	10,4	100	33	3 339
2003	63,9	24,8	11,3	100	36	3 592

Huumeiden käyttöön liittyvät henkilökohtaiset havainnot kasautuvat vahvasti tietyille alueille, kuten kuvio 28 osoittaa.

Kuvio 28. Kohdannut huumeiden käyttöön liittyviä ongelmia asuinalueellaan, kaikki vastaajat 2015

Väkivallan näkeminen yhteydessä turvattomuuteen

Pahoinpitelyn ja tappelun näkemistä voidaan pitää toissijaisena väkivallalle altistumisena, mikä saattaa olla kokijalleen uhkaava tai pelottava kokemus. Asuinalueellaan väkivaltaa nähneet kokevat enemmän turvattomuutta kuin ne vastaajat, jotka sitä eivät ole nähneet. Samaten ne harvat vastaajat (233 vastaajaa, 6 %), jotka olivat nähneet kaupungin keskustassa usein väkivaltaa, pitivät luonnollisesti keskustaa vähemmän turvallisempana kuin muut.

Taulukossa 18 on tarkasteltu väkivallan näkemisen suhdetta siihen, miten turvallisesti vastaaja kertoo tuntevansa olonsa kävellessään yksin myöhään viikonloppuiltaisin asuinalueellaan. Monta kertaa väkivaltaa kuluneen vuoden aikana nähneitä on harvalukuinen joukko, mutta heistä yli puolet kertoo kokevansa olonsa turvattomaksi tai melko turvattomaksi.

Taulukko 18. Asuinalueen koettu turvallisuus vuonna 2015 sen mukaan, kuinka usein vastaaja on a) nähnyt tappelun tai pahoinpitelyn asuinalueellaan kuluneen vuoden aikana ja b) kohdannut huumeisiin liittyviä ongelmia

	Asuinalueen koettu turvallisuus, %			
	Turvallinen, melko turvallinen	Turvaton, melko turvaton	Ei koske vastaajaa	Ei osaa sanoa/ ei vastausta
Nähnyt tappelun tai pahoinpitelyn asuinalueella				
Ei ole nähnyt (<i>n</i> = 3 385)	80,1	12,5	4,6	2,7
Kerran tai pari (<i>n</i> = 459)	66,6	30,2	2,5	0,8
Monta kertaa (<i>n</i> = 79)	37,3	55,4	4,2	3,1
Kohdannut huumeisiin liittyviä ongelmia asuinalueella				
Ei ole kohdannut (<i>n</i> = 2 735)	80,6	11,2	5,1	3,1
Kerran tai pari (<i>n</i> = 877)	74,2	21,6	2,7	1,5
Monta kertaa (<i>n</i> = 377)	60,8	35,0	3,4	0,9

Asuinalueella nähty huumeiden käyttö, huumeiden myynti tai nähdyt ruiskut eivät vaikuta niin voimakkaasti turvattomuuden tunteeseen kuin väkivallan näkeminen. Selitys piilee siinä, että tilanteet eivät suoraan uhkaa omaa koskemattomuutta ja turvallisuutta. Lisäksi paikat saattavat olla yleisesti tiedossa ja siten myös arjessa vältettävissä.

4.4 Kotitapaturmat tapaturmista yleisimpiä

Joka kymmenennelle vastaajalle tai hänen perheenjäsenelleen oli tapahtunut tapaturma muualla kuin kotona. Kotitapaturmat olivat jonkin verran tätä yleisempiä.

Turvallisuustutkimuksessa on perinteisesti selvitetty helsinkiläisten joutumista väkivalta- ja omaisuusikosten sekä uhkailun kohteeksi. Vuonna 2015 selvitettiin ensimmäistä kertaa myös eräiden tapaturmien ja onnettomuuksien yleisyyttä. Näkökulman laajentaminen nähtiin tarpeelliseksi, sillä tapaturmat aiheuttavat vuosittain lukuisia terveydenmenetyksiä, mutta etenkin lievempien tapaturmien yleisyydestä ei ole nykyisellään riittävästi tietoa. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan kaikista kuolemaan johtamista tapaturmista valtaosa (noin 90 %) tapahtuu kotona ja vapaaajalla, yhdeksän prosenttia tieliikenteessä ja yksi prosentti työpaikalla (Tapaturmat Suomessa 2016). Kaatumiset ja putoamiset ovat tapaturmamekanismeista yleisimpiä (Tiirikainen 2009, 127).

Taulukko 19. Vastaajia kohdanneet tapaturmat ja onnettomuudet viimeisen 12 kuukauden aikana vuonna 2015

	Tapaturmat ja onnettomuudet 12 kuukauden aikana, %							
	Ei ole tapahtunut	On tapahtunut:		Ei koske vastaajaa	%	N	On tapahtunut	
		Itselle	Perheenjäsenelle				%	N
Tapahtunut kotitapaturma (esim. palovamma, kaatuminen tms.)	77,2	8,7	5,1	8,2	100	3 977	13,8	64 800
Tapahtunut muu tapaturma tai onnettomuus	80,3	6,3	4,4	8,8	100	3 971	10,7	49 150
Tapahtunut liikenneonnettomuus	83,7	4,0	3,1	9,1	100	3 968	7,1	33 000
Tapahtunut tulipalo (myös pienet syttymät)	88,2	1,4	0,9	9,4	100	3 961	2,3	11 000

Lähes joka seitsemännelle vastaajalle tai tämän perheenjäsenelle (13,9 %) oli sattunut kotitapaturma kyselyä edeltäneen vuoden aikana (taulukko 19). Näin ollen edellisen vuoden aikana kotitapaturman oli kohdannut lähes 65 000 helsinkiläistä joko henkilökohtaisesti tai perheenjäsenen myötä. Jonkin muun tapaturman tai onnettomuuden kohteeksi oli joutunut joka kymmenes vastaaja tai tämän perheenjäsen.

Itselle sattuneita tapaturmia ja onnettomuuksia oli eri-ikäisillä miehillä ja naisilla hyvin yhtenevästi, eikä ikäryhmien välillä havaittu mainittavia eroja. Yleisyydestään huolimatta tapaturmista ei silti olla kovinkaan huolissaan, kuten seuraavassa kappaleessa kerrotaan (ks. kappale 4.5).

Liikenneonnettomuudet ja etenkin tulipalot olivat kotitapaturmia harvinaisempia. Noin neljä prosenttia vastaajista kertoo omalle kohdalla tapahtuneesta liikenneonnettomuudesta edellisen vuoden aikana. Tulipalojen, mukaan lukien pienten syttymien, osalta vastaava lukema on puolitoista prosenttia. Tulevaisuudessa kysymyksenasettelua tapaturmien ja onnettomuuksien osalta on hyvä tarkentaa, jotta saadaan tarkempaa tietoa tapaturmien ja onnettomuuksien vakavuudesta ja mekanismeista.

4.5

RIKOKSIA JA ONNETTOMUUKSIA PELÄTÄÄN ENTISTÄ VÄHEMMÄN

Helsinkiiläiset ovat nyt vähemmän huolissaan rikoksien, onnettomuuksien tai tapaturmien uhriksi joutumisesta kuin aiemmissa turvallisuuskyselyissä. Huoli ei ole kuitenkaan vähentynyt kautta linjan. Naisten pelko seksuaalirikoksen uhriksi joutumisesta oli hieman kasvanut edelliseen, vuoden 2012 kyselyyn nähden.

4.5 Rikoksia ja onnettomuuksia pelätään entistä vähemmän

Turvallisuustutkimuksessa selvitettiin, missä määrin vastaajat ovat huolestuneita rikosten ja muiden ikävien tapahtumien kohteeksi joutumisesta. Tulipaloon ja kotitapaturmaan liittyvää huolestuneisuutta selvitettiin vuoden 2015 tutkimuksessa ensimmäistä kertaa. Taulukossa 20 esitetyt asiat ovat huolestuneisuuden (erittäin tai melko huolestuneet) mukaisessa järjestyksessä.

Joka viides vastaaja oli huolissaan joutumisestaan liikenneonnettomuuden uhriksi tai väkivallan kohteeksi. Yhtä yleistä oli pelätä omaisuutensa puolesta. Koko Helsingin 15–74-vuotiaaseen väestöön suhteutettuna tämä tarkoittaa yli 100 000 ihmistä. Tulipalon ja tapaturman sattuminen omalle kohdalle aiheutti vähiten huolta. Vajaa puolet vastaajista ei ollut lainkaan huolissaan kotona tapahtuvan tapaturman tai tulipalon vuoksi.

Turvallisuuskyselyn perusteella tiedämme, että kotitapaturmat ovat varsin yleisiä verrattuna esimerkiksi liikenneonnettomuuksiin. Vastaajista neljälle prosentille oli tapahtunut liikenneonnettomuus kuluneen 12 kuukauden aikana. Vastaava lukema kotitapaturman (esim. palovamma, kaatuminen) tai jonkin muun tapaturman osalta oli 14 prosenttia. Yleisyydestään huolimatta tapaturmat aiheuttavat suhteellisen vähän huolta vastaajissa. Kenties syy piilee siinä, että kotitapaturman seurausten helposti ajatellaan olevan varsin vähäisiä verrattuna esimerkiksi liikenneonnettomuuteen. Toisin sanoen ihmisillä on taipumus kiinnittää enemmän huomiota tapahtuman seurausten vakavuuteen kuin itse tapahtuman todennäköisyyteen.

Vieraskieliset huolestuneempia kuin kantaväestö

Naiset olivat enemmän huolissaan lähes kaikista kysytyistä asioista, myös sellaisista, joissa sukupuolella ei pitäisi olla vaikutusta riskiin (liikenneonnettomuus). Osin kyseessä saattaa olla naisten suurempi herkkyys myöntää pelkonsa: naisille huolen tai pelon ilmaiseminen on yhteiskunnassa edelleen hyväksyttävämpää kuin miehille.

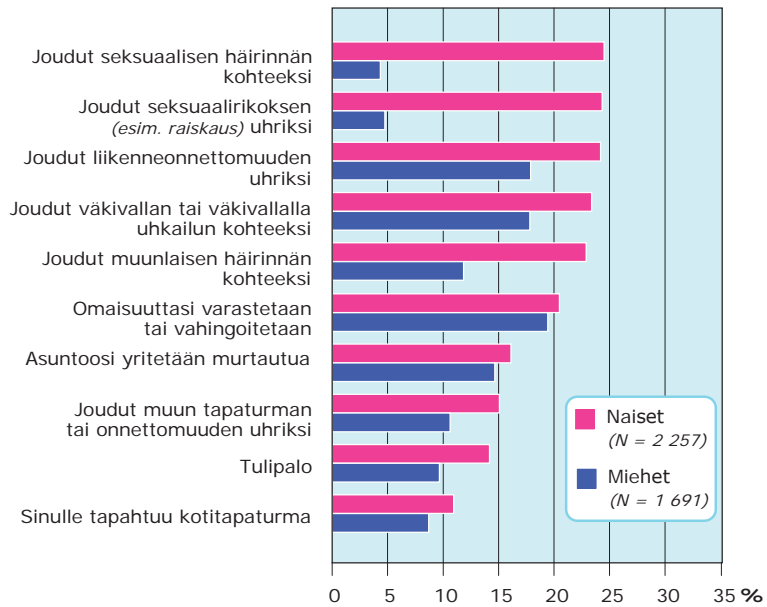
Seksuaalirikoksia lukuun ottamatta ikä ei juurikaan vaikuta kysymyksiin vastaamisessa. Nuoret olivat kuitenkin hieman muita huolestuneempia väkivallan kohteeksi joutumisesta. Seksuaalirikosten kohteeksi joutumista käsitellään edempänä keskittyen naisten huolestuneisuuteen.

Vieraskieliset vastaajat olivat kantaväestöä enemmän huolestuneita kysytyistä asioista. Erot olivat osin tilastollisesti merkitseviä. Tässä saattaa olla kyse kulttuurisista tekijöistä: siitä, miten hyväksyttävää huolen tai pelon ilmaiseminen on. Vieraskieliset olivat kantaväestöä huolestuneempia myös muun muassa terrorismista ja ilmastomuutoksesta (ks. kappale 3.1). Lisäksi vastaajien tietopohjassa saattaa olla eroja. Onko kantaväestö tietoisempi rikosten määrästä, ja siksi he ovat vähemmän niistä myös huolissaan? Kielitaidolla on varmasti myös merkitystä, toisin sanoen sillä, miten hyvin pystyy seuraamaan uutisointia.

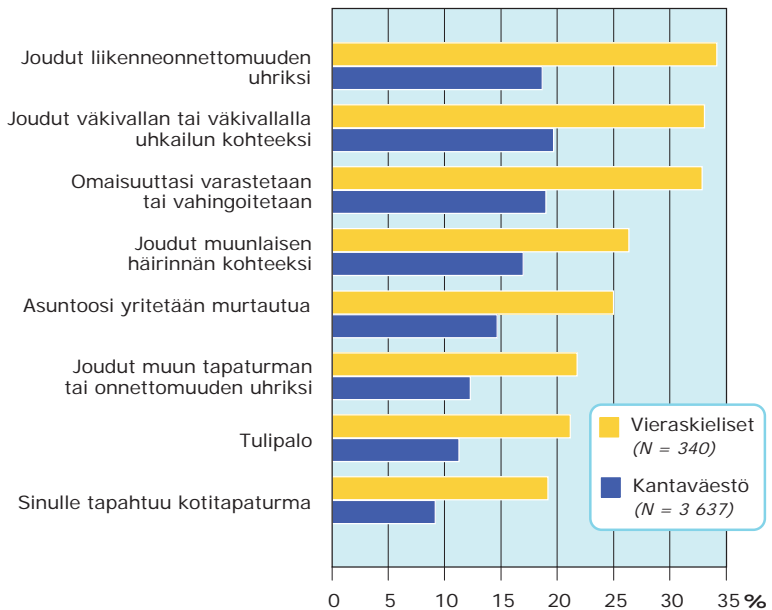
Taulukko 20. Helsingiläisten huolestuneisuus eräiden rikosten ja tapahtumien kohteeksi joutumisesta 12 kk aikana vuonna 2015, kaikki vastaajat (N=3977)

	Huolestunut, %						
	Ei lain- kaan	Hiukan	Melko paljon (1)	Erittäin paljon (2)	Ei osaa sanoa	%	Melko paljon ja erittäin paljon (1+2)
Joudut liikenneonnettomuuden uhriksi	28,3	46,2	13,7	7,5	4,2	100	21,2
Joudut väkivallan tai väkivallalla uhkailun kohteeksi	33,8	41,6	11,5	9,2	3,8	100	20,7
Omaisuuksiasi varastetaan tai vahingoitetaan	28,2	48,0	13,3	6,7	3,7	100	20,0
Joudut muunlaisen häirinnän kohteeksi	40,6	37,4	11,0	6,7	4,4	100	17,7
Asuntoosi yritetään murtautua	42,8	38,2	8,7	6,8	3,5	100	15,4
Joudut seksuaalirikoksen (esim. raiskaus) uhriksi	59,2	19,7	7,4	7,7	6,0	100	15,1
Joudut seksuaalisen häirinnän kohteeksi	60,3	18,9	8,0	6,9	5,8	100	15,0
Joudut muun tapaturman tai onnettomuuden uhriksi	37,7	44,4	7,6	5,4	4,9	100	13,0
Tulipalo	47,2	36,5	6,6	5,5	4,2	100	12,0
Sinulle tapahtuu kotitapaturma	48,3	37,4	6,5	3,4	4,4	100	9,9
Kielen mukaan	Naisten huolestuneisuus seksuaalirikoksen kohteeksi joutumisesta, %						
	Ei lain- kaan	Hiukan	Melko paljon (1)	Erittäin paljon (2)	Ei osaa sanoa	Ei vasta- usta	Melko paljon ja erittäin paljon (1+2)
Suomen- ja ruotsinkieliset (N = 2 095)	38,1	32,9	11,4	11,6	4,6	1,3	23,0
Vieraskieliset (N = 190)	20,6	30,0	27,5	10,2	10,0	1,8	37,6

Kuvio 29. Huolestuneisuus (erittäin ja melko paljon) eräiden rikosten ja tapahtumien kohteeksi joutumisesta 12 kk aikana, miehet ja naiset

Kuvio 30. Huolestuneisuus eräiden rikosten ja tapahtumien kohteeksi joutumisesta (erittäin tai melko paljon) kieliryhmittäin.

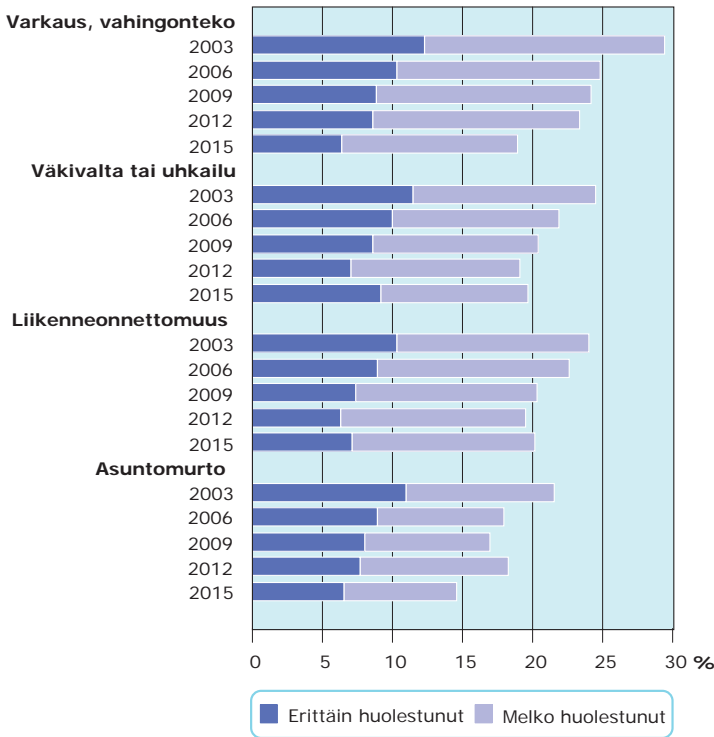

Onko rikoksiin liittyvä huolestuneisuus lisääntynyt vai vähentynyt?

Pitkä aikasarja kertoo, että etenkin omaisuusrikoksen, kuten varkauden ja vahingon-
teon, kohteeksi joutuminen herättää vastaajissa aiempaa vähemmän huolta. Tämä
on linjassa sen kanssa, että myös kodin turvajärjestelyjen käyttö on varsin maltillisesti
lisääntynyt vuosituhannen alusta helsinkiläisissä kotitalouksissa (ks. kappale 4.6).

Huolestuneiden osuus väkivallan tai sillä uhkailun kohteeksi joutumisesta on sama
kuin vuonna 2012. Tämä kiteyttää hyvin koko vuoden 2015 turvallisuustutkimuksen
keskeisen tuloksen: Helsingin turvallisuustaso on pysynyt vastaajien kokemuksen mu-
kaan jokseenkin ennallaan.

Kuvio 31. Huolestuneisuus eräiden rikosten ja liikenneonnettomuuden kohteeksi
joutumisesta vuosina 2003, 2006, 2009, 2012 ja 2015 (erittäin ja melko
paljon huolestuneiden osuudet), suomen- ja ruotsinkieliset

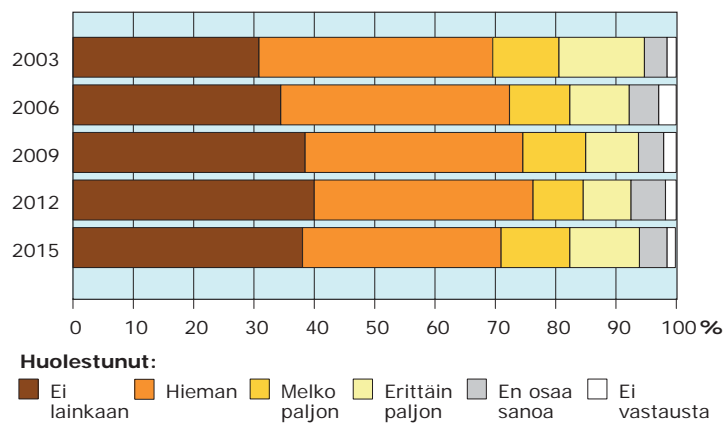
Naisten pelko seksuaalirikosten kohteeksi joutumisesta

Naisten huolestuneisuus seksuaalirikoksen kohteeksi joutumisesta väheni vuodesta
2003 aina vuoteen 2012. Vuoden 2015 kyselyn tietojen mukaan tilanne on nyt heiken-
tynyt; asiassa on palattu vuoden 2003 tasolle.

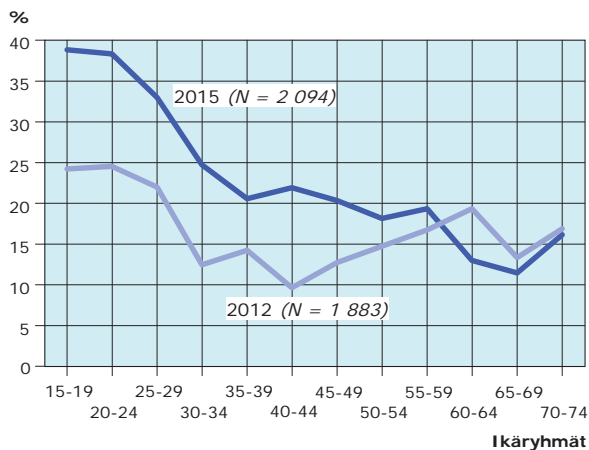
Muiden kuin suomen- tai ruotsinkielisten naisvastaajien keskuudessa tilanne oli vieläkin huonompi. Heistä peräti 38 prosenttia oli huolestunut seksuaalisesta häirinnästä vähintäänkin melko paljon. Ero on tilastollisesti erittäin merkitsevä (<.0001).

Nuorten naisten huoli seksuaalirikoksen kohteeksi joutumisesta on huomattavan paljon suurempi kuin edellisessä Helsingin turvallisuustutkimuksessa. Kyselyyn vastanneista alle 20-vuotiaista naisista lähes 40 prosenttia on huolissaan tästä asiasta. (Kuvio 33.)

Kuvio 32. Naisten huolestuneisuus seksuaalirikoksen (esim. raiskaus) kohteeksi joutumisesta Helsingissä vuosina 2003, 2006, 2009, 2012 ja 2015 (%)

Kuvio 33. Naisten huolestuneisuus (melko tai erittäin paljon) seksuaalirikoksen kohteeksi joutumisesta iän mukaan (N=2253)

Myös kansallisessa Poliisibarometrissa on havaittu, että huoli seksuaalisesta ahdistelusta ja väkivallasta on lisääntynyt vuosien 2010 ja 2016 välillä (Vuorensyrjä & Fagerlund 2016; 60). Keskimäärin kansalaisten huoli eri rikosilmiöistä on kuitenkin vähentynyt viime vuosina (emt).

4.6

KODIN TURVAJÄRJESTELYT YLEISTYNEET VAIN HIEMAN

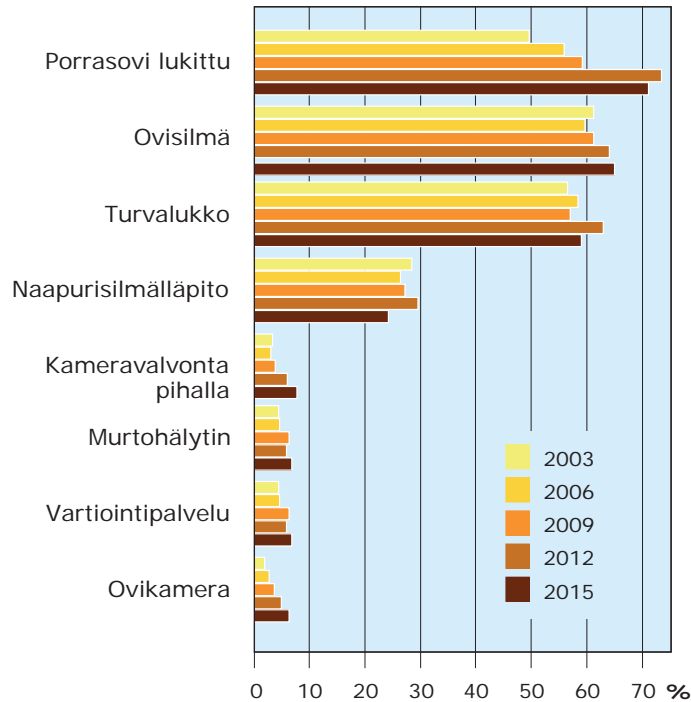
Teknisten hälytysjärjestelmien ja vartiointipalvelun käyttö on edelleen Helsingissä melko harvinaista. Tätä selittää osaltaan kaupungin kerrostalovaltaisuus.

4.6 Kodin turvajärjestelyt yleistyneet vain hieman¹

Turvallisuustutkimuksen vakiokysymyksenä on ollut selvittää, miten ihmiset ovat varautuneet mahdollisiin omaisuusrikoksiin. Kysytyjen turvajärjestelyjen käyttö on pääsääntöisesti lisääntynyt vuosituhannen alkupuolelta. Etenkin kerrostaloyhtiöissä porrasoven lukituksesta on tullut vakiintunut käytäntö (kuvio 34).

Kuvio 34. Eräiden turvajärjestelyjen yleisyys vuosina 2003, 2006, 2009, 2012 ja 2015, suomen- ja ruotsinkieliset

Teknisten hälytysjärjestelmien ja vartiointipalvelun käyttö on edelleen Helsingissä melko harvinaista, mikä selittyy osin kerrostalovaltaisuudella. Turvajärjestelmien yleisyys vaihtelee huomattavasti sen mukaan, missä vastaajat asuvat. Omakotitalossa asuvien keskuudessa vartiointipalvelun ja murtohälyttimen omistaminen on keskimääräistä yleisempää. Aiemmin tekniset turvalaitteet olivat kalliita ja niiden asentamisella saattoi jopa paljastaa poikkeuksellisen varakkuutensa. Nyt laitteet ovat halventuneet, eikä hälytysjärjestelmän asentaminen välttämättä kerro turvattomuuden tunteesta: laitteisiin voi yhdistää muun muassa savu- ja kosteustunnistimia.

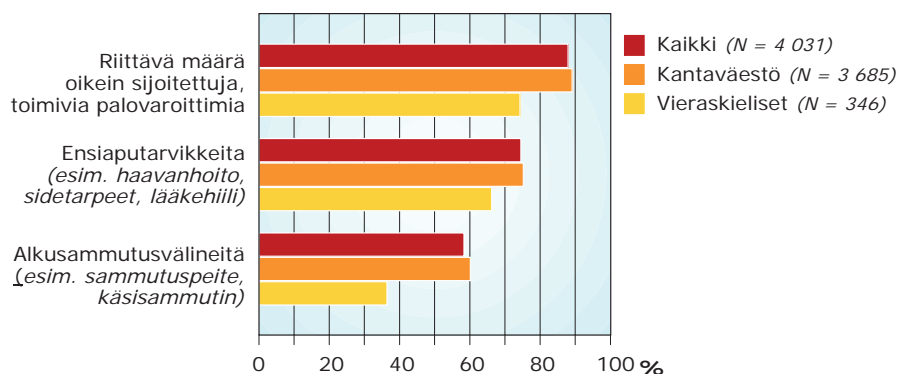
¹ Pelastuslaitoksen osalta tämä kappaleen tekstiä ovat täydentäneet ja kommentoineet Pekka Itkonen ja Annukka Saine-Kottonen.

Naapureiden kanssa sovittu asunnon silmälläpito on omanlaisensa varautumisen muoto, joka on tuttua noin joka neljännelle helsinkiläiselle. Kerrostaloissa naapurit saatetaan tuntea huonommin, minkä vuoksi myös sovittu silmälläpito on melko harvinaista. Omakotitaloasujien keskuudessa silmälläpito on yleisempää kuin pari- ja rivitaloissa siitäkin huolimatta, että viimeksi mainituissa naapuri on fyysisesti lähempänä ja heidän kanssaan ollaan useammin tekemisissä (ks. kappale 2.6).

Paloturva- ja ensiapuvälineet suhteellisen yleisiä

Vuoden 2015 turvallisuuskyselyyn liitettiin kolme kysymystä koskien asunnon paloturva- ja ensiapuvälineitä. Näistä kaksi olikin yleisimpiä kotien varusteita, nimittäin palovaroitin ja ensiaputarvikkeet. Vieraskielisten vastaajien keskuudessa turvavälineet ja -järjestelyt eivät olleet yhtä yleisiä kuin kantaväestöön kuuluvien vastaajien keskuudessa (kuvio 35).

Kuvio 35. Eräiden turvajärjestelyjen ja -välineiden yleisyys helsinkiläisissä kotitalouksissa vuonna 2015 kieliryhmän mukaan.

Palovaroitin, alkusammutusvälineet ja ensiaputarvikkeet olivat jonkin verran yleisempiä omakotitaloissa kuin muissa kysytyissä asumismuodoissa (taulukko 21). Palovaroitin tarkoitetiin kyselyssä nimenomaan oikein sijoitettuja, toimivia palovarottimia, joita on asunnossa riittävä määrä (1 kpl/60m²). Tämä täsmennettiin myös vastaajille.

Kaikista vastanneista lähes 90 prosenttia ilmoitti, että heidän kotitalouksissaan on riittävä määrä oikein sijoitettuja, toimivia palovarottimia. Luku vastaa muissa tutkimuksissa saatuja tuloksia. Sisäministeriön tutkimuksessa väestön käsityksistä ja tiedoista pelastustoimesta peräti 97 prosenttia vastaajista ilmoitti, että heidän kotonaan on palovaroin (Sisäministeriö 2014). Kuitenkin samassa tutkimuksessa vain 13 prosenttia vastaajista ilmoitti tarkistavansa palovaroitin toimintakunnon vähintään kerran kuukaudessa, 43 prosenttia muutaman kerran vuodessa ja 35 prosenttia ilmoit-

ti tarkistavansa toimintakunnan tätäkin harvemmin. Ensiapuvälineitä oli 75 prosentissa kotitalouksista koko vastaajajoukossa. Edellä mainitussa sisäministeriön (2014) tutkimuksessa vastaava luku oli 70 prosenttia(emt.).

Taulukko 21. Kotitalouksien osuus, joissa on riittävä määrä oikein sijoitettuja palovaroittimia, alkusammutusvälineitä ja ensiaputarvikkeita asumismuodittain, vuosi 2015

	On:			
	Palovaroittimia, %	Alkusammutusvälineitä, %	Ensiapuvälineitä, %	N
Kerrostalo	87,4	53,5	71,0	280
Rivi- tai paritalo	90,3	73,7	89,3	638
Omakotitalo	92,0	87,8	90,7	440
Muu	80,7	66,9	75,0	47

Yli puolet vastaajista (58%) kertoi, että heidän asunnossaan on alkusammutusvälineitä, kuten sammutuspeite tai käsiammutin. Sisäministeriön (2014) tutkimuksessa tulokset taas eivät olleet yksiselitteiset, sillä tuossa kyselyssä 38 prosenttia vastaajista ilmoitti, että heillä on kotonaan sammutin. Tarkemmassa kysymyksessä kotona pidettävistä sammutusvälineistä 88 prosenttia vastaajista kuitenkin ilmoitti, että heillä on jonkinlainen sammutusväline (esim. sammutuspeite 58 %, käsiammutin 29 %). Sisäministeriön tutkimuksessa omakotitalossa asuvat olivat varautuneet alkusammutukseen rivi- tai paritalossa tai kerrostalossa asuvia useammin.

Taloyhtiöiden turvallisuuteen liittyvät kysymykset mukana ensimmäistä kertaa

Vastaajilta kysyttiin seitsemän kodin turvallisuuteen liittyvää väittämää. Vastausvaihtoehdot muotoiltiin yhteneviksi asuintalojen omavalvonnassa kysyttävien väittämien kanssa. Omavalvonta tarkoittaa käytännössä asuintalojen itsensä tekemää valvontaa, josta taloyhtiöt raportoivat havaintonsa pelastuslaitokselle sähköisellä lomakkeella. Omavalvonnan tavoitteena on valmentaa taloyhtiöitä ylläpitämään ja kehittämään omaa asumisturvallisuuttaan.

Taloyhtiön turvallisuutta koskeva kysymys oli suunnattu talo- ja kiinteistöyhtiöissä asuville eli lähinnä kerrostaloissa ja pari- ja rivitaloissa asuville. Muissa asumismuodossa asuvat vastaajat taas voivat valita vastausvaihtoehdon ”asia ei koske minua”. Noin joka kymmenes vastaajista tekikin näin, lukuun ottamatta väittämiä ”rakennuksen ulkoseinustat ovat vapaat palavasta materiaalista (roska-astiat ym.)” ja ”rakennuksen opastenumero on havaittavissa ja valaistu”. Kyseisten väittämien kohdalla vain kolme prosenttia vastaajista katsoi, ettei asia koskenut heitä, joten niihin ovat vastanneet

muutkin kuin talo- ja kiinteistöyhtiöissä asuvat. Taulukossa 22 esitetyt suhteelliset osuudet ja niiden jakaumat on laskettu vain kysymyksiin vastanneista. Vastaamatta jättäneitä oli väittämistä riippuen 107–127 kappaletta, mikä vastaa noin kolmea prosenttia kaikista vastaajista (N = 4 031).

Taulukko 22. Taloyhtiön turvallisuutta koskevat väittämät (N = 2 865)

	Turvallisuutta koskevat väittämät, %			
	Pitää paikkansa	Ei pidä paikkansa	Ei osaa sanoa	N
Porrashuoneen ulko-ovilla tai ilmoitus-taululla on isännöitsijän tai huoltoyhtiön yhteystiedot	93,8	2,4	3,8	2 882
Rakennuksen ulkoseinustat ovat vapaat palavasta materiaalista (<i>roska-astiat ym.</i>)	87,9	6,2	6,0	2 887
Porrashuoneet ja kellarin ja ullakon käytävät ovat vapaat tavarasta	83,9	11,3	4,9	2 873
Rakennuksen opastenumero on havaittavissa ja valaistu	79,3	9,7	11,0	2 884
Talo- tai kiinteistöyhtiö on kertonut, mikä on asukkaan vastuu asunnon palovaroit-timista	60,7	20,7	18,6	2 876
Talo- tai kiinteistöyhtiö on kertonut, mitä turvallisuusvastuita asukkaalle kuuluu	38,5	32,7	28,7	2 871
Asukkaille on jaettu toimintaohjeet on-nettomuuksien, vahinkojen, tapaturmien ja sairauskohtausten varalle	27,9	45,5	26,5	2 865

Tulosten perusteella palokuorman, poistumisturvallisuuden ja taloyhtiön opasteisiin liittyvät tekijät (ulkoseinustoilla ei ole palavaa materiaalia, porrashuoneet ovat vapaat tavarasta) olivat vastaajien taloyhtiöissä pääsääntöisesti hyvällä tasolla. Sen sijaan taloyhtiön turvallisuuskulttuurin kannalta tärkeät teemat, kuten turvallisuusvastuista tiedottaminen ja toimintaohjeiden välittäminen, olivat huonommalla tasolla. Näistä väittämistä oli myös enemmän epätietoisuutta ja ne olivat vaikeampia arvioida, mikä näkyi ”en osaa sanoa” -vastausten suurena suhteellisena osuutena. Vastauksissa ei havaittu mainittavia eroja kieliryhmien välillä, mutta vieraskieliset valitsivat suomen- ja ruotsinkielisiä useammin vaihtoehdon ”en osaa sanoa”.

4.7

HUMALAJUOMINEN ON ENTISTÄ HARVINAISEMPAA

Turvallisuuskyselyn vastaajista 27 prosenttia kertoi juovansa itsensä vähintään kerran kuussa humalaan. Tämä oli vähemmän kuin aikaisemmissa kyselyissä. Samalla humalajuomista välttävien henkilöiden osuus oli noussut.

4.7 Helsinkiläisten humalajuominen entistä harvinaisempaa

Helsingin turvallisuustutkimuksissa on ollut perinteisesti mukana muutama taustamuuttuja koskien vastaajien naapurikontakteja, kulttuurin kulutusta, alkoholin käyttöä, ravintoloissa käyntejä ja ulkoilua. Tutkimusten otoskoot ja vastaajamäärät ovat olleet suuria. Tämä mahdollistaa myös yksittäisten taustamuuttujien hyödyntämisen itsenäisesti.

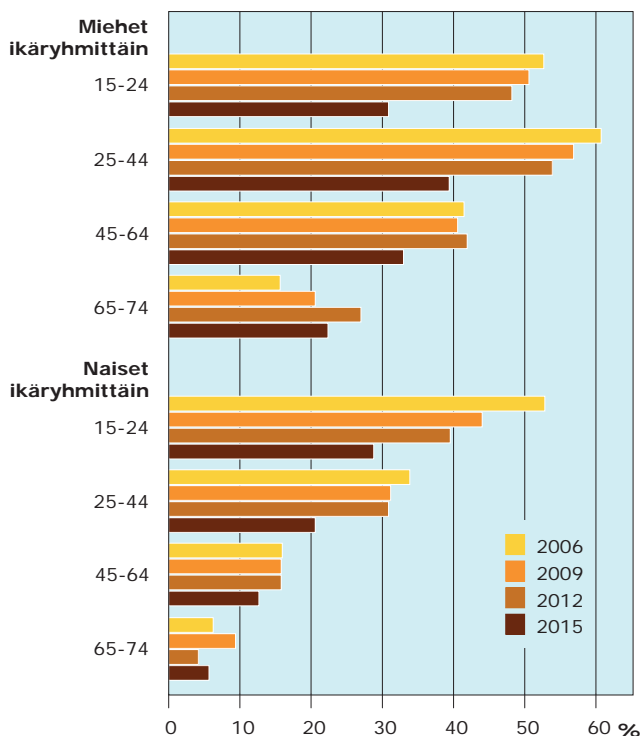
Vuosien 2006, 2009 ja 2012 kyselyissä on ollut mukana kysymys ”Kuinka usein käytte olutta, viiniä tai muita alkoholijuomia niin, että tunnette olevanne humalassa?” Vuoden 2015 kyselyssä asiaa kysyttiin lyhemmällä muotoilulla ”Kuinka usein käytät alkoholijuomia niin, että tunnet olevasi humalassa?” Myös vastausvaihtoehtoja tiivistettiin tiheimmän käytön osalta (taulukko 23). Helsinkiläisten humalajuominen väheni lievästi jokaisena tutkimusvuotena 2006–2009–2012. Vuodesta 2012 vuoteen 2015 muutos oli suurempi.

Taulukko 23. Alkoholin humalajuominen 2006, 2009, 2012 ja 2015, suomen- ja ruotsinkieliset vastaajat, %

Suomen- ja ruotsinkieliset vastaajat	Alkoholin humalajuominen vuosina:			
	2006	2009	2012	2015
En koskaan	15,6	16,2	16,4	21,1
En lainkaan viimeisen vuoden aikana	8,5	9,6	9,7	10,3
Joitain kertoja vuodessa	22,9	23,4	25,7	27,0
Kerran parissa kuukaudessa	11,5	11,2	12,4	12,7
Kerran tai pari kuukaudessa	27,5	26,7	24,3	17,8
Kerran tai pari viikossa	9,7	8,8	9,6	-
Useammin	0,8	1,1	0,7	-
Useammin kuin kerran tai pari kuukaudessa	-	-	-	9,4
Ei osaa sanoa, ei vastausta	2,4	2,5	2,6	1,9
%	100	100	100	100
N	3 402	3 592	3 493	3 685

Vuonna 2012 joka kolmas (35 %) 15–74-vuotias kertoi juovansa vähintäänkin kerran kuussa itsensä humalaan. Kolme vuotta myöhemmin näin vastasi 27 prosenttia helsinkiläisistä. On vaikea arvioida, kuinka paljon vuoden 2015 kyselyn karkeammat vastausvaihtoehdot ovat vaikuttaneet tulokseen. Toisaalta myös raittiiden (”en koskaan” + ”en lainkaan” viimeisen vuoden aikana) osuus kasvoi samana aikana 26 prosentista 31 prosenttiin. Eniten humalajuominen on vähentynyt nuorten 15–24-vuotiaiden miesten keskuudessa.

Kuvio 36. Vähintään kerran kuukaudessa humalaan juovat iän ja sukupuolen mukaan vuosina 2006, 2009, 2012 ja 2015, suomen- ja ruotsinkieliset vastaajat.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) Aikuisten terveys-, hyvinvointi- ja palvelututkimuksen (ATH) mukaan alkoholia humalahakuisesti käyttävien osuus on Helsingissä laskenut kolmessa vuodessa (2013–2015) 14,4 prosentista 12 prosenttiin. ATH-tutkimuksen kohderyhmänä on 20 vuotta täyttänyt väestö ja humalahakuisilla tarkoitettiin niitä, jotka olivat juoneet useita alkoholiannoksia joko kerran viikossa, päivittäin tai lähes päivittäin.

Vieraskielisillä humalajuominen on harvinaista

Helsingin vieraskieliset poikkeavat alkoholin käytössään huomattavasti kantaväestöstä. Noin kerran kuukaudessa humalaan juovia heistä oli vain 17 prosenttia, kun kantaväestössä vastaava osuus oli 27 prosenttia. Maahanmuuttajataustaisista raittiita on yli puolet.

Taulukko 24. Alkoholin humalajuominen suomen- ja ruotsinkielisten sekä vieraskielisten keskuudessa 2015, %

	Kantaväestö			Vieraskieliset		
	Miehet	Naiset	Kaikki	Miehet	Naiset	Kaikki
En koskaan	14,6	26,9	21,1	41,1	41,0	41,1
En lainkaan viimeisen vuoden aikana	8,1	12,2	10,3	8,6	15,3	11,8
Joitain kertoja vuodessa	25,1	28,7	27,0	25,2	17,6	21,6
Kerran parissa kuukaudessa	13,3	12,1	12,7	3,9	8,7	6,2
Kerran tai pari kuukaudessa	23,3	12,8	17,8	13,2	9,4	11,4
Useammin kuin kerran tai pari kuukaudessa	13,7	5,5	9,4	6,8	4,2	5,6
Ei osaa sanoa, ei vastausta	1,8	1,9	1,8	1,3	3,8	2,5
%	100	100	100	100	100	100
N	1 565	2 095	3 685	153	190	346

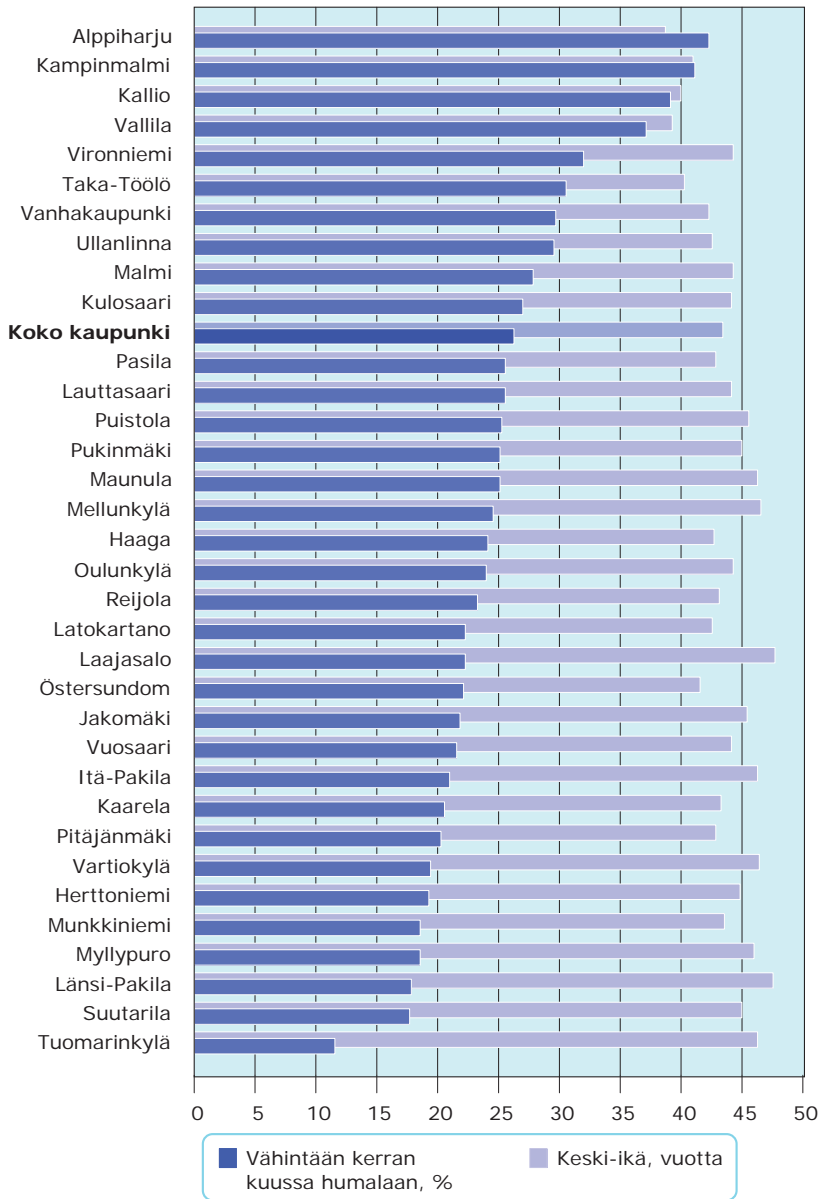
Miehet käyttävät alkoholia naisia selvästi useammin humalaan saakka. Naisista 39 prosenttia ei juo itseään juuri koskaan humalaan, miehistä 23 prosenttia. Maahanmuuttajataustaiset miehet ja naiset ovat yhtä usein alkoholia kokonaan käyttämättömiä.

Vähintään kerran kuussa humalaan juovien osuus vaihtelee Helsingin eri alueilla 12 ja 42 prosentin välillä. Eniten humalajuomista esiintyy alueilla, joissa asuu paljon nuoria. Raittiiden osuus on puolestaan suurin alueilla, joissa väestön keski-ikä on keskimääräistä korkeampi eli käänteinen edellisen tarkastelun kanssa. Iän ja raittiuden välinen korrelaatio oli vahvempi kuin iän ja humalajuomisen välinen korrelaatio (.207/- .154).

Suomessa alkoholi ja väkivalta liittyvät vahvasti yhteen. Seuraavassa katsotaan, miten humalajuominen näkyy väkivallan tai väkivallan uhkan kokemisessa. Asiaa tutkitaan viiden muuttujan summamuuttujalla. Toisin sanoen alkoholin ja väkivallan suhdetta on analysoitu niiden vastaajien osalta, jotka ovat vastanneet myöntävästi johonkin seuraavista viidestä kysymyksestä: Joutunut ryöstön uhriksi, joutunut raiskauksen tai sen yrityksen kohteeksi, uhkailtu väkivallalla julkisella paikalla, aiheutettu väkivaltaa julkisella paikalla ja kokenut lähisuhdeväkivaltaa.

Kaikista vastaajista 14 prosenttia oli ollut jonkin edellä mainitun väkivallan teon, rikoksen tai väkivallalla uhkailun kohteena vuoden aikana. Raittiiden kohdalla osuus oli 11 prosenttia, mutta vähintään kerran kuukaudessa humalaan juovilla 21 prosenttia. Naisten kohdalla ero oli selvästi pienempi, miehillä suurempi. Esimerkiksi 20–24-vuotiaista raittiista miehistä oli kokenut väkivaltaa vain neljä prosenttia, humalaan juovista 41 prosenttia.

Kuvio 37. Vähintään kerran kuussa humalaan juovien osuus peruspiireittäin 2015 sekä alueiden vastaajien keski-ikä, kaikki vastaajat.

” Mielestäni poliisien määrän lisääminen hillitsisi paljon häiriökäyttäytymistä niin kaduilla kuin erityisesti liikenteessä. Jos jotain sattuisi, ehtisivätkö poliisit ajoissa paikalle, jos ovat ylityöllistettyjä? (Nainen, 65 vuotta)

5

**KAUPUNKILAISTEN
KOKEMUKSIA
POLIISIN JA
PELASTUSLAITOKSEN
TOIMINNASTA**

112

5.1 Luottamus Helsingin poliisiin säilynyt vahvana

Luottamus poliisiin on turvallisuuskyselyn vastaajien joukossa tasaisen vahva, riippumatta vastaajan iästä, sukupuolesta, koulutuksesta tai kielitaustasta.

Helsingin turvallisuustutkimuksen mukaan kaupunkilaisilla on vankka luottamus poliisiin. Kyselyyn vuodenvaihteessa 2015/2016 vastanneista suomen- ja ruotsinkielisistä yhteensä 84 prosenttia luottaa Helsingin poliisin toimintaan paljon tai melko paljon (taulukko 25).

Vastaajien luottamus Helsingin poliisiin on edelleenkin varsin vahva, vaikka Helsingin huumepoliisia koskeneet kohut saattavat näkyä tuloksessa. Toisaalta on hyvä huomata, että poliisiin erittäin paljon luottavia on nyt aiempaa enemmän.

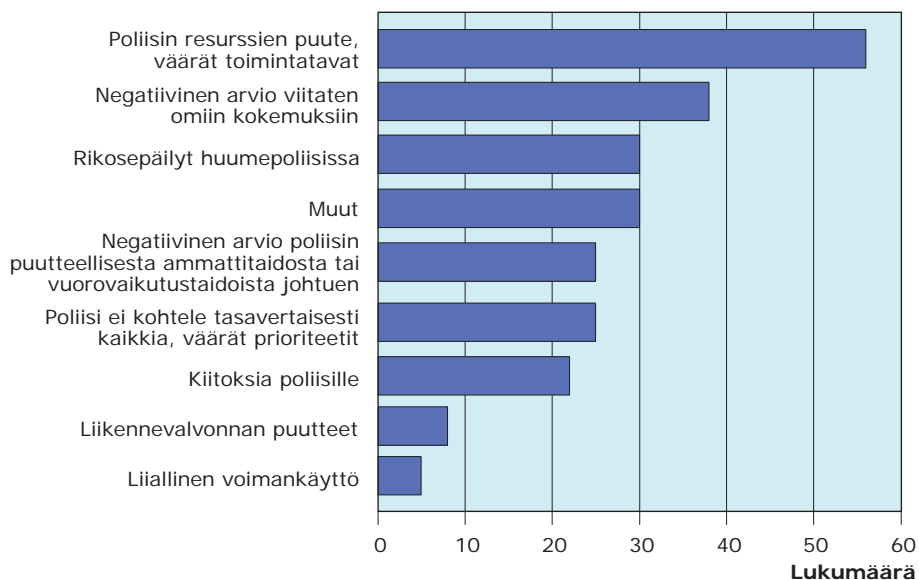
Taulukko 25. Luottamus Helsingin poliisiin 2003, 2006, 2009, 2012 ja 2015, suomen- ja ruotsinkieliset sekä vieraskieliset 2015

Suomen- ja ruotsinkieliset	Luottamus Helsingin poliisiin, %								
	Erittäin paljon	Melko paljon	Ei paljon eikä vähän	Melko vähän	Erittäin vähän	Ei osaa sanoa/ Ei vastausta	%	N	Luottaa paljon tai melko paljon
2003	19,2	64,8	10,1	1,4	0,4	4,1	100	3 611	84,0
2006	21,9	64,2	8,7	1,2	0,7	3,3	100	3 402	86,2
2009	23,8	62,6	8,7	1,3	0,3	3,3	100	3 592	86,4
2012	27,1	60,8	9,7	1,5	0,2	0,8	100	3 434	87,9
2015	32,8	50,7	10,1	2,5	1,1	2,9	100	3 685	83,5
Vieraskieliset 2015	33,7	46,3	10,8	0,7	0,7	7,3	100	346	80,0

Helsingin luottamus poliisiin on vahva kaikissa vastaajaryhmissä. Tämä koski niin sukupuolta, ikää kuin koulutustaustaa. Myös kantaväestön ja vieraskielisten käsitykset Helsingin poliisin luotettavuudesta olivat hyvin samanlaiset (taulukko 25).

Kyselyssä ne, jotka vastasivat luottavansa Helsingin poliisiin ”melko vähän” tai ”erittäin vähän” ohjattiin erilliseen avokysymykseen, jossa kysyttiin syytä vähälle luottamukselle. Perusteluja antoi 198 henkilöä. Avovastaukset luokiteltiin yhdeksään eri aihepiiriin sen mukaan, mihin aiheeseen liittyviä asioita vastauksessa mainittiin (ks. kuvio 38). Yhdessä vastauksessa saattoi olla viittauksia useampaan aihepiiriin.

Kuvio 38. Helsingin poliisiin melko vähän tai erittäin vähän luottavien perustelut, mainintojen lukumäärät (N=198)

Eniten luottamusta poliisiin näyttäisivät heikentävän näkemykset poliisin resurssien riittämättömyydestä sekä huonoista toimintatavoista. Vastaajat kokivat, että poliisilla ei riitä aikaa lievempien rikosasioiden selvittelylle eikä jalkautumiselle ihmisten pariin. Luottamusta heikensivät myös omakohtaiset kokemukset, Helsingin huumeepoliisiin kohdistuneet rikosepäilyt, epätasa-arvoinen kohtelu, liikennevalvonnan puutteet sekä liiallinen voimankäyttö. Osa vastaajista käytti tässä mahdollisuuden antaa myös kiitosta poliisille, vaikka olikin vastannut luottavansa poliisiin vain vähän.

5.2

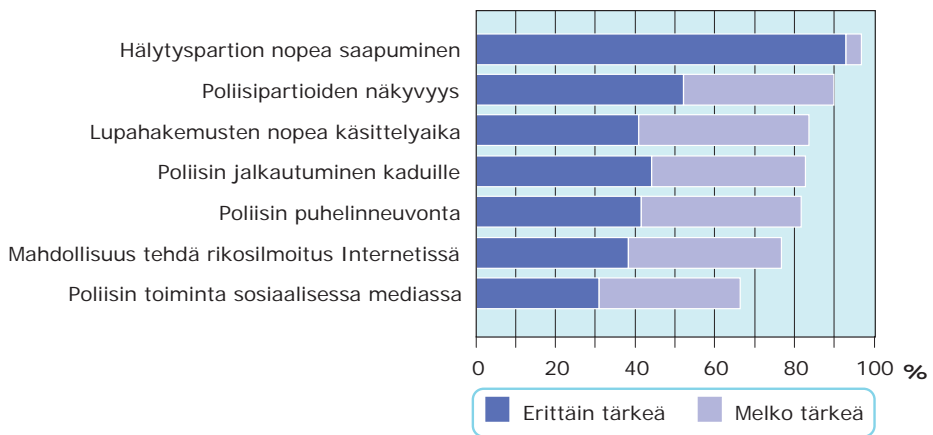
POLIISIN NÄKYVYYTTÄ KATUKUVASSA PIDETÄÄN TÄRKEÄNÄ EDELLISVUOSIEN TAPAAAN

Niiden vastaajien osuus, jotka ovat nähneet poliisin partiointia omalla asuinalueellaan vähintään viikoittain, on vähentynyt hieman edelliseen turvallisuuskyselyyn verrattuna.

5.2 Poliisin näkyvyyttä katukuvassa pidetään tärkeänä edellisvuosien tapaan

Kuten aiempinakin tutkimusajankohtina, kaupunkilaiset pitävät poliisin palveluista tärkeimpänä hälytyspartion nopeaa saapumista (kuvio 39). Toisin sanoen yksilön kannalta on olennaista, että poliisin apuun voi luottaa hätätilanteessa. Vastaajista 93 prosenttia pitää hälytyspartion nopeaa saapumista erittäin tärkeänä ja neljä prosenttia melko tärkeänä palveluna.

Kuvio 39. Poliisin palvelujen tärkeys vuonna 2015, kaikki vastaajat

Poliisin palveluista korkealla sijalla on myös poliisipartioiden näkyvyys, jota yli 50 prosenttia kaupunkilaisista pitää erittäin tärkeänä palveluna. Poliisin partiointi voi tapahtua sekä jalan että eri kulkuneuvoista käsin. Vuoden 2015 kyselyssä haluttiin ensimmäisen kerran selvittää, miten tärkeänä pidetään poliisin jalkautumista kadulle. Sen osalta vastaava lukema on 44 prosenttia. Sitä pitävät tärkeänä etenkin iäkkäämmät vastaajat.

Muista kysytyistä poliisin palveluista lupahakemusten nopeaa käsittelyaika ja poliisin puhelinneuvontaa pidetään lähes yhtä tärkeinä. Helsingin poliisilaitos otti puhelinneuvontapalvelun käyttöön osana YLVÄS-hankkeen pilotointia huhtikuussa 2016 (Karhumäki, 2016). Tavoitteena on ollut, että asiakkaat tavoittaisivat poliisin aiempaa helpommin myös kiireettömissä asioissa. Tutkimus antaakin tukea uudistukselle, sillä yli 40 prosenttia kaupunkilaisista pitää puhelinneuvontaa erittäin tärkeänä palveluna. Kysytyistä asioista perää pitää poliisin toiminta sosiaalisessa mediassa, joskin lähes joka kolmas kaupunkilainen pitää sitäkin erittäin tärkeänä palveluna.

Poliisin puhelinneuvontaa arvostavat etenkin nuoret

Vastaajan iästä riippumatta hälytyspartion nopea saapuminen nähdään ensiarvoisen tärkeäksi. Muiden poliisin palvelujen kohdalla eri-ikäisten arvostukset tulevat paremmin esiin. Nuoret pitävät vanhempia ikäryhmiä tärkeämpänä mahdollisuutta tehdä rikosilmoitus Internetin kautta. Ehkä hieman yllättäen nuoret vastaajat pitävät myös poliisin puhelinneuvontaa aavistuksen tärkeämpänä kuin vanhemmat vastaajat. Sosiaalisen median ajatellaan ehkä koskettavan enemmän nuorten arkielämää, mutta siitä huolimatta vanhemmat ikäryhmät arvostavat nuoria enemmän poliisin toimintaa sosiaalisessa mediassa. Vanhemmista ikäryhmistä tosin löytyi nuoria enemmän niitä vastaajia, jotka eivät osanneet ottaa kantaa asiaan.

Vieraskielisten ja suomen- ja ruotsinkielisten vastauksissa ei löydy suuria eroja. Myös vieraskieliset helsinkiläiset pitävät hälytyspartion nopeaa saapumista kaikkein tärkeimpänä poliisin palveluna. Vieraskielisten joukosta löytyy kantaväestöä enemmän niitä, jotka eivät osanneet arvioida kysytyjen poliisin palvelujen tärkeyttä. Esimerkiksi noin joka viides vastaaja jätti vastaamatta sosiaalista mediaa koskevaan kysymykseen. Tämä kertonee siitä, että joko kyseinen poliisin toiminta tai lomakkeessa käytetty termi oli vastaajalle vieras. Turvallisuuskyselyyn oli mahdollista vastata suomen ja ruotsin lisäksi viroksi, venäjäksi ja englanniksi. Vieraskielisten joukossa oli runsaasti henkilöitä, joiden äidinkieli on jokin muu kuin edellä mainitut viisi vaihtoehtoa.

Poliisin näkeminen omalla asuinalueella vähentynyt hieman

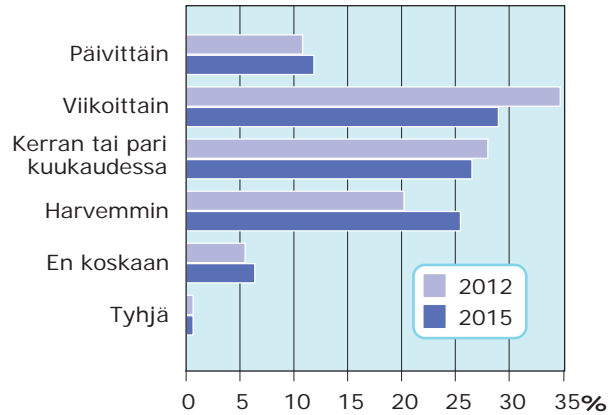
Helsingin turvallisuuskyselyissä on perinteisesti kysytty myös poliisin partioinnin näkyvyydestä lähiympäristössä. Näkyvyyden on nähty vaikuttavan positiivisesti kaupunkilaisten turvallisuuden tunteeseen ja ehkäisevän rikoksia ja häiriöitä. Kuten turvallisuutta parantavia toimenpiteitä käsitelleessä kappaleessa (ks. 3.4) todettiin, niin valtaosa kaupunkilaisista myös arvioi, että juuri poliisipartioinnin lisääminen parantaisi Helsingin turvallisuutta ja viihtyisyyttä.

Vuonna 2015 helsinkiläisistä 41 prosenttia oli nähnyt poliisin partioivan omalla asuinalueellaan vähintään viikoittain (kuvio 40). Verrattuna vuoteen 2012 poliisin näkyvyys asuinalueella näyttäisi vähentyneen hieman, sillä tuolloin vastaava lukema oli 46 prosenttia. Sama kehityssuunta on havaittu myös vuonna 2014 tehdyssä kansallisessa, koko maata koskevassa Poliisibarometrissa (Hannonen & Käyhkö 2015, 29). Barometrin kirjoittajien mukaan näyttäisi siltä, että poliisin partiointi olisi vähentynyt jonkin verran. Pohdinnassa lienee syytä ottaa huomioon myös se vaihtoehto, että poliisin näkyvää partiointia on kohdennettu aiempaa enemmän sekä alueellisesti että ajallisesti.

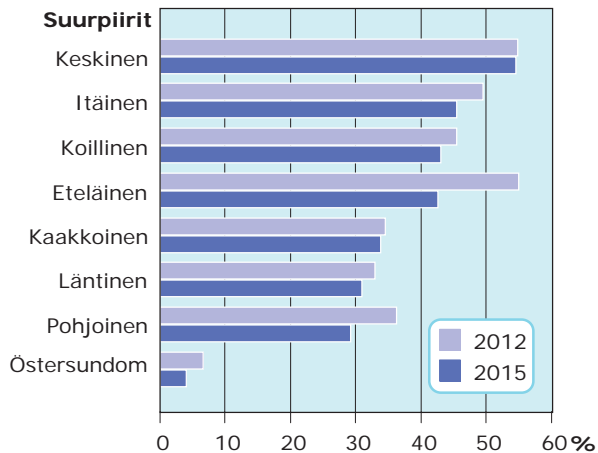
Vuonna 2015 poliisin näkyvyys on ollut Helsingissä suurinta Keski-Suomen suurpiirin alueella, ja siellä poliisin näkyvyys on myös pysynyt ennallaan (kuvio 41). Seuraavina vertailussa tulevat Itäinen ja Koillinen suurpiiri, joissa näkyvyys on vähentynyt hieman vuodesta 2012.

Näyttäisi, että poliisin partioinnin näkyvyys on vähentynyt eniten Eteläisessä suurpiirissä. Oletettavasti kehitykseen on osaltaan vaikuttanut se, että vuoden 2012 keväällä poliisin toimintaa keskitettiin useammasta eri toimipisteestä Länsi-Pasilaan. Keväseen 2012 asti kaksi toimipisteistä sijaitsi Eteläisen suurpiirin alueella. Harvimminkin poliisin partiointia on nähty Östersundomin suurpiirissä, joka yhdyskuntarakenteeltaan poikkeaa muista tiiviimmin rakennetuista suurpiireistä.

Kuvio 40. Poliisin partioinnin näkyvyys asuinalueella vuosina 2012 ja 2015, suomen- ja ruotsinkieliset vastaajat

Kuvio 41. Poliisin näkyvyys asuinalueella suurpiireittäin vuonna 2012 ja 2015 (nähty poliisin partioivan vähintään viikoittain, suomen- ja ruotsinkieliset), %

5.3

POLIISIN JA PELASTUSLAITOKSEN KANSSA ASIOINEET TYTYTYVÄISIÄ PALVELUUN

Useimmiten poliisin kanssa oltiin tekemissä erilaisten lupa-asioden vuoksi. Vajaa neljännes vastaajista oli ollut yhteydessä poliisiin rikosasian takia. Sekä pelastuslaitoksen että poliisin tehtävistä osa oli vastaajille vieraita.

5.3 Poliisin ja pelastuslaitoksen kanssa asioineet tyytyväisiä palveluun²

Vastaajilta kysyttiin, olivatko he olleet tekemisissä poliisin, pelastuslaitoksen tai hätäkeskuksen kanssa eräissä asioissa viimeisten kolmen vuoden aikana. Samalla kysyttiin myös tyytyväisyyttä saatuun palveluun. Eniten vastaajien keskuudessa oli asioitu luonnollisesti poliisin kanssa lupa-asioissa.

Kaikista vastaajista joka neljäs oli asioinut viimeisen kolmen vuoden aikana pelastuslaitoksen kanssa onnettomuuden, tapaturman tai sairaskohtauksen vuoksi (taulukko 26). Kysymyksenasettelussa ei eritelty, oliko kyseinen onnettomuus, tapaturma tai sairaskohtaus sattunut vastaajalle itselleen vai oliko vastaaja ollut tilanteessa esimerkiksi silminnäkijä, apua hälyttänyt sivullinen tai muuten osallinen.

Taulukko 26. Asiointi poliisin, pelastuslaitoksen ja hätäkeskuksen kanssa viimeisen kolmen vuoden aikana kieliryhmittäin vuonna 2015

	Ollut tekemisissä 3 vuoden aikana, %		
	Kaikki	Suomen- ja ruotsinkieliset	Vieraskieliset
Poliisin kanssa lupa-asioissa (ajokortti, passi yms.)	77	78	67
Soittanut numeroon 112	33	34	25
Pelastuslaitoksen kanssa onnettomuuden, tapaturman tai sairauskohtauksen vuoksi	25	25	21
Poliisin kanssa rikosasioissa	23	23	19
Pelastuslaitoksen kanssa muissa asioissa	12	13	11
N=	4 031	3 685	346

Miehet ja naiset olivat olleet hyvin yhtäläisesti tekemisissä kysytyjen tahojen kanssa. Poliisin kanssa rikosasioissa miehistä oli ollut kuitenkin tekemisissä reilu neljännes (26 %), naisista joka viides (19 %).

Vieraskieliset vastaajat olivat asioineet kysytyjen viranomaisten kanssa hieman kantaväestöä harvemmin. Tulosta selittää osittain käytetty kolmen vuoden aikarajaus. Vieraskielisistä vastaajista joka kolmas oli asunut kaupungissa korkeintaan kolme vuotta, suomen- ja ruotsinkielisistä taas noin joka seitsemäs.

Taulukkoon 27 on koottu poliisin, hätäkeskuksen ja pelastuslaitoksen kanssa tekemisissä olleiden vastaajien tyytyväisyys saamaansa palveluun. Valtaosa eri tahojen kanssa asioineista oli tyytyväisiä saamaansa palveluun. Vähiten tyytyväisiä oltiin poliisin kanssa rikosasioissa asioidessa. Tulosta voi selittää se, etteivät rikosasiat aina selviä tai etene asiakkaan toivomalla tavalla. Suhtautuminen voi olla negatiivista myös esimerkiksi tapauksessa, jossa vastaaja on itse ollut epäilty rikoksesta.

² Pelastuslaitoksen osalta tämä kappaleen tekstiä ovat täydentäneet ja kommentoineet Pekka Itkonen ja Annukka Saine-Kottonen.

Pelastuslaitoksen toimintaan onnettomuustilanteessa oli tyytyväisiä 83 prosenttia asi-
 oineista. Muissa asioissa pelastuslaitoksen kanssa tekemisissä olleista 71 prosenttia oli
 tyytyväisiä saamaansa palveluun. Myös näissä asioissa tyytyväisyyteen voi vaikuttaa
 se, onko asia edennyt ja ratkennut vastaajan toivomalla tavalla.

Taulukko 27. Tyytyväisyys saatuun poliisin, pelastuslaitoksen ja hätäkeskuksen palveluun
 vuonna 2015

	Ollut tekemisissä		Tyytyväinen palveluun, %
	%	N	
Poliisin kanssa lupa-asioissa (<i>ajokortti, passi yms.</i>)	77	3 109	92
Soittanut numeroon 112	33	1 282	81
Pelastuslaitoksen kanssa onnettomuuden, tapaturman tai sairauskohtauksen vuoksi	25	999	83
Poliisin kanssa rikosasioissa	23	851	69
Pelastuslaitoksen kanssa muissa asioissa	12	488	71

Osa poliisin ja pelastuslaitoksen palveluista kaupunkilaisille vieraita

Tyytyväisyyden lisäksi sekä Helsingin poliisin että pelastuslaitoksen onnistumista ky-
 syttiin neljän eri asian suhteen. Kysytyistä asioista oli onnistuttu vähintäänkin melko
 hyvin 44 prosentista 84 prosenttiin. Mitä tutumpi tai arkisempi asia on, sitä paremman
 arvosanan se sai. Mitä vaikeampi vastaajan on arvioida tai ottaa kantaa viranomaisen
 onnistumiseen, sitä heikompia tulokset olivat (taulukko 28).

Pelastuslaitoksen onnistumisen arvioiminen osoittautui vastaajille vaikeaksi, mistä
 seurauksena oli suuri ”en osaa sanoa” -vastausten osuus. Poliisin tehtävistä taas aino-
 astaan rikosten selvittämisen onnistumisen arviointi oli yhtä vaikeaa. Tulosta selittää
 osin taulukossa 27 esitetty tulos: vastaajat olivat olleet tekemisissä pelastuslaitoksen
 kanssa suhteellisen harvoin (taulukon mukaan 25 % onnettomuuden vuoksi ja 12 %
 muusta syystä).

Pelastuslaitoksen palvelut eivät ole kuntalaisille välttämättä sisällöltään yhtä tut-
 tuja, arkipäiväisiä tai näkyviä kuin poliisin palvelut. Tämä pätee erityisesti pelastus-
 laitoksen varautumiseen, mutta oletettavasti myös onnettomuuksien ehkäisytyöhön.
 Osin kyse lienee myös kysymyksenasettelusta: ensihoito ei ole välttämättä vastaajille
 tuttu termi.

Kun vastauksia tarkasteltiin vain niiden vastaajien osalta, joilla oli jokin kanta asi-
 aan (”en osaa sanoa” -vastaukset poistettu), kysytystä palvelusta riippuen 88–96 pro-
 senttia vastaajista arvioi pelastuslaitoksen onnistuneen melko hyvin tai hyvin.

Taulukko 28. Vastaajien arvio Helsingin poliisin ja pelastuslaitoksen onnistumisesta eräissä tehtävissään vuonna 2015 (N = 4031)

	Onnistuminen tehtävissä, %						
	Hyvin (1)	Melko hyvin (2)	Melko huonosti	Huonosti	EOS	%	Hyvin ja melko hyvin (1+2)
Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpito	29,9	54,0	6,7	1,4	7,3	100	83,9
Lupapalvelut	35,7	35,9	5,8	2,5	19,3	100	71,6
Liikenteenvalvonta	26,1	45,2	11,6	3,7	12,7	100	71,3
Pelastustoiminta erilaisissa onnettomuuksissa (esim. tulipalot, liikenneonnettomuudet)	32,1	27,4	0,8	0,2	38,2	100	59,5
Ensihoito	33,4	25,3	1,7	0,5	37,6	100	58,7
Onnettomuuksien ennaltaehkäiseminen (esim. palotarkastus, turvallisuusviestintä)	18,3	31,6	4,5	0,7	43,6	100	49,9
Rikosten selvittäminen	13,2	32,0	11,5	3,3	39,0	100	45,2
Varautuminen erilaisiin häiriötilanteisiin (esim. myrsky tai suuronnettomuus)	17,0	27,1	3,3	0,5	50,6	100	44,2

Turvallisuusviestinnän kohderyhmän tavoittamisessa vielä parantamisen varaa

Hieman alle joka kolmas vastaaja (30 %) tunnisti saaneensa Helsingin pelastuslaitokselta turvallisuusviestintää, kuten esimerkiksi neuvontaa, ohjeita tai koulutusta (taulukko 29). Tuloksia tulkittaessa on hyvä huomioida, että vastaajien voi olla vaikea yksilöidä, mistä lähteestä he ovat saaneet turvallisuusviestintää. Miehistä 35 prosenttia ja naisista 28 prosenttia tunnisti saaneensa viestintää nimenomaan Helsingin pelastuslaitokselta. Vieraskielisillä vastaava osuus oli 23 prosenttia.

Aineistosta ei noussut helposti esiin mitään ilmeistä ryhmää, joka olisi tunnistanut saaneensa turvallisuusviestintää selvästi muita useammin. Kaikkein nuorimmista vastaajista (15–19-vuotiaat) kuitenkin hieman alle puolet (46 %) tunnisti saaneensa turvallisuusviestintää Helsingin pelastuslaitokselta, oletettavasti muun muassa koulun kautta. Kaupungin vuokra-asunnoissa ja asumisoikeusasunoissa asuvista reilu neljännes (26–28 %) oli saanut pelastuslaitokselta jonkin verran tai paljon turvallisuusviestintää. Kaikkien vastaajien joukossa vastaava osuus oli 17 prosenttia.

Taulukko 29. Pelastuslaitokselta turvallisuusviestintää (esim. neuvontaa, ohjeita, koulutusta) vastaanottaneiden osuus vuonna 2015

	Turvallisuusviestintää vastaanottaneiden osuus, %
Paljon	2,0
Jonkin verran	15,3
Vähän	13,0
Ei ole saanut	68,6
Ei vastausta	1,0
%	100
N	4 031

6

TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

*”Hyvä että kyselyjä tehdään ja toivot-
tavasti yhteenvedon perusteella ryh-
dytään tarpeellisiin toimenpiteisiin.
(Mies 57 vuotta)*

6.1 Näin tutkittiin

Helsingin turvallisuuskysely on toteutettu kolmen vuoden välein melko samankaltaisella sisällöllä. Viimeisimmässä tutkimuksessa uutta oli muun muassa se, että otoksessa olivat mukana myös vieraskieliset helsinkiläiset.

Aikaisemmat kyselyt, joilla helsinkiläisten kokemuksia kaupungin turvallisuudesta on kolmen vuoden välein mitattu, ovat olleet sisällöltään varsin samanlaisia. Myös tutkimusten otoskoko (5 000–5 500) ja kohderyhmä (15–74-vuotiaat suomen- ja ruotsinkieliset) ovat olleet yhtenevät. Vuoden 2003 tutkimuksen toteutti Poliisiammattikorkeakoulun tutkimusyksikkö Helsingin poliisilaitoksen tilauksesta. Sen jälkeen tutkimus on tehty Helsingin kaupungin tietokeskuksessa.

Uuden tutkimuksen suunnittelu aloitettiin alkuvuodesta 2015. Suunnitteluun osallistui tietokeskus, kaupunginkanslian turvallisuus- ja valmiusyksikkö sekä kaupungin pelastuslaitos ja Helsingin poliisilaitos. Näissä tapaamisissa nousi esiin tarve uusia kyselylomaketta ja laajentaa kysely koskemaan myös maahanmuuttajia. Helsingin väestöstä oli vuoden 2015 lopussa 14 prosenttia vieraskielisiä.

Helsingin turvallisuuskyselyn taustalla oli alun perin poliisin toiminta ja tyytyväisyys siihen. Tästä syystä poliisia koskevia kysymyksiä lomakkeella on ollut runsaasti. Uudessa kyselyssä näitä kysymyksiä vähennettiin ja tilalle otettiin muutama Helsingin pelastuslaitoksen oma kysymys.

Vuoden 2015 tutkimuksen kyselylomake (liite 2) on pitempi kuin vuoden 2012 lomake. Kyselyyn vastaamista helpotettiin kuitenkin monin tavoin. Esimerkiksi kysymyksissä, joissa vastaajat saivat kirjoittaa varattuun tilaan mielipiteitään, olivat nyt muotoa ”Onko asuinalueellasi turvattuutta herättäviä paikkoja?”

- a) Ei
- b) Kyllä, mitkä paikat? _____

Tällä menettelyllä vältettiin vastaajien turha vaivaaminen, jos paikkoja ei ollut. Vastaajien ei siis tarvinnut kirjoittaa ”ei ole mitään”, ”en osaa sanoa”.

Monia koeteltuja ja perinteisiä kysymyskokonaisuuksia laajennettiin tai syvennettiin uusien näkökulmin. Esimerkiksi turvallisiksi tai turvattomiksi koettuihin paikkoihin lisättiin oma koti. Kysymyskokonaisuus erilaisten rikosten kohteeksi joutumisesta kattoi nyt myös perheenjäsenet, aiemmin asiaa kysyttiin vain vastaajan osalta. Perusteluna kohderyhmän laajennukselle oli se, että perheenjäsenen rikoksen kohteeksi joutuminen on todennäköisesti yhtä traumaattinen asia kuin jos kohteeksi olisi joutunut itse. Vertailtavuus edellisiin tutkimuksiin kuitenkin säilytettiin, sillä vastausvaihtoehdot olivat a) itselle ja b) perheenjäsenelle (esim. lomakkeen kysymys 32).

Kyselylomakkeen loppuun oli varattu tila kertoa kyselyn aihepiiriin liittyvistä asioista. Tätä tilaisuutta käytti hyväkseen 825 vastaajaa eli joka viides. Kommenteissa oli 1 500 asiaa tai teemaa eli noin kaksi asiaa (1,8) per kirjoittaja. Itse tutkimusta tai kyselylomaketta koskevia kommentteja oli 119 lomakkeessa. Näistä 33 kiitteli kyselyä ja

hyvin suunniteltua lomaketta. Toki myös toisen suuntaista palautetta tuli: lomaketta pidettiin liian pitkänä ja liian vaikeana. Myös nettivastaamisen toimimattomuutta kritisoitiin muutamassa lomakkeessa.

Kyselylomake valmistui elokuussa 2015, jonka jälkeen tutkimuksen saatteeseen haettiin kaupunginjohtajan, poliisikomentajan ja pelastuskomentajan allekirjoitukset. Asioiden huolestuttavuus (kysymys 19) oli yksi vuoden 2015 kyselyn uusi asiakokonaisuus. Se piti sisällään kymmenen kysymystä. Tähän olisi voitu hyvin lisätä turvapaikanhakijoiden määrää koskeva kysymys, joka oli syksyllä hyvin akuutti Suomessa. Näin ei kuitenkaan tehty, sillä:

- 1) Lomakkeen saate oli allekirjoitettu elokuussa, joten ei olisi ollut korrektaa mennä muutamaa lomakkeen sisältöä
- 2) Turvapaikanhakijoiden määrää koskeva kysymys olisi ollut vaikea muotoilla riittävän neutraaliksi
- 3) Teema sisältyy kysymyksen 19 kohtiin h-j
- 4) Lomakkeen kysymys 39 antoi mahdollisuuden kertoa asiasta, jos asia huolestutti.

Loppusilauksena viestintäyhtiö Kaskas Media testasi lomakkeen toimivuuden vastaajien näkökulmasta. Palautteen perusteella muun muassa kysymysten puhuttelumuodot muutettiin sinutteluksi.

Aikaisempien kyselyiden kysymykset ovat keskittyneet maantieteellisesti pelkäämään Helsinkiin ja sen alueisiin. Edellä mainittu kysymyskokonaisuus (kysymys 19) peilaa ihmisten huolestuneisuutta laajemmin lähtien yksinäisyyden kokemuksista aina sodan pelkoon ja ilmastonmuutokseen. Vertailukelpoisia kysymyksiä vuoden 2012 tutkimukseen on satakunta. Ne eivät ole identtisiä, kun otetaan huomioon muutos teitittelystä sinutteluun.

Vuosien 2015 ja 2012 kyselyjen tietosisältöjen eroavuudet ilmenevät seuraavasta asetelmasta.

Taulukko 30. Vuosien 2012 ja 2015 kyselyjen tietosisällöt

	2012	2015	%
Muuttujia yhteensä	142	175	
Samoja kysymyksiä		89	50,9
Hieman eroavia		13	7,4
Täysin uusia		73	41,7

Otos ja vastausten palautuminen

Vuoden 2015 kyselyssä tutkimusjoukko laajennettiin koskemaan kaikkia 15–74-vuotiaita helsinkiläisiä ilman kielirajoitusta, laitosväestö pois lukien. Tämä tarkoitti sitä, että otoskoko oli nyt 7 150. Otanta tehtiin kuten aiemminkin eli jokaisesta peruspiiristä poimittiin yhtä monta vastaajaa. Suomen- ja ruotsinkielisiä poimittiin edelliskerrojen tapaan 162 henkilöä eli yhteensä 5 500. Näiden lisäksi muun kielisiä vastaajia poimittiin 33 peruspiiristä 50 henkilöä/peruspiiri eli 1 650 henkilöä. Östersundomin peruspiiri jätettiin tämän otoksen ulkopuolelle, koska alueella asuu vieraskielisiä huomattavan vähän. Kokonaisotannaksi muodostui näin 7 150 henkilöä (34*162+33*50). Tavoitteena oli saada 400–500 vieraskielisen vastaukset.

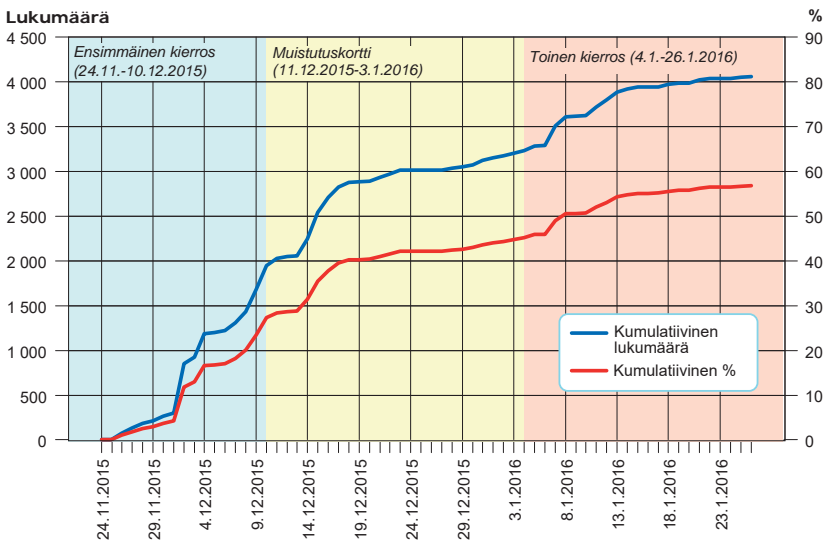
Vastaajien osoitetiedot saatiin Helsingin kuntarekisteristä. Otos tehtiin marraskuun 5. päivän tilanteesta. Osoitetiedosto lähetettiin Tutkimustie Oy:lle Tampereelle 12.11.2015. Kyselyyn oli mahdollista vastata paperi- tai nettilomakkeella. Vastauskielinä olivat suomi, ruotsi, venäjä, viro ja englanti. Kyselylomake on liitteenä 2.

Paperilomakkeiden postitus alkoi 20.11.2015, jolloin avattiin myös kyselyn verkkoosoite. Postin työnseisauksen vuoksi ensimmäiset kyselylomakkeet saapuivat vastaajille 26.11. Vastaamattomat saivat muistutuskortin 8.12. sekä ”karhukirjeen” saatteena, lomakkeineen ja palautuskuorineen 29.12.

Kysely toteutettiin kahden kuukauden aikana joulukuussa 2015 sekä tammikuussa 2016. Nettivastausmahdollisuus suljettiin 26.1.2016. Aikaisempina tutkimusvuosina kyselyt ajoittuivat loka–marraskuulle.

Kyselyn ensimmäinen kierros ja muistutuskortti toivat 3 122 vastausta eli 44 prosentin vastausosuuden. Toinen kyselykierros lisäsi vastausmäärää lähes tuhannella. Vastauksista 77 prosenttia palautui paperilomakkeina ja 23 prosenttia netin kautta. Näin oli myös vuonna 2012. Englanninkielisen lomakkeen saaneista 37 prosenttia vastasi netin kautta.

Kuvio 42. Vastausten palautuminen 24.11.2015–26.1.2016

Tutkimuksen otos oli 7 150. Otokseen valikoituneista 61 oli muuttanut (osoite muuttanut, osoite tuntematon). Tästä ns. ylipöytästä 17 koski suomi-ruotsi-otosta ja 44 muun kielisten otosta. Aineiston tarkastelun yhteydessä havaittiin, että 28 vastausta oli tuplavastauksia, toisin sanoen lomake oli täytetty sekä netissä että lähetetty paperilomake, tai lomake oli täytetty kahteen kertaan. Nämä vastaukset poistettiin aineistosta.

Tutkimuksen lopullinen aineisto muodostuu 4 031 henkilön vastauksista. Tutkimuksen vastausprosentiksi tuli ylipöytä ja tuplavastaukset huomioiden 57 prosenttia. Aineisto on niin suuri, että se mahdollistaa tarkimmillaan 1-vuotisikäryhmittäiset tarkastelut – vastaajia oli 30–90 ikävuotta kohden. Vähiten vastauksia saatiin 15-vuotiailta (30 kpl), eniten 47- ja 67-vuotiailta (87–90 kpl).

Taulukko 31. Vuoden 2015 tutkimuksen vastaajamäärät ja vastausprosentit eri vastaajaryhmissä

	Lopullinen tutkimusaineisto (N = 4 031)	
	Kieli	
	Suomi ja ruotsi	Muut kielet
N	3 686	345
%	67,2	21,5
Kokonaisvastausprosentti	56,9	

Kantaväestön vastausaktiiviteettiä eli 67 prosentin vastausmäärää voidaan pitää poikkeuksellisen suurena, sillä vastaajamäärien lasku on yleinen trendi kyselytutkimuksissa. Vuoden 2015 tutkimuksen vastaajamäärä kasvoi kahdesta edellisestä kyselykierroksesta, joissa perusjoukkona olivat suomen- ja ruotsinkieliset helsinkiläiset. Tutkimuksen aihepiiri oli ilmeisen ajankohtainen.

Taulukko 32. Helsingin turvatutkimusten vastaajamäärät ja vastausprosentit 2003–2015, suomen- ja ruotsinkieliset vastaajat

Vuosi	Vastaajamäärät, N	Vastausprosentti
2003	3 612	72
2006	3 402	68
2009	3 592	65
2012	3 493	63
2015	3 685	67

Vieraskielisten ”näyte” toi oman tärkeän täydennyksen tutkimusaineistoon. Erikielisiä vastauksia saatiin seuraavasti; venäjä 177, viro 87 ja englanti 82. Englanniksi vastanneissa oli monesta maasta lähtöisin olevia. Heidän äidinkieliään olivat muun muas-

sa kiina, tamil, afrikaans, vietnam, ranska, portugali, ingala, bengali, puola, hollanti, bulgari ja paštu.

Alueittain vastausprosentti vaihteli suomen- ja ruotsinkielisessä otoksessa siten, että eniten vastauksia saatiin Oulunkylän (78 %), Länsi-Pakilan (75 %) ja Puistolän peruspiireistä (74 %). Toista ääripäätä edustivat Östersundomin (52 %), Vartiokylän (55 %), Jakomäen (57 %) ja Ullanlinnan (59 %) asukkaat. Näissäkin peruspiireissä vastausaktiivisuus oli korkea verrattuna moniin muihin kyselytutkimuksiin.

Vieraskielisten vastauksia saatiin eniten Myllypurosta (32 %), Oulunkylästä (28 %), Jakomäestä (28 %) ja Mellunkylästä (28 %). Kulosaaren, Vuosaaren ja Haagan peruspiireissä asuvista vieraskielisistä noin joka kymmenes otokseen valikoituneista palautti kyselyn paperilla tai netissä.

Aineiston edustavuus

Tallennettu aineisto saatiin käyttöön maanantaina 1.2.2016. Koska otanta tehtiin siten, että kaikista peruspiireistä tuli yhtä monta vastaajaa, ei aineisto ole sellaisenaan perusjoukon suhteen edustava. Tämän vuoksi aineistoon laskettiin painokertoimet osittamalla se jälkikäteen peruspiirin, kahden ikäluokan (15–44- ja 45–74-vuotiaat) ja sukupuolen mukaan kahdessa kieliryhmässä (suomen- ja ruotsinkieliset, vieraskieliset). Painokertoimet laskettiin yhteensä 280 ositteelle. Painokertoimet on laskenut vuodesta 2006 lähtien Seppo Laakso Kaupunkitutkimus TA Oy. Painotettu aineisto saatiin käyttöön 10.2.2016, jonka jälkeen alkoi tutkimuksen tulosten analysointi.

Sekä perusjoukossa että painotetussa aineistossa näkyy vieraskielisten nuorempi ikä ja miesvoittoisuus.

Ensimmäiset tutkimuksen tulokset julkaistiin 4.3.2016 Helsingin kaupungin tietokeskuksen Kvartti-verkkolehdeissä.

Taulukko 33. Perusjoukon ja aineiston ikä- ja sukupuolijakaumat kahdessa ositteessa (Helsingin väestörakenne 1.1.2015)

Suomen- ja ruotsinkieliset			
	Perusjoukko (N = 423 644), %	Aineisto (N =3 681), %	Painotettu aineisto, %
Ikäryhmä, vuotta			
15-24	15,6	11,0	12,3
25-44	38,8	34,3	42,1
45-64	32,1	36,2	30,2
65-74	13,4	18,5	15,4
Sukupuoli			
Miehet	47	43	47
Naiset	53	57	53
Muun kieliset			
	Perusjoukko (N = 72 838), %	Aineisto (N =345), %	Painotettu aineisto, %
Ikäryhmä, vuotta			
15-24	15,4	7,5	10,4
25-44	55,8	47	62,3
45-64	25,7	41,2	25,2
65-74	3,2	4,4	2,1
Sukupuoli			
Miehet	52	44	53
Naiset	48	55	47

6.2

**TURVALLISUUS-
TUTKIMUKSET MEILLÄ JA
MUUALLA - ESIMERKKEJÄ
POHJOISMAISTA**

Muissa Pohjoismaiden pääkaupungeissa tehtävät turvallisuustutkimukset antavat uutta pohdinnan aihetta siihen, millaista tietoa Helsingin turvallisuudessa jatkossa kaivataan.

6.2 Turvallisuustutkimukset meillä ja muualla - esimerkkejä Pohjoismaista³

Kaupunkilaisten turvallisuutta tutkitaan säännöllisesti myös muissa Pohjoismaiden pääkaupungeissa. Tutkimusten toteuttamisessa ja tulosten raportoinnissa on kuitenkin eroja kaupunkien välillä. Koettu turvallisuus on indikaattori, jota seurataan myös muiden Pohjoismaiden pääkaupungeissa. Helsingin tapaan myös Tukholmassa ja Kööpenhaminassa tehdään säännöllisesti postikyselyjä kaupungin asukkaille. Tukholmassa tutkimus toteutetaan kolmen vuoden välein, Kööpenhaminassa vuosittain. Yhteistä kyselyille on, että niiden avulla selvitetään koetun turvallisuuden lisäksi myös rikoksen uhriksi joutumista ja rikollisuuteen liittyvää huolestuneisuutta. Oslon asukkaiden kokemuksia turvallisuudesta on selvitetty postikyselyn sijaan kasvokkain tapahtunein haastatteluin valituilla kohdealueilla. Lisäksi Oslon kaupunki tekee neljän vuoden välein julkisia palveluja koskevan laajan asukaskyselyn, johon sisältyy turvallisuusosio.

Helsingin, Kööpenhaminan ja Tukholman turvallisuustutkimukset toteutetaan satunnaisotantaa käyttäen. Viimeisimmän, vuonna 2014 tehdyn Tukholman turvallisuustutkimuksen otos oli 32 000 henkilöä, mikä on merkittävästi suurempi kuin Helsingissä (7 150) tai Kööpenhaminassa (5 674). Kaikissa kaupungeissa vastausprosentit ovat olleet suhteellisen korkeita; Helsingissä 57 (vuonna 2015), Kööpenhaminassa 51 (vuonna 2016) ja samaten Tukholmassa 51 (vuonna 2014). Otosten ikäjakaumat poikkeavat hieman toisistaan. Helsingissä tutkimus kattaa 15-74 -vuotiaat, Tukholmassa 16-79 -vuotiaat ja Kööpenhaminassa yli 15-vuotiaat kaupungin asukkaat.

Helsingissä tutkimuksen otosta laajennettiin viimeisimmässä tutkimuksessa ja kielivaihtoehtoja monipuolistettiin. Aiemmin tutkimukseen oli mahdollista vastata suomeksi ja ruotsiksi – vuodesta 2015 lähtien myös englanniksi, viroksi ja venäjäksi. Taustalla oli tarve kerätä tietoa myös muiden kuin suomen- ja ruotsinkielisten helsinkiläisten kokemuksista. Tukholmassa kyselyyn on ollut toistaiseksi mahdollista vastata vain ruotsiksi. Kööpenhaminassa kielivaihtoehtoja on kaksi: tanska ja englanti.

Erot tutkimustulosten raportoinnissa

Vaikka kolmen kaupungin turvallisuuskyselyissä kysytään sisällöllisesti samantyyppisiä asioita, poikkeaa tulosten raportointi toisistaan. Tukholmalle ja Kööpenhaminalle on tunnusomaista tutkimustulosten alueellinen esitystapa. Turvallisuuden tunteessa, huolestuneisuudessa ja rikoksen uhriksi joutumisessa tapahtuneet muutokset esitetään paitsi koko kaupungin myös pienempien alueyksiköiden tasolla. Muutosten taustalla olevia syitä ei juuri analysoida, vaan pohdinta jätetään lukijalle.

Tukholmassa tulokset raportoidaan ensisijaisesti 14:n kaupunginosahallintoon pohjautuvan alueen (stadsdelsområde) mukaisesti, mutta suuren otoskoon ansiosta tuloksia voidaan tarkastella jopa kaupunginosakohtaisesti. Kaupunginosahallintoon pohjautuvat alueet jakautuvat edelleen 132 pienempään alueeseen. Yksittäinen asu-

³ Kirjoitusta varten on saatu tietoja tekstissä mainittujen kaupunkien asiantuntijoilta.

kas voi siten helposti selvittää kaupunginosansa raportista, miten huolissaan hänen lähialueensa asukkaat ovat esimerkiksi tietyistä rikoksista ja häiriöistä.

Kööpenhaminassa vertailtavia alueita (bydele) on 13 ja Tukholman tapaan tutkimustulokset raportoidaan jokaisen alueen osalta erikseen. Lisäksi tutkimuksessa on mukana vaihtuvia partnerialueita. Partnerialueet ovat alueita, joissa on havaittu erityistä tarvetta rikosentorjuntatyölle. Kööpenhaminan ja Tukholman tutkimusraportit sisältävät turvallisuustutkimuksen tulosten lisäksi tietoa poliisin tietoon tulleen rikollisuuden kehityksestä alueittain.

Tutkimustulosten alueellinen raportointi näyttäisi olevan Kööpenhaminalle ja Tukholmalle luontevaa muun muassa siitä syystä, että molemmissa kaupungeissa toimivat alueelliset kaupunginosahallinnot. Sekä Kööpenhaminassa että Tukholmassa kaupunginosahallinto tai -valtuusto saa oman alueensa tutkimustulokset käsiteltäväkseen ja tulosten avulla voidaan seurata tehtyjen toimenpiteiden vaikuttavuutta paikallisesti.

Kööpenhaminan ja Tukholman esimerkit antavat pohdinnan aihetta sille, millaista tietoa Helsingin turvallisuudesta jatkossa kaivataan ja missä muodossa tutkimustulokset tulee jatkossa esittää. Tarvitaanko myös Helsinkiin alueellinen turvallisuusbarometri? Tutkimustiedon potentiaalisia hyödyntäjiä ovat paitsi alueiden asukkaat, myös yritykset, yhteisöt, viranomaistoimijat ja kaupunkiorganisaation eri toimijat. Helsingin turvallisuustutkimuksessa koetun turvallisuuden kehitys raportoidaan 34 peruspiirin tarkkuudella, mutta pääasiallisesti tutkimuksen eri osa-alueiden kehitystä on kuvattu koko kaupungin tasolla. Alueellisen näkökulman lisäksi myös sukupuoli- ja ikäryhmittäinen tarkastelu on nähty tarpeelliseksi säilyttää.

Koettu turvallisuus esimerkkikaupungeissa

Mitä tutkimukset sitten kertovat kaupunkien turvallisuudesta? Turvallisuuskyselyjen sisällöt Helsingissä, Kööpenhaminassa ja Tukholmassa ovat samantapaiset, mutta harmillisesti niissä ei juuri ole identtisiä kysymyksiä. Tämä tekee tulosten luotettavasta vertailusta vaikeaa. Euroopan komission teettämät Eurobarometri-tutkimukset antavat kuitenkin jonkin verran vertailutietoa siitä, miten edellä mainittujen kaupunkien sekä Oslon asukkaat kokevat kotikaupunkinsa turvallisuuden.

Vuonna 2015 tehdyssä Flash Eurobarometri -kyselytutkimuksessa selvitettiin eurooppalaisten kaupunkien asukkaiden turvallisuuden tunnetta sekä luottamusta kansakaupunkilaisiin. Tutkimusraportista selviää, että Helsinki, Kööpenhamina, Oslo ja Tukholma ovat hyvin lähellä toisiaan, kun tarkastellaan asukkaiden turvallisuuden tunnetta ja luottamusta kansakaupunkilaisiin. Kysyttäessä, kuinka turvallisiksi asukkaat kokevat olonsa kaupungissa, parhaaseen tulokseen yltää Kööpenhamina. Kööpenhaminalaisista 95 prosenttia kokee olonsa turvallisiksi kotikaupungissaan, Helsingissä vastaava osuus on 93, Oslossa 89 ja Tukholmassa 94 prosenttia (Quality of life... 2016). Oman asuinalueen turvallisuutta koskevassa kysymyksessä kaikki kaupungit yltävät 95 prosenttiin tai sen yli. Erot kaupunkien välillä olivat hyvin pieniä myös kysyttäessä, voiko kansakaupunkilaisiin luottaa.

Flash Eurobarometri -kyselytutkimus kertoo kunkin kaupungin keskiarvon, muttei koetun turvallisuuden alueellisesta vaihtelusta kaupunkien sisällä. Helsingissä tehtyjen turvallisuustutkimusten perusteella tiedämme esimerkiksi, että koettu turvallisuus vaihtelee suuresti kaupungin eri osissa. Ilmiö on yhteydessä kaupunkirakenteen eriytymiskehitykseen. Kaupunkien itse toteuttamia turvallisuustutkimuksia tarkastelemalla näyttäisi siltä, että oman asuinalueen koettu turvallisuus olisi sekä Kööpenhaminassa että Tukholmassa keskimäärin parantunut tai vähintään pysynyt ennallaan viime vuosien aikana. Näin on myös Helsingissä. Tukholman asukkaiden hyvinvointieroja käsittelevässä tutkimusraportissa kerrotaan kehityssuuntana kuitenkin olevan, että turvattomuutta kokevien määrä lisääntyy niissä kaupunginosissa, joissa jo ennestään koetaan keskimääräistä enemmän turvattomuutta (Skillnadernas Stockholm 2015, 77). Myös Helsingissä on tehty havainto, että pääosin samat alueet ovat tutkimuskerrasta toiseen turvattomaksi koettujen joukossa.

Vertailutiedon kerääminen ja tutkimusyhteistyön kehittäminen olisi tärkeää jatkossa, jotta voidaan seurata, miten Helsingin kehitys suhteutuu muihin Pohjoismaiden pääkaupunkeihin. Muiden kaupunkien tutkimuksiin perehtyminen antaa myös virikkeitä oman tutkimuksen kehittämiseen.

7 KESKEISET TULOKSET

Helsingiläisten turvallisuuden tunne ei ole järkkynyt

Helsingissä on tehty asukkaille suunnattuja turvallisuuskyselyjä kolmen vuoden välein vuodesta 2003 lähtien. Vuoden 2015 tutkimuksen aineiston keruu ajoittui poikkeukselliseen aikaan. Pariisissa tapahtuneet terrori-iskut järkyttivät ja herättivät huolen, voisiko sama tapahtua myös meillä. Suomeen tuli lyhyessä ajassa suuri määrä turvapaikanhakijoita ja ympäristön reaktiot vastaanottokeskuksiin olivat paikoin voimakkaita. Vihapuheen lisääntyminen ja katupartiot puhuttivat ihmisiä. Oletuksena oli, että edellä mainitut tapahtumat heijastuvat vastaajien turvallisuuden tunteeseen. Helsingiläisten arjessa turvallisuuden tunne ei kuitenkaan ollut järkkynyt. Muutokset vuoden 2012 tilanteeseen olivat pieniä.

Oman asuinalueen ja Helsingin keskustan koettu turvallisuus koheni systemaattisesti ajanjaksona 2003-2012. Tämän jälkeen kehitys on pysynyt vakaana. Helsingin sisällä peruspiirien väliset erot turvattomuuden kokemisessa viikonloppuiltoina ovat suuria. Turvattomuutta koetaan enemmän alueilla, joissa väkivaltaa (tappeluita tai pahoinpitelyjä) on nähty keskimääräistä useammin. Vastauksissa turvattomuus liitetään usein etenkin julkisen liikenteen asemiin. Kuitenkin joukkoliikennevälineet, kuten metro, juna, bussi ja raitiovaunu koettiin vuonna 2015 turvallisempana kuin kolme vuotta aiemmin.

Vaikka kokemus oman asuinalueen ja kaupungin keskustan turvallisuudesta onkin pysynyt ennallaan, on kaupunkilaisten arvio Helsingin yleisestä turvallisuustilanteesta heikentynyt. Arvio kaupungin turvallisuustilanteesta perustuu paitsi kokemukseen, myös niin sanottuun toisen käden tietoon, kuten lehdistä luettuun. Rikosuutisointi ja muu turvallisuuteen liittyvä uutisointi saattavat lisätä huolta, vaikka omat kokemukset kertoisivat muuta.

Huolta kieli- ja väestöryhmien välisistä suhteista

Asuinalueellaan helsinkiläisiä huolestuttaa eniten työttömyyden lisääntyminen ja syrjäytyminen. Vuosien 2012 ja 2015 välisenä aikana eniten oli kasvanut huoli eri kieli- ja väestöryhmien välisistä suhteista omalla asuinalueella. Useimmat kokevat sekavasti käyttäytyvät ihmiset katukuvassa häiritsevinä tai turvattomuutta aiheuttavina. Etenkin päihde- ja mielenterveyspalvelujen lisäämisen uskotaan vaikuttavan positiivisesti Helsingin turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Eniten asuinalueellaan turvattomuutta kokivat korostavat muita enemmän valvontatoimenpiteiden, kuten poliisipartioinnin ja vartiointin merkitystä.

Vieraskieliset mukana tutkimuksessa ensimmäistä kertaa

Vuoden 2015 kyselyyn vastasi ensi kertaa myös muutkin kuin Helsingin suomen- ja ruotsinkieliset. Vieraskieliset kokivat omalla asuinalueellaan hieman enemmän turvallisuutta kuin ns. kantaväestöön kuuluvat. Sen sijaan kaupungin keskustassa ja julkisissa liikennevälineissä vieraskieliset uskaltavat liikkua siinä missä muutkin. Vieraskieliset ovat lähes yhtä tyytyväisiä asuinalueeseensa kuin kantaväestö.

Vieraskielisten keskuudessa turvallisuuden liittyvät huolet olivat yleisempiä kuin kantaväestöllä. Vieraskieliset tunsivat selvästi enemmän huolta lasten ja nuorten turvallisuudesta, terrorismista ja ilmastomuutoksesta kuin kantaväestö. Vieraskieliset olivat myös huolestuneempia asuinalueensa tilanteesta kuin muut – etenkin alkoholin juominen julkisella paikalla, yhteishengen puute asuinalueella sekä alueen maine ja imago koettiin huolestuttavina. Vieraskielisten ja kantaväestön suhtautumisessa alkoholinkäytön valvontaan on eroja. Vieraskieliset arvioivat selvästi kantaväestöä useammin, että tarkempi valvonta julkisilla paikoilla parantaisi Helsingin turvallisuutta ja viihtyisyyttä.

Vieraskielisten ryhmässä omaisuusrikosten kohteeksi joutuminen oli hieman yleisempää kuin kantaväestön keskuudessa, joskin erot eivät olleet tilastollisesti merkitseviä. Kantaväestö ja vieraskieliset olivat olleet melko yhtenevästi väkivallan ja uhkailun eri muotojen kohteena. Vieraskieliset kertoivat kuitenkin kantaväestöä useammin perheenjäsenensä joutuneen väkivallan tai sillä uhkailun kohteeksi julkisella paikalla. Myös huolestuneisuus rikoksen, onnettomuuden tai tapaturman kohteeksi joutumisesta on yleisempää.

Vieraskieliset kertovat nähneensä omalla asuinalueellaan ja kaupungin keskustassa harvemmin väkivaltaa kuin ns. kantaväestöön kuuluvat. Myös huumeiden myyntiin tai käytettyihin huumaruiskuihin he ovat törmänneet arjessaan asuinalueellaan harvemmin.

Vieraskieliset olivat kantaväestöä harvemmin olleet tekemisissä poliisin ja pelastuslaitoksen kanssa edeltävien kolmen vuoden aikana. Kenties juuri siksi moni ei osannut arvioida edellä mainittujen viranomaisten onnistumista tehtävässään. Kantaväestön ja vieraskielisten käsitykset Helsingin poliisin luotettavuudesta olivat kuitenkin yhtäläisen myönteiset.

Rikoksen uhriksi joutumisessa ei merkittäviä muutoksia

Vuonna 2015 helsinkiläiset joutuivat hieman aiempaa useammin eräiden omaisuusrikosten, kuten pyörävarkauksien kohteeksi. Aiempaa useammalta on myös varastettu jotakin muuta henkilökohtaista omaisuutta kuin pyörä tai ajoneuvo. Asuntomurrot ovat harvinaisia ja niiden määrässä ei ole tapahtunut muutosta viime vuosien aikana. Vaikka kodin turvajärjestelmät ovat tulleet hinnaltaan aiempaa useamman kuluttajan saataville, niiden käyttö ei kuitenkaan ole merkittävästi lisääntynyt helsinkiläisissä kodeissa.

Väkivaltarikosten osalta tilanne on pysynyt vakaana – väkivalta ja väkivallalla uhkailu eivät kokonaisuutena tarkastellen ole yleistyneet Helsingissä. Systemaattista kasvua on kuitenkin tapahtunut naisten työssään kohtaamassa väkivallassa ja uhkailussa. Väkivallan ja uhkailun kohteeksi joutuminen painottuu nuoriin ikäryhmiin. Sukupuolten väkivaltakokemuksissa on eroja. Nuoret miehet kokevat uhkailua julkisella paikalla, kun taas nuorten naisten kokemuksissa korostuvat seksuaaliseen ahdisteluun ja häirintään viittaavat teot, kuten loukkaava nimittely.

Helsingiläiset ovat aiempaa vähemmän huolissaan varkauden tai vahingonteon kohteeksi joutumisesta. Huolestuneiden osuus väkivallan tai sillä uhkailun kohteeksi joutumisesta pysyi samana kuin vuonna 2012. Merkillepantavaa kuitenkin on, että nuorten naisten pelko seksuaalirikoksen kohteeksi joutumisesta on kasvanut selvästi kolmen vuoden takaisesta.

Väkivallan (tappelu, pahoinpitely) näkeminen omalla asuinalueellaan on aiempaa harvinaisempaa, joskin Helsingin sisäiset alueelliset erot ovat suuria. Helsingin keskustassa väkivaltaa nähdään omaa asuinalueetta useammin.

Tapaturmista kotitapaturmat yleisimpiä

Noin 65 000 helsinkiläisen perhepiirissä oli sattunut kotitapaturma vuoden aikana. Huolta kotitapaturmasta koettiin kuitenkin merkittävästi vähemmän kuin liikenneonnettomuuden tai väkivallan tai sillä uhkailun kohteeksi joutumisesta.

Helsingiläisten arviot pelastustoimen ja poliisin toiminnasta myönteisiä

Osa pelastuslaitoksen kysytyistä palveluista eivät olleet sisällöltään suurelle osalle tuttuja, minkä vuoksi toiminnan arviointi koettiin vaikeaksi. Valtaosa kuitenkin arvioi pelastustoimen onnistuneen vähintään melko hyvin pelastustoiminnassa (tulipalot ja onnettomuudet) ja ensihoidossa. Hieman alle kolmannes kertoi saaneensa Helsingin pelastuslaitokselta turvallisuusviestintää, kuten neuvontaa ja koulutusta.

Luottamus Helsingin poliisiin on edelleen korkea, vaikkakin siinä on tapahtunut pientä laskua vuodesta 2012. Erot ikä- ja sukupuolten välillä ovat vähäisiä. Valtaosa arvioi poliisin onnistuneen vähintään melko hyvin yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpidossa, lupapalveluissa ja liikenteenvalvonnassa. Poliisin palveluista selkeästi tärkeimpänä pidetään hälytyspartion nopeaa saapumista. Helsingiläiset näkevät poliisin omalla asuinalueellaan aiempaa harvemmin.

CENTRALA RESULTAT

Helsingforsbornas trygghetskänsla har inte rubbats

I Helsingfors har man gjort trygghetsenkäter för invånarna vart tredje år sedan år 2003. Materialet till 2015 års undersökning samlades in under en exceptionell tidpunkt. Terroråderna i Paris skakade om allmänheten och väckte en oro över om samma sak skulle kunna hända även här hos oss. Till Finland kom på kort tid ett stort antal asylsökande och omgivningens reaktioner på mottagningscentra var på sina ställen kraftiga. Den ökade hatpropagandan och gatupatrullerna var på tapeten. Ett antagande var att de ovan nämnda händelserna skulle återspeglas i informanternas trygghetskänsla. Trygghetskänslan i Helsingforsbornas vardag hade dock inte rubbats. Ändringarna jämfört med situationen 2012 var små.

Den upplevda säkerheten i det egna bostadsområdet och i centrala Helsingfors ökade systematiskt under perioden 2003–2012. Efter detta har utvecklingen varit stabil. Inom Helsingfors finns det stora skillnader i den upplevda otryggheten på veckoslutskvällar i de olika distrikten. Otrygghet upplevs mer i områden där människorna har bevittnat våld (slagsmål eller misshandel) oftare än genomsnittet. I svaren kopplas otryggheten ofta framför allt till kollektivtrafikens stationer. De kollektiva färdmedlen, såsom metron, tåget, bussen och spårvagnen, upplevdes 2015 vara tryggare än tre år tidigare.

Även om upplevelsen av trygghet i det egna bostadsområdet och innerstaden förblivit oförändrad, har stadsinvånarnas bedömning av den allmänna säkerheten i Helsingfors försämrats. Bedömningen av det allmänna säkerhetsläget i staden baserar sig förutom på erfarenhet, även på så kallad andrahandsinformation såsom det man läser i tidningar. Nyheter om brottslighet och om säkerheten i övrigt kan öka oron, även om de egna erfarenheterna ger skäl att tro annat.

Oro för relationerna mellan språk- och befolkningsgrupper

I bostadsområdena oroar sig Helsingforsborna mest över den ökade arbetslösheten och utslagningen. Mellan åren 2012 och 2015 hade oron för relationerna mellan olika språk- och befolkningsgrupper i det egna bostadsområdet ökat mest. De flesta upplever att människor som betar sig förvirrat i gatubilden är störande eller orsakar otrygghet. Man tror att särskilt en ökning av missbruks- och mentalvårdstjänsterna har en positiv inverkan på tryggheten och trivseln i Helsingfors. De som upplever mest otrygghet i sitt bostadsområde framhäver mer än andra betydelsen av övervakningsåtgärder såsom polispatruller och bevakning.

Personer med annan språklig bakgrund för första gången med i undersökningen

2015 års undersökning besvarades för första gången även av andra än finsk- och svenskspråkiga Helsingforsbor. Personerna med en annan språklig bakgrund upplevde något mer otrygghet i sitt bostadsområde än personer som hör till den så kallade inhemska befolkningen. I innerstaden och kollektivtrafiken vågar personer med en annan språklig bakgrund emellertid röra sig i lika stor utsträckning som alla andra. Personerna med en annan språklig bakgrund var nästan lika nöjda med sitt bostadsområde som den inhemska befolkningen.

Bland personerna med en annan språklig bakgrund var en oro över tryggheten mer utbredd än hos den inhemska befolkningen. Personerna med en annan språklig bakgrund upplevde klart mer oro över framtiden för barn och unga, terrorism och klimatförändringen än den inhemska befolkningen. Personerna med en annan språklig bakgrund hade också större oro över situationen i sitt bostadsområde än andra – särskilt oroade man sig över alkoholintaget på offentliga platser, en bristande gemenskapsanda i bostadsområdet samt områdets rykte och image. Personer med en annan språklig bakgrund och den inhemska befolkningen förhåller sig på olika sätt till övervakningen av alkoholanvändningen. Personer med en annan språklig bakgrund uppskattar klart oftare än den inhemska befolkningen att en striktare bevakning på offentliga platser skulle förbättra säkerheten och trivseln i Helsingfors.

Att bli utsatt för egendomsbrott var något vanligare bland personerna med en annan språklig bakgrund än bland den inhemska befolkningen, dock var skillnaderna inte statistiskt signifikanta. Den inhemska befolkningen och personer med en annan språklig bakgrund hade blivit utsatta för olika former av våld och hot på ett liknande sätt. Personer med en annan språklig bakgrund angav dock oftare än den inhemska befolkningen att en familjemedlem blivit utsatt för våld eller hot om våld på offentliga platser. Också oron över att bli utsatt för brottslighet, olyckor eller tillbud var mer utbredd.

Personer med en annan språklig bakgrund berättar att de bevittnat våld i sitt bostadsområde och i innerstaden mer sällan än den så kallade inhemska befolkningen. De har också påträffat narkotikaförsäljning och använda nålar mer sällan i sin vardag i sina bostadsområden.

Under de senaste tre åren hade personer med en annan språklig bakgrund haft mer sällan kontakt med polisen och räddningstjänsten än den inhemska befolkningen. Kanske just därför kunde många av dem inte bedöma hur dessa myndigheter lyckats med sina uppgifter. Den inhemska befolkningen och personer med en annan språklig bakgrund har dock båda en positiv uppfattning om polisens pålitlighet i Helsingfors.

Inga betydande ändringar i att bli utsatt för brott

År 2015 blev Helsingforsborna lite oftare än tidigare utsatta för vissa egendomsbrott såsom cykelstöld. Fler än tidigare hade också blivit bestulna på annan privat egen-

dom än en cykel eller ett fordon. Bostadsinbrott är sällsynta och deras antal har inte ändrats under de senaste åren. Även om hemmets säkerhetssystem prismässigt blivit tillgängliga för allt fler konsumenter, har användningen av dem ändå inte ökat i de helsingforsiska hemmen.

Vad gäller våldsbrott är situationen oförändrad – våld och hot om våld som helhet har inte ökat i Helsingfors. En systematisk ökning har dock skett i det våld och de hot som kvinnor möter på sina arbetsplatser. Unga åldersgrupper är mest utsatta för våld och hot. Det finns skillnader mellan könen i erfarenheterna kring våld. Unga män möter hot på offentliga platser, medan gärningar med en karaktär av sexuella trakasserier och störande beteende, såsom att bli kallad med fula namn, framhävs i unga kvinnors erfarenheter.

Helsingforsborna oroar sig mindre än tidigare över att bli utsatta för stöld eller skadegörelse. Andelen som oroar sig för att bli utsatta för våld eller hot om våld var den samma som år 2012. Det som är anmärkningsvärt är dock att unga kvinnors rädsla för att bli utsatta för sexualbrott har klart ökat jämfört med tre år sedan.

Att bevittna våld (slagsmål, misshandel) i det egna bostadsområdet är mer sällsynt än tidigare; här är dock de regionala skillnaderna inom Helsingfors stora. I Helsingfors innerstad ser man våld oftare än i det egna bostadsområdet.

Av olyckor är olyckor i hemmet vanligast

Cirka 65 000 Helsingforsbor har råkat ut för en olycka i hemmet under året. Oro för att råka ut för en olycka i hemmet upplevdes dock i avsevärt mindre omfattning än oro för att råka ut för en trafikolycka eller bli utsatt för våld eller hot om våld.

Helsingforsbornas omdömen om räddningsväsendets och polisens verksamhet positiva

En stor del av informanterna kände inte till innehållet i en del av de tjänster hos räddningsverket som frågorna behandlade, och därför upplevdes det svårt att bedöma verksamheten. Merparten ansåg emellertid att räddningsväsendet lyckats minst ganska väl i räddningsverksamheten (bränder och olyckor) och akutvården. En knapp tredjedel angav att de fått ta del av Helsingfors räddningsverks säkerhetskommunikation, till exempel rådgivning och utbildning.

Tilliten till polisen i Helsingfors är fortfarande hög, även om också den minskat något sedan år 2012. Skillnaderna mellan de olika åldersgrupperna och könen var små. Merparten ansåg att polisen lyckats minst ganska väl i upprätthållandet av den allmänna ordningen och säkerheten, i tillståndstjänsterna och trafikövervakningen. Av polisens tjänster anses en snabb utryckning av larmpatrullen vara klart viktigast. Helsingforsborna ser polisen allt mer sällan i sina bostadsområden.

KEY RESULTS

Helsinki residents' sense of security unshaken

Safety surveys targeted at Helsinki residents have been conducted once every three years since 2003. The data for the 2015 study was collected at an unusual time. The Paris terror attacks alarmed people and caused concerns that similar things could also happen here. A large number of asylum seekers entered Finland over a short period of time, and there were strong local reactions to reception centres in some places. The increase in hate speech and anti-immigrant street patrols provoked discussion. Our prior assumption was that the events listed above would reflect in respondents' sense of security. However, Helsinki residents' sense of security in their daily life was not shaken. The changes from 2012 are minor.

The perceived security of respondents' own neighbourhood and Helsinki city centre improved systematically between 2003 and 2012. Since then, the development has levelled out. Within Helsinki, there are major differences in perceived insecurity on weekend nights between districts. Most experiences of insecurity are concentrated in areas with more than the average amount of incidents of violence (fights or assaults). The survey responses often link insecurity with public transport stations, in particular. The actual public transport vehicles, such as the underground, trains, buses and trams, were perceived to be safer in 2015 than three years earlier.

Although the residents' perceptions of security in their own neighbourhood and the city centre have not changed, their assessment of the general security situation in Helsinki has grown more negative. The residents' assessment of the city's security situation is based on personal experiences as well as so-called second-hand information, such as what people read in the papers. Crime news and other safety-related news coverage may increase concerns even when personal experiences tell a different story.

Relations between population groups cause for concern

When asked about things the respondents are concerned about in their own neighbourhood, they cited most often the increase of unemployment and social exclusion. Between 2012 and 2015, the concern that increased the most was linked to relations between language and population groups in the neighbourhoods. Most respondents are of the opinion that people behaving in a disorderly manner in a public place are disturbing or cause insecurity. The respondents feel that offering more services addressing substance abuse and mental health problems would have a positive impact on the safety and liveability of Helsinki. Those who feel the most unsafe in their neigh-

bourhood are more likely to emphasise the importance of surveillance methods, such as police patrols and guards.

Non-native population included in survey for the first time

The 2015 survey was the first to include respondents whose mother tongue was other than Finnish or Swedish. They felt slightly less safe in their neighbourhood than members of the native population. However, there was no difference in how safe they felt in the city centre or using public transport. People with other native languages were almost as satisfied with their neighbourhood as Finnish or Swedish speakers.

Concerns about safety were more common among people with other native languages. They were significantly more concerned about the future of children and young people as well as about terrorism and climate change. They were also more worried about the situation in their neighbourhood: people drinking alcohol in public places, lack of community spirit and the reputation and image of the neighbourhood, in particular, were causes for concern. The native population and foreign-language speakers have different views of law enforcement regarding alcohol use in public places. Those with other native languages were much more likely to state that more interventions in this regard would make Helsinki safer and more liveable.

Non-native respondents were slightly more likely to fall victim to crimes against property, although the differences were not statistically significant. The native population and persons with other native languages experience fairly similar amounts of violence in its different forms, as well as threats of violence. However, more non-native persons reported something of this nature happening to their relatives in public places. They were also more worried about falling victim to crimes or accidents.

People with other native languages reported seeing violence in their neighbourhood or in the city centre less often than members of the native population. They also encountered fewer drug sales or used needles in their daily life in their neighbourhood.

Non-native respondents had fewer interactions with the police and Rescue Department in the previous three years than the native population. This may explain why many of them were unable to rate their satisfaction with the way these authorities carried out their duties. However, the native population and people with other native languages had equally positive views of the trustworthiness of the police in Helsinki.

No significant changes in the likelihood of falling victim to crime

In 2015, Helsinki residents fell were slightly more likely than previously to fall victim to certain crimes against property, such as bicycle theft. More people than before were also victims of theft of personal property (other than bicycles or vehicles). Burglaries were rare, with no significant changes in the number in recent years. Although home

security systems have become more affordable and thus available to more consumers, their use had not increased significantly in Helsinki homes.

For violent crimes, the situation has remained unchanged – in total, violence and threats of violence have not become more frequent in Helsinki. However, there has been a systematic increase in the violence and threats of violence encountered by women at their workplaces. Falling victim to violence and threats of violence concerns especially the younger age groups. There are gender-based differences in the experiences of violence. Young men experience threats in public places, whereas young women's experiences centre on acts linked to sexual harassment and molesting, such as derogatory name-calling.

Helsinki residents are less worried than before about falling victim to theft or vandalism. The share of respondents worried about violence or threats of violence was unchanged from 2012. However, it is noteworthy that young women's fear of falling victim to sexual crimes has increased significantly from three years ago.

People witness violence (fights, assaults) in their neighbourhood less frequently than before, although there are great differences between districts. The respondents witness violence more frequently in Helsinki city centre than in their own neighbourhood.

Accidents at home are the most common type of accident

An accident at home occurred in the family circle of approximately 65,000 Helsinki residents within the previous year. Nonetheless, respondents were significantly less concerned about accidents at home than traffic accidents or falling victim to violence or threats of violence.

Residents positive on the Rescue Department and the police

Many respondents had difficulties rating the services of the City of Helsinki Rescue Department, since part of these services were unfamiliar to them. The majority of respondents, however, were satisfied or fairly satisfied with the way the department carried out its rescue activities (fires and accidents) and emergency first aid. Slightly less than a third of respondents reported receiving safety communications, such as advice and training, from the Helsinki Rescue Department.

Trust in the Helsinki police is still high, although it has decreased slightly from 2012. There are only minor differences between age groups and the sexes. Most of the respondents judged that the police had succeeded at least fairly well in maintaining public order as well as handling permit services and traffic control. Rapid response to police calls is considered by far the most important police service. Helsinki residents see the police in their neighbourhood less often than before.

KIRJOITTAJAESITTELYT

Jaakko Ikonen työskentelee suunnittelijana Helsingin kaupunginkanslian elinkeino-osastolla. Kirjoituksessa mainittuja Helsingin turvallisuustutkimuksen tuloksia on analysoitu Helsingin yhdenvertaisuussuunnitelman valmistelutyön yhteydessä.

Vesa Keskinen, YM, on Helsingin kaupungin tietokeskuksen tutkija. Turvallisuusky-symyksiin hän on perehtynyt kaupunki- ja kuntapalvelut -tutkimusten yhteydessä. Vuoden 1997 tutkimuksen liitettiin laaja osio ihmisten turvallisuuden kokemisesta ja rikosten kohteeksi joutumisesta. Sen jälkeen näitä asioista on kysytty 2001, 2005, 2008, 2012 ja 2016.

Katariina Kainulainen-D'Ambrosio, VTM, työskentelee asiantuntijana Helsingin kaupunginkansliassa kaupunkiturvallisuuteen liittyvien tehtävien parissa. Turvallisuustutkimuksen tuloksia hyödynnetään paikallisessa turvallisuussuunnittelussa ja -yhteistyössä.

Eija Laihin, FM, työskentelee asiantuntijana Helsingin kaupunginkansliassa kaupunkiturvallisuuteen liittyvien tehtävien parissa. Turvallisuustutkimuksen tuloksia hyödynnetään paikallisessa turvallisuussuunnittelussa ja -yhteistyössä.

LÄHTEET

- Aaltonen, Mikko & Danielsson, Petri & Karoliina Suonpää** (2016). Omaisuusrikokset. Teoksessa Rikollisuustilanne 2015. Helsingin yliopisto, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti. Katsauksia 14/2016.
- Aikuisten terveys-, hyvinvointi- ja palvelututkimus ATH** (2016). Terveysten ja hyvinvoinnin laitos. <<https://www.thl.fi/fi/tutkimus-ja-asiantuntijatyo/vaestotutkimukset/aikuisten-terveys-hyvinvointi-ja-palvelututkimus-ath>>
- Hakkarainen, Tyyne & Jenni Koskinen** (2011). Helsingiläisten ympäristöasenteet ja ympäristökäyttäytyminen vuonna 2011. Helsingin kaupungin tietokeskuksen tutkimuksia 2011:3. <http://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/11_11_30_Tutkimuksia_3_Hakkarainen.pdf>
- Hannonen, Raimo & Esa Käyhkö** (2015). Poliisibarometri 2014. Sisäministeriön julkaisu 4:2015. <<http://www.intermin.fi/julkaisu/042015?docID=58278>>
- Helsingin poliisilaitos** (2016). Tietoja polkupyörävarkauksista 2011-2016. Tiedot saatu artikkeleita varten 20.9.2016.
- Karhumäki, Leena** (2016). Viestintäpäällikkö, Helsingin poliisilaitos. Suullinen tiedonanto 7.9.2016.
- Kempainen, Teemu** (2016). Mikä rooli järjestäytyneellä naapurustolla on alueen turvallisuuteen? Turvallisuus & Riskienhallinta 2016: 3. s. 6-11.
- Københavns tryghedsundersøgelse** 2016 (2016). Københavns Kommune, Center for Byudvikling. <<http://www.tryghedsundersogelsen.kk.dk/>>
- Kortteinen, Matti & Tuominen, Martti & Mari Vaattovaara** (2001). Helsingin sosiaalimaantieteellinen rakenne ja pahoinpitelyrikollisuus. Yhteiskuntapolitiikka 66: 4, 318-328.
- Koskela, Hille & Martti Tuominen** (2003). ”Kakspiippunen juttu”. Tutkimus helsinkiläisten suhtautumisesta kameravalvontaan. Helsingin kaupungin tietokeskuksen tutkimuksia 2003:3. 144 s.
- Kääriäinen, Juha & Danielsson, Petri & Venla Salmi** (2016a). Naiset rikosten tekijöinä ja uhreina. Teoksessa Rikollisuustilanne 2015. Rikollisuuskehitys tilastojen ja tutkimusten valossa. Helsingin yliopisto, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti. Katsauksia 14/2016.
- Kääriäinen, Juha & Lehti, Martti & Danielsson, Petri & Aaltonen, Mikko & Kuitunen, Laura & Venla Salmi** (2016b). Pahoinpitely- ja ryöstörikokset. Teoksessa Rikollisuustilanne 2015. Helsingin yliopisto, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti. Katsauksia 14/2016.
- Laihin, Eija & Martti Tuominen** (2013). ”Stadiin kuuluu pieni rosoisuus”. Helsingin turvallisuuskysely 2012. Helsingin kaupungin tietokeskuksen tutkimuksia 2013:4. <http://www.hel.fi/hel2/Tietokeskus/julkaisut/pdf/14_01_07_Tutkimuksia_4_13_Tuominen.pdf>

- Niemelä, Pauli** (2000). Turvallisuuden käsite ja tarkastelukehikko. Teoksessa Niemelä, Pauli & Anja Riitta Lahikainen (toim.): Inhimillinen turvallisuus, 10-37. Vastapaino, Tampere.
- Poliisin tulostietojärjestelmä** (2016). Tietoja asuntomurroista 1997-2016. Tiedot saatu Helsingin poliisilaitokselta artikkelia varten 18.10.2016.
- Quality of life in European Cities 2015** (2016). Flash Eurobarometer, national reports. European Commission. <<http://ec.europa.eu/COMMFrontOffice/PublicOpinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/FLASH/surveyKy/2070>>
- Sisäministeriö** (2014). Väestön käsitykset ja tiedot pelastustoimesta. <<http://www.pelastustoimi.fi/turvatieoa/gallup-2014>>. Viitattu 3.11.2016.
- Skillnadernas Stockholm** (2015). Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm. <<http://www.stockholm.se/-/Nyheter/Om-Stockholm/Hallbarhetskommisionens-forsta-rapport-klar/>>
- Suomen virallinen tilasto (SVT)** (2016a): Rikos- ja pakkokeinotilasto [verkkojulkaisu]. Helsinki: Tilastokeskus. <<http://www.stat.fi/til/rpk/index.html>>
- Suomen virallinen tilasto (SVT)** (2016b): Rikos- ja pakkokeinotilasto [verkkojulkaisu]. 3. vuosineljännes 2016. Helsinki: Tilastokeskus. <http://www.stat.fi/til/rpk/2016/03/rpk_2016_03_2016-10-18_tie_001_fi.html>
- Tapaturmat Suomessa** (2017). Terveystieteiden tutkimuskeskus. <<https://www.thl.fi/fi/web/tapaturmat/tapaturmat-suomessa>>
- Tiirikainen, Kati** (toim.) (2009). Tapaturmat Suomessa. Edita Prima Oy, Helsinki. 190 s.
- Trygghet i Stockholm 2014** (2014). Stockholms stads stadsövergripande trygghetsmätning. Stockholms stad. Socialförvaltningen. Avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. <<http://www.stockholm.se/trygghetsmatningen>>
- Trygghetsindeks Oslo kommune 2015** (2015). Årsrapport. Oslo kommune, Beredskapssetaten. <<https://www.oslo.kommune.no/getfile.php/Innhold/Politikk%20og%20administrasjon/Etater%20og%20foretak/Beredskapssetaten/Rapport%20-%20Trygghetsarbeid%20i%20Oslo%202015.pdf>>
- Tuominen, Martti** (2005). Turvattomuuskokemuksissa myös laadullisia eroja. Kvartti 2005:2, 23-30. <http://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/kvartti/2005/3/Turvattomuuskokemuksissa_myos_laadullisia_eroja.pdf>
- Tuominen, Martti & Lönnqvist, Henrik & Teemu Kemppainen** (2013). Turvattomuuskokemukset keskittyvät Helsingissä alueittain. Alueellisten erojen selittämisestä. Kvartti 2013: 1, 49-61. <http://www.hel.fi/hel2/Tietokeskus/julkaisut/pdf/13_04_17_Kvartti_1.pdf>
- Tuominen, Martti & Joronen Tuula & Eija Laihin** (2014). ”...sanoi että näytän aivan ***** ja alkoi solvaamaan”. Maahanmuuttajataustaisten nuortenturvattomuuskokemukset Helsingissä. Helsingin kaupungin tietokeskuksen tutkimuksia 2014: 3. <http://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/14_12_09_Tutkimuksia_3_Tuominen_Joronen.pdf>
- Työpaikkaväkivalta** (2014). Rikoksentorjuntaneuvosto. <<http://www.vakivallanhentaminen.fi/fi/index/vakivallanmuotoja/tyopaikkavakivalta.html>>

Viilo, Tanja (2017). "Kaikilla pitäisi olla tasavertaiset mahdollisuudet". Helsingiläisnuorten kokemuksia hyvinvoinnista. Helsingin kaupungin tietokeskuksen työpapereita 2017: 1. <http://www.hel.fi/hel2/Tietokeskus/julkaisut/pdf/17_01_04_Tyopapereita_1_Viilo.pdf>

Vilkama, Katja & Ahola, Susanna & Mari Vaattovaara (2016). Välttelyä vai vetovoimaa? Asuinympäristön vaikutus asuinalueilla viihtymiseen ja muuttopäätöksiin pääkaupunkiseudulla. Helsingin kaupungin tietokeskuksen tutkimuksia 2016: 4. <http://www.hel.fi/hel2/Tietokeskus/julkaisut/pdf/16_05_24_Tutkimuksia_4_Vilkama_Ahola_Vaattovaara.pdf>

Vuorensyrjä, Matti & Monica Fagerlund (2016). Poliisibarometri 2016. Kansalaisten käsitykset poliisin toiminnasta ja sisäisen turvallisuuden tilasta. Sisäministeriön julkaisu 27:2016. <<http://www.intermin.fi/julkaisu/272016?docID=701234>>

POLIISIN TIEToon TULLUT RIKOLLISUUS

Käsillä olevassa raportissa on kuvattu Helsingin turvallisuutta kyselytiedon valossa. Luku 4. käsittelee helsinkiläisten joutumista omaisuusrikosten ja muiden rikosten kohteeksi. Tämänkaltaista tietoa on tarpeen kerätä kyselytutkimuksin, sillä kaikista tapahtuneista rikoksista tulee poliisin tietoon ja siten tilastoiduksi vain osa.

Tilastokeskuksen ylläpitämä rikos- ja pakkokeinotilasto sisältää tietoa poliisin tietoon tulleiden rikosten määrästä ja laadusta. Se tarjoaa yleiskuvan siitä, miten rikollisuuden rakenne on muuttunut Helsingissä ja muualla Suomessa vuosien saatossa.

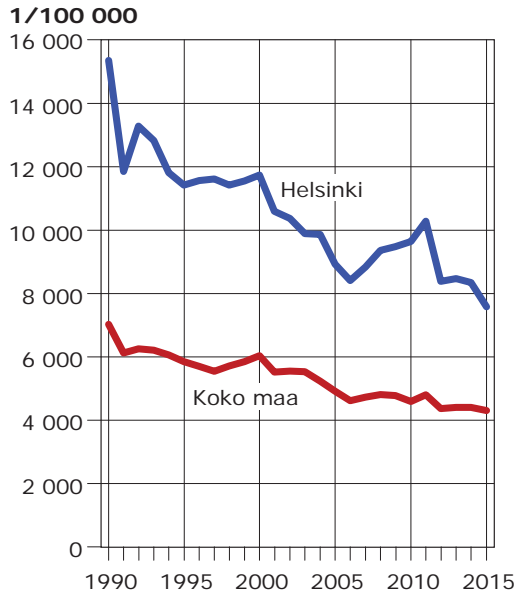
Omaisuusrikokset

Omaisuusrikoksista suurin osa on varkausrikoksia, kuten varkauksia ja näpistyksiä. Tilastokeskuksen ylläpitämän rikos- ja pakkokeinotilaston mukaan niiden määrä on koko Suomessa, ja myös Helsingissä, laskenut 1990-luvun alun huipun jälkeen (Suomen virallinen tilasto 2016a). Poliisin tietoon tulleiden varkauksien lukumäärä laski Helsingissä vuoteen 2006 asti. Vuoden 2006 jälkeen varkauksien määrä lisääntyi viiden vuoden ajan kääntyen jälleen laskuun vuonna 2012 (emt.).

Omaisuusrikosten määritelmän sisälle lukeutuvat varkauksien lisäksi myös esimerkiksi petokset ja maksuvälinepetokset, joita ei turvallisuuskyselyssä käsitelty. Niiden määrä on viime vuosina kasvanut toisin kuin muiden omaisuusrikosten (Suomen virallinen tilasto 2016b).

Kappaleessa 4.1. kerrottiin varsin monen helsinkiläisen joutuvan vuosittain polkupyörävarkauden kohteeksi. Helsingin poliisilaitoksen tilasto polkupyörävarkauksista kattaa vuodet 2011–2015. Helsingissä varastetaan kesäkuukausina (touko-elo-kuu) jopa 600 polkupyörää kuukaudessa. Vuonna 2015 polkupyöriä kirjattiin varastetuksi lähes 4 300, mikä on tarkastelujakson korkein lukema (Helsingin poliisilaitos 2016). Myös valtakunnallisten rikosuhritutkimusten mukaan polkupyörä on yleisin varastettu esine (Aaltonen ym. 2016, 107). 2000-luvulla pyörävarkaudet muodostivat kolmanneksen kaikista kotitalouksiin kohdistuneista varkauksista, kun taas 2010-luvulla osuus on ollut jopa puolet (emt.). On mahdollista, että polkupyöräilyn kasvanut suosio Helsingissä ja siihen liittyen oletettavasti kasvanut pyörien määrä Helsingissä selittää osaltaan myös varkauksien määrän lisääntymistä.

Kuvio 1. Omaisuusrikokset Helsingissä ja koko maassa 100 000 asukasta kohti vuosina 1990–2015 (Suomen virallinen tilasto SVT 2016)

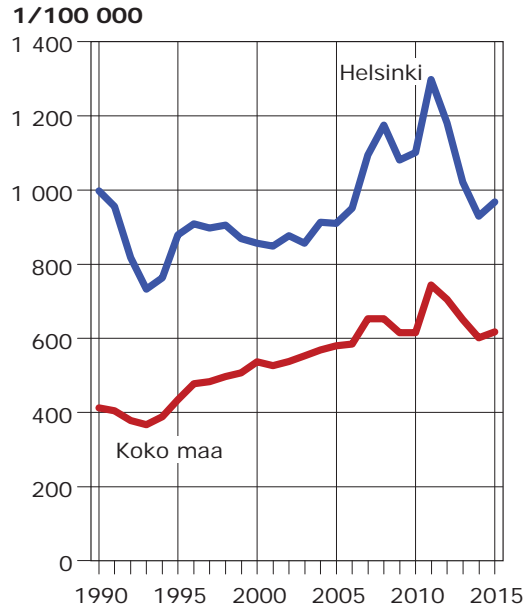
Asuntomurron kohteeksi joutuminen on Helsingissä harvinaista, mutta kuitenkin yleisempää kuin muualla Suomessa. Kappaleessa 4.5. kerrottiin noin joka seitsemäs (15 %) helsinkiläinen olevan huolissaan asuntomurrosta. Poliisin tilastopalvelun (PolStat) mukaan asuntomurrot ovat Helsingissä vähentyneet 2000-luvun alun tasosta, joskin taso on väkilukuun suhteutettuna edelleen muuta maata korkeampi (Poliisin tulostietojärjestelmä 2016). Poliisin tietoon tulleissa asuntomurroissa on vuosittaisia heilahduksia, mikäli selittyy ainakin osittain sillä, että asuntomurtoja tehdään monesti ns. sarjoina.

Väkivaltarikokset

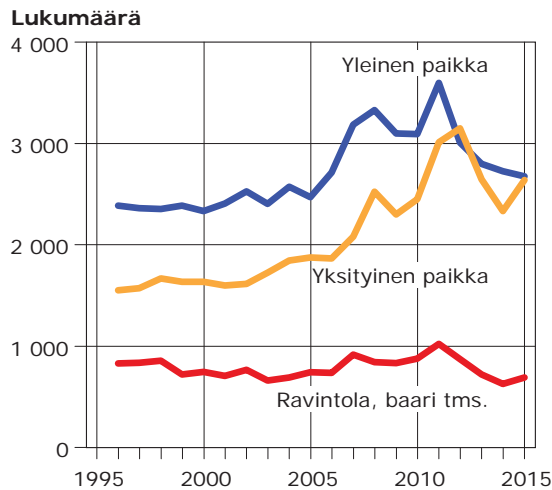
Pahoinpitelyt muodostavat valtaosan kaikista henkeen ja terveyteen kohdistuneista rikoksista. 2000-luvulla pahoinpitelyrikoksia on kirjattu sekä Helsingissä että koko maassa 1990-luvun alkupuolta enemmän. Johtopäätöksiä tehtäessä on hyvä muistaa, että kehityksen taustalta löytyy paitsi muutoksia todellisen väkivallan määrässä, myös muita selittäviä tekijöitä. Tilastoidun rikollisuuden määrään vaikuttavat ihmisten halukkuus ilmoittaa rikoksista poliisille (ilmoitusalttius) ja poliisin oma toiminta, kuten valvonnan kohdentaminen. Lainsäädännössä tapahtuneet muutokset voivat myös selittää äkillisiä, tilastoissa näkyviä heilahteluja.

Aina vuoteen 2012 asti yleisin pahoinpitelyn tapahtumaympäristö Helsingissä oli yleinen paikka, esimerkiksi katualue. Tämän jälkeen yksityisellä paikalla tapahtuneet pahoinpitelyt ovat nousseet lähes yhtä yleiseksi (kuvio 3). On vaikea arvioida, missä määrin kehitys johtuu todellisessa rikollisuudessa tapahtuneista muutoksista ja toisaalta edellä kuvatuista, poliisin toiminnassa tai lainsäädännössä tapahtuneista muutoksista.

Kuvio 2. Pahoinpitelyt Helsingissä ja koko maassa 100 000 asukasta kohden vuosina 1990–2015 (Suomen virallinen tilasto SVT 2016)

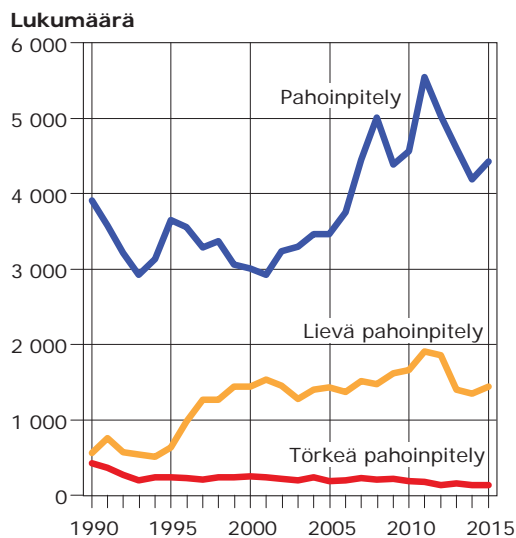

Kuvio 3. Poliisiin tietoon tulleet pahoinpitelyt Helsingissä tapahtumapaikan mukaan vuosina 1996–2015 (Suomen virallinen tilasto SVT 2016)

Edellä kuvattu negatiivinen muutos pahoinpitelyjen määrässä selittyy suuralta osin niin sanottujen perusmuotoisten pahoinpitelyjen määrän kasvusta (kuvio 4). Niiden osalta oltiin vuonna 2015 samalla tasolla kuin vuonna 2007. Suuri osa törkeistä pahoinpitelyistä tulee poliisin tietoon ja siten myös tilastoitua. Niiden määrä on – lievistä ja perusmuotoisista pahoinpitelyistä poiketen – vähentynyt runsaan kahden viime vuosikymmenen aikana.

Kuvio 4. Pahoinpitelyt rikosnimikkeittäin Helsingissä vuosina 1990–2015
(Suomen virallinen tilasto SVT 2016)

Kaikkein vakavimmat väkivaltarikokset (tappo, murha, surma) ovat niin ikään vähentyneet 1990-luvun alusta lähtien niin koko maassa kuin Helsingissä. Väestömäärään suhteutettuna henkirikoksia myös tapahtuu Helsingissä koko maan keskiarvoa vähemmän. Myös henkirikosten yritykset ovat vähentyneet samana ajanjaksona, mikä antaa tukea tulkinnalle, että kaikkein vakavin väkivalta on Helsingissä vähentynyt viimeisten runsaan kahden vuosikymmenen aikana.

KYSELYLOMAKE

Helsingin poliisilaitos

Vastaanottajan etu- ja sukunimi
 Vastaanottajan osoite
 Vastaanottajan postinumero ja -toimipaikka

ID-numeronne internetkyselyyn:

ID 0000

✂ *Leikkaathan yhteystietosi pois ennen lomakkeen lähettämistä*

Hyvä vastaanottaja,

on tärkeää, että Helsingissä on turvallista asua ja elää. Tavoittemme on, että Helsinki säilyttää hyvän turvallisuustasonsa myös tulevaisuudessa. Tällä tutkimuksella Helsingin poliisilaitos ja Helsingin kaupunki keräävät tietoa helsinkiläisten asuinympäristön turvallisuudesta ja viihtyisyydestä.

Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista, mutta toivomme Teidän käyttävän hetken aikaa kyselyyn vastaamiseen. On tärkeää, että juuri Te vastaatte, sillä tilastollisista syistä emme voi korvata otokseen valittua toisella henkilöllä. Tutkimuksen tuloksia käytetään sekä poliisin että kaupungin viranomaisten toiminnan suunnittelussa. Tutkimuksen toteuttaa Helsingin kaupungin tietokeskus yhteistyössä kaupunginkanslian turvallisuus- ja valmiusyksikön kanssa. Tulokset julkaistaan tietokeskuksen tutkimussarjassa. Tutkimustuloksia julkaistaan teemoittain myös internetissä.

Voitte vastata myös internetissä osoitteessa: www.tutkimustie.fi/turvallisuustutkimus

Salasana sivustolle: turvallisuus

Internetkyselyn täyttämiseksi tarvitsette henkilökohtaisen ID-numeron, joka löytyy tämän kyselylomakkeen oikeasta yläkulmasta.

Osoitetietonne on saatu Helsingin kuntarekisteristä. Tutkimukseen on valittu satunnaisesti 7000 helsinkiläistä. Vastauksenne käsitellään luottamuksellisesti ja nimettöminä, ja niitä käytetään vain tutkimustarkoituksiin. Tuloksista ei voida tunnistaa vastanneita henkilöitä. Toivomme Teidän vastaavan viikon kuluessa joko tällä lomakkeella tai internetissä. Lomakkeen voi palauttaa maksutta oheisessa kuoressa.

Etukäteen kiittäen,

Jussi Pajunen
 kaupunginjohtaja
 Helsingin kaupunki

Lasse Aapio
 poliisikomentaja
 Helsingin poliisilaitos

Simo Weckstén
 pelastuskomentaja
 Helsingin kaupungin pelastuslaitos

Vastaamisohjeet

Lukekaa aina ensin koko kysymys huolellisesti. Osassa kysymyksiä on tarkempia vastausohjeita.

Vastatkaa merkitsemällä rasti oikean tai sopivimman vaihtoehdon mukaiseen ruutuun tai kirjoittamalla kysytty tieto sille varattuun tilaan. Käyttäkää mieluiten kuulakärkikynää tai lyijykynää, mutta ei lyijytäyttekynää.

Mikäli vahingossa teette merkinnän väärään ruutuun, niin mustatkaa väärä ruutu kokonaan ja merkitkää rasti oikeaan ruutuun.

Valitkaa kunkin kysymyksen kohdalla vain yksi parhaiten sopiva vaihtoehto, ellei kysymyksen kohdalla erikseen mainita, että useita vaihtoehtoja voi valita.

Tarkistakaa lopuksi, että olette vastannut kaikkiin kysymyksiin.

Osoitelähde: Helsingin kuntarekisteri

TAUSTAKYSYMYKSET

1. Sukupuolesi

- Mies
 Nainen

2. Mikä on syntymävuotesi?

--	--	--	--	--

3. Onko sinulla perus- tai kansakoulun jälkeistä tutkintoa joltakin seuraavilta koulutuksen tasoilta?

(Merkitse ylin koulutustasosi)

- Ei muuta koulutusta
 Ammattikoulu tai muu toisen asteen koulutus
 Ylioppilastutkinto
 Opistotasoinen koulutus
 Ammattikorkeakoulututkinto tai ylempi ammattikorkeakoulututkinto
 Yliopisto- tai muu korkeakoulututkinto

4. Oletko tällä hetkellä

- Vakituksessa työsuhteessa
 Määräaikaisessa työsuhteessa
 Freelance- tai keikkatyössä
 Työtön, alle vuoden
 Työtön, yli vuoden
 Opiskelija
 Eläkkeellä
 Kotiäiti tai -isä
 Edellisten yhdistelmä, minkä? _____ (esim. 1 ja 6)

5. Montako henkilöä taloudessasi on ja keitä siihen kuuluu?

Talouteeni kuuluu yhteensä _____ henkilöä:

- 1 Yksi aikuinen
 - 2 Kaksi aikuista
 - 3 Kaksi aikuista ja lapsi tai lapsia
 - 4 Yksi aikuinen ja lapsi tai lapsia
 - 5 Jokin muunlainen talous, millainen? _____
-

6. Asutko tällä hetkellä

- 1 Kerrostalossa
- 2 Pari- tai rivitalossa
- 3 Omakotitalossa
- 4 Jokin muu rakennustyyppi

7. Onko asuntosi

- 1 Omistusasunto
- 2 Yksityinen vuokra-asunto
- 3 Helsingin kaupungin vuokra-asunto
- 4 Asumisoikeusasunto
- 5 Opiskelija-asunto
- 6 Jokin muu (esim. osaomistusasunto)

8. Kuinka monta vuotta olet asunut Helsingissä?

- 1 Alle vuoden
- 2 _____ vuotta

9. Kuinka monta vuotta olet asunut nykyisellä asuinalueellasi?

- 1 Alle vuoden
- 2 _____ vuotta

10. Kuinka tyytyväinen olet nykyiseen asuinalueeseesi?

- 1 Erittäin tyytyväinen
2 Melko tyytyväinen
3 Melko tyytymätön
4 Erittäin tyytymätön
5 En osaa sanoa

11. Kuinka usein teet seuraavia asioita:

	Viikoittain 1	Kuukausittain 2	Harvemmin 3	En lainkaan 4
a) Käyt elokuvissa, teatterissa, konserteissa	☐	☐	☐	☐
b) Käyt ravintolassa, yökerhossa, tansseissa	☐	☐	☐	☐
c) Ulkoilet iltaisin	☐	☐	☐	☐
d) Vieraillet tuttavillasi	☐	☐	☐	☐
e) Juttelet naapureittesi kanssa	☐	☐	☐	☐

12. Kuinka usein liikut jalkaisin Helsingin keskustassa iltaisin tai öisin?

- 1 Päivittäin tai lähes päivittäin
2 Viikoittain
3 Kerran pari kuukaudessa
4 Harvemmin
5 En juuri koskaan

13. Kuinka usein käytät alkoholijuomia niin, että tunnet olevasi humalassa?

- 1 En koskaan
2 En lainkaan viimeisen vuoden aikana
3 Joitain kertoja vuodessa
4 Kerran parissa kuukaudessa
5 Kerran tai pari kuukaudessa
6 Useammin kuin kerran tai pari kuukaudessa
7 En osaa sanoa

TURVALLISUUDEN TUNNE

14. Kuinka turvalliseksi tunnet olosi seuraavissa tilanteissa tai paikoissa?

Mikäli et koskaan tee kysyttävää asiaa (esim. asioi pankkiautomaatilla, kohta f), vastaa "Ei koske minua".

	Turvalliseksi 1	Melko turvalliseksi 2	Melko turvattomaksi 3	Turvattomaksi 4	Ei koske minua 5	En osaa sanoa 0
a) Kotonasi	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Kävellessäsi yksin päivällä asuinalueellasi	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Kävellessäsi yksin myöhään perjantai- tai lauantai-iltoina asuinalueellasi	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d) Kävellessäsi yksin päivällä Helsingin keskustassa	☐	☐	☐	☐	☐	☐
e) Kävellessäsi yksin myöhään perjantai- tai lauantai-iltoina Helsingin keskustassa	☐	☐	☐	☐	☐	☐
f) Asioidessasi pankkiautomaatilla	☐	☐	☐	☐	☐	☐
g) Asioidessasi ostoskeskuksessa päivällä	☐	☐	☐	☐	☐	☐
h) Asioidessasi ostoskeskuksessa illalla	☐	☐	☐	☐	☐	☐
i) Julkisten kulkuneuvojen pysäkeillä tai asemilla päivisin	☐	☐	☐	☐	☐	☐
j) Julkisten kulkuneuvojen pysäkeillä tai asemilla iltaisin	☐	☐	☐	☐	☐	☐

15. Jos liikut myöhään illalla Helsingissä, kuinka turvalliseksi tunnet olosi liikkuessasi

	Turvalliseksi 1	Melko turvalliseksi 2	Melko turvattomaksi 3	Turvattomaksi 4	En liiku iltaisin tällä välineellä 5	En osaa sanoa 0
a) Bussilla	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Raitiovaunulla	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Metrolla	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d) Paikallisjunalla	☐	☐	☐	☐	☐	☐

16. Onko asuinalueellasi turvattomuutta herättäviä paikkoja?

1 Ei

2 Kyllä. Mitkä paikat? _____

17. Onko muualla Helsingissä turvattomuutta herättäviä paikkoja?

1 Ei

2 Kyllä. Mitkä paikat? _____

18. Kuinka suuri merkitys seuraavilla asioilla on mahdollisesti kokemaasi turvattomuuden tunteeseen?

	Erittäin suuri merkitys 1	Jonkin verran merkitystä 2	Ei merkitystä 3	Ei ole tapahtunut 4
a) Olen joutunut häirinnän kohteeksi liikkeessani ulkona	☐	☐	☐	☐
b) Olen joutunut väkivallan kohteeksi liikkeessani ulkona	☐	☐	☐	☐
c) Ystäväni, sukulaiseni tai tuttavani on joutunut häirinnän kohteeksi liikkeessään ulkona	☐	☐	☐	☐
d) Ystäväni, sukulaiseni tai tuttavani on joutunut väkivallan kohteeksi liikkeessään ulkona	☐	☐	☐	☐
e) Olen kuullut puhuttavan järjestyshäiriöistä asuinalueellani	☐	☐	☐	☐

19. Missä määrin seuraavat asiat huolestuttavat sinua?

	Paljon 1	Melko paljon 2	Hieman 3	Ei lainkaan 4
a) Yksinäisyys	☐	☐	☐	☐
b) Rahan riittävyys	☐	☐	☐	☐
c) Työttömyys	☐	☐	☐	☐
d) Omien vanhempien hoidon järjestäminen	☐	☐	☐	☐
e) Lasten ja nuorten tulevaisuus	☐	☐	☐	☐
f) Tuloerojen kasvu	☐	☐	☐	☐
g) Kaupunginosien eriytyminen	☐	☐	☐	☐
h) Sodat ja sotilaalliset konfliktit	☐	☐	☐	☐
i) Terrorismi	☐	☐	☐	☐
j) Ilmastonmuutos	☐	☐	☐	☐

KÄYTÄNNÖN TURVALLISUUS

20. Millaisia turvajärjestelyitä asunnossanne ja talossanne on käytössä?

	Kyllä 1	Ei 2
a) Ovisilmä	☐	☐
b) Porrasovi lukittuna tai ovikoodi	☐	☐
c) Turvalukko	☐	☐
d) Turvaketju	☐	☐
e) Murtohälytin	☐	☐
f) Ulko-ovella ovikamera	☐	☐
g) Kameravalvonta piha-alueella	☐	☐
h) Naapurien kanssa sovittu kotien silmälläpito	☐	☐
i) Yksityinen vartiointipalvelu	☐	☐
j) Riittävä määrä oikein sijoitettuja, toimivia palovaroittimia (1 kpl/60 m ² asunnon jokaisessa kerroksessa)	☐	☐
k) Alkusesimälväineitä (esim. sammukspeite, käsisesimä)	☐	☐
l) Ensiaputarvikkeita (esim. haavahoito, sidetarpeet, lääkehiili)	☐	☐

21. Millaiseksi koet oman osaamisesi turvallisuusasioissa?

- 1 Hyvä
 2 Melko hyvä
 3 Melko huono
 4 Huono

22. Vastaa seuraaviin kotisi turvallisuutta koskeviin väittämiin.

Mikäli kysyttävä asia ei koske sinua (esim. et asu talo- tai kiinteistöyhtiössä, kohdat a, b, c ja g), vastaa "Ei koske minua".

	Pitää paikkaansa 1	Ei pidä paikkaansa 2	Ei koske minua 3	En osaa sanoa 0
a) Talo- tai kiinteistöyhtiö on kertonut, mitä turvallisuusvastuita asukkaalle kuuluu	☐	☐	☐	☐
b) Talo- tai kiinteistöyhtiö on kertonut, mikä on asukkaan vastuu asunnon palovaroittimista	☐	☐	☐	☐
c) Asukkaalle on jaettu toimintaohjeet onnettomuuksien, vahinkojen, tapaturmien ja sairauskohtausten varalle	☐	☐	☐	☐
d) Porrashuoneet ja kellarin ja ullakon käytävät ovat vapaat tavarasta	☐	☐	☐	☐
e) Rakennuksen ulkoseinustat ovat vapaat palavasta materiaalista (roska-astiat ym.)	☐	☐	☐	☐
f) Rakennuksen opastenumero on havaittavissa ja valaistu	☐	☐	☐	☐
g) Porrashuoneen ulko-ovilla tai ilmoitustaululla on isännöitsijän tai huoltoyhtiön yhteystiedot	☐	☐	☐	☐

HELSINGIN POLIISIN JA PELASTUSLAITOKSEN TOIMINTA

23. Oletko ollut tekemisissä poliisin, pelastuslaitoksen tai hätäkeskuksen kanssa seuraavissa asioissa viimeisen kolmen vuoden aikana? Jos olet, olitko tyytyväinen saamaasi palveluun?

	Olen ollut tekemisissä, olin tyytyväinen palveluun 1	Olen ollut tekemisissä, olin tyytymätön palveluun 2	En ole ollut tekemisissä 3
a) Poliisin kanssa rikosasioissa	☐	☐	☐
b) Poliisin kanssa lupa-asioissa (ajokortti, passi yms.)	☐	☐	☐
c) Pelastuslaitoksen kanssa onnettomuuden, tapaturman tai sairauskohtauksen vuoksi	☐	☐	☐
d) Pelastuslaitoksen kanssa muissa asioissa	☐	☐	☐
e) Soittanut numeroon 112	☐	☐	☐

24. Miten arvioit Helsingin poliisin ja pelastuslaitoksen onnistuneen seuraavissa tehtävissä?

A. HELSINGIN POLIISILAITOS

	Hyvin 1	Melko hyvin 2	Melko huonosti 3	Huonosti 4	En osaa sanoa 0
a) Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpito	☐	☐	☐	☐	☐
b) Liikenteenvalvonta	☐	☐	☐	☐	☐
c) Rikosten selvittäminen	☐	☐	☐	☐	☐
d) Lupapalvelut	☐	☐	☐	☐	☐

B. HELSINGIN PELASTUSLAITOS

	Hyvin 1	Melko hyvin 2	Melko huonosti 3	Huonosti 4	En osaa sanoa 0
a) Onnettomuuksien ennaltaehkäiseminen (esim. palotarkastus, turvallisuusviestintä)	☐	☐	☐	☐	☐
b) Pelastustoiminta erilaisissa onnettomuuksissa (esim. tulipalot, liikenneonnettomuudet)	☐	☐	☐	☐	☐
c) Ensihoito	☐	☐	☐	☐	☐
d) Varautuminen erilaisiin häiriötilanteisiin (esim. myrsky tai suuronnettomuus)	☐	☐	☐	☐	☐

25. Oletko saanut turvallisuusviestintää (esim. neuvontaa, ohjeita, koulutusta) Helsingin pelastuslaitokselta?

- 1 Paljon
 2 Jonkin verran
 3 Vähän
 4 En -> Siirry kysymykseen 27

26. Onko pelastuslaitoksen turvallisuusviestintä mielestäsi parantanut turvallisuusosaamistasi?

- 1 Paljon
2 Jonkin verran
3 Vähän
4 Ei

HELSINGIN POLIISI

27. Miten tärkeinä pidät seuraavia poliisin palveluja?

	Erittäin tärkeä 1	Melko tärkeä 2	Ei niin tärkeä 3	En osaa sanoa 0
a) Hälytyspartion nopea saapuminen	☐	☐	☐	☐
b) Poliisipartioiden näkyvyys	☐	☐	☐	☐
c) Poliisin jalkautuminen kaduille	☐	☐	☐	☐
d) Lupahakemusten nopea käsittelyaika	☐	☐	☐	☐
e) Mahdollisuus tehdä rikosilmoitus internetissä	☐	☐	☐	☐
f) Poliisin puhelinneuvonta	☐	☐	☐	☐
g) Poliisin toiminta sosiaalisessa mediassa	☐	☐	☐	☐

28. Kuinka usein olet nähnyt poliisin partioivan asuinalueellasi?

- 1 Päivittäin
2 Viikoittain
3 Kerran tai pari kuukaudessa
4 Harvemmin
5 En koskaan

29. Miten paljon luostat Helsingin poliisiin?

- 1 Erittäin paljon -> siirry kysymykseen 31
2 Melko paljon -> siirry kysymykseen 31
3 Ei paljon eikä vähän -> siirry kysymykseen 31
4 Melko vähän
5 Erittäin vähän
6 En osaa sanoa -> siirry kysymykseen 31

30. Miksi luostat melko vähän tai erittäin vähän Helsingin poliisiin?

31. Onko turvallisuus Helsingissä mielestäsi viimeisen kolmen vuoden aikana

- ¹ Parantunut selvästi
² Parantunut jonkin verran
³ Pysynyt samana
⁴ Heikentynyt jonkin verran
⁵ Heikentynyt selvästi
⁶ En osaa sanoa

RIKOLLISUUS, HÄIRINTÄ JA TAPATURMA

32. Onko sinulle tai perheenjäsenellesi tapahtunut jokin seuraavista asioista?

Mikäli kysyttävä asia ei koske sinua – esim. et omista autoa (osion A. kohdat a ja b), tai et käy töissä (osion B. kohdat a ja c), vastaa "Ei koske minua".

A. Omaisuus- tai henkirikokset viimeisten 12 kuukauden aikana

	Ei ole tapahtunut 1	On tapahtunut itselle 2	On tapahtunut perheenjäsenelle 3	Ei koske minua 4
a) Varastettu autosta jotain omaisuutta	☐	☐	☐	☐
b) Vahingoitettu autoa	☐	☐	☐	☐
c) Varastettu mopo, skootteri tai moottoripyörä	☐	☐	☐	☐
d) Varastettu polkupyörä	☐	☐	☐	☐
e) Varastettu muuta henkilökohtaista omaisuutta	☐	☐	☐	☐
f) Vahingoitettu muuta henkilökohtaista omaisuutta	☐	☐	☐	☐
g) Joutunut ryöstön uhriksi (<i>varkaus väkivaltaa tai sillä uhkailua käyttäen</i>)	☐	☐	☐	☐
h) Murtauduttu asuntoon	☐	☐	☐	☐
i) Murtauduttu vintti- tai kellarikomeroon tai muuhun lukittuun varastoon	☐	☐	☐	☐
j) Joutunut raiskauksen tai sen yrityksen kohteeksi	☐	☐	☐	☐

B. Väkivalta, uhkailu tai häirintä viimeisten 12 kuukauden aikana

	Ei ole tapahtunut 1	On tapahtunut itselle 2	On tapahtunut perheenjäsenelle 3	Ei koske minua 4
a) Uhkailtu väkivallalla työpaikalla	☐	☐	☐	☐
b) Uhkailtu väkivallalla julkisella paikalla	☐	☐	☐	☐
c) Aiheutettu väkivaltaa työpaikalla	☐	☐	☐	☐
d) Aiheutettu väkivaltaa julkisella paikalla	☐	☐	☐	☐
e) Kohdannut epäasiallista käytöstä työpaikalla	☐	☐	☐	☐
f) Kokenut lähisuuhdeväkivaltaa	☐	☐	☐	☐
g) Kokenut kiusaamista internetissä	☐	☐	☐	☐
h) Kokenut seksuaalisuutta loukkaavaa nimityksiä	☐	☐	☐	☐
i) Kokenut häiritsevää seksuaalista ehdotusta tai ehdistelua puhelimesta tai internetissä	☐	☐	☐	☐

C. Tapaturma tai onnettomuus viimeisten 12 kuukauden aikana

	Ei ole tapahtunut 1	On tapahtunut itselle 2	On tapahtunut perheenjäsenelle 3	Ei koske minua 4
a) Tapahtunut kotitapaturma (esim. palovamma, kaatuminen tms.)	☐	☐	☐	☐
b) Tapahtunut tulipalo (myös pienet syttymät)	☐	☐	☐	☐
c) Tapahtunut liikenneonnettomuus	☐	☐	☐	☐
d) Tapahtunut muu tapaturma tai onnettomuus	☐	☐	☐	☐

33. Miten huolestunut olet siitä, että joudut seuraavan 12 kuukauden aikana alla mainittujen tapahtumien kohteeksi Helsingissä?

	Ei huolestuta lainkaan 1	Huolestuttaa hiukan 2	Huolestuttaa melko paljon 3	Huolestuttaa erittäin paljon 4	En osaa sanoa 5
a) Omaisuuttasi varastetaan tai vahingoitetaan	☐	☐	☐	☐	☐
b) Asuntoosi yritetään murtautua	☐	☐	☐	☐	☐
c) Joudut liikenneonnettomuuden uhriksi	☐	☐	☐	☐	☐
d) Joudut väkivallan tai väkivallalla uhkailun kohteeksi	☐	☐	☐	☐	☐
e) Joudut seksuaalirikoksen (esim. raiskaus) uhriksi	☐	☐	☐	☐	☐
f) Joudut seksuaalisen häirinnän kohteeksi	☐	☐	☐	☐	☐
g) Joudut muunlaisen häirinnän kohteeksi	☐	☐	☐	☐	☐
h) Sinulle tapahtuu kotitapaturma	☐	☐	☐	☐	☐
i) Tulipalo	☐	☐	☐	☐	☐
j) Joudut muun tapaturman tai onnettomuuden uhriksi	☐	☐	☐	☐	☐

ASUINALUETTA KOSKEVAT KYSYMYKSET

34. Mitkä asiat huolestuttavat sinua asuinalueellasi?

	Ei huolestuta lainkaan 1	Huolestuttaa hiukan 2	Huolestuttaa melko paljon 3	Huolestuttaa erittäin paljon 4	En osaa sanoa 0
a) Huumeiden käyttäjät tai huumeikauppa	☐	☐	☐	☐	☐
b) Ihmisten häiriökäyttäytyminen	☐	☐	☐	☐	☐
c) Ravintoloiden pitkät aukioloajat	☐	☐	☐	☐	☐
d) Alkoholin juominen julkisella paikalla	☐	☐	☐	☐	☐
e) Liikennemäärän kasvaminen	☐	☐	☐	☐	☐
f) Liikennekäyttäytyminen	☐	☐	☐	☐	☐
g) Ympäristön epäsiisteys	☐	☐	☐	☐	☐
h) Paikkojen rikkominen ja töhryt	☐	☐	☐	☐	☐
i) Katuväkivalta	☐	☐	☐	☐	☐
j) Rikollisuuden lisääntyminen	☐	☐	☐	☐	☐
k) Ihmisten syrjäytyminen	☐	☐	☐	☐	☐
l) Työttömyyden lisääntyminen	☐	☐	☐	☐	☐
m) Erityisryhmien asunnot tai asunnot	☐	☐	☐	☐	☐
n) Yhteishengen puute alueella	☐	☐	☐	☐	☐
o) Alueen maine ja imago	☐	☐	☐	☐	☐
p) Eri kieli- ja kulttuuriryhmien väliset suhteet	☐	☐	☐	☐	☐
q) Muu, mikä _____	☐	☐	☐	☐	☐

35. Oletko viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana kohdannut huumeisiin liittyviä ongelmia asuinalueellasi?

(Esim. nähnyt huumeita myytävän tai käytettävän tai nähnyt käytettyjä huumeruiskuja)

- 1 Monta kertaa
 2 Kerran tai pari
 3 En ole kohdannut

36. Oletko nähnyt viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana tappelun tai pahoinpitelyn asuinalueellasi tai muualla kaupungilla?

	En ole nähnyt 1	Kerran tai pari 2	Monta kertaa 3
a) Omalla asuinalueella	☐	☐	☐
b) Helsingin keskustassa	☐	☐	☐
c) Muualla kaupungilla	☐	☐	☐

KOKO HELSINKIÄ KOSKEVAT KYSYMYKSET

37. Kuinka häiritseviä seuraavat asiat ovat mielestäsi Helsingin katukuvassa?

	Ei häiritsevää 1	Jonkin verran häiritsevää 2	Häiritsevää 3	Erittäin häiritsevää 4
a) Alkoholin käyttö julkisilla paikoilla	☐	☐	☐	☐
b) Metelöinti tai muu häiriökäyttäytyminen	☐	☐	☐	☐
c) Sekavasti käyttäytyvät ihmiset	☐	☐	☐	☐
d) Kaduilla kerjäävät ihmiset	☐	☐	☐	☐

38. Miten seuraavat toimenpiteet parantaisivat mielestäsi viihtyisyyttä ja turvallisuutta Helsingissä?

	Ei parantaisi lainkaan 1	Parantaisi hiukan 2	Parantaisi melko paljon 3	Parantaisi erittäin paljon 4	En osaa sanoa 5
a) Katuvalaistuksen lisääminen	☐	☐	☐	☐	☐
b) Puistojen valaistuksen lisääminen	☐	☐	☐	☐	☐
c) Nuorille avoimien tilojen lisääminen	☐	☐	☐	☐	☐
d) Vapaaehtoistoiminnan lisääminen viikonloppuisin nuorten keskuudessa	☐	☐	☐	☐	☐
e) Poliisipartioiden näkyvyyden lisääminen	☐	☐	☐	☐	☐
f) Vartijoiden näkyvyyden lisääminen	☐	☐	☐	☐	☐
g) Joukkoliikenteen asemien vartiointin parantaminen	☐	☐	☐	☐	☐
h) Vartijoiden lisääminen joukkoliikenteen kulkuneuvoissa	☐	☐	☐	☐	☐
i) Liikennevalvonnan lisääminen	☐	☐	☐	☐	☐
j) Kameravalvonta julkisilla paikoilla	☐	☐	☐	☐	☐
k) Ravintoloiden aikaisempi sulkeminen	☐	☐	☐	☐	☐
l) Päihde- ja mielenterveyspalvelujen lisääminen	☐	☐	☐	☐	☐
m) Alkoholin käytön tarkempi valvonta julkisilla paikoilla	☐	☐	☐	☐	☐
n) Ympäristön siisteyden parempi ylläpitäminen	☐	☐	☐	☐	☐
o) Töhrittyjen tai rikottujen paikkojen nopea korjaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
p) Yhteisöllisten kaupunkitapahtumien lisääminen	☐	☐	☐	☐	☐
q) Muu, mikä? _____	☐	☐	☐	☐	☐

39. Haluatko vielä kertoa jotain kyselyn aihepiiriin liittyvistä asioista?

En

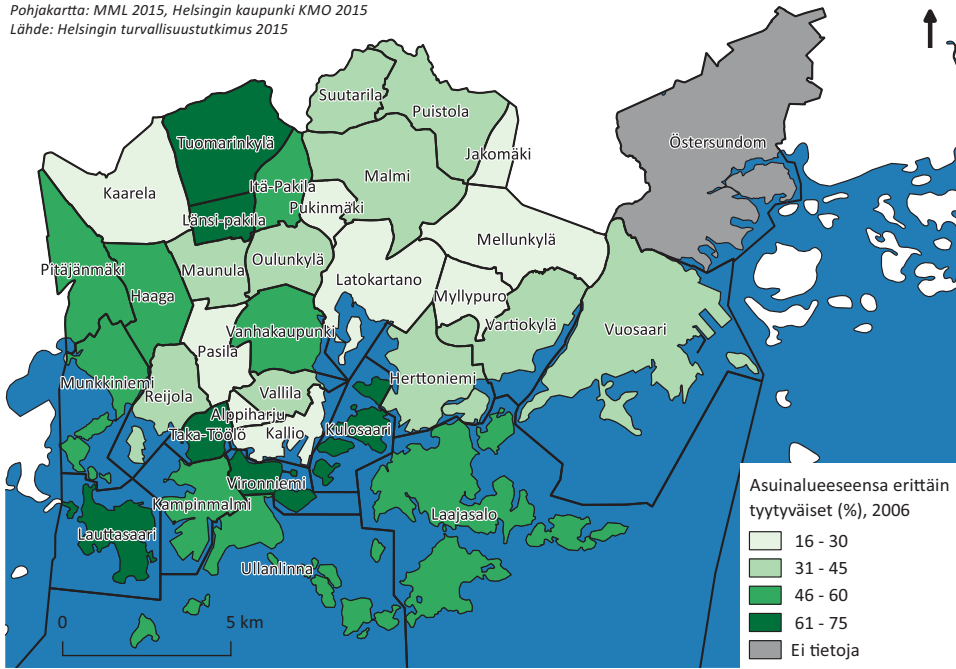
Kyllä _____

Kiitämme vastauksistasi!

LIITE 3

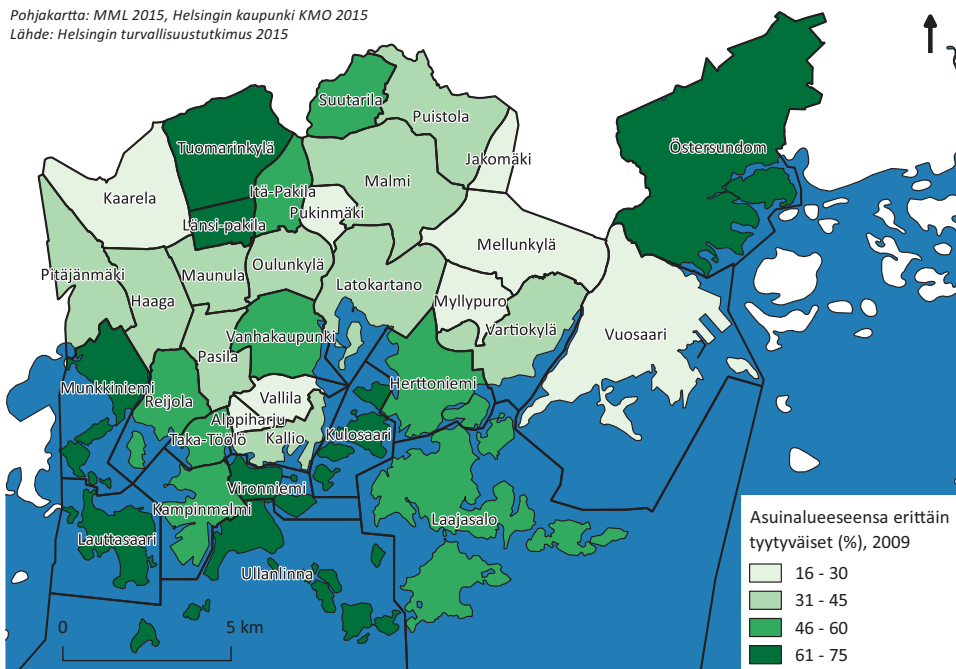
Kuvio 1. Omaan asuinalueeseen erittäin tyytyväiset vuonna 2006

Pohjakartta: MML 2015, Helsingin kaupunki KMO 2015
Lähde: Helsingin turvallisuustutkimus 2015

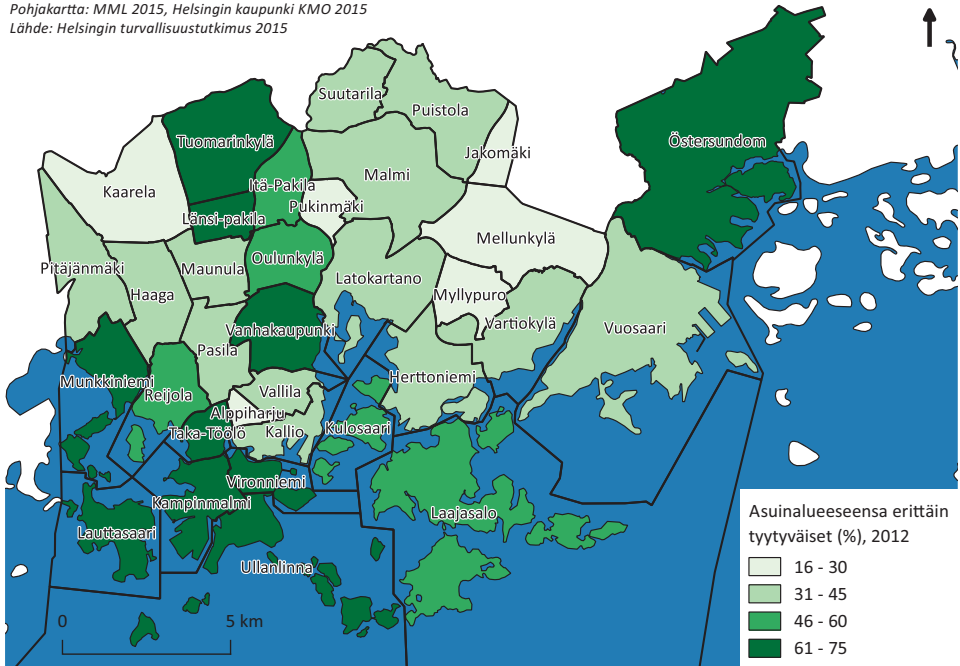
Kuvio 2. Omaan asuinalueeseen erittäin tyytyväiset vuonna 2009

Pohjakartta: MML 2015, Helsingin kaupunki KMO 2015
Lähde: Helsingin turvallisuustutkimus 2015

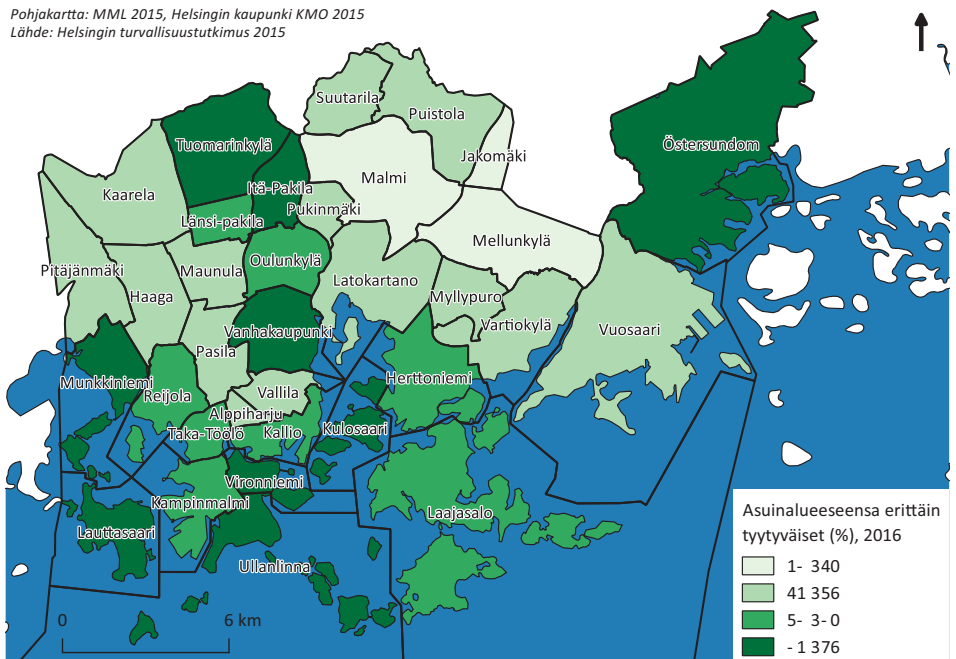
Kuvio 3. Omaan asuinalueeseen erittäin tyytyväiset vuonna 2012

Pohjakartta: MML 2015, Helsingin kaupunki KMO 2015
Lähde: Helsingin turvallisuustutkimus 2015

Kuvio 4. Omaan asuinalueeseen erittäin tyytyväiset vuonna 2015

Pohjakartta: MML 2015, Helsingin kaupunki KMO 2015
Lähde: Helsingin turvallisuustutkimus 2015

LIITE 4

PERUSPIIREIHIN KUULUVAT KAUPUNGINOSAT JA OSA-ALUEET

1	ETELÄINEN SUURPIIRI – SÖDRA STORDISTRIKTET	403	Tuomarinkylän peruspiiri – Domarby distrikt
101	Vironniemen peruspiiri – Estnäs distrikt	351	Paloheia – Svedängan
010	Kruunuhaka - Kronohagen	352	Torpparinmäki – Torparbacken
020	Kluuvi - Gloet	354	Haltiala - Tomtbacka
080	Katajanokka - Skatudden	404	Oulunkylän peruspiiri – Äggelby distrikt
102	Ullanlinnan peruspiiri – Ulrikasborgs distrikt	284	Patola - Dammen
030	Kaartinkaupunki - Gardesstaden	285	Veräjämäki – Grindbacka
050	Punavuori - Rödbergen	287	Veräjäläakso - Grinddal
060	Eira	405	Itä-Pakilan peruspiiri – Östra Baggböle distrikt
070	Ullanlinna - Ulrikasborg	342	Itä-Pakila - Östra Baggböle
090	Kaivopuisto - Brunnsparken	353	Tuomarinkartano - Domargård
204	Hernesaari - Ärtholmen	5	KOILLINEN SUURPIIRI – NORDÖSTRA STORDISTRIKTET
520	Suomenlinna - Sveaborg	501	Latokartanon peruspiiri – Ladugårdens distrikt
531	Länsisaaret - Västra holmarna	361	Viikrinranta - Viksstranden
103	Kampinmalmin peruspiiri – Kampmalmens distrikt	362	Latokartano - Ladugården
040	Kamppi - Kampen	363	Viikin tiedepuisto - Viks forskarpark
130	Etu-Töölö - Främre Tölo	364	Viikinmäki - Viksbacka
201	Ruoholahti – Gräsviken	383	Pihlajamäki – Rönnebacka
202	Lapinlahti - Lappviken	386	Pihlajisto – Rönninge
203	Jätkäsaari - Busholmen	502	Pukinmäen peruspiiri – Bocksbacka distrikt
104	Taka-Töölön peruspiiri – Bortre Tölo distrikt	370	Pukinmäki-Bocksbacka
140	Taka-Töölö - Bortre Tölo	503	Malmmin peruspiiri – Malmns distrikt
105	Lauttasaaren peruspiiri – Drumsö distrikt	381	Ylä-Malmi - Övre Malm
311	Kotkavuori – Örnberget	382	Ala-Malmi - Nedre Malm
312	Vattuniemi – Hallonäs	384	Tattariharju - Tattaräsen
313	Myllykallio – Kvarnberget	385	Malmmin lentokenttä - Malmns flygfält
314	Koivusaari – Björkholmen	391	Tapaninvainio - Staffansslätten
392		392	Tapanila - Mosabacka
2	LÄNTINEN SUURPIIRI – VÄSTRA STORDISTRIKTET	504	Suutarilan peruspiiri – Skomakarböle distrikt
201	Reijolan peruspiiri – Grejus distrikt	401	Siltämäki - Brobacka
150	Meilahti - Mejlans	403	Toyrnummi - Lidmalmen
161	Vanha Ruskeasu - Gamla Brunakärr	505	Puistolan peruspiiri – Parkstads distrikt
162	Pikku Huopalahti - Lilla Hoplax	402	Tapulikaupunki - Stapelstaden
180	Laakso - Dal	411	Puistola - Parkstad
202	Munkkiniemen peruspiiri – Munksnäs distrikt	412	Heikinlaakso - Henriksdal
301	Vanha Munkkiniemi - Gamla Munksnäs	413	Tattarisuo - Tattarmossen
302	Kuusisaari – Granö	415	Alppikyliä - Alpbyn
303	Lehtisaari - Lövä	506	Jakomäen peruspiiri – Jakobacka distrikt
304	Munkkivuori - Munkshöjden	414	Jakomäki – Jakobacka
305	Niemenmäki - Näshöjden	6	KAAKKOINEN SUURPIIRI – SYDÖSTRA STORDISTRIKTET
306	Talinranta - Talistranden	601	Kulosaaren peruspiiri – Brändö distrikt
203	Haagan peruspiiri – Haga distrikt	190	Mustikkamaa - Korkeasaari - Blåbärslandet - Högholmen
291	Etelä-Haaga - Södra Haga	420	Kulosaari - Brändö
292	Kivihaka - Stenhagen	602	Herttoniemen peruspiiri – Hertonäs distrikt
293	Pohjois-Haaga - Norra Haga	431	Länsi-Herttoniemi - Västra Hertonäs
294	Lassila - Lassas	432	Roihuvuori - Kasberget
204	Pitäjänmäen peruspiiri – Sockenbacka distrikt	433	Herttoniemen yritysalue - Hertonäs företagsområde
320	Konala - Kånala	434	Herttoniemenranta - Hertonäs strand
461	Pajamäki - Smedjebacka	440	Tammisalo - Tammelund
462	Täli	603	Laajasalon peruspiiri – Degerö distrikt
463	Reimarla - Reimars	480	Vartiosaari - Värdo
464	Marttila - Martas	491	Yliskylä - Uppby
465	Pitäjänmäen yritysalue - Sockenbacka företagsområde	492	Jollas
205	Kaarelan peruspiiri – Kärböle distrikt	493	Tullisaari - Turholm
331	Kannelmäki - Gamlas	494	Kruunuvuorenranta - Kronbergsstranden
332	Maununneva - Magnuskärr	495	Hevossalmi - Hästnässund
333	Malminkartano - Malmgård	500	Villinki - Villinge
334	Hakuninmaa - Häkansäker	510	Santahamina - Sandhamn
335	Kuninkaantammi – Kungseken	532	Itäsaaret - Östra holmarna
336	Honkasuo - Hongasmossa	7	ITÄINEN SUURPIIRI – ÖSTRA STORDISTRIKTET
3	KESKINEN SUURPIIRI - MELLERSTA STORDISTRIKTET	701	Vartiokylän peruspiiri – Botby distrikt
301	Kallion peruspiiri – Berghälls distrikt	451	Vartiokharju – Botbyäsen
101	Vilhonvuori – Vilhelmsberg	452	Puotila – Botby gård
102	Kalasetama – Fiskehamnen	453	Puotinharju - Botbyhöjden
103	Sompasaari – Sumparn	455	Marjanieniemi – Marudd
104	Hanasaari - Hanaolmen	456	Roihupelto - Kasäkern
111	Siltasaari - Broholmen	457	Itäkeskus - Östra centrum
112	Linjat - Linjerna	702	Myllypuron peruspiiri – Kvarnbäckens distrikt
113	Torkkelinmäki - Torkelsbacken	454	Myllypuro - Kvarnbäcken
302	Alppiharjun peruspiiri – Äshöjdens distrikt	703	Mellunkylän peruspiiri – Mellungsby distrikt
121	Harju - Ås	471	Kontula - Gårdsbacka
122	Alppila - Alphyddan	472	Vesala - Ärvings
303	Vallilan peruspiiri – Vallgårds distrikt	473	Mellunmäki - Mellungsbacka
211	Hermanninmäki – Hermanstadsbacken	474	Kivikko - Stensböle
212	Hermanninranta – Hermanstadsstranden	475	Kurkimäki - Tranbacka
213	Kyläsaari - Byholmen	704	Vuosaaren peruspiiri – Nordsjö distrikt
220	Vällila - Vallgård	541	Keski-Vuosaari - Mellersta Nordsjö
304	Pasilan peruspiiri – Böle distrikt	542	Nordsjön kartano - Nordsjö gård
171	Länsi-Pasila - Västra Böle	543	Uutela - Nybondas
172	Pohjois-Pasila - Norra Böle	544	Meri-Rastila - Havsrastböle
173	Itä-Pasila - Östra Böle	545	Kallahti - Kallvik
174	Keski-Pasila - Mellersta Böle	546	Aurinkolahti - Solvik
305	Vanhakaupungin peruspiiri – Gammelstadens distrikt	547	Rastila - Rastböle
231	Toukola - Majstad	548	Niinisaari - Bastö
232	Arabianranta - Arabiastranden	549	Mustavuori - Svarta backen
240	Kumpula - Gumtåkt	8	ÖSTERSUNDOMIN SUURPIIRI – ÖSTERSUNDOMS STORDISTRIKT
250	Käpylä - Kottby	801	Östersundomin peruspiiri – Östersundoms distrikt
260	Koskela - Forsby	550	Östersundom
270	Vanhakaupunki – Gammelstaden	560	Salmenkallio - Sundberg
4	POHJOINEN SUURPIIRI - NORRA STORDISTRIKTET	570	Talosaari - Husö
401	Maunulan peruspiiri – Månsas distrikt	580	Karhuvaari - Björnsö
281	Pirkkola - Britas	591	Landbo
282	Maunula - Månsas	592	Puroniitty – Bäckängen
283	Metsälä - Krämertsskog		
286	Maunulanpuisto - Månsasparken		
402	Länsi-Pakilan peruspiiri - Västra Baggböle distrikt		
341	Länsi-Pakila - Västra Baggböle		

Tekijä(t) Keskinen, Vesa & Laihinen, Eija		
Nimike Kaikesta huolimatta turvallista Helsingin turvallisuustutkimus 2015		
Julkaisija (virasto tai laitos) Helsingin kaupungin tietokeskus	Julkaisu-aika 2017	Sivumäärä, liitteet 176
Sarjan nimike Tutkimuksia - Helsingin kaupungin tietokeskus		Osan numero 2017:2
ISSN(painettu) 1455-724X ISBN(painettu) 978-952-331-273-9 ISSN(verkossa) 1796-7228 ISBN(verkossa)978-952-331-274-6	Kieli fin, swe, eng	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Helsingin turvallisuuskysely on toteutettu vuoden 2003 jälkeen jo viidesti. Tällä kertaa kysely kohdistettiin suomen- ja ruotsinkielisten lisäksi myös vieraskielisiin otoksen ylittäen 7 000 henkilöä. Vastausprosentit ovat olleet hyviä, tässä kyselyssä 57 prosenttia.</p> <p>Oman asuinalueen ja kaupungin keskustan koettu turvallisuus koheni systemaattisesti ajanjaksona 2003-2012. Vuosina 2012-2015 tilanne pysyi ennallaan. Positiivisesta kehityksestä huolimatta kaupungin sisäiset alueelliset erot turvattomuuden kokemisessa ovat säilyneet suurena. Omalla asuinalueella nähty väkivalta on vähentynyt systemaattisesti vuosina 2003-2015. Kysytyistä huolenaiheista eniten on lisääntynyt huoli kieli- ja väestöryhmien välisistä suhteista.</p> <p>Vuonna 2015 aiempaa useammalta helsinkiläiseltä varastettiin polkupyörä tai muuta henkilökohtaista omaisuutta. Muiden kysytyjen omaisuusrikosten yleisyydessä ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia.</p> <p>Naisten ja miesten väkivaltakokemuksissa on eroja. Naisten työssään kohtaama väkivalta ja uhkailu ovat lisääntyneet. Nuorten miesten kokemuksissa korostuu puolestaan julkisella paikalla tapahtuva uhkailu. Kokonaisuutena tarkastellen väkivaltarikosten määrä on pysynyt vakaana ajanjaksolla 2012-2015.</p> <p>Vieraskieliset kertoivat kantaväestöä useammin perheenjäsenenä kohdistuneesta väkivallasta tai uhkailusta julkisella paikalla. Myös huolestuneisuus rikoksen tai tapaturman kohteeksi joutumisesta on kantaväestöä yleisempää. Nuorten naisten – niin kantaväestön kuin vieraskielisten – vastauksissa korostui huoli seksuaalirikoksen kohteeksi joutumisesta.</p> <p>Pelastuslaitoksen ja poliisin kanssa asioineet kertoivat olevansa tyytyväisiä saamaansa palveluun. Luottamus Helsingin poliisiin on säilynyt korkeana.</p>		
Asiasanat koettu turvallisuus, rikoksen uhriksi joutuminen, kaupunkiturvallisuus, tilastoitu rikollisuus, rikoksen pelko, tapaturmat		
Hinta Hinnaston mukaan	Jakelu puh. 09 310 36293	
Myynti Tietokeskuksen kirjasto, Siltasaarenkatu 18–20 A, 00099 Helsingin kaupunki, puh. 09 310 36377		

KAIKESTA HUOLIMATTA TURVALLISTA

Helsingin turvallisuustutkimus 2015

Helsingin turvallisuustutkimuksen aineisto kerättiin vuodenvaihteessa 2015/2016, jolloin mediaa hallitsivat otsikot pakolaistilanteen aiheuttamista turvallisuushuolista. Tutkimuksen tulokset kertovat kuitenkin, että helsinkiläisten kokemukset turvallisuudesta eivät olleet heikentyneet vuodesta 2012.

Oma asuinalue, kaupungin keskusta ja joukkoliikennevälineet koetaan yhtä turvalliseksi kuin kolme vuotta aikaisemmin, vaikka huoli kaupungin turvallisuustilanteen kehityksestä onkin lisääntynyt hieman. Väkivaltaa myös nähdään omassa lähiympäristössä aiempaa vähemmän. Positiivisesta kehityksestä huolimatta turvattomuus ei jakaudu tasan: väkivallan näkeminen ja turvattomuuden kokeminen koskettavat toisia alueita enemmän kuin toisia.

Helsingin vieraskieliset olivat ensimmäistä kertaa mukana tutkimuksessa. He kertoivat kantäväestöä useammin perheenjäsenenä kohdistuneesta väkivallasta tai uhkailusta julkisella paikalla. Myös huolestuneisuus rikoksen tai tapaturman kohteeksi joutumisesta on kantäväestöä yleisempää.

Tutkimuksen aineisto muodostuu 4 031 helsinkiläisen vastauksista. Tutkimus toteutettiin kaupungin ja poliisin yhteistyönä jo viidettä kertaa.

Julkaisutilaukset
p. 09 310 36293

Internet
www.hel.fi/tietokeskus